

TALOUSARVIO 2023 TALOUSSUUNNITELMA 2023-2025

Nurmijärvi

VUODEN 2023 TALOUSARVION TÄYTÄNTÖÖNPANO-OHJE

YLEISPERUSTELUT	3
STRATEGISET MITTARIT JA STRATEGIAN VUOSITAVOITTEET	25
KÄYTTÖTALOUSOSA	
Konsernipalvelut	43
Hallintopalvelut	
Henkilöstöpalvelut	
Talous- ja strategiapalvelut	
Viestintä- ja markkinointipalvelut	
Elinvoimapalvelut	
Yhteiset toiminnot	
Tarkastuslautakunta	
Hankkeet	
Sivistys- ja hyvinvointitoimiala	59
Hallinto- ja talouspalvelut	
Koulutuspalvelut	
Perusopetuksen erillishankkeet	
Varhaiskasvatuspalvelut	
Kirjasto- ja kulttuuripalvelut	
Nuorisopalvelut	
Liikuntapalvelut	
Hyvinvointipalvelut	
Ympäristötoimiala.....	79
Tekninen keskus	
Tilakeskus	
Hallinto- ja talouspalvelut	
<i>Keski-Uudenmaan ympäristökeskus</i>	
Maankäyttö ja kaavoitus	
Omaisuuksien tuotot ja hallinta	
Sosiaali- ja terveystalouden palvelut	93

TULOSLASKELMAOSA	97
INVESTOINTIOSA.....	103
RAHOITUSOSA	119
LIIKELAITOKSET	
Nurmijärven Vesi -liikelaitos	127
Aleksia -liikelaitos	135
TYTÄRYHTEISÖT	
Kiinteistö Oy Aitohelmi.....	143
Kiinteistö Oy Aleksis Kiventie 14	144
Kiinteistö Oy Klaukkalan Säästökeskus	145
Kiinteistö Oy Nurmijärven Virastotalo.....	146
Nurmijärven Sähkö-konserni	147
Nurmijärven Kodit Oy.....	149
Rajamäen Uimahalli Oy	151
LIITTEET	
Henkilöstösuunnitelma	155
Kaavoitusohjelmat	163
Kunnallistekniikan rakentamisen periaatteet	179
Yhteenveto avustuksista	185
Sisäiset toimintatuotot ja -kulut	189

Nurmijärvi

Vuoden 2023 talousarvion täytäntöönpano-ohje vahvistettu
kunnanhallituksessa 19.12.2022 (KH 265/2022)

Talousarvio 2023 ja taloussuunnitelma 2023-2025 vahvistettu
valtuustossa 16.11.2022 (KV 105/2022)

VUODEN 2023 TALOUSARVION TÄYTÄNTÖÖNPANO-OHJE

	sivu
1. Talousarvion sitovuus ja käyttösuunnitelmien laadinta	1
2. Toiminnan ja talouden seuranta kuntakonsernissa	4
3. Taloutta koskevat säännöt ja sisäisen valvonnan ohjeet	4
4. Vahingonkorvausten perimisvelvollisuus ja maksuoikeus	6
5. Kunnalle tulevien suoritusten muuttaminen ja niistä lykkäyksien ja vapautuksen myöntäminen	6
6. Saatavien perintä ja poistaminen tileistä	6
7. Arvonlisäveron vaikutuksia	6
8. Avustukset	8
9. Ostolaskut	8
10. Harmaan talouden torjunta	8
11. Uudisrakentaminen, kaavoitus- ja maankäytön toteuttamisohjelmat	9
12. Konsernihallinto	9
13. Hankinnat ja varastot	10

Nurmijärvi

1. TALOUSARVION SITOVUUS JA KÄYTTÖSUUNNITELMIEN LAADINTA

Yleistä

Valtuusto on hyväksynyt 16.11.2022 talousarvion ja –suunnitelman vuosille 2023-2025. Talousarvioon ja -suunnitelmaan sisältyvät mm. toimialojen ja liikelaitosten kuntastrategiasta johdetut vuositavoitteet, keskeiset muutokset toiminnassa vuonna 2023 sekä osoitettu sitovat käyttötalouden ja investointien määrärahat, joilla toiminta rahoitetaan. Talousarvioon on koottu myös keskeisimmät tulosalueiden perustiedot kuten henkilöstöresurssia kuvaava HTV-tieto ja suoritettuja.

Kuntalain mukaan kunnan toiminnassa ja taloudenhoidossa on noudatettava valtuuston hyväksymää talousarviota. Talousarvio sitoo toimielimiä ja henkilöstöä ja on samalla valtuuston toiminnan ja talouden ohjausväline. Siihen tehtävistä muutoksista päättää sitovuusmääräykset huomioon ottaen valtuusto.

Määräraha, tuloarvio, sisäiset menot ja poistot

Määräraha on valtuuston talousarviossa toimialalle myöntämä euromäärältään rajattu valtuutus varojen käyttämiseen.

Tuloarvio on valtuuston talousarviossa toimialalle asetama tulotavoite.

Talousarvion määrärahoihin ja tuloarvioihin sisältyvät myös **sisäiset erät**.

Suunnitelman mukaiset poistot ovat pitkävaikutteisten hankintamenojen kirjanpidollisia jaksotuksia. Poistoilla kunta jakaa pitkävaikutteisesta hankinnasta aiheutuvan kulun usealle tilikaudelle hankitun hyödykkeen vaikutusajan mukaisesti.

Investointiosassa käsitellään aktivoitavat hankintamenot. Talousarviossa käsitellään investointiosassa talonrakennushankkeet, jotka ovat vähintään 30 000 euroa ja

Talousarviomuutokset

Talousarvion määrärahojen ylityspaine tai tuloarvioiden alitusuhka tulee ensisijaisesti pyrkiä kattamaan tilikauden aikana toimialan sisällä toteutettavin määrärahasiirroin. Myös talousarviossa asettuja vuositavoitteita tulee talousarviovuoden aikana muuttaa tai poistaa, mikäli tavoitteen toteuttaminen muuttuu jostakin syystä mahdottomaksi.

Talousarvioon tehtävät muutokset on esitettävä valtuustolle siten, että valtuusto ehtii käsitellä muutosehdotukset talousarviovuoden aikana. Talousarvion muutosehdotukset perusteluineen esitellään pääsääntöisesti valtuustolle raportoitavien osavuositarkastusten yhteydessä.

Kiireelliset ja taloudellisilta ja toiminnallisilta vaikutuksiltaan merkittävät muutokset tulee tuoda kuitenkin viipymättä valtuuston käsiteltäväksi.

Määräraha- ja tuloarviomuutosten yhteydessä on selvitettävä niiden vaikutukset tarvittaessa asetettuihin tavoitteisiin ja tehtävä myös perustellut esitykset tavoitteiden muutoksiksi.

muut hankkeet, jotka ovat arvoltaan vähintään 10 000 euroa sekä ensikertainen kalustaminen. Myös maa-alue- ja osakehankinnat kuuluvat investointiosaan. Jos hankkeen toteutuminen viivästyy talousarviossa arvioidusta aikataulusta, voidaan investointi jaksottaa valtuuston päätöksellä uudelleen seuraaville vuosille poistamalla investointimääräraha kuluva vuoden talousarviosta ja hakemalla vastaava käyttämättä jäänyt investointimääräraha joko tulevan talousarviovuoden talousarviovalmistelun yhteydessä tai uuden talousarviovuoden aikana talousarviomuutoksena, mikäli tarve muutokselle on syntynyt tulevan vuoden talousarvion vahvistamisen jälkeen.

Investointitoiminnan rahoitusosuuksina esitetään mm. arvioidut valtion ja muiden yhteisöjen rahoitusosuudet ja maanmyynnin hankintahintavähennys. Omaisuuden myyntivoitot ja -tappiot tuloutetaan tuloslaskelmaan. Kaavoitussopimuksiin liittyvät maa-aluehankinnat kirjataan talousarvion investointiosaan ja ne edellyttävät siksi myös määrärahaa.

Nurmijärvi

Talousarvion sitovuus

Talousarvion sitovia eriä ovat kuntalain 110 §:n mukaisesti valtuuston hyväksymät toiminnan ja talouden tavoitteet ja niiden edellyttämät määrärahat ja tuloarviot. Sitovuus koskee talousarviovuoden 2023 tavoitteita, määrärahoja ja tuloarvioita. Suunnitelmavuosien 2024-2025 sitovuus on ohjeellinen.

Talousarviossa käyttötalous on valtuustoon nähden sitova pääsääntöisesti toimialoittain niin, että sitovuus on toimintatuottojen ja -kulujen erotus eli netto (toimintakate). Toimialatasoisesta sitovuudesta poikkeava Omaisuuksien tuotot- ja hallinta tulosalue sekä Keski-Uudenmaan ympäristökeskuksen tulosyksikkö, jotka ovat valtuustoon nähden sitovia toimintakatasolla. Määrärahoihin ja tuloarvioihin sisältyvät sisäiset erät.

Talousarviovuoden kuntastrategiaa toteuttavat vuosittaiset tavoitteet ovat sitovia valtuustoon nähden.

Investointiosassa määrärahojen ja rahoitusosuuksien erotus (nettomääräraha) on sitova valtuustoon nähden hankeryhmäkohtaisesti. Pääsäännöstä poikkeavat talonrakennushankkeet, joissa tekninen lautakunta voi tehdä talonrakennushankkeiden kesken vähäisiä määrärahoja.

Käyttösuunnitelma ja liikelaitosten talousarviot

Määrärahat ja tuloarviot on talousarviossa esitetty toimialoittain ja tulosalueittain. Toimialat voivat halutessaan laatia näihin perustuen käyttösuunnitelmansa, joiden tulee, käyttö- ja investointitalouden sitovuustasot huomioiden, vastata eurolleen valtuuston hyväksymää toimintakatetta.

Käyttösuunnitelmissa voidaan lisäksi asettaa valtuustotason tavoitteista johdettuja lauta-/johtokuntatasoisia alemman tason sitovia osatavoitteita. Lautakuntatasoiset osatavoitteet voidaan hyväksyä joko käyttösuunnitelman hyväksymisen yhteydessä tai erillisenä asiana. Osatavoitteet asetetaan toiminnalle ja taloudelle siten, että ne noudattavat kuntastrategiaa, niiden toteutumiseen voidaan toimialalla vaikuttaa ja että niiden toteutumista voidaan seurata konkreettisesti mitaten lautakunnan/liikelaitoksen edellyttämässä aikataulussa. Tavoitteita voidaan asettaa toiminnan taloudellisuudelle, tuottavuudelle ja vaikuttavuudelle. Käyttösuunnitelman

rahasiirtoja, sillä edellytyksellä, että valtuuston päättämät hankkeet toteutetaan talousarvion mukaisessa laajuudessa.

Tuloslaskelmaosassa valtuustoon nähden sitovia eriä ovat verotulot, valtionosuudet sekä rahoitustuottojen ja -kulujen netto.

Rahoituslaskelmaosassa valtuustoon nähden sitovia eriä ovat antolainauksen muutokset, joka muodostuu antolainasaamisten lisäysten ja vähennysten erotuksesta sekä lainakannan muutokset, joka muodostuu lainojen lisäysten ja vähennysten erotuksesta.

Liikelaitosten tuloslaskelmissa sitova taso on tilikauden 2023 yli-/ alijäämä ja rahoituslaskelmissa nettoinvestoinnit ja lainakannan muutos.

Aleksia -liikelaitoksen taseella saa olla enintään 200 000 euron kumulatiivinen yli- tai alijäämä tilivuoden tilinpäätöksessä. Vuosien 2020 ja 2021 aikana Aleksian taseen kumulatiivinen alijäämä on koronan vuoksi kasvanut yli 200 000 euroon. Alijäämän kattamisesta on tehty suunnitelma, jonka myötä liikelaitoksen taseen kumulatiivisen alijäämän osalta päästään tavoiteltuun tilaan.

esitysmuoto voi noudattaa talousarvion esitysmuotoa ja rakennetta.

Liikelaitosten johtokunnat hyväksyvät lopullisen talousarvionsa 31.12.2022 mennessä ottaen huomioon Kuntaliiton suosituksen kunnan talousarvion ja -suunnitelman laadinnasta.

Toimialojen on pitäydettävä vain välttämättömissä hankinnoissa ja rekrytoinneissa. Käyttökulujen hillitseminen on merkittävin talouden hallintakeino. Mikäli tuloarvio ylittyy tai määräraha-arvio alittuu talousarviosta, parantunut toimintakate tulee viedä muutoksena valtuustoon. Tällöin esimerkiksi tuloarvion oleellisesti ylittyessä talousarviosta, ylitystä vastaavaa osuutta toimintakuluissa ei saa kasvattaa toimintakatteen säilyttämiseksi talousarvion tasossa.

Nurmijärvi

Käyttösuunnitelmien laatijat

Tarvittaessa erillisen käyttösuunnitelman hyväksyvät ja sen toteutumisesta raportoivat toimialat ovat tulosalueittain/ toiminnoittain seuraavat:

Toimiala/tulosalue

Käyttösuunnitelman hyväksyjä

Konsernipalvelut

Hallintopalvelut	kunnanjohtaja
Henkilöstöpalvelut	kunnanjohtaja
Talous- ja strategiapalvelut	kunnanjohtaja
Viestintä- ja markkinointipalvelut	kunnanjohtaja
Elinvoimapolitiset palvelut	elinvoimapolitiskaikunta tai kunnanjohtaja
Yhteiset toiminnot	kunnanjohtaja
Tarkastuslautakunta	tarkastuslautakunta tai kunnanjohtaja

Sivistys- ja hyvinvointitoimiala

Hallinto- ja talouspalvelut	sivistyslautakunta tai sivistysjohtaja
Koulutuspalvelut	sivistyslautakunta tai sivistysjohtaja
Varhaiskasvatuspalvelut	sivistyslautakunta tai sivistysjohtaja
Kirjasto- ja kulttuuripalvelut	hyvinvointilautakunta tai sivistysjohtaja
Nuorisopalvelut	hyvinvointilautakunta tai sivistysjohtaja
Liikunta- ja hyvinvointipalvelut	hyvinvointilautakunta tai sivistysjohtaja

Ympäristötoimiala

Tekninen keskus	tekninen lautakunta tai tekninen johtaja
Tilakeskus	tekninen lautakunta tai tekninen johtaja
Hallinto- ja talouspalvelut	tekninen lautakunta sekä asemakaavoitus- ja rakennuslautakunta rakennusvalvonnan osalta tai tekninen johtaja
Keski-Uudenmaan ympäristökeskus	tekninen lautakunta tai tekninen johtaja
Maankäyttö ja kaavoitus	elinvoimapolitiskaikunta maankäytön ja yleiskaavoituksen osalta sekä asemakaavoitus- ja rakennuslautakunta asemakaavoituksen ja kiinteistö- ja mittausosaston osalta tai tekninen johtaja edellä mainittujen osalta
Omaisuuksien tuotot ja hallinta	elinvoimapolitiskaikunta tai tekninen johtaja

Liikelaitokset

Nurmijärven Vesi	Nurmijärven Vesi -liikelaitoksen johtokunta tai liikelaitoksen johtaja
Aleksia	Aleksia-liikelaitoksen johtokunta tai liikelaitoksen johtaja

Kalustohankintoja koskevista investointien kokonaismäärärahoista on toimialojen myös tehtävä erillinen käyttösuunnitelma. Suunnitelma on mm. hankintojen ja tilintarkastuksen käytettävissä.

Nurmijärvi

2. TOIMINNAN JA TALOUDEN SEURANTA KUNTAKONSERNISSA

Valtuustolle raportoidaan valtuustoon nähden strategian sitovien vuositavoitteiden sekä käyttötalousosan, investointiosan, tuloslaskelmaosan ja rahoitusosan toteutumisesta. Myös eri yhteistyötahojen kanssa tehtävien projektien ja hankkeiden etenemisestä raportoidaan muun raportoinnin yhteydessä.

Toiminnan ja talouden raportointi

Kunnan, kunnan liikelaitosten ja tytäryhtiöiden toiminnan ja talouden toteutumisesta raportoidaan valtuustolle osavuosikatsauksissa neljännesvuosittain. Viimeinen raportointi tapahtuu tilinpäätöksessä.

Kunnan ja sen liikelaitosten toimintaa ja taloutta seurataan säännöllisesti pääosin kuukausittain kunnan johtoryhmässä, toimialojen ja liikelaitosten johtoryhmissä ja tulosalueilla sekä niistä raportoidaan lautakunnille ja johtokunnille. Seurantaan kuuluu sisäinen valvonta ja riskien hallinta.

Osavuosikatsaukset

Osavuosikatsaukset annetaan valtuustolle seuraavasti:

Osavuosikatsaus 1.1.-31.3.2023 (OVK I),
toukokuussa

Osavuosikatsaus 1.1.-30.6.2023 (OVK II),
lokakuussa

Osavuosikatsaus 1.1.-30.9.2023 (OVK III),
marraskuussa

Osavuosikatsauksissa kunnan toimialat ja liikelaitokset raportoivat käyttötalouden ja investointien toteutumisesta. Osavuosikatsauksissa annetaan myös tilinpäätösnäyte. Toisen osavuosikatsauksen (1.1.-30.06.2023) ja tilinpäätöksen yhteydessä raportoidaan

Toimialojen on pidettävä yhteyttä kuntayhtymien ja muiden yhteistyötahojen kunnan edustajiin ja huolehdittava, että kyseisten yhteistyötahojen toiminnasta raportoidaan.

Kaikki raportit laaditaan tiiviissä muodossa toimiala- ja hanketasoisina.

Henkilöstöpalvelut raportoivat henkilöstömäärän (vakituiset, määräaikaiset, sijaiset, htv-tunnusluvut), palkkakustannusten kehityksestä osavuosikatsausten yhteydessä.

Kunnan tytäryhteisöjen tulee seurata hallintoelimissään omaa toimintaansa ja raportoida kuntakonsernin kanalta merkittävistä taloudellisista ja/tai toiminnallisista asioista kuntaemolle myös osavuosikatsausaikojen välillä.

kuntastrategiasta johdettujen sitovien vuositavoitteiden toteutuminen. Toisen osavuosikatsauksen yhteydessä raportoidaan lisäksi rahoituskatsaus. Tilinpäätöksessä raportoidaan lisäksi kuntastrategian seurannan mittarit.

Kunnan tytäryhteisöt raportoivat toiminnan ja talouden toteutumisesta osavuosikatsauksissa sekä toimittavat hallintoelimensä käsittelypöytäkirjat sähköisenä kunnan talouspalveluille.

Talous- ja strategiapalvelut ohjeistavat kunnan toimialoja, liikelaitoksia ja tytäryhteisöjä osavuosikatsausten tarkemmasta sisällöstä ja aikataulutuksesta talousarviovuoden aikana.

3. TALOUTTA KOSKEVAT SÄÄNNÖT JA SISÄISEN VALVONNAN OHJEET

Kunnan toiminnan järjestämisessä noudatetaan valtuuston hyväksymää hallintosääntöä ja kunnanhallituksen antamia sisäisen valvonnan ohjeita.

Sisäisen valvonnan ohjeissa on selvitetty menojen ja tulojen valvontaa, menojen suorittamista ja tulojen kantamista. Määrärahojen käyttöön liittyy merkittävä vastuu, joka edellyttää ohjeistuksen tuntemista.

Nurmijärvi

Toimialojen tositteiden hyväksymis-, vastaanotto-/asiatarkastusoikeudet myöntää toimiala-/liikelaitosjohtaja tai kunnanjohtaja. Em. oikeuksia ei saa delegoida.

Tositteesta täytyy käydä selväkielisesti ilmi tositteen tarkoitus ja siihen merkitään asiasta mahdollisesti tehdyn päätöksen tiedot. Rahoitusosuuksien maksamisen on aina perustuttava kunnan toimielimen tai viranhaltijan tekemään päätökseen. Kunkin viranhaltijan/työntekijän henkilökohtaiset laskut voi hyväksyä vain organisaation mukainen esimies.

Hyväksyjän on ennen hyväksymistään varmistettava, että tositteessa on vastaanotto/asiatarkastusmerkintä ja että hankintaan on käytettävissä määrärahaa. Hyväksyjä vastaa siitä, että tosite on muodollisesti ja asiallisesti oikein, tavara, työsuoritus tai muu palvelu on merkitty vastaanotetuksi ja että siinä on oikea tiliöinti.

Ostolaskut asiatarkastetaan ja hyväksytään sähköisellä järjestelmällä. Käyttösuunnitelman hyväksyjän päätöksiin perustuvat asiatarkastus- ja hyväksymisoikeudet ja niiden muutokset annetaan kirjallisesti erikseen annettavien ohjeiden mukaisesti. Mahdollisia manuaalisia vastaanotto- ja hyväksymisallekirjoituksia varten pitää toimialalla olla allekirjoittajien nimikirjoitusnäytteet. Kassamaksuihin on toistaiseksi lisäksi liitettävä kunnan pankkitiliin käyttäjäksi valtuutetun viranhaltijan/työntekijän allekirjoitus tai sähköinen hyväksyntä (sähköinen allekirjoitus tai sähköposti).

Ennakonpidätyksenalaiset palkat ja palkkiot maksetaan Sarastia Oy:n palkanlaskentapalvelujen toimesta sinne toimitetun aineiston perusteella.

Matkalaskujen käsittelyssä käytetään sähköistä Populus- matkanhallintajärjestelmää.

Myyntilaskutukset tehdään kunnan tulosalueilla ja liikelaitoksissa. Laskutukset tulee hoitaa ilman viivästymistä, koska laskutukset tehdään muutenkin pääosin jälkikäteen palvelun tuottamisen jo tapahduttua. Laskutuksissa käytetään keskitettyä Sarastian hoitamaa myyntireskontraa. Eräpäivän asettamisesta säädetään sisäisen valvonnan ohjeessa (kohta 3.8.3.).

Saamisten maksukehotukset sekä perintätoimenpiteet hoitaa Intrum Justitia. Perintätoimenpiteiden seuranta tehdään Sarastiassa.

Kunnan talouspalveluista saa tarpeen mukaan ohjeita ja opastusta laskutuskäytännöistä.

Maksut ja taksat

Kunnan palveluista ja muista suoritteista perittävien maksujen yleisenä perusteena käytetään valtuuston päätöksen mukaisesti omakustannusperustetta tai maksukykyperustetta. Maksujen ja taksojen taso on pidettävä ajanmukaisella tasolla.

Tilikartat, kustannuspaikkahierarkia ja laskentatunnisteet

Listaus ajantasaisista tilikartoista, kustannuspaikkahierarkiasta ja laskentatunnisteista löytyy intrasta talouden sivuilta ja Sarastian Extranet-työpöydältä.

Käteiskassat

Käteismyynti tapahtuu alitilityskassojen kautta. Talousjohtaja perustaa/lakkauttaa alitilityskassan ja päättää alitilityskassan pohjakassan määrän, kassan enimmäismäärän ja kassan varojen käyttöoikeuden. Kassan hoidosta vastaavan henkilön (alitilityttäjän) ratkaisee kassaa hallinnoivan tulosalueen/tiimin päällikkö. Käteiskassaan vastaanotettavasta suorituksesta annetaan maksajalle kassakuitti tai manuaalinen juoksevasti numeroitu päiväyksellä varustettu kuitti. Ellei maksua ole kuitattu vastaanotetuksi kassakoneella, on tulotositteeksi jäävään kappaleeseen merkittävä vastaanottajan allekirjoitus. Numeroiduista tulotositesarjoista, tositteiden luovutuksesta ja tilityksistä on pidettävä luetteloa hallintokunnissa.

Kassan tarkastamisesta vastaa asianomaisen tulosalueen päällikkö. Alitilityttäjän asemassa olevan henkilön vaihtuessa on toimitettava kassantarkastus. Kassojen varat tilitetään kunnan pankkitilille vähintään neljännesvuosittain kassan enimmäismäärä huomioon ottaen. Tällä hetkellä kassavarat tilitetään kunnan tilille Uudenmaan Osuuspankkiin. Kassavaroista pidetty kirjanpito tositteineen ja tilityksiin liittyvät kassatositteet toimitetaan talouspalveluihin. Kassan tarkastus tulee tehdä määräajoin. Mahdolliset poikkeamien aiheuttamat toimenpiteet on todettava päätöksenteossa/muistiossa. Tarkastuksesta tehdään tarkastusmuistio ja viranhaltijapäätös, jotta tilintarkastus voi seurata päätöksiä kunnan asianhallintajärjestelmässä. (kunnan johtoryhmä 25.1.2011)

Nurmijärvi

4. VAHINGONKORVAUSTEN PERIMISVELVOLLISUUS JA MAKSUOIKEUS

Kunnalle aiheutettujen vahinkojen seuraamukset ja korvaukset tulee laskuttaa syntyneitä kuluja vastaavina vahingon aiheuttaneelta toimialojen toimesta.

Kunnan suorittamien vahingonkorvausten maksuoikeuden käyttämisen päätösvalta on määritelty hallintosäännössä. Päätösvallan siirtämisestä edelleen päätetään erillisellä delegointipäätöksellä. Vahingonkorvauksen

myöntäminen edellyttää hallinnollisen päätöksen tekemistä.

Vahingonkorvausten eurorajat ovat:

Lautakunta yli 100 000 euron osalta. Toimiala-/liikelaitosjohtaja 100 000 euroon asti.

5. KUNNALLE TULEVIEN SUORITUSTEN MUUTTAMINEN JA NIISTÄ LYKKÄYKSEN TAI VAPAUTUKSEN MYÖNTÄMINEN

Kunnalle tulevien suoritusten muuttamista ja niistä vapauttamista perustellusta syyistä on oikeus tehdä hallintosäännössä määritellyillä viranhaltijoilla myönnettyjen määrärahojen rajoissa. Hallintosäännön mukainen päätösvalta voidaan delegoida eteenpäin erillisellä delegointipäätöksellä. Suoritusten lykkäminen, muuttaminen, vapauttaminen edellyttää hallinnollisen päätöksen tekemistä.

Suoritusten lykkäämisen, muuttamisen, vapauttamisen eurorajat ovat:

Toimialan/liikelaitoksen johtaja enintään 50 000 euroa ja kunnanhallitus yli 50 000 euroa.

6. SAATAVIEN PERINTÄ JA POISTAMINEN TILEISTÄ

Epävarmat yli vuoden vanhat saamiset poistetaan epäkurantteina kirjanpidosta. Poistoista päättää talousjohtaja hallintojohtajan päätösvallan delegointipäätöksen perusteella. Perintätoimia täytyy jatkaa luottotappiokirjauksista huolimatta, mikäli perintään on perusteet olemassa.

Velkajärjestelyihin, pakkohuutokauppoihin ja konkurssi-valvontoihin liittyvät selvitykset tehdään keskitetysti kunnan hallintopalveluissa/ perintäpalveluiden tuottajalla toimialojen kanssa yhteistyössä.

7. ARVONLISÄVERON VAIKUTUKSIA

Arvonlisäveron yleinen verokanta on toistaiseksi 24. Elintarvikkeissa, ravintola- ja ateriapalveluissa sekä muissa arvonlisäverolain 85 § mukaisissa tuotteissa verokanta on 14 %. Arvonlisäverolain 85 a §:n mukaisissa tuotteissa ja palveluissa verokanta on 10 %. Näitä ovat muun muassa lääkkeet, kirjat, henkilökuljetus, majoituspalvelut, urheilu- ja viihdetapahtumien pääsymaksut.

Suomessa tapahtuvat henkilökuljetuspalvelut vapautetaan väliaikaisesti arvonlisäverosta. Vapautukseen liittyvä oikeus vähentää hankintoihin sisältyvä arvonlisävero. Muutos on voimassa 1.1. - 30.4.2023. Sähkön myyntiin sovellettavaa arvonlisäverokantaa alennetaan 24 prosentista 10 prosenttiin. Arvonlisäverokannan alentaminen koskee ainoastaan sähkön myyntiä, ei esimerkiksi

sähkön siirtohintaan ja sähköveroon kohdistuvaa arvonlisäveroa. Alennettua verokantaa sovelletaan 1.12.2022 - 30.4.2023 tapahtuvaan sähkön myyntiin.

Kunnan toiminnot jakautuvat verolliseen ja verottomaan. Arvonlisävero saadaan vähentää verollisessa toiminnassa. Verottomassa toiminnassa suoritettu veromäärä saadaan valtiolta palautuksena.

Tulosalueen määrärahoissa on mukana vain veron perusteena oleva hankintahinta (ei alv:a). Arvonlisäveroon liittyviä kirjaus- ym. ohjeita antaa kunnan talouspalvelut.

Nurmijärvi

Laskennallinen 5 %:n alv

Kunta saa ottaa palautuksena laskennallista arvonlisäveroa 5 % palvelun loppuhinnasta mm. terveydenhoidon, sairaanhoidon ja sosiaalihuollon arvonlisäverottomista hankinnoista sekä tällaisen toiminnan harjoittajalle myönnetystä avustuksesta. KHO:n 15.9.2008 antaman ratkaisun mukaan on kysymys palautukseen oikeuttavasta kunnan antamasta tuesta toiminnan harjoittajalle silloinkin, kun tuki tai avustus maksetaan toiminnan harjoittajalle kolmannen osapuolen (mm. Kela) kautta. Näitä hankintoja tekevät henkilöstöpalvelut ja liikunta- ja palvelut. Kyse on yksityisen palvelun ns. "piiloveron" vähentäminen ja palvelun saattaminen kilpailukykyiseksi vastaavan julkisen palvelun kanssa. Kunnan kannalta on tärkeää, että kyseinen arvonlisäveron palautusmahdollisuus tulee toimialojen toimesta hyödynnettyä.

Edustusmenojen ja yksityiskulujen alv-käytäntö ja laskujen käsittely

Edustusmenojen arvonlisävero ei ole palautus- tai vähennyskelpoista. Edustuksen voidaan katsoa olevan esim. asiakkaisiin, yhteistyökumppaneina vaikuttaviin henkilöihin kohdistuvaa vieraanvaraisuutta tai muuta huomaavaisuutta. Edustus kohdistuu yleensä ennalta yksilöityyn, suppeahkoon henkilöpiiriin ja kunnan ulkopuolisiin tahoihin. Edustusmenoja eivät siten ole esimerkiksi kunnan sisäisissä neuvotteluissa, koulutustilaisuuksissa tai muissa kokouksissa tarjottavista aterioista ja juomista aiheutuneet menot silloin, kun ne liittyvät työtehtäviin.

Edustustarkoitukseen käytettäviä vähennyskeltottomia hyödykkeitä ovat esim. ateriat ja juomat. Vähennyskeltottomuus koskee sekä kunnan omissa tiloissa, että muualla tapahtuvaa edustamista.

Tarjoilu- ym. laskut tulee varmentaa siten, että tositteesta voi verottaja ja muu viranomainen selkeästi todeta, onko kyseessä edustuskulu vai työtoimintaan liittyvä kulu.

Laskussa tai laskun liitteenä olevassa tositteessa on oltava merkittynä aina seuraavat tiedot:

- tilaisuuden nimi ja tarkoitus
- tilaisuudessa läsnä olleet henkilöt, joko yksitään lueteltuna tai jos on kysymys suuremmasta ryhmästä, maininta ryhmästä.

Laskun hyväksyjä ratkaisee, onko kysymyksessä edustus vai työtoimintaan liittyvä tilaisuus. Tällöin merkitään las-

kuun kommentti "edustus", jos on kysymyksessä edustustilaisuus tai "työkokous", jos on kysymyksessä työhön liittyvä tilaisuus.

Hotelliaamiaisen arvonlisävero on vähennys- ja palautusrajoitteista (KHO 30.6.2005 T 1672). Työnantajalla ei ole oikeutta vähentää eikä saada palautuksena aamiaisen hintaan sisältyvää arvonlisäveroa, koska työntekijän ateriointikustannukset ovat yksityiskuluja.

Arvonlisäverolliset matkalaskut ym. kunnan puolesta maksettavat laskut

Pääsääntöisesti kaikista kunnan hankinnoista on saatava Nurmijärven kunnalle osoitettu arvonlisäverolain laskumerkintävaatimukset täyttävä lasku.

Euroopan unionin laskutusdirektiivin mukainen kevennettyjen laskumerkintävaatimusten alaraja on 400 euroa. Kevennetty laskumerkintävaatimukset riittävät tarjoilupalvelu- ja henkilökuljetuslaskuissa sekä esim. pysäköintimittareiden tulostamisissa tositteissa. Itse maksettua suoritusta kunnalta veloittaessa on mukaan liitettävä alkuperäinen kevennetty laskumerkintä täyttävä kuitti maksusta sekä selvitys sen perusteesta.

Etuisuuksien vastaanottamisesta

Henkilöstölle ja luottamushenkilöille tarjottavien etuisuuksien hyväksymisessä on noudatettava etuisuuksien vastaanottamisesta annettuja ohjeita (KH 28.11.2005 § 348; SKL yleiskirje 27.10.2005).

Rakennuspalvelujen käännetty arvonlisäverovelvollisuus

Arvonlisäverotuksessa verovelvollinen on yleensä myyjä. Rakennusalan käännetty verovelvollisuus tarkoittaa sitä, että tiettyjen rakentamispalvelujen arvonlisäverosta vastaa rakentamispalvelun ostaja eikä myyjä. Silloin ostajan pitää laskea ja maksaa arvonlisävero. Rakentamispalvelujen arvonlisävero on 24 % eli niistä pitää maksaa alv yleisen verokannan mukaan.

Käännettyä verovelvollisuutta sovelletaan aina kun seuraavat ehdot täyttyvät:

1. Myyjä on yritys, joka myy rakentamispalveluja tai antaa työvoimaa vuokralle rakentamispalveluja varten.
2. Ostaja on yritys, joka myy tai vuokraa rakentamispalveluja muuten kuin satunnaisesti – esimerkiksi toistuvasti tai pitkäaikaiseen rakennusprojektiin.

Nurmijärvi

3. Palvelu myydään Suomessa.

Käännettyä verovelvollisuutta ei sovelleta, jos rakentamispalvelun ostaja on yksityishenkilö tai jos ei myydä

palveluja vaan tavaroita, esimerkiksi rakennustarvikkeita. On aina myyjän vastuulla selvittää, täyttääkö ostaja käännetyn verovelvollisuuden ehdot vai onko myyjä vastuussa arvonlisäverosta.

8. AVUSTUKSET

Avustuksista kuuluttaminen ja niiden jakaminen on sovitettava toimialojen kesken tapahtuvaksi niin, että avustusta yhteisön tietyille hankkeelle myönnetään pääasiassa vain yhden toimialan kautta.

Tämä periaate samoin kuin myöhästyneiden hakemusten käsittelytapa on mainittava kuulutettaessa avustuksia haettavaksi.

Kaikki yhteisöille suunnattu rahallinen apu on käsiteltävä kirjanpidossa avustuksena. Avustusmäärien kokonaisuuden hallitsemiseksi toimialan on avustuspäätöksessä mainittava avustuksen enimmäismäärä tai todettava, mitä lisäavustuksia on edelleen mahdollista saada myönnettävän avustuksen lisäksi.

9. OSTOLASKUT

Käteisalennukset on hyödynnettävä laskuista ja viivästyseuraamukset on vältettävä. Jo tarjouspyyntöjen yhteydessä tai tilausta tehtäessä on sovittava ostolaskujen maksuehto. Yleisesti suositellaan ehdoksi vähintään 30 pv netto.

Alle 30 euron laskuja ei jaeta/kirjata usealle toiminnolle.

Mikäli viivästyseuraamuksia syntyi jostain perustelusta syystä ostotapahtumassa, on useamman laskentayksikön yhteinen alle 100 euron viivästyseuraamus kirjattava kokonaan kustannuspaikalle, jonka osuus on suurin. Näin vältetään lisäyökustannuksia.

Yleinen viivästyskorko vuodelle 2023 ilmoitetaan erikseen intran taloussivuilla.

Ostot luotolla

Kunnan toimialat ovat tehneet sopimuksia joidenkin tukkuliikkeiden ja kauppaliikkeiden kanssa luotolla ostoista "tiliasiakkaina".

Tiliasiakkuuksissa noudatetaan jatkossa saman sisältöisiä periaatteita kuin alitilityskassoissa:

Toimialan talousvastaavan esittämänä:

- talousjohtaja tekee päätöksen/ antaa luvan "luotolla ostamiseen"
- luotolle määrätään enimmäisraja (luottolimiitti)
- luottolimiitin käyttäjät nimetään
- luottolimiittiä käyttävän toimialan laskujen hyväksyjä vastaa ostojen oikeellisuudesta

Ensisijaisesti tulee käyttää kunnan kilpailuttamia toimittajia ja kunnan mm. Aleksian palveluja, jolloin luotolla ostot rajataan minimiin.

Luottokorttien käyttö

Kunnanjohtaja päättää käytettävistä luottokorteista, niiden käyttäjistä ja niihin liittyvistä ehdoista.

10. HARMAAN TALOUDEN TORJUNTA

Harmaan talouden torjunnasta on kunnanhallitus antanut joulukuussa 2012 ohjeet, jotka on julkaistu Myllyssä kohdassa: Tekemisen tukena/Talous/Sisäinen valvonta ja tilintarkastus

Nurmijärvi

11. UUDISRAKENTAMINEN, KAAVOITUS- JA MAANKÄYTÖN TAVOITEOHJELMA

Tekninen lautakunta päättää vuoden alussa talonrakennuksen työohjelmasta. Ohjelma annetaan tiedoksi kunnanhallitukselle, valtuustolle sekä toimialoille ja sen toteutumisesta raportoidaan osavuosikatsauksessa ja toimintakertomuksessa.

Tekninen lautakunta päättää kunnallistekniikan sekä liikunta- ja virkistyskohteiden rakennusohjelmien tarkistamisesta vastaamaan valtuuston hyväksymää määrärahasoaa ja talousarvion tavoitteita ja perusteluja. Ohjelma annetaan tiedoksi kunnanhallitukselle, valtuustolle sekä tarpeellisin osin toimialoille ja sen toteutumisesta raportoidaan osavuosikatsauksessa (OVK II) ja toimintakertomuksessa.

Asemakaavoitus- ja rakennuslautakunta raportoi ohjeellisena hyväksytyyn asemakaavoitusohjelman toteutumisesta ja elinvoimalautakunta ohjeellisena hyväksytyyn yleiskaavoitusohjelman sekä maankäytön tavoiteohjelman toteutumisesta osavuosikatsauksessa (OVK II) ja toimintakertomuksessa.

Kuntakonserniin kuuluvissa yhteisöissä noudatetaan kuntalain ja kirjanpitolain mukaisia kirjanpito- ja tilinpäätösperiaatteita sekä määräyksiä. Kuntalain 114 §:n mukaan kunnan, joka tytäryhteisöineen muodostaa kuntakonsernin, tulee laatia ja sisällyttää tilinpäätökseensä konsernitilinpäätös. Konsernitilinpäätös tulee laatia samalta päivältä kuin kunnan tilinpäätös. Konsernitilinpäätös laaditaan konserniyhteisöjen taseiden ja tuloslaskelmien sekä niiden liitetietojen yhdistelmänä. Konsernitilinpäätökseen sisällytetään lisäksi konsernin rahoituslaskelma, jossa annetaan selvitys kuntakonsernin varojen hankinnasta ja niiden käytöstä. Tilikaudelta on laadittava tilinpäätös, joka on saatettava valtuuston käsiteltäväksi tilikautta seuraavan vuoden kesäkuun loppuun mennessä. Kunnan tilikausi on kalenterivuosi, joten tytäryhteisöillä on oltava myös kalenterivuotta vastaava tilikausi.

12. KONSERNIHALLINTO

Kunnan konserniohjeissa on käsitelty kuntaemon ja kunnan tytäryhteisöiden välistä toimintaa sekä kunnan omistajaohjausta.

Osakeyhtiölain mukaan yhtiön hallitus huolehtii yhtiön hallinnosta ja toiminnan asianmukaisesta järjestämisestä.

Tytäryhteisöjen tulee toimittaa vuosittain kunnanhallituksen antaman aikataulun mukaisesti kunnanhallitukselle:

- taloussuunnitelma, johon sisältyy tulos- ja rahoituslaskelma sekä investointisuunnitelma. Taloussuunnitelman tulee olla vähintään kolmevuotinen ja siitä tulee käydä ilmi tytäryhteisöille asetetut toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet. Tytäryhteisön talousarvio toimitetaan kunnanhallitukselle tiedoksi.
- osavuosikatsaukset ja toimintakertomus. Osavuosikatsausten yhteydessä liitteenä tulee toimittaa seuraavat raportit:
- talousarvion toteutuminen tuloslaskelman muodossa
- osavuosikatsausten yhteydessä arvio talousarvion toteutumisesta koko vuodelta
- selvitys rahoitusasemasta/ rahoituslaskelma
- osavuosikatsauksissa selvitys vuosittain toteutumisesta
- lähiajan merkittävimmät toiminnalliset ja taloudelliset tapahtumat tärkeimmät tunnusluvut
- lainat per asukas.

Tilinpäätös ja toimintakertomus laaditaan kirjanpitolain ja osakeyhtiölain 8 luvun säännösten mukaisesti.

Taloussuunnitelma annetaan tiedoksi kunnanhallitukselle, valtuustolle sekä tarpeellisin osin toimialoille ja sen toteutumisesta raportoidaan osavuosikatsauksessa (OVK II) ja toimintakertomuksessa.

Taloussuunnitelma annetaan tiedoksi kunnanhallitukselle, valtuustolle sekä tarpeellisin osin toimialoille ja sen toteutumisesta raportoidaan osavuosikatsauksessa (OVK II) ja toimintakertomuksessa.

Taloussuunnitelma annetaan tiedoksi kunnanhallitukselle, valtuustolle sekä tarpeellisin osin toimialoille ja sen toteutumisesta raportoidaan osavuosikatsauksessa (OVK II) ja toimintakertomuksessa.

Taloussuunnitelma annetaan tiedoksi kunnanhallitukselle, valtuustolle sekä tarpeellisin osin toimialoille ja sen toteutumisesta raportoidaan osavuosikatsauksessa (OVK II) ja toimintakertomuksessa.

Taloussuunnitelma annetaan tiedoksi kunnanhallitukselle, valtuustolle sekä tarpeellisin osin toimialoille ja sen toteutumisesta raportoidaan osavuosikatsauksessa (OVK II) ja toimintakertomuksessa.

Konsernitilinpäätös 2023

Tilikartat konsernitilinpäätöksen tulos- ja rahoituslaskelmaa sekä tasetta varten pitää suunnitella kunnan tytäryhteisöissä jo talousarviovuoden 2023 alussa niin, että kunnan ja kyseisten yhteisöjen tilinpidosta saadaan vaihtavaa laadittua kuntalain edellyttämä konsernitulos- ja

rahoituslaskelma sekä konsernitase eliminointineen tilivuodelta 2023. Vuoden 2023 tilikartat löytyvät intrasta, talouden sivuilta sekä Sarastian Extranetistä.

13. HANKINNAT JA VARASTOT

Kunnan hankkimiseen sisältyy hankintalain mukainen kilpailuttaminen, toimittajan valintaa koskeva päätöksenteko, hankintaoikaisuvaatimusten ja markkinaoikeusvalitusten hoitaminen, sopimusten teko ja hallinta (reklamaatiot, toimitushäiriöt, hinnantarkistukset, vähäiset sopimusmuutokset, optiokausien käyttäminen, tilaajavastuulain mukaiset selvitykset, sopimuksen purku tai irtisanominen). Tavaroiden ja palvelujen tilaaminen ei ole hankintaa vaan hankintapäätöksen täytäntöönpanoa. Tilaamisen sopimustoimittajilta hoitaa toimialoilta ne henkilöt, joilla on tilausoikeus.

Hallintosäännön mukaan toimialat kilpailuttavat omat hankintansa ja hankintapalvelut kilpailuttavat keskitetyt hankinnat, eli useamman kuin yhden toimialan hankinnat.

Tietoa ja ohjeistusta hankinnoista ja voimassa olevista hankintasopimuksista löytyy intrasta hankinnat -sivuilta ja kunnan kotisivuilta.

Hankinnoissa noudatetaan hankintalainsäädäntöä, kunnan hankintaohjeita, kunnan muita sääntöjä ja kunnanhallituksen mahdollisesti antamia ohjeita. Hankintojen toteutuksessa korostetaan suunnitelmallisuuden tärkeyttä.

Vesilaitoksen hankinnoissa noudatetaan erityisalojen hankintalainsäädäntöä, kunnan hankintaohjeita, kunnan muita sääntöjä sekä vesilaitoksen johtokunnan ja kunnanhallituksen mahdollisesti antamia ohjeita. Pääsääntöisesti kaikki urakat, palvelut ja tavarahankinnat kilpailutetaan. Vesilaitos voi hankkia suorahankintana erityisalojen hankintalain mukaisin perustein erilaisia hankintoja, joiden hankkiminen tietyltä toimittajalta on perusteltua toiminnan/suunnittelun jatkuvuuden ja varmuuden tai toimittajan erityisosaamisen perusteella vesihuollon huoltovarmuuskriittisyyden takia.

Kunnan omia palveluja korvaavien uusien palveluiden kilpailuttamisesta/ostosta on tehtävä periaatepäätös (kunnanhallitus, lautakunta, viranhaltija) ennen kilpailuttamiseen ryhtymistä. Järjestettäessä uusia tai lisäpalveluja on kilpailutuskohte tuotteistettava ja/tai tehtävä kustannuslaskelmat ja selvitykset eri toiminta-/hankintavaihtoehtomalleista. Talouspalvelut avustavat pyydetäessä laskelmien laadinnassa.

Hankintalainsäädännön mukainen hankintojen kilpailuttamisvelvollisuus koskee myös kaikkia kunnan tytäryhteisöjä. Konsernin sisäisiä hankintoja suunniteltaessa hankintasäännösten asettamat reunaehdot ja rajoitukset on tytäryhteisöissä otettava huomioon. Konserniohjeiden luvussa 8 on ohjeistettu asiasta.

Päätöksentekorajat ja hankintavaltuudet

Hankintojen päätöksentekorajat ja hankintavaltuudet on määritelty hallintosäännössä ja delegointipäätöksissä.

Tavaroiden ja palvelujen tilaamisen sopimustoimittajilta ja yksittäiset reklamaatiot hoitaa se toimiala, joka tavaroita tai palveluja tarvitsee, käyttää ja niitä tilaa.

Hankinnan ennakoidulla arvolla tarkoitetaan hankinnan suurinta mahdollista arvonlisäverotonta kokonaisarvoa koko sopimuskauden ajalta optiokaudet mukaan laskettuna. Toistaiseksi voimassa olevan sopimuksen kohdalla käytetään laskennallisena sopimuskautena 48 kuukautta. Pienhankinnalla tarkoitetaan hankinta-arvoltaan alle 60 000 euron (0 % alv) hankintaa.

Nurmijärvi

Tytäryhteisöt voivat ja niiden tulisi hyödyntää kunnan voimassa olevia puite- ja muita hankintasopimuksia ja sisäisiä palveluja. Hankintapalvelut antaa neuvontaa tarpeen mukaan myös tytäryhteisöille.

Kunnalla on yksi taseperusteinen varasto; keskusvarasto. Tarpeetonta varastointia on vältettävä sekä näissä, että ns. talousarvioperusteisissa käsivarastoissa.

Päätöksentekorajat

1. Hankintavaltuudet on määritelty hallintosäännössä Toimialajohtaja ja liikelaitosjohtaja päättävät tehtäväalueeltaan koskevista hankinnoista kunnan hankintaohjeiden mukaisesti, ellei toimivaltaa ole hallintosäännössä tai muutoin määrätty toiselle viranomaiselle. Toimialajohtajat ja liikelaitosjohtajat ovat delegoineet päätösvaltaansa eteenpäin ja delegointipäätökset löytyvät kunnan intrasta hallinnon alta kohdasta "Strategia ja säännöt".

Kunnanhallitus päättää varastojen perustamisesta ja toimialajohtaja varaston ylärajan arvon ja varastolisän määrän (sisäisen valvonnan ohje 3.8.7). Varastojen pääoma-arvoja, tuotevalikoimaa ja tuotteiden kiertonopeutta seurataan varastoja ylläpitävien toimialojen toimesta ja niistä raportoidaan tarpeellisin osin muun raportoinnin yhteydessä.

2. Hankinta-asiakirjojen allekirjoittaminen

Hankintasopimuksen allekirjoittaa hankintapäätöksen tehnyt viranomainen. Mikäli hankintapäätöksen tehnyt viranomainen on toimielin, allekirjoittaa toimielimen esittelijä hankintasopimuksen. Hankintasopimuksen toimeenpanoa edellyttävät asiakirjat allekirjoittaa hankintapäätöksen tehnyt viranhaltija ja toimielimen hankintapäätöksissä toimielimen ko. hankinnasta vastaava esittelijä.

NURMIJÄRVEN KUNNANHALLITUS

Outi Mäkelä
kunnanjohtaja

Erno Kontio
talousjohtaja

Jakelu Mylly
Kunnan johtoryhmä
Kunnan talousvastaavat
Päällikköjakelu
Kunnan tytäryhteisöt

Yleisperustelut

TALOUSARVION JA –SUUNNITELMAN PERUSTELUT

Kunnan talousarvio ja –suunnitelma on valtuuston keskeinen toiminnanohjausväline. Kuntalain (410/2015) 110 §:n mukaan valtuuston on vuoden loppuun mennessä hyväksyttävä kunnalle seuraavaksi kalenterivuodeksi talousarvio ottaen huomioon kuntakonsernin talouden vastuut ja velvoitteet. Talousarvion hyväksymisen yhteydessä valtuuston on hyväksyttävä myös talous-suunnitelma kolmeksi tai useammaksi vuodeksi (*suunnitelmakausi*). Talousarviovuosi on taloussuunnitelman ensimmäinen vuosi.

Kuntalain 110 §:n mukaan talousarvio ja -suunnitelma on laadittava niin, että ne toteuttavat kuntastrategiaa ja edellytykset kunnan tehtävien hoitamiseen turvataan. Talousarviossa ja -suunnitelmassa hyväksytään kunnan ja kuntakonsernin toiminnan ja talouden tavoitteet.

Lisäksi kuntalain 110 §:ssä säädetään, että taloussuunnitelman on oltava tasapainossa tai ylijäämäinen. Talousarvioon otetaan tehtävien ja toiminnan tavoitteiden edellyttämät määrärahat ja tuloarviot sekä siinä osoitetaan, miten rahoitustarve katetaan. Määräraha ja tuloarvio voidaan ottaa brutto- tai nettomääräisenä.

Kunnan talousarvion valmistelu perustuu kuntalakiin, kunnan hallintosäätöön sekä Kuntaliiton, Valtionvarainministeriön, Kirjanpitolautakunnan kuntajaoston sekä muiden asiantuntija- ja viranomaistahojen antamiin yleisohjeisiin, lausuntoihin ja suosituksiin.

Käyttötalouden ja investointien suunnittelussa huomioidaan edellisten tilikausien kehitys, meneillään olevan talousarviokauden tilinpäätösennuste sekä arvioidaan mahdollisia palvelutarpeiden muutoksia ja niiden vaikutuksia suunnitelmakauden menokehykseen. Tulorahoituksen osalta verotulojen ja valtionosuuksien arvioinnissa hyödynnetään Kuntaliiton, Verohallinnon ja Valtionvarainministeriön tuottamia verotulo- ja valtionosuusennusteita.

Vuoden 2023 talousarvion ja suunnitelmavuosien 2024-2025 valmistelu pohjautuu kunnanhallituksen (KHALL 148/2022) antamaan talousarviokehykseen. Talousarviokehys osaltaan perustuu valtuuston (KVALT 50/2019) 12.6.2019 vahvistamaan Nurmijärven kestävä kasvu –ohjelmaan (NUUKA-ohjelma). NUUKA-ohjelman tarkempi kuvaus on esitetty myöhemmin tässä luvussa.

NUUKA-ohjelman pitkän aikavälin taloustavoitteiden pohjalta kunnanhallitus on antanut kunnan toimialoille ja liikelaitoksille käyttötalouden nettomenokehyksen sekä investointien enimmäistason.

Käyttötalouden kehyksellä tavoitellaan palvelutuotannon menojen kasvun hillitsemistä investointien omarahoitusosuuden vahvistamiseksi. NUUKA:n toimenpidesuunnitelman perusteella kunnan omassa tuotannossa on tavoiteltu toimintakatteen supistumista vuosina 2023-2025. Ottaen huomioon arviot todellisista kustannustason muutoksista, kunta-alan palkkaratkaisun vaikutuksista ja yleisestä hintatason noususta, ei toimintakatteen supistuminen ole realismia. Sosiaali- ja terveystoimen sekä pelastustoiminnan kustannukset siirtyvät vuoden 2023 alusta hyvinvointialueelle, vaikuttaen myös kunnalle jäävään tulorahoitukseen. Nämä muutokset on huomioitu suunnitelmakauden budjetoinnissa.

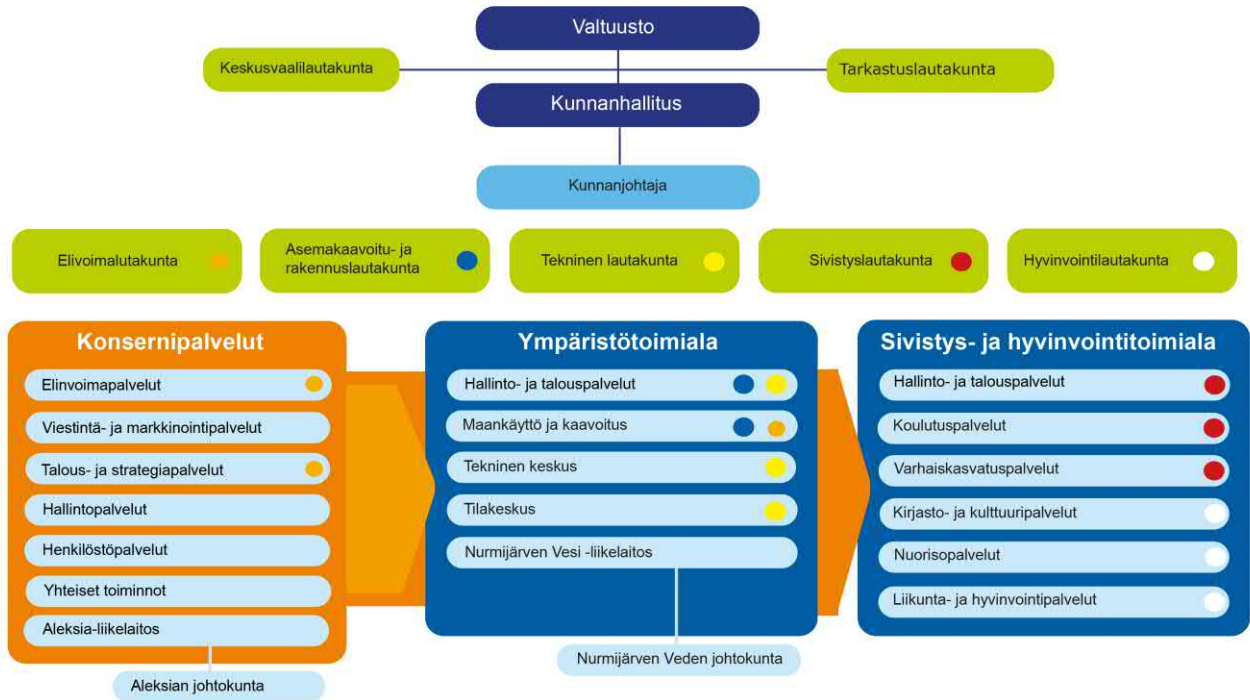
Kehyksessä investointien enimmäismäärä on NUUKA-ohjelman perusteella ollut 47,6 milj. euroa.

Talousarviokehyksen perusteella kunnan lautakunnat sekä liikelaitosten johtokunnat ovat laatineet ehdotuksensa talousarviosta ja –suunnitelmasta 2023-2025 20.9.2022 mennessä, jonka pohjalta kunnanjohtajan talousarvioesitys on julkistettu 17.10.2022. Kunnanjohtajan talousarvioesitys käsitellään kunnanhallituksessa 24.-25.10.2022. Kunnanhallituksen käsittelyn jälkeen valtuusto päättää talousarviosta ja toteaa veroprosentit vuodelle 2023 16.11.2022.

Kunnanjohtajan talousarvioesityksessä käyttötalouden taso vuodelle 2023 alittaa kunnanhallituksen antaman kehysten 0,2 milj. eurolla. Alitus selittyy pääasiassa lisätasapainotuksilla. Kunnan omissa toiminnoissa ylityspaineita kehukseen nähden nousi kunta-alan palkkaratkaisusta sekä yleisestä kustannustason noususta. Osa nousupaineista saatiin katettua sote-kuntayhtymän purkuun varatuista määrärahoista. Näiden lisäksi kunnan verotulo- ja valtionosuusennusteet paranivat huomattavasti kehysvaiheen tiedoista, ollen kunnanjohtajan talousarvioesityksessä yhteensä 6,0 milj. euroa kehystä suuremmat.

Kunnanhallitus käsitteli kunnanjohtajan talousarvioesityksen kokouksessaan 24.10.2022 ja hyväksyi sen maltillisin muutoksin. Talousarviokäsittelyn yhteydessä tehtiin muutoksia sitovien toiminnallisten tavoitteiden muotoiluihin sekä käyttö- ja investointitalouteen. Sivistys- ja hyvinvointitoimialalta vähennettiin henkilöstökuluja jokaiselta vuodelta 2023-2025 25 000 euroa ja ympäristötoimialalla avustusten kokonaismäärä nostettiin 440 000 eurosta 500 000 euroon vuosille 2023, 2024 ja 2025. Investointien osalta Varikon peruskorjaukseen ja laajennukseen varattua määrärahaa muutettiin vuodelle 2023 500 000 euroa.

KUNNAN ORGANISAATORAKENNE 2023

Keskeiset muutokset Nurmijärven kunnan organisaatorakenteessa 2022-2023

Konsernipalvelujen organisaation muutokset 1.10.2022 alkaen

Konsernipalvelujen organisaatiossa tapahtui muutoksia 1.10.2022 alkaen, kun kunnan palkanlaskentapalvelut ulkoistettiin Sarastia Oy:lle. Palkanlaskentapalvelut sijoitettiin henkilöstöpalvelujen tulosalueelle. Jatkossa henkilöstöpalvelut vastaavat Sarastian palkanlaskennan ostopalvelujen ohjauksesta.

Hyvinvointialueelle siirtyvät toiminnot 2023 alkaen

Sote-uudistuksen myötä kunnan toiminnoista siirtyi hyvinvointialueelle oppilashuollon psykologit, kuraattorit sekä sote-toimintoihin kiinnittyneet Aleksian työntekijät. Siirtyvän henkilöstön suuruus on noin 30 henkilöä, joista valtaosa siirtyi sivistys- ja hyvinvointitoimialalta.

TALOUSARVION JA –SUUNNITELMAN RAKENNE

Kuntalain 110§:n mukaan kunnan talousarviossa tulee olla käyttötalous- ja tuloslaskelmaosat sekä investointi- ja rahoitusosat. Samaa rakennetta on noudatettava taloussuunnitelmassa ja tilinpäätökseen sisältyvässä talousarvion toteutumisvertailussa.

Talousarvion **yleisperustelut** ovat luonteeltaan informaatiivisia. Yleisperusteluissa esitetään muun muassa katsaus kansantalouden ja kuntatalouden kehityksestä sekä kuvataan Nurmijärven kunnan talouden nykytilaa ja näkymiä tulevaisuuteen. Erityisesti meno- ja tulorakenteen muutokset sekä näiden vaikutukset kunnan talouden tasapainoon ovat keskiössä kunnan talouden arvioimisessa.

Strategiaosassa esitetään strategiaa toteuttavat vuositavoitteet talousarviovuodelle 2023 ja suuntaa antavat tavoitteet suunnitelmavuosille. Osiossa esitetään myös strategiset mittarit.

Käyttötalousosa kuvaa kunnan järjestämän toiminnan rahoittamista vahvistetun organisaatorakenteen mukaisesti. Käyttötalousosassa kunnan toiminta on jaettu toimialoihin, jotka edelleen jakautuvat tulosalueisiin. Toimialakohtainen talousarvio ja -suunnitelma on esitetty tuloslaskelmamuodossa. Tulosalueiden talousarvio- ja suunnitelma on esitetty toimintakatetasoisena suppeana tuloslaskelmana.

Investointiosassa esitetään investointisuunnitelma talousarviovuodelle sekä neljälle seuraavalle vuodelle. Investointiosassa esitetään hankkeittain kustannusarviot sekä määrärahojen ja tuloarvioiden jakautuminen eri vuosille.

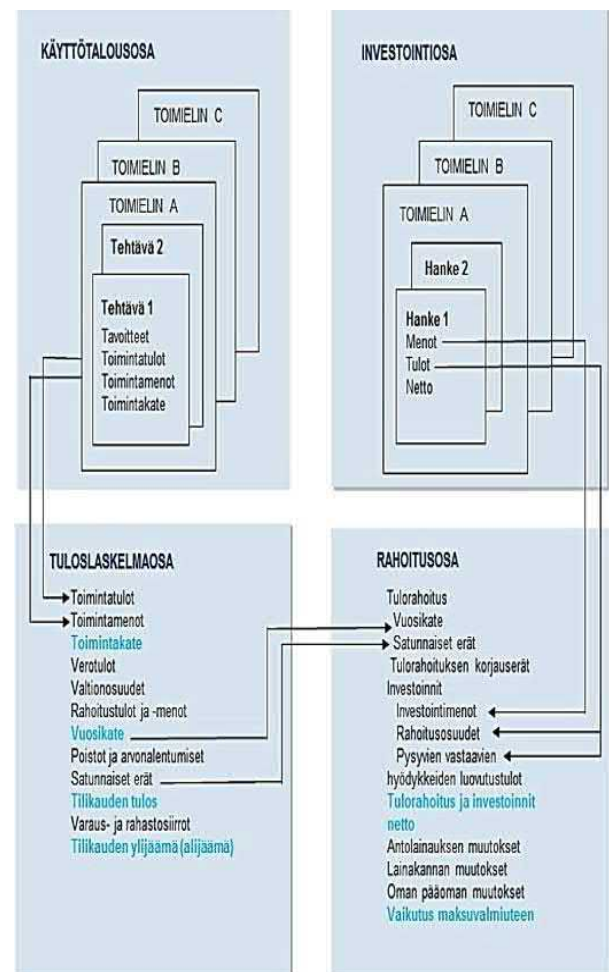
Tuloslaskelmaosa on kunnan kokonaistaloudellinen laskelema, jonka tehtävänä on osoittaa tulo-rahoituksen riittävyys palvelujen järjestämisestä aiheutuviin kustannuksiin. Tuloslaskelman toimintakate –summataso kuvaa palvelutuotannon nettomenoja. Toimintakate osoittaa millainen summa palvelutuotannon nettomenoista jää katettavaksi verotuloilla, valtionosuuksilla ja rahoitustuotoilla. Vuosikate kuvaa palvelutuotannon rahoittamisen jälkeen jäljelle jäävää rahoituspohjaa, jolla katetaan investointimenoja ja lainalyhennyksiä. Tilikauden tulos kertoo tilikaudelle jaksotettujen tuottojen ja kulujen erotuksen. Näiden erien jälkeen tuloslaskelmassa esitetään poistoeron muutos, joka tavanomaisesti tarkoittaa investointivarausten purkua. Näiden jälkeen tuloslaskelmassa päädytään tilikauden yli- tai alijäämään.

Ylijäämäinen tilikauden tulos voidaan siirtää varauksiin, rahastoida tai liittää edellisiltä tilikausilta kertyneisiin yli- tai alijäämiin. Tilikaudelta vastaavasti mahdollisesti muodostunut alijäämä vähentää edellisiltä tilikausilta

muodostunutta ylijäämää tai kasvattaa edellisten tilikausien perusteella muodostunutta kumulatiivista alijäämää.

Rahoitusosan tehtävänä on kuvata talousarviovuoden ja –suunnitelmavuosien todellisia rahanliikkeitä (vrt. tuloslaskelma, joka todellisten rahavirtojen lisäksi sisältää kirjanpidollisia eriä, esim. poistot). Rahoitusosaan kootaan arviot kunnan rahan lähteistä ja rahan käytöstä. Rahoitusosassa välisummana esitetään toiminnan ja investointien rahavirta. Ylijäämäinen välisumma osoittaa, että investoinnit rahoitetaan kokonaisuudessaan tulorahoituksella, investointien rahoitusosuuksilla ja omaisuuden myynnillä. Negatiivinen välisumma osoittaa rahoitusvajeen määrän, joka on katettava vieraan pääoman rahoituksella tai kassavaroilla. Tasapainoisessa kuntataloudessa toiminnan ja investointien rahavirran tulee keskimäärin olla positiivinen. Rahoitusosa päättyy kuvaamaan varainhoitovuosien rahavirtojen vaikutusta maksuvalmiuteen.

Talousarviokirjan muut osat koostuvat liikelaitosten ja kunnan tytäryhteisöjen talousarviokuvauksista sekä talousarviota täydentävistä liite-asiakirjoista.

TALOUSARVION SITOVUUS

Talousarvion sitovia eriä ovat kuntalain 110 §:n mukaisesti valtuuston hyväksymät kunnan ja kuntakonsernin toiminnan ja talouden tavoitteet ja niiden edellyttämät määrärahat ja tuloarviot. Sitovuus koskee talousarviovuoden 2023 tavoitteita, määrärahoja ja tuloarvioita. Suunnitelmavuosien 2024-2025 sitovuus on ohjeellinen.

Talousarviossa käyttötalous on valtuustoon nähden sitova pääsääntöisesti toimialoitain niin, että sitovuus on toimintatuottojen ja -kulojen erotus eli netto (toimintakate). Toimialatasoisesta sitovuudesta poikkeaa Omaisuuden tuotot- ja hallinta tulosalue, joka on valtuustoon nähden sitova toimintakatetasolla. Lisäksi toimialatason sitovuudesta poikkeaa Keski-Uudenmaan ympäristökeskuksen tulosyksikön määrärahat, jotka ovat valtuustoon nähden sitovia toimintakatetasolla. Määrärahoihin ja tuloarvioihin sisältyy sisäiset erät.

Liikelaitosten palveluiden hinnantarkistuksiin on pyydetävä omistajaohjausta asetettujen periaatteiden mukaisesti.

Talousarviovuoden kuntastrategiaa toteuttavat vuosittaiset tavoitteet ovat sitovia valtuustoon nähden.

NURMIJÄRVEN KESTÄVÄ KASVU –OHJELMA NUUKA 2020-2026

Nurmijärven kunnanvaltuusto on vahvistanut kokouksessaan 23.3.2022 uuden kuntastrategian vuosille 2022-2030. Aiempi kuntastrategia on vahvistettu 28.2.2018 ja siihen on sisältänyt terve talous ja linjakas päätöksenteko osa-alue, johon oli sisällytettyä kunnan talouden kestävyiden turvaamista koskevat tavoitteet:

Varmistamme, että taloutemme on myös pitkällä aikavälillä kestävällä pohjalla, jotta voimme huolehtia kuntalaistemme hyvinvoinnista. Kehitämme talouden ja toiminnan ohjausjärjestelmäämme tukemaan tiedolla johtamista.

Käyttötalouden kustannuskehitys ei ylitä verotulojen kasvuprosenttia. Sopeutamme asteittain kunnan investointien tason vastaamaan kunnan talouden kantokykyä.

Valtuusto on edellisessä kuntastrategiassa esitettyjen linjausten pohjalta vahvistanut 12.6.2019 kokouksessaan Nurmijärven kestävä kasvu –ohjelman (NUUKA-ohjelma) vuosille 2020-2026 ja sitä toteuttavan tarkemman NUUKA-toimenpidesuunnitelman 27.01.2021 kokouksessaan. Uuden kuntastrategian toimintaperiaatteita toteutetaan erillisillä ohjelmilla, joista kestävä kasvun ohjelma tähtää kunnan talouden saattamista ta-

Investointiosassa määrärahojen ja rahoitusosuuksien erotus (nettomääräraha) on sitova valtuustoon nähden hankekohtaisesti. Pääsäännöstä poikkeavat talonrakennushankkeet, joissa tekninen lautakunta voi tehdä talonrakennushankkeiden kesken vähäisiä määrärahasiirtoja, sillä edellytyksellä, että valtuuston päättämät hankkeet toteutetaan talousarvion mukaisessa laajuudessa.

Tuloslaskelmaosassa valtuustoon nähden sitovia eriä ovat verotulot, valtionosuudet sekä rahoitustuottojen ja -kulojen netto.

Rahoituslaskelmaosassa valtuustoon nähden sitovia eriä ovat antolainauksen muutokset, joka muodostuu antolainasaamisten lisäysten ja vähennysten erotuksesta sekä lainakannan muutokset, joka muodostuu lainojen lisäysten ja vähennysten erotuksesta.

Liikelaitosten tuloslaskelmissa sitova taso on tilikauden 2023 yli-/ alijäämä ja rahoituslaskelmissa nettoinvestoinnit ja lainakannan muutos.

Aleksia -liikelaitoksen taseella saa olla enintään 200 000 euron kumulatiivinen yli- tai alijäämä tilivuoden tilinpäätöksessä.

sapainoon pitkällä aikavälillä. Kuntastrategian uudistamisen ja muuttuneen toimintaympäristön myötä kestävä kasvun ohjelma on tarkoitus päivittää vuoden 2022 aikana ja sen voimassa oloaika pidentää vastaamaan strategian aikajännettä.

Ohjelman tavoitteena on päivityksen jälkeenkin huolehtia kunnan talouden kestävydestä ensin hidastamalla velkaantumista ja kääntämällä lopulta lainakannan kehitys laskuun. Velkaantumiskehityksen katkaiseminen tarkoituksena on välttää kunnan ajautumista perinteiseen, palveluiden laaja-alaista karsimista korostavaan talouden tasapainottamiseen, ehkäistä tarvetta verotusasteen merkittäväle kiristämiseksi sekä turvata pitkällä aikavälillä kunnan riittävä taloudellinen kantokyky kasvua tukevien investointien toteuttamiseksi ja palvelutoiminnan laadun varmistamiseksi.

Käytännön toiminnassa ohjelma ohjaa kunnan käyttötalouden resursointia, investointien asettamista sekä tulosrahoitusohjelman vahvistamiseen liittyviä toimia vuosittaisessa talousarviovalmistelussa. Talousarvio laaditaan siten, että yksittäiset talousarviovuodet niin määrärahojen jaon, kuin myös toiminnallisten tavoitteiden osalta

ovat linjassa ohjelmassa asetettujen pitkän aikavälin tavoitteiden kanssa.

Investointikehys eli investointien enimmäismäärä määritellään vuosittain ja samanaikaisesti investointien tulo-rahoitus pyritään maksimoimaan käyttötalouden menokasvua hillitsemällä kohdennetuin toimenpitein. Myös tulo-rahoitus pohjan vahvistamisen mahdollisuuksia tarkastellaan säännöllisesti talousarviovalmistelun yhteydessä investointien riittävän tulo-rahoituksen varmistamiseksi.

Toimenpiteitä tullaan siis kohdistamaan ohjelman voimassaolon aikana sekä palvelutuotannon tuottavuuden edistämiseen ja verorahoituksen vahvistamiseen, että investointitasen samanaikaiseen laskemiseen. Investointitasen laskeminen edellyttää priorisoimista ja arvovalintojen tekemistä risteävien investointitarpeiden välillä. Erityisesti yhteisen näkemyksen muodostaminen toimiltojen käytön tehostamisesta ja infrarakentamisen fokuosoinnista edesauttavat investointien saattamista kestäväälle tasolle.

Nykyisessä voimassa olevassa NUUKA-ohjelmassa kunnan lainamäärän enimmäistaso on asetettu 187 miljoonaan euroon vuoden 2026 loppuun mennessä. Kunnassa on käynnistetty NUUKA-ohjelman päivitystyö, sillä toimintaympäristössä tapahtuvat muutokset (sote-uudistus, inflaatiokehitys, kasvaneet investointitarpeet ja kunta-alan palkkaratkaisu) ovat heikentäneet kunnan talouden pitkän aikavälin ennustetta entuudestaan. Päivityksessä tarkastellaan uudelleen lainakantarajoitteen tasoa, investointien sopeutustarvetta sekä ohjelman voimassaoloajan pidentämistä. Kunnan palvelutuotannon sopeutuksista on valtuusto päättänyt erillisessä NUUKA:n toimenpidesuunnitelmassa tammikuussa 2021. Uuden valtuuston on määrä päättää NUUKA-ohjelman päivittämisestä marraskuussa 2022 talousarviokokouksen yhteydessä.

NUUKA-ohjelmassa linjatut tavoitteet ennen koronaa ja tavoitteiden toteutumisen arviointi:

Vuoden 2019 kesäkuussa päivitetyn kunnan pitkän aikavälin talousennusteen perusteella kunnan lainamäärän kestävä enimmäistason on arvioitu olevan vuoden 2022 lopussa 210 milj. euroa (n. 4830 euroa/asukas), jonka jälkeen lainakanta ohjataan laskuun asteittain siirtyäessä kohti kireämpää korkoympäristöä ja heikompa taloussuhdannetta. Viimeistään vuoden 2022 jälkeen kunnan käyttötalouden ja investointien tulee asetua sellaiselle tasolle, että lainakanta on vuoden 2026 loppuun mennessä enintään 187 milj. euroa. Kunnan väestön kasvuennuste huomioiden asukaskohmainen lainakanta olisi tällöin 4200 euroa. Mikäli kuntien velkaantuminen valtakunnallisesti jatkuisi historian mukaisesti

myös tulevaisuudessa, Nurmijärven kunnan asukaskohmainen lainakanta saavuttaisi ja mahdollisesti jopa alittaisi kuntien keskimääräisen asukaskohmaisen lainakan- nan vuoden 2026 lopussa.

Asetetun lainakantatavoitteen tarkoituksena on ohjata kunnan toiminnan järjestämistä siten, että kunnan talous vahvistuu ohjelman käynnistymishetken lähtötasosta oleellisesti. Talouden vahvistumista voidaan mitata useilla eri mittareilla. Lainakannan kehitys itsessään kuvaa taloustavoitteen toteutumista ohjelman voimassaolon aikana, mutta sen lisäksi taloustavoitteen seurannassa on tarpeen kiinnittää huomiota investointien rahoitusvahvuuden, vakavaraisuuden sekä käyttötalouden kehittymiseen. Kunnan talouden vahvistumista seurataan NUUKA-ohjelman mukaisesti seuraavien tunnuslukujen kehityksen kautta:

Tunnusluku	Lähtötaso (TP2018)	Tavoitetaso	Ajoitus
Lainakanta	169,2 milj. euroa	187,0 milj. euroa	2026 mennessä
Investointien tulo-rahoitusprosentti	23,3 %	80-115%	2023-2026
Toiminnan ja investointien rahavirta	-20,3 milj. euroa	ko. rahavirta >0 euroa	2023-2026
Vuosikate/poistot %	36 %	keskimäärin >100%	2020-2026
Omavaraisuusaste	37,8 %	>50%	2026 mennessä
Suhteellinen velkaantuneisuus	87,8 %*	<60%	2026 mennessä

Vuoden 2023 bruttoinvestointitaso on 36,4 milj. euroa sekä suunnitelmavuosina 2024 46,9 milj. euroa ja 2025 64,0 milj. euroa. On huomioitava, että taloussuunnitelman 2023-2025 yhteenlaskettu investointitaso johtaa NUUKA-ohjelmassa asetetun lainakannan välitavoitteen ylittymiseen noin 104 milj. eurolla. Vuoden 2026 lopun sitovan lainakantatavoitteen saavuttaminen on mahdollista kunnan heikentyneen taloustilanteen sekä merkittävien investointipaineiden perusteella. Tämä puoltaa kestävä kasvun ohjelman päivitystä vastamaan nykytilannetta.

NUUKA-ohjelman toteuttamissuunnitelma

Tavoite	Vastuu	Alkataulu
Taloustavoitteet		
Lainakantatavoite	Toimialat, toimielimet, liikelaitosten johtokunnat	2026 mennessä
Prosessitavoitteet		
Tuotepohjainen toiminnanohjausmalli	Toimialat	2019-2021
Rullaava palveluverkkosuunnitelma	Konsernipalvelut, ympäristötoimiala	2019-2021
Toimitilojen salkutus	Ympäristötoimiala	2019
Investointien suunnitteluapluuna	Konsernipalvelut, ympäristötoimiala	2020
Palveluverkkosuunnitelman laadinta	Toimialat	2019-2020
Konsernitoimintojen kehittäminen	Konsernipalvelut	2019-2020
Periaatelinjaukset		
Omaisuuksien myynti, hankinta ja kiinteistöjen jalostus	Hallitus, konsernipalvelut, ympäristötoimiala	Koko ohjelmakausi
Maapolitiikka ja kaavoitus	Konsernipalvelut, ympäristötoimiala, ao. toimielimet	Koko ohjelmakausi
Palveluverkon kehittäminen	Toimialat, toimielimet, liikelaitokset	Koko ohjelmakausi
Henkilöstölinjaukset	Toimialat, toimielimet, liikelaitokset	Koko ohjelmakausi
Harkinnanvaraisten palvelujen tarkistaminen	Toimialat, toimielimet, liikelaitokset	Koko ohjelmakausi
Ohjelman voimassaoloaika 2020-2026		
Valtuustokaudet, joille ohjelman voimassaolo asetuu:		
1.6.2017-31.5.2021 (nykyinen)		
1.6.2021-31.5.2025		
1.6.2025-ohjelma päättyy 31.12.2026		

YLEINEN TALOUDELLINEN TILANNE

Alkuvuosi on ollut taloudessa, tuotannossa ja työllisyydessä selvästi odotettua vahvempi, mutta ennusteen mukaan talouden kasvu hidastuu ensi vuotta kohti kuljettaessa. Epävarmuus, pula energiasta, nopea inflaatio, rapautuva ostovoima sekä nousevat korot leikkaavat kulutuksen ja investointien kasvua kaikkialla ja talouden ajautumista taantumaa ei voida sulkea pois. Suomen bruttokansantuotteen arvioidaan kasvavan 1,7 prosenttia vuonna 2022 ja hidastuvan 0,5 prosenttiin vuonna 2023. Vuosina 2024-2026 BKT:n kasvun arvioidaan olevan noin 1,4 prosenttia vuosittain.

Vuoden 2023 aikana pitäisi alkaa helpottamaan, mutta kasvunäkymät pohjautuvat oletukselle, että Venäjän hyökkäys ei eskaloitu, covid-19-pandemia ei kärjisty eikä ole rajoituksia, jotka vaikuttavat oleellisesti tuotantoon, kysyntään ja työllisyyteen. Hinta-palkka-kierre ei ryöpsähdä valloilleen, sähkö- tai muut energiemarkkinat ei romahda, ei muutosta EKP:n mandaattiin varmistaa rahoitusmarkkinoiden vakaus ja ankkuroida inflaatio-odotukset keskipitkällä aikavälillä eikä muutosta luottamukseen, joka luotonantajilla on Suomen valtion kykyyn hoitaa velkansa ja muut vastuunsa. Todennäköisesti yllätyksiä tulee, joko edellä mainittuja tai muita ja yksittäin tai useita samaan aikaan. Niihin pitää varautua.

Maailman talouden näkymät ovat synkentyneet nopean inflaation, Euroopan energiakriisin ja Venäjän hyökkäyssodan jatkumisen takia. Venäjän talous supistuu kuluvana vuonna, mutta aiemmin arvioitua vähemmän. Euroopassa kuluttajien luottamus on alamaissa ja tulevasta talvesta odotetaan energian saatavuuden takia erittäin vaikeaa. Yhdysvalloissa talous on supistunut kuluvana vuotena, mutta työllisyys on erittäin vahvaa ja vallitsevan ajattelun mukaan talous ei ole taantumassa. Kiihässä talouskasvu on hidastunut huomattavasti kuluvan

vuoden aikana ja jatkuvat koronasulut ja kiinteistösektorin ongelmat heikentävät näkymiä. Ensi vuonna talouden odotetaan elyvän 4,6 prosentin kasvuun.

Suomen taloudessa vallitsee tulojen ja menojen epätasapaino, sillä taloutemme suorituskyky ei riitä julkisen sektorin tarpeisiin – lakisääteisiin ja muihin. Tätä kestävyysongelmaa ei pääse pakoon eikä tämä korjaannu itsestään. Nopea työllisyyden ja kulutuksen kasvu ovat kasvattaneet verotuloja ja vahvistaneet julkista taloutta vuosina 2021-2022, mutta kun talouden kasvu hidastuu ja velanhoitomenot kasvavat, julkisen talouden alijäämät ja velka alkavat kasvaa uudelleen. Julkinen velka suhteessa BKT:hen supistui viime vuonna noin 2,5 prosenttiyksikköä, mutta sen ennustetaan kääntyvän kasvuun ja kohoavan 76 prosenttiin vuonna 2026. Lähivuosiin liittyy riski, että julkinen velka on tätäkin korkeampi, jos kolmannessa lisätalousarviossa myönnettyä tukea sähkömarkkinoilla toimiville yrityksille annetaan suorana lainana valtiolta.

Paikallishallinnon rakenne muuttuu ensi vuonna, kun sosiaali- ja terveydenhuollon sekä pelastustoimen tehtävät siirretään hyvinvointialueille ja niitä vastaava rahoitus valtiolle. Kuntahallinnon menojen ja tulojen rakenteellinen epätasapaino ei kuitenkaan poistu sote-uudistuksen jälkeen vaan kuntahallinto jää edelleen alijäämäiseksi v.2023.

Lähde: VM, Taloudellinen katsaus syyskuu 2022
Kuntaliitto, pääekonomian pala 5/2022

Kansantalouden ennusteet vuodelle 2022

Laitos	Julkaisu- ajankohta 2021/2022	BKT, muutos %	Työttö- myys- aste, %	Ansiotaso- indeksin muutos, %	Inflaatio, %
OECD	joulukuu	2,9	6,6	--	--
Suomen Pankki**	joulukuu	2,6	7,1	2,4	2,4
Hypo	tammikuu	3,0	7,0	3,0	2,5
Kuntarahoitus*	maaliskuu	2,6	6,9	--	3,7
ETLA	maaliskuu	2,1	6,8	2,7	3,3
PTT	maaliskuu	0,5	6,6	3,5	5,0
Danske Bank	huhtikuu	1,7	7,0	2,8	4,4
Labore	huhtikuu	1,8	6,8	2,8	4,5
VM	huhtikuu	1,5	7,2	2,6	4,0
Nordea	toukokuu	2,0	6,6	2,0	4,7
Euroopan komissio	toukokuu	1,6	7,2	--	--
Handelsbanken	toukokuu	1,8	6,6	2,6	5,3
OP	toukokuu	2,0	6,9	3,0	5,4

23.3.2022/Nuorikallio
* Ennusteita on päivitetty vain osittain venäjän hyökkäyksen jälkeen ** Suomen Pankki julkaisi maaliskuussa kaksi vaihtoehtoista BKT-ennustetta

Kansantalouden ennusteet vuodelle 2023

Laitos	Julkaisu- ajankohta 2021/2022	BKT, muutos %	Työttö- myys- aste, %	Ansiotaso- indeksin muutos, %	Inflaatio, %
OECD	joulukuu	1,5	6,3	--	--
Suomen Pankki**	joulukuu	1,5	6,6	2,4	1,5
Hypo	tammikuu	1,5	6,5	2,5	1,5
Kuntarahoitus*	maaliskuu	1,8	6,5	--	2,0
ETLA	maaliskuu	1,0	6,7	2,6	1,9
PTT	maaliskuu	1,0	7,2	4,0	2,5
Danske Bank	huhtikuu	2,0	6,6	2,6	2,0
Labore	huhtikuu	1,5	6,3	3,0	2,3
VM	huhtikuu	1,7	6,8	2,5	2,1
Nordea	toukokuu	1,5	6,3	2,5	1,9
Euroopan komissio	toukokuu	1,7	6,9	--	--
Handelsbanken	toukokuu	1,3	6,4	3,0	2,7
OP	toukokuu	0,5	6,9	4,0	2,8

23.3.2022/Nuorikallio
* Talouksenennusteita on päivitetty vain osittain venäjän hyökkäyksen jälkeen ** Suomen Pankki julkaisi maaliskuussa BKT:stä kaksi vaihtoehtoista ennustetta

KUNTATALOUS SUUNNITELMAKAUDELLE 2023-2025

Kuntataloudella on edessään sote-uudistus 1.1.2023, jonka seurauksena kuntien toiminnan kustannukset vähenevät ja käyttötalousmenoista siirtyy pois noin puolet. Rahoitusvastuun siirtyessä kunnilta valtiolle myös kuntien tuloja vastaavasti vähennetään rahoitusvastuun verran. Tämä tulee muuttamaan kuntatalouden tunnuslukuja voimakkaasti. Vuoteen 2023 ajoittuu myös hallituskauden päättyminen ja monien määräaikaisten toimien lakkaaminen sekä kuntataloudesta poistuu myös merkittävä määrä esimerkiksi covid-19 avustuksia ja opetuksen laatu- ja tasa-arvohankkeita.

Kuntataloudessa on ollut pari vahvaa vuotta ja vuosi 2022 näyttää talouden tunnuslukujen perusteella myös hyvältä. Ennusteen mukaan verotulojen hyvä kasvu pitää vuosikatteen likimain viime vuoden tasolla ja toiminnan ja investointien rahavirta (=kokonaistalouden rahajäämä) kääntyy positiiviseksi, mutta huomioitavana tekijänä, että lukuja parantaa HKL:n yhtiöittäminen sekä arvioidut sote-kiinteistöjen myynnit.

Vuodesta 2023 arvioidaan tulevan jopa ennätyksellisen vahva sote-uudistukseen liittyvien ajoitustekijöiden vuoksi. Osa aiempien vuosien verotuloista tilitetään vanhojen veroperusteiden mukaan ja soten sekä pelastustoimen nettokustannukset siirtyvät pois vuoden 2023 alusta alkaen, mutta uudistuksen kuntien verotuloja leikkaava vaikutus ei näy vielä ensi vuonna täysimääräisenä. Tämän arvioidaan vahvistavan kuntataloutta vuonna 2023 ja toiminnan ja investointien rahavirta ennustetaan olevan noin 1,2 mrd. euroa positiivinen.

Positiivisten tekijöiden rinnalla pitää huomioida myös kuntatalouteen kohdistuva kustannuspuolen nousupaine. Pääosin nousupaine aiheutuu sovitusta palkkaratkaisusta. Kunta-alalle saatiin kolmivuotinen sopimus, jossa on sovittu palkkaratkaisun ohella myös palkkojen kehitysohjelmasta ja yhteensä sopimuskaudella työvoimakustannukset nousevat vajaa 9 prosenttia. Tämän lisäksi nousevat korkomenot ja muut kustannuspaineet hintojen nousun kautta tuottavat kunnille kovia kustannuspaineita tulevina vuosina. Keskimäärin toimintamenot kasvavat vajaata 3 prosenttia, joka on pienempi kuin peruspalvelujen hintojen indeksikehitys. Tämä perustuu väestön ikääntymisestä johtuvaan palvelutarpeen kasvun vähenemiseen varhaiskasvatuksen ja koulutuksen palveluissa. Kuntien oletetaan pystyvän sopeuttamaan toimintamenoja palvelutarpeen pienentyvissä palveluissa.

Kuntatalouden tilanne helpottuu sote-uudistuksen myötä, kun nopeimmat kasvavat menot siirtyvät pois

kuntien vastuulta, mutta toimintamenot silti kasvavat ja investointipaineet pysyvät mittavina sekä mahdollisuudet tasapainottaa taloutta menoja sopeuttamalla kasvavat. Vuonna 2023 kuntatalouden lainoista siirtyy arviolta 5,1 mrd. euroa pois sote-uudistuksen myötä, jonka jälkeen kuntatalouden lainakannan kasvuvauhti hidastuu selkeästi viime vuosikymmenen keskimääräiseen kasvuvauhtiin verrattuna. Vuosien 2024-2026 negatiivisesta toiminnan ja investointien rahavirrasta voidaan päätellä, että sote-uudistuksesta huolimatta kuntatalouden tuottavuutta ja tehokkuutta lisäävien rakenteellisten uudistusten tarve säilyy vahvana. Pidemmällä aikavälillä edellytetään korjaavia toimenpiteitä tulojen ja menojen epätasapainoon, jotta velkaantuminen saataisiin käännettyä taittoon.

Kuntatalousohjelman yhteydessä laadittujen kuntakohtaisten painelaskelmien perusteella talouden sopeutus-paine on lähivuosina suuri kaikissa kuntakoryhmissä. Kehyskauden loppua kohti mentäessä toiminnan ja investointien rahavirta heikkenee lähes kaikissa kuntakoryhmissä. Aikaisempien vuosien tapaan negatiivisen vuosikatteen kunnat ovat pääosin pieniä kuntia lähivuosinakin.

Taloustoimintimi	2021	2022	2023	2024	2025	2026
Tuloksen muodostuminen						
1. Toimintakate	-31,5	-33,1	-12,8	-13,3	-13,8	-14,4
2. Verotulot	25,5	26,5	14,2	13,3	13,7	14,2
3. Valtionsuudet, käyttötalous	10,1	10,8	3,8	3,9	4,0	4,1
4. Rahoitustuotot ja kulut, netto	0,5	0,4	0,4	0,3	0,3	0,3
5. Vuosikate	4,6	4,5	5,5	4,2	4,1	4,1
6. Poistot	-3,1	-3,2	-3,0	-3,1	-3,2	-3,3
7. Satunnaiset erät, netto	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1
8. Tilikauden tulos	1,6	1,5	2,7	1,3	1,1	0,9
Rahoitus						
9. Vuosikate	4,6	4,5	5,5	4,2	4,1	4,1
10. Satunnaiset erät	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1
11. Tulorahoituksen korjauserät	-0,8	-0,8	-0,8	-0,8	-0,8	-0,8
12. Tulorahoitus, netto	3,9	3,9	4,8	3,6	3,5	3,4
13. Käyttöomaisuusinvestoinnit	-5,4	-5,7	-4,7	-4,8	-5,0	-5,1
14. Rahoitusosuudet ja myyntitulot	1,2	2,1	1,0	1,0	1,0	1,0
15. Investoinnit, netto	-4,1	-3,7	-3,6	-3,8	-3,9	-4,1
16. Rahoitusjäämä (tulorah. - invest.)	-0,2	0,2	1,2	-0,2	-0,4	-0,7
17. Lainakanta	24,2	24,8	18,8	19,3	20,1	21,1
18. Kassavarat	8,1	7,8	7,6	7,6	7,6	7,6
19. Nettovelka (lainat - kassavarat)	16,1	16,9	11,2	11,7	12,5	13,5

Kuntatalouden kehitysarvio vuosina 2021–2026, mrd. euroa, käyvin hinnoin.

Lähde: Kuntatalousohjelma vuodelle 2023, syyskuu 2022

NURMIJÄRVEN KUNNAN VÄESTÖ, IKÄRAKENNE, ELINKEINORAKENNE JA TYÖLLISYYS

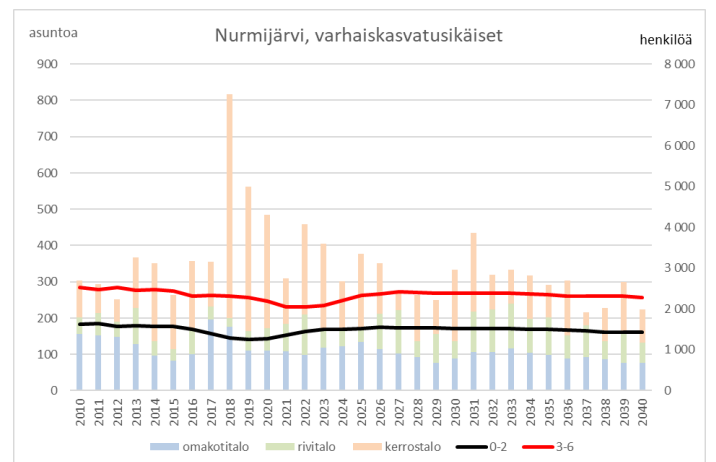
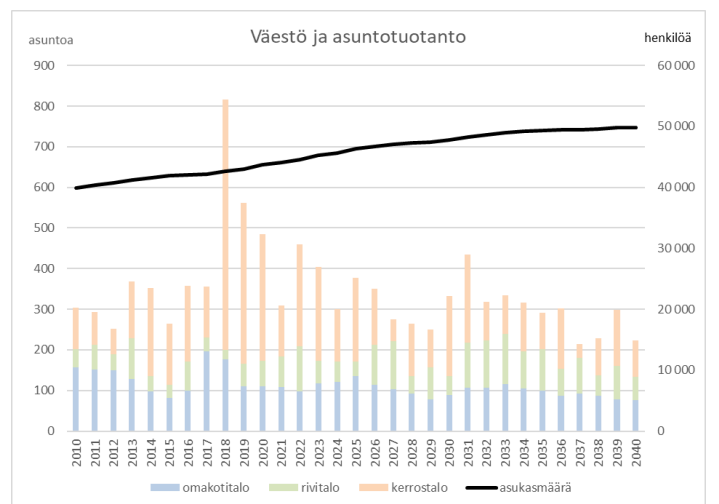
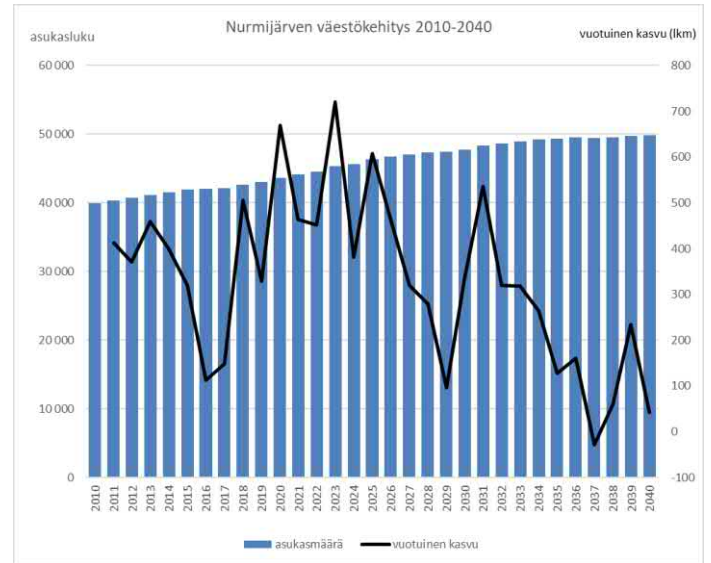
Vuodesta 2020 vuoteen 2021 Nurmijärven väestö kasvoi koronapandemian aikaansaaman kehyskuntia suosivan muuttoliikkeen sekä KUUMA-kuntien voimakkaimman luonnollisen väestönkasvun (syntyneiden ja kuolleiden välinen erotus) avittamana 464 uudella asukkaalla. Tämä tarkoittaa 1,1 % väestön kasvua. 2020-luvun alun kasvu on ollut kunnassa suurinta viiteentoista vuoteen.

Tilastokeskuksen ennakkotietojen mukaan kunnan asukasluku oli vuoden 2022 elokuuhun mennessä 44 290 asukasta, joka tarkoittaa 161 asukkaan väestönkasvua vuoden 2022 tammi-elokuun aikana. Väestönkasvun rauhoittuminen totutumpaan kasvuvauhtiin on muodostunut syntyneiden määrän vähenemisen sekä tulomuuttojen pienenemisen kautta. Monista väestönmuutosten osatekijöistä käsin voisi sanoa, että vuosien 2020 ja 2021 sykäysmäisen kasvun jälkeen ollaan palaamassa rauhallisempaan, pidemmän aikavälin trendejä seurailevalle kasvukurssille.

Lähtötietojen valossa Nurmijärven asukasluku kasvaisi käynnissä olevalla 2020-luvulla keskimäärin 0,9 prosentin vuosivauhtia, joka tarkoittaisi noin 415 uutta asukasta vuosittain. Vuosien välille mahtuu kuitenkin vaihtelua. Vuotuisen väestönkasvun odotetaan vaihtelevan 0,6 ja 1,6 prosentin välillä. Rakentamisennusteeseen pohjautuen merkittävintä kasvun odotetaan olevan vuonna 2023, jolloin väestökasvun arvioidaan olevan 1,6 %.

2020-luvun väestönkasvua kirittävät uudet pienatalovaltaiset alueet Klaukkalassa (Vanha-Klaukka ja Jokimetsä), Kirkonkylällä (Heinoja) sekä Rajamäellä (Kylänpää ja Uusiiniittu), joiden odotetaan vastaavan korona-ajan myötä vahvistuneisiin asumisen ihanteisiin (väljyys, vehreys ja pientaloasuminen). Myös työnteon tapojen vakiintumisen (etätöiden yleistymisen) odotetaan tukevan pientalokasvua. Muuttoliikkeen ennustetaankin suosivan 2020-luvulla suurten kaupunkien kehyskuntia. Vallitseva maailmantilanne (geopoliittinen tilanne) ja talousympäristön epävarmuus (inflaation kiihtyminen, korkojen nousu, laina-ehdojen kiristyminen) tuovat ennusteiden laadintaan kuitenkin merkittäviä epävarmuustekijöitä.

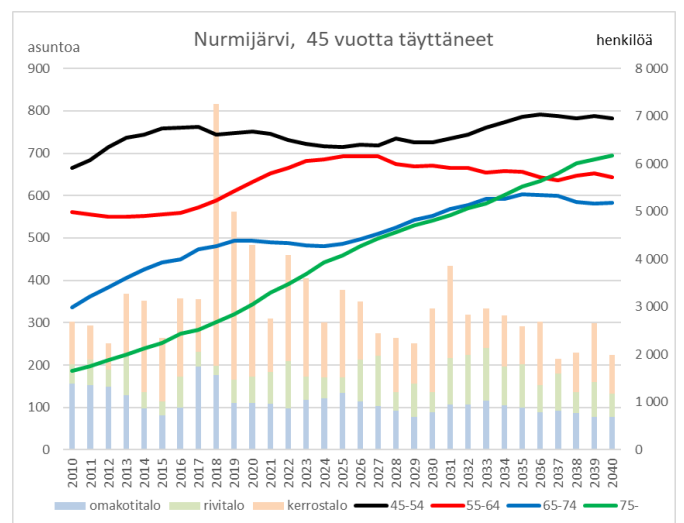
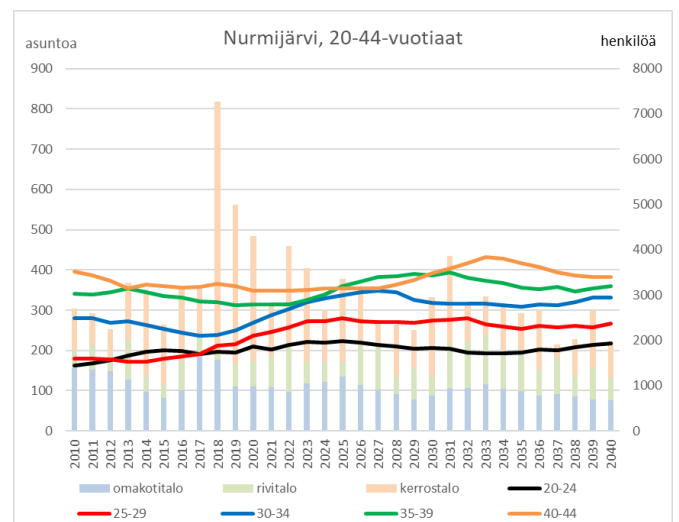
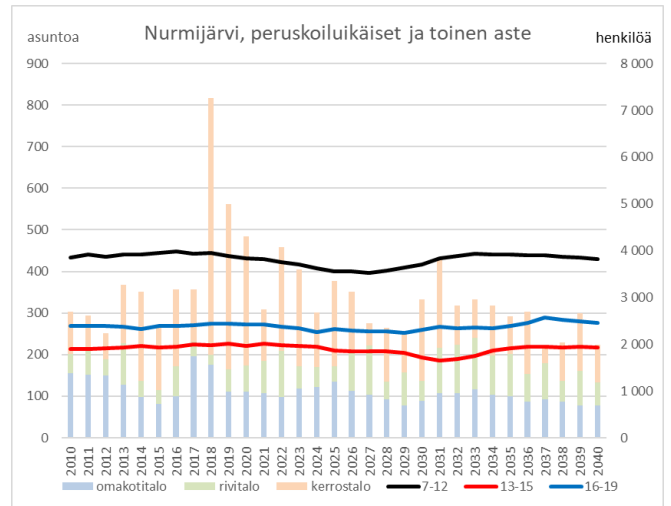
2030-luvulla väestönkasvun odotetaan tasaantuvan erityisesti väestön ikääntymisestä seuraavan kuolleisuuden kasvun myötä, joka pienentää ja arvioiden mukaan kääntää Nurmijärven luonnollisen väestönkasvun negatiiviseksi 2030-luvulla. Luonnollisen väestönkasvun negatiivisuus tarkoittaa kokonaisväestönkasvun näkökulmasta sitä, että nettomuuton tulisi kasvaa merkittävästi, jotta luonnollisen väestönkasvun lovi saataisiin paikattua.

2030-luvun arvioidun väestönkasvun maltillisuutta selittää myös tässä vaiheessa maltilliset asuntotuotantoarviot, sillä alueiden käyttöönottamiseen liittyy vielä monia epävarmuustekijöitä.

Nurmijärven kuntastrategia 2022–2030 tähtää 1,5 prosentin vuotuisen väestönkasvuun. Nykyisillä suunnitelmissa jätetään tavoitteesta pitkän aikavälin tarkastelussa. Samalla kuntastrategian toimintaperiaatteena on vastuullisuus, resurssiviisas toimiminen ja kunnan talouden tasapainoon saattaminen. Väestölaskelma on laadittu nykyisen investiohjelman pohjalta, joka puolestaan ylittää jo nyt Nurmijärven kestävä kasvun ohjelman (NUUKA-ohjelman) mukaisen kestävä investointitason.

Vaikka Nurmijärvi profiloituu vahvasti lapsiperheiden kotipaikkana, kasvaa kunnassa eniten 75-vuotta täyttäneiden määrä. Kasvaville kunnille, kuten Nurmijärvelle, tilanne on kuitenkin siitä erityinen, että odotetun väestönkasvun myötä lasten ja nuorten määrän ennustetaan pitkällä aikavälillä pysyvän suunnilleen nykytasossa. Toisin sanoen, lasten ja nuorten määrän ei ennusteta koko kunnan tasolla merkittävästi vähenevän, mutta samaan aikaan ikäihmisten määrä ja osuus kasvavat merkittävästi. Muihin Helsingin seudun kehyskuntiin verrattuna Nurmijärvi ikääntyy kuitenkin verraten hitaasti. Nurmijärvellä kuolleisuuden ennustetaan ylittävän syntyvyyden vasta 2030-luvun loppupuolella. Helsingin seudun kehyskunnissa vastaava kehitys on saavutettu jo 2020-luvun alussa esimerkiksi Hyvinkäällä. Vuonna 2022 syntyneiden enemmisyys on ollut negatiivinen myös Keravalla sekä Vihdissä.

ELINKEINORAKENNE JA TYÖLLISYYS

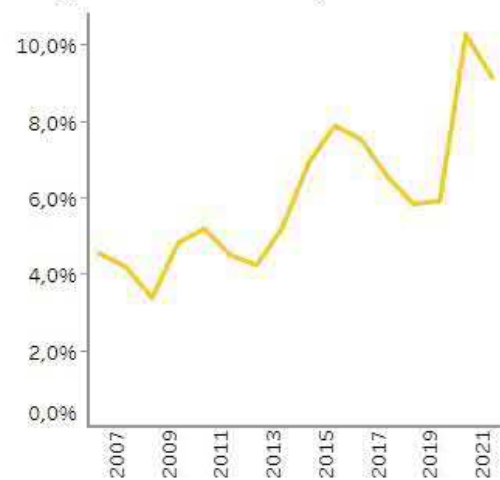
Suurimmat työllistävät alat Nurmijärvellä ovat sosiaali- ja terveystalvet, tukku- ja vähittäiskauppa, rakentaminen, teollisuus sekä hallinto- ja tukipalvelutoiminta. Nämä kattoivat yhteensä 67 prosenttia Nurmijärven työpaikoista vuonna 2020.

Nurmijärveläisten työssä käyvien yrittäjien määrä vuonna 2020 oli 2 034. Heidän osuutensa kunnan työllisistä oli 10,2 %, mikä vastaa melko hyvin koko valtakunnan tasoa 10,4 %. Uusia yrityksiä kuntaan perustettiin 2021 kaikkiaan 331. Samaan aikaan toimintansa lopetti 205 yritystä.

Vuonna 2020 Nurmijärvellä kävi töissä noin 12 000 henkilöä. Samaan aikaan työllistä työvoimaa (18–74-vuotiaat henkilöt, jotka vuoden viimeisellä viikolla olivat ansiotyössä eivätkä olleet työttömänä työnhakijana työvoimatoimistossa tai suorittamassa varusmies- tai siviilipalvelua.) oli 19 987 henkilöä kokonaistyövoiman määrän ollessa 22 230. Kunnan työpaikkaomavaraisuudeksi näillä vuoden 2020 luvuilla tuli kehyskunnalle tyypillinen 59 %. Noin 53 % kunnan työllisestä työvoimasta pendelöikin Helsinkiin, Espooseen tai Vantaalle.

Työttömyysprosentti oli Nurmijärvellä vuoden 2022 elokuussa 6,8, mikä tarkoittaa 1 514 työtöntä työnhakijaa. Määrä on noin 20 % suurempi verrattuna vastaavaan aikaan ennen koronapandemiaa. Pandemian seuraukset näkyvät edelleen etenkin pitkittyneinä työttömyysjaksoina. Nurmijärvellä tultiin loppukesällä 2022 tilanteeseen, jossa kunnassa oli enemmän 1 000 päivää työttömänä olleita kuin 300–999 päivää työttömänä olleita. Tilanne kasvattaa kunnan osuutta työmarkkinatukimaksuista.

Työttömien osuus työvoimasta

KUNNAN TALOUS SUUNNITELMAKAUDELLA 2023-2025

Kunnan talouden kehittyminen (sis. liikelaitokset), 1000 €	Tilinpäätös 2015	Tilinpäätös 2016	Tilinpäätös 2017	Tilinpäätös 2018	Tilinpäätös 2019	Tilinpäätös 2020	Tilinpäätös 2021
Toimintakate	-191 212	-192 091	-192 790	-207 442	-221 060	-225 198	-217 849
Verotulot	177 418	181 538	182 608	183 173	189 728	200 631	210 366
Valtionosuudet	25 775	30 273	29 937	30 117	32 294	51 698	41 544
Rahoituserät, netto	1 766	961	757	900	1 320	1 292	1 841
Vuosikate	13 747	20 682	20 512	6 748	2 282	28 424	35 902
Poistot ja tilinpäätöserät	-14 007	14 575	-15 168	-18 854	-18 020	-26 698	-32 857
Tilikauden yli-/alijäämä	-260	6 119	5 356	-12 094	-15 738	1 726	3 045
Investointien omahankintameno	24 169	33 863	37 675	28 997	35 142	34 998	27 539
Nettoinvestoinnit	17 607	30 160	32 110	26 417	30 807	33 032	17 883
Investointien tulo-rahoitus, %	56,9 %	61,1 %	54,4 %	23,3 %	6,5 %	81,2 %	130,4 %
Edell. vuosien kertynyt ylijäämä	54 621	54 361	60 480	65 837	53 743	38 347	40 064

Kunnan taloudelliset lähtökohdat suunnitelmakaudelle 2023-2025

Kunnan taloudelliset lähtökohdat tulevalle suunnitelmakaudelle ovat poikkeukselliset sote-uudistuksen muut- taessa 1.1.2023 lähtien kuntasektorin toimintaa ja rahoitusta merkittävästi. Sosiaali- ja terveystalouden sekä pelastustoimen järjestämistä vastuu siirtyy kunnilta hyvinvointialueille ja siirtyviä kustannuksia vastaava määrä kuntien tuloja siirretään valtiolle hyvinvointialueiden toiminnan rahoittamiseksi.

Samaan aikaan kunnan taloudesta poistuu edellisenä vuosina piristysruisketta tarjonneet maanmyynnin luovutustulot, jotka yhdessä yleisen kustannustason nousun kanssa kääntävät kunnan talouden nopeasti alijäämäiseksi vuoden 2023 jälkeen. Alijäämäiset vuodet yhdessä suurien investointimenojen kanssa johtavat kunnan lainakannan nopeaan kasvuun. Lainakannan kasvu puolestaan johtaa nykyisessä markkinatilanteessa myös korkokustannusten huomattavaan kasvuun vuositasolla.

Kunnan käyttötalousmenot ovat nousseet merkittävästi edellisten vuosien aikana ja kehitys mukailee yleistä kuntatalouden kehityssuuntaa. Samalla kuitenkin verotulosten kasvu on ollut positiivista. Kunnallisveron kasvuun on vaikuttanut ansiotulojen suotuisa kehitys, ja yhteisöverotulojen kasvuun on vaikuttanut koronatukipakettiin kuuluneen kunnan jako-osuuden määräaikainen korotus ja yleisesti ottaen yritysten positiiviset näkymät.

Käyttötalousmenojen nousua on selittänyt muun muassa yleissitovien palkankorotusten vaikutukset henkilöstökuluihin, sisäilmaongelmien aiheuttamat väistötalokustannukset ja Kelan työmarkkinatuen kuntaosuuksien nousu. Palvelujen ostoissa on ollut vuosittain kasvupaineita mm. koulukuljetuksissa, muissa tukipalveluissa ja erityisesti sosiaali- ja terveystaloudessa. Sosiaali- ja ter-

veyspalvelujen poistuessa kunnan talousarviosta, poistuu myös vaikeimmin hallittavissa oleva menoerä. Samaan aikaan kuitenkin inflaation vaikutus näkyy kunnan hankintasopimuksissa ja yleisesti kustannustason nousuna.

Kunnassa on toteutettu investointeja tasaisesti, mutta vuodesta 2016 eteenpäin kasvaneet nettoinvestoinnit ja rahoituspohjan krooninen heikentyminen on vauhdittanut kunnan velkaantumista huolestuttavalla tavalla. Velkaantuminen hidastuu väliaikaisesti vuosina 2022-2023, mutta jatkaa uudelleen voimakkaana vuodesta 2024 eteenpäin.

Kunnan lainakanta on tilikausien 2013-2021 aikana kasvanut 95,8 milj. eurosta 217,3 milj. euroon. Suhteellisen lyhyessä ajassa kunnan lainakanta on yli kaksinkertaistunut ja vuonna 2022 lainakannan ennustetaan asettuvan noin 228 milj. euroon. Tämän hetken ennusteiden mukaan vuoden 2025 lopussa kunnan lainakanta asettuu noin 284 milj. euroon, joka on jo melkein kolminkertainen vuoden 2013 tasoon verrattuna.

Tilikausi 2022 tulee vaikuttamaan huomattavasti kunnan taloudelliseen asemaan sote-uudistuksen jälkeisessä ajassa. Kuluvalle vuodelle on tiedossa useita riskejä, joista valtaosa liittyy sosiaali- ja terveystalouden kustannuksiin. Vuosi 2023 näyttää tilikauden tuloksen näkökulmasta hyvälle, mutta se ei saa hämmäntää lukujen tulkitsijaa. Kunnan taloudessa on merkittävä ja kroonistunut tulojen ja menojen epäsuhta, jonka myötä kunnan velkataakka uhkaa paisua niin suureksi, että se alkaa vaikuttamaan palvelujen järjestämisen edellytyksiin. Talouden ja toiminnan sopeuttamistarve on siis edelleen olemassa ja sen merkitys korostuu entisestään. Osana

kunnan talouden tasapainottamistyötä joudumme arvi-
oimaan ja arvottamaan investointien toteutusjärjes-
tystä, harkitsemaan verotulojen kasvattamisen mahdol-
lisuutta ja tarkastelemaan nykyistä palveluverkkoamme
kriittisesti. Kestävän kasvun ohjelma linjaa edelleen te-
kemistämme, vaikka tunnistammekin sen tavoitetasojen
päivitystarpeen.

Sote-uudistuksen lopulliset vaikutukset kunnan talou-
teen ovat vielä osittain epävarmoja, mutta pitkällä aika-
välillä sote-palvelujen rahoitusvastuun siirtyminen kun-
nilta valtiolle helpottanee palvelutuotannon menojen
kasvun hallintaa. Nurmijärven osalta palvelutuotannon
menopaineet kuitenkin säilyvät nuoresta väestön ikära-
kenteesta johtuen. Vaikka valtakunnallisena ilmiönä
tunnistettu alhainen syntyvyys pitkällä aikavälillä tulee
laskemaan palvelutarpeita erityisesti varhaiskasvatuk-
sessa ja lopulta myös perusopetuksessa, Nurmijärven
kunnan tasaisesta väestön kasvusta johtuen palvelutar-
peet säilyvät Nurmijärvellä lasten ja nuorten osalta pit-
kään samalla tasolla. Lasten määrän ennustetaan laske-
van haja-asutusalueella, mutta vastaavasti päätaajama-

alueilla lasten määrä tulee jopa kasvamaan. Kunnan kes-
keisenä haasteena onkin löytää sopeutuskeinoja väes-
tön palvelutarpeiden tasapainottamiseen, kun varsinais-
esti minkään ikäryhmän palvelutarpeet kuntatasolla ei-
vät oleellisesti laske siten, että tuotantoa voitaisiin mer-
kittävästi supistaa. Vaihtoehtona lähinnä onkin tehostaa
tuotantoa huolehtien tilakapasiteetin järkevästä käy-
töstä kunnan eri alueilla siten, että palveluiden tarjonta
saataisiin kohtaamaan paremmin palveluiden kysyntää.

Tunnuslukuja (sis. liikelaitokset), milj. eur	TP 2020	TP 2021	TA 2022	TPE 2022 OVK I	TPE 2022 OVK II	TA 2023	TS 2024	TS 2025
Toimintamenojen kasvu, %	2,1 %	0,3 %	5,1 %	6,9 %	8,4 %	-44,7 %	2,0 %	1,4 %
Toimintakatteen muutos, %	1,9 %	-3,3 %	5,8 %	8,2 %	10,2 %	-55,5 %	2,8 %	1,0 %
Vuosikate poistoista, %	137 %	188 %	128 %	125 %	110 %	154 %	81 %	76 %
Nettoinvestoinnit	33,0	17,9	34,6	34,9	33,4	29,6	42,1	59,0
Investointien omahankintameno	35,0	27,5	47,7	47,9	46,4	35,9	46,9	64,0
Investointien tulorahoitus, %	81,2 %	130,4 %	62,0 %	57,0 %	53,2 %	105,6 %	52,0 %	40,1 %
Taseeseen kertynyt ylijäämä	38,0	39,7	42,8	44,9	45,9	47,7	53,0	47,2
Lainakanta vuoden lopussa	206,7	217,3	234,2	231,8	227,7	224,7	246,6	283,6

Kunnan talous taloussuunnitelmakaudella 2023-2025

Tuloslaskelma (sis. liikelaitokset), milj. eur	TP 2019	TP 2020	TP 2021	TA 2022	TPE 2022 OVK I	TPE 2022 OVK II	TA 2023	TS 2024	TS 2025
Toimintatuotot	61,0	62,7	70,9	73,1	72,8	73,0	65,9	66,4	67,7
Toimintakulut	-282,0	-287,9	-288,8	-303,7	-308,6	-313,0	-170,7	-174,1	-176,5
Toimintakate	-221,1	-225,2	-217,8	-230,5	-235,8	-240,0	-104,8	-107,7	-108,8
Verotulot	189,7	200,6	210,4	215,9	217,7	217,9	109,9	103,3	106,3
Valtionosuudet	32,3	51,7	41,5	43,3	44,3	45,7	32,2	28,1	28,2
Rahoituserät, netto	1,3	1,3	1,8	1,2	1,2	1,2	0,7	0,7	-0,1
Vuosikate	2,3	28,4	35,9	29,8	27,3	24,7	37,9	24,4	25,7
Poistot ja arvonalentumiset	-18,0	-20,7	-19,1	-23,3	-21,9	-22,4	-24,7	-30,2	-33,7
Tilikauden tulos	-15,8	7,7	16,8	6,5	5,4	2,3	13,3	-5,8	-8,0
Varausten muutos	0,0	-6,0	-13,8	-4,4	-4,4	-0,5	-8,0	0,0	0,0
Tilikauden yli-/alijäämä	-15,7	1,7	3,0	2,1	1,0	1,8	5,3	-5,7	-8,0

Kunnan tilikauden 2023 tuloksen on ennustettu olevan 13,3 miljoonaa euroa positiivinen pääosin vuodelle 2023 kohdentuvista vanhojen veroprosenttien mukaisesti tilitettävistä verotuloista johtuen. Verotulojen tilitykset palaavat normaalille tasolle vuodesta 2024 alkaen, joten vuodelle 2023 kohdentuvat verotukselliset kertaerät eivät tuo kunnan käyttötalouteen yhtään liikkumavaraa. Kertaluontoisista ja poikkeuksellisista tuloista johtuen talousarvioon on sisällytetty vuodelle 2023 8,0 milj. euron investointivaraus, joilla varaudutaan tuleviin isoihin investointihankkeisiin. Käyttötalouden kehityksen ennustettavuutta heikentää voimakkaan inflaation vaikutukset yleiseen hintakehitykseen.

Palvelutuotannon nettomenot ovat vuonna 2023 104,8 milj. euroa, joka on noin 113,0 milj. euroa vähemmän vuoden 2021 tilinpäätökseen verrattuna. Kunnan oman tuotannon osalta nettomenojen arvioitu kasvu vuoden 2021 tilinpäätökseen verrattuna on noin 13,0 milj. euroa. Huomattavaan kasvuun vaikuttaa toimintatuottojen palaaminen normaalille tasolle useamman, maanmyyntien luovutusvoittojen osalta tuottoisan vuoden jälkeen, inflaatio sekä kunta-alan palkkaratkaisu. Kunnan palvelutuotannon nettomenojen kasvu lähihistoriassa on ollut keskimäärin 3,1 prosenttia vuodessa.

Palvelutuotannon menoja nostavat vuonna 2023 kuntatasolla erityisesti kunta-alalle tänä vuonna saatu kolmevuotinen palkkaratkaisu, joka takaa vuosille 2023 ja 2024 vähintään 1,9 prosentin korotukset vuodessa riippumatta siitä, mitä ventialoilla ja teollisuudessa sovitaan. Jos näillä aloilla sovitaan kuitenkin korkeimmista korotuksista, erotus heijastetaan myös kunta-alan palkkaratkaisuun. Palkkaratkaisun lisäksi on sovittu erillisestä viisivuotisesta kehittämisohjelmasta, joka nostaa kunta-alan palkkojen yleisen linjan mukaista sopimuskorotusta keskimäärin noin prosentilla vuosittain aikavälillä 2023-2027.

Henkilöstökulujen lisäksi palvelutuotannon menoja kunnan omilla toimialoilla nostavat muun muassa varhaiskasvatuksen palvelusetelimenojen (1,8 milj.), kotikuntakorvausmenot (0,1 milj.), katujen kunnossapito (0,2 milj.), rakennusten kunnossapito ja väistötilojen maanrakennustyöt (0,3 milj.) sekä kustannustason nousu sisäisissä erissä (erityisesti vuokra sekä ruoka- ja siivouspalvelut). Toimintatuottoja puolestaan pienentää muun muassa varhaiskasvatuksen maksutuottojen väheneminen (0,3 milj.), maankäyttösopimusten tuottojen väheneminen (0,4 milj.), tontinmyyntitulojen väheneminen (8,1 milj.). Toimintatuottoja kasvattavat hankkeisiin liittyvä valtionavustusten kasvu (0,6 milj.), sisäisten vuokratuottojen kasvu (1,7 milj.) sekä päivähoido Aleksin tuotot hyvinvointialueelta (0,1 milj.).

Talousarvioon sisältyvät sopeutukset tasaavat jonkin verran menojen kasvupaineita. Sopeutukset liittyvät muun muassa ostopalveluiden karsimiseen sekä palvelujen laajentamisesta pidättäytymiseen. Talousarvioon sisällytettyjä sopeutuksia on esitetty käyttötaloussosassa toimialoittain.

Korona-pandemian vaikutus kunnan verotuloihin jäi ennakoitua vaimeammaksi ja verotulojen positiivinen kehitys on jatkunut läpi vuoden 2022. Kuntaliiton viimeisimmän ennusteen pohjalta kunnan vuoden 2023 verotuloja arvioidaan kertyvän 4,6 milj. euroa enemmän kuin talousarviokehityksen laadinnan yhteydessä. Verotuloja arvioidaan kertyvän vuonna 2023 yhteensä 109,9 milj. euroa, joka on 108,0 milj. euroa vähemmän kuluvaan vuoden tilinpäätösennusteeseen nähden.

Sosiaali- ja terveystalouksien siirtyminen hyvinvointialueille vaikuttaa kunnan verotuloihin merkittävästi, kun verotuloja leikataan siirtyvien palveluiden osalta. Vuonna 2024 verotuloja arvioidaan kertyvän 103,3 milj. euroa ja vuonna 2025 106,3 milj. euroa. Vuoden 2023

tilannetta parantaa aiemmilta vuosilta korkeammilla vero-
prosentteilla tilittävät verot.

Valtionosuuksia arvioidaan kertyvän vuonna 2023 32,2 milj. euroa, joka on 13,5 milj. euroa vähemmän vuoden 2022 tilinpäätösnusteeeseen nähden. Suunnitelma-
vuosien valtionosuuksien tasot ovat vielä tässä kohtaa arvioita, ja lopullinen taso määräytyy vuoden 2022 tilin-
päätösten sote-kustannusten perusteella. Lopullinen ta-
saus kuntien ja hyvinvointialueiden rahoitus pohjaan tehdään valtionosuusjärjestelmän kautta.

Verotulojen, valtionosuuksien ja rahoitustulojen ja -me-
nojen jälkeen vuoden 2023 vuosikatteen muodostuu 37,9 milj. euroa. Vuosikate asettuu vuonna 2024 24,4 ja
vuonna 2025 25,7 miljoonaan euroon.

Merkittävien investointien myötä poistojen arvioidaan
nousevan 24,7 miljoonasta 33,7 miljoonaan euroon ai-
kavälillä 2023-2025. Pitkällä aikavälillä kunnan tulee
huolehtia vuosikatteen riittävästä vahvuudesta poisto-
jen kasvaessa, että talous säilyisi tasapainossa myös tu-
loslaskelmatasolla (ns. kirjanpidollinen tasapaino).

Taloussuunnitelmassa kunnan bruttoinvestointitaso
vuonna 2023 on 35,9 milj. euroa, vuonna 2024 46,9 milj.

euroa ja vuonna 2025 64 milj. euroa. Rahoitusosuuksia
investointeihin ei ole arvioitu taloussuunnitelmakausille.

Arvioitu nettolainakannan muutos vuonna 2023 on -3,0
milj. euroa, jolloin kunnan lainakanta asettuisi yhteensä
noin 224,7 milj. euroon. Suurista investoinneista ja kun-
nan heikentyneestä taloustilanteesta johtuen velkaan-
tuminen lähivuosina tulee kiihtymään merkittävästi.
Vuoden 2023 investointitaso on suunnitelmavuosia
huomattavasti matalammalla tasolla. Tämä yhdistettynä
vahvaan vuosikatteen tarkoittaa toiminnan ja inves-
tointien rahavirran kääntymistä positiiviseksi, joka puo-
lestaan indikoi nettolainanottotarpeen vähentymistä ti-
lapäisesti. Suunnitelmavuosina 2024 ja 2025 vuosikate
heikkenee samalla kun investointitaso kasvaa merkittä-
västi, johtaen edelleen huomattavaan velkaantumiseen.
Vuoden 2025 lopussa kunnan lainakannan ennakoitaan
asettuvan 283,6 milj. euroon. NUUKA-ohjelman nykyis-
ten lainakantatavoitteiden saavuttaminen on muuttu-
nut mahdottomaksi, ottaen huomioon kunnan inves-
tointipaineet tuleville vuosille. Talouden tasapainotta-
mistyön yhteydessä kunnan tulevaisuuden lainakantara-
joitin tulee arvioida uudelleen.

Toimintakate toimialoittain milj. euroa	TP 2021	TA 2022	TPE 2022 OVK I	TPE 2022 OVK II	TA 2023	TS 2024	TS 2025
Sosiaali- ja terveystoimiala	-124,7	-136,5	-139,6	-143,2	-0,1	0,0	0,0
Konsernitoimiala	-11,2	-11,2	-11,3	-11,4	-12,7	-12,6	-12,6
Sivistys- ja hyvinvointitoimiala	-95,0	-98,0	-99,1	-99,5	-102,8	-104,5	-107,1
Ympäristötoimiala	7,2	9,5	8,7	8,9	4,7	2,4	3,0
Aleksia	0,1	0,3	0,1	-0,2	0,3	0,3	0,3
Nurmijärven vesi	5,9	5,4	5,4	5,4	5,8	6,7	7,7
Yhteensä	-217,8	-230,5	-235,8	-240,0	-104,8	-107,7	-108,8

TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ

5,3 milj.€

NETTOINVESTOINNIT

-29,6 milj.€

NETTOMENOT

-104,8 milj.€

VARSINAISEN TOIMINNAN JA INVESTOINTIEN RAHOITUS

Talousarviossa ja -suunnitelmassa esitetään tehtävien ja toiminnan tavoitteiden edellyttämät määrärahat ja tulorviot sekä osoitetaan, miten rahoitustarve kateetaan. Tuloslaskelmassa (ks. tuloslaskelmaosa) esitetään tulo-rahoituksen riittävyys käyttötalouden menoihin ja poistoihin. Kunnan tulo-rahoitus koostuu toimintatuotoista ja verorahoituksesta eli verotuloista ja valtion-osuuksista sekä rahoitustuotoista.

Verotulot suunnitelmakaudella 2023-2025

Kunnan verotulot koostuvat kunnallisverotuotoista, yhteisöverotuottojen kuntaosuuksista sekä kiinteistöverotuotoista. Kuntalain 111 §:n mukaan viimeistään talousarvion hyväksymisen yhteydessä valtuuston on päätettävä kunnan tuloveroprosentista, kiinteistöveroprosenteista sekä muiden verojen perusteista. Sote-uudistuksen vuoksi kuntien tuloja siirretään valtiolle ja tuloveroprosentteja alennetaan 12,64 prosenttiyksikköä.

Taloussuunnitelma 2023-2025 on laadittu siten, että kunnallisveroprosentti on 7,11 vuodesta 2023 alkaen. Kiinteistöveroprosentit on pidetty vuoden 2022 tasolla

Verotulojen kehitys ja ennuste (milj. euroa)	TP 2017	TP 2018	TP 2019	TP 2020	TP 2021	TA 2022	TPE 2022 OVK I	TPE 2022 OVK II	TA 2023	TS 2024	TS 2025
Kunnallisveron kehitys	165,8	166,2	171,6	180,6	186,3	194,4	194,1	194,2	88,6	82,7	85,3
Kiinteistöveron kehitys	9,0	9,4	9,6	10,8	12,0	12,1	12,4	12,4	12,6	12,7	12,9
Yhteisöveron kehitys	7,8	7,6	8,6	9,3	12,1	9,4	11,2	11,3	8,7	7,9	8,1
Yhteensä	182,6	183,2	189,7	200,6	210,4	215,9	217,7	217,9	109,9	103,3	106,3

Kiinteistöverotuottojen on arvioitu asettuvan vuonna 2023 12,6 milj. euroon. Asuin- ja liikerakentamisen perusteella kiinteistöverotuottojen positiivisen kehityksen arvioidaan jatkuvan suunnitelmakauden loppuun saakka. Rakentamiskustannusten kasvu näkyy myös kiinteistöverotuottojen kertymässä.

Yhteisöverotuottojen on arvioitu asettuvan vuonna 2023 noin 8,7 milj. euroon, joka on 2,6 milj. euroa vähemmän vuoden 2022 tilinpäätösennusteeseen nähden. Yhteisöveron jako-osuutta korotettiin väliaikaisesti 10 prosenttiyksiköllä osana valtion koronaturkijärjestelyjä vuosina 2020 ja 2021. Vuonna 2022 jako-osuus palautui normaalille tasolle, mutta vuoden 2021 valmistuvan verotuksen tietojen pohjalta yhteisöveron kehityksen ennusteet ovat parantuneet huomattavasti, ja Verohallinto on nostanut kuluvan vuoden maksuunpantavia ennakkoveroja aiemmin arvioitua enemmän. Tämä kehitys heijastuu positiivisesti myös suunnitelmavuosille. Varhaiskasvatuseräysten alentaminen ja yksityisen hoidon tuen kuntalaisen korotuksen vaikutukset kompensoidaan kunnille korottamalla kuntien osuutta yhteisöveron tuotosta. Sote-uudistuksen myötä noin kolmasosa

Rahoitusosassa (ks. rahoitusosa) esitetään toiminnan, investointien ja rahoituksen rahavirrat. Tasapainoinen kuntatalous edellyttää, että rahan lähteiden on pitkällä aikavälillä katettava rahan käyttö. Jos tulo-rahoitus ei riitä kunnan kokonaismenojen kattamiseen, kunnan on rahoitusosassa osoitettava tarvittava muu rahoitus. Kunta voi kattaa rahoitustarvettaan lainanotolla tai omaisuuden myynnillä.

siten, että yleinen kiinteistöveroprosentti on 1,18, vakiuutisten asuinrakennusten kiinteistöveroprosentti 0,48, muiden asuinrakennusten kiinteistöveroprosentti 1,18 sekä rakentamattoman rakennuspaikan kiinteistöveroprosentti 4,30. Yleishyödyllisiltä yhteisöiltä ei peritä veroa. Viimeksi kunnallisveroprosenttia on korotettu 0,25 prosenttiyksiköllä 19,75 prosenttiin vuonna 2020 ja sitä edellisen kerran 0,50 prosenttiyksiköllä vuonna 2014.

Kunnan verotuloennusteet perustuvat Kuntaliiton tuotamiin veroennusteisiin.

yhteisöveron tuotosta siirtyä hyvinvointialueiden rahoitukseen.

Kunnallisverotuksen pohjana olevien ansiotulojen arvioidaan kasvavan vuonna 2023 noin 4,5 prosenttia edellisvuoteen nähden. Kunnallisverotuottoja arvioidaan kertyvän vuonna 2023 88,6 milj. euroa. Kunnallisverotulojen pienentyminen vuoden 2022 tilinpäätösennusteeseen nähden on 105,6 milj. euroa. Vuoden 2023 kunnallisverotulojen kertymää parantaa aikaisempien vuosien korkeammilla veroprosenteilla maksuunpannut verot.

Suunnitelmavuosina 2024 ja 2025 verotulot tulevat pienemään huomattavasti, kun vanhojen verovuosien tilitykset tehdään uusien kunnallisveroprosenttien mukaisesti. Ansiotulojen kehityksen ennakoidaan olevan hyvällä tasolla, hieman yli 4 prosenttia suunnitelmavuosina. Kunnallisveron efektiivisyys paranee uudistuksessa, kun ansiotuloista tehtäviä vähennyksiä siirtyy valtionverotukseen.

VEROPROSENTIT	Vaihteluvälit 2022	Nurmijärvi 2021	Nurmijärvi 2022	Nurmijärvi TA 2023
Kunnallisveroprosentti		19,75	19,75	7,11
Yleinen kiinteistöveroprosentti	0,93-2,00	1,18	1,18	1,18
Vakituisten asuinrakennusten veroprosentti	0,41-1,00	0,48	0,48	0,48
Muiden kuin vakituisten asuinrakennusten veroprosentti	0,93-2,00	1,18	1,18	1,18
Yleishyödyllisten yhteisöjen veroprosentti	alaraja 0,00	0,00	0,00	0,00
Rakentamattomien rakennuspaikkojen veroprosentti	4,18-6,00	4,3	4,30	4,30

Valtionosuudet suunnitelmakaudella 2023-2025

Valtionosuudet kehitys ja ennuste (milj. euroa)	TP 2017	TP 2018	TP 2019	TP 2020	TP 2021	TA 2022	TPE 2022		TA 2023	TS 2024	TS 2025
							OVK I	OVK II			
Valtionosuudet kehitys ja ennuste	29,9	30,1	32,3	51,7	41,5	43,3	44,3	45,7	32,2	28,1	28,2

Kunnan valtionosuudet koostuvat valtiovarainministeriön hallinnoimasta peruspalvelujen valtionosuudesta (1704/2009 -2022, 618/2021 2023-) sekä opetus- ja kulttuuriministeriön hallinnoimasta opetus- ja kulttuuritoimen valtionosuudesta (1705/2009). Valtionosuusrahoitus on yleiskatteellinen tuloerä, jota ei ole korvamerkitty tiettyjen palvelujen järjestämiseen, vaan rahoituksen saaja päättää itse valtionosuusrahoituksensa tarkoituksenmukaisimmasta käytöstä.

Valtionosuusjärjestelmän kautta valtio osallistuu kunnan järjestämien peruspalveluiden rahoittamiseen. Lisäksi järjestelmään sisältyy kuntien välisiä verotuloeroja tasaava mekanismi (ns. verotulojen tasausjärjestelmä), ja koska Nurmijärven kunnan asukaskohtaiset verotulot ovat keskimääräistä korkeammat valtakunnallisessa tarkastelussa, on valtionosuuksien osuus Nurmijärven kunnan tulorahoituspohjasta suhteellisesti matalampi monein muihin kuntiin nähden. Valtionosuusennusteet pohjautuvat Kuntaliiton valtionosuuslaskelmiin.

Kunnan valtionosuuksien arvioidaan vuonna 2023 asetuvan 32,2 milj. euroon, joka on noin 13,5 milj. euroa vähemmän vuoden 2022 tilinpäätösennusteeseen nähden. Aleneminen johtuu pääasiassa sote-uudistuksesta,

jonka myötä peruspalvelujen valtionosuudesta ja verotulomenetysten korvauksista siirretään osa hyvinvointialueiden rahoitukseen. Kuntien peruspalvelujen valtionosuutta vuodelle 2023 kasvattaa ennen kaikkea 3,8 prosentin indeksikorotus sekä uudet ja laajenevat tehtävät.

Valtionosuusjärjestelmään tehdään muutoksia sote-uudistuksen myötä ja kuntien valtionosuudet pienentyvät vuodesta 2023 alkaen. Sote-tehtävien siirtyessä pois kunnilta suurin osa peruspalvelujen valtionosuusjärjestelmän kautta jaettavasta rahasta määräytyy alle 16-vuotiaiden ikäluokkien perusteella. Valtionosuusjärjestelmään on tullut uusina kriteereinä hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen lisäosa ja asukasmäärän kasvuun perustuva lisäosa. Verotulojen tasaukseen liittyvä peruslogiikka säilytetään, mutta tasauslisä ja -vähennysprosentteja muutetaan paremmin uuteen tilanteeseen soveltuviksi. Myös kiinteistövero sisällytetään 50 prosentin osuudella tasauksessa huomioitaviin verotuloihin. Lopullinen valtionosuuksien taso selviää vuoden 2023 aikana, kun vuoden 2022 tilinpäätöstiedot valmistuvat.

Lainarahoitus suunnitelmakaudella 2023-2025

Toiminnan ja investointien rahavirta on talousarviossa 2023 3,5 milj. euroa positiivinen. Suunnitelmavuonna 2024 ko. rahavirran ennustetaan kääntyvän jälleen negatiiviseksi 21,5 milj. euron verran, kun tulo-rahoitus palaa uudistuksen jälkeiselle normaalille uralleen. Suunnitelmavuonna 2025 toiminnan ja investointien rahavirran ennustetaan asettuvan -37,1 milj. euroon isojen kouluhankkeiden vuoksi.

Vuoden 2023 osalta lainanotto asettuu -3,0 milj. euroon, joka tarkoittaa, että vanhoja lainoja saadaan lyhennettyä. Vanhoja pitkäaikaisia lainoja joudutaan rahoittamaan uudelleen 11,0 milj. euron edestä. Lainakan- nan ennustetaan pienentyvän 224,7 milj. euroon. Suun- nitelmavuosien nettolainanoton arvioidaan olevan yh- teensä 58,9 milj. euroa, koska tulo-rahoitus ei riitä isojen hankkeiden rahoittamiseen. Lainakan- nan ennustetaan olevan 283,6 milj. euroa vuoden 2025 lopuksi.

Rahoituksen järjestämisessä kunta käyttää kuntatodis- tusohjelmaan perustuvaa lyhytaikaista lainaa sekä pitkä- aikaisia lainoja. Kunnan rahoitustoiminta perustuu ta- lousarvion lisäksi kunnassa vahvistettuihin varainhan- kinnan periaatteisiin.

Korkotuotot ja -kulut

Yleinen korkotaso on ollut erittäin matala jo useamman vuoden ja johtuen varsin alhaisesta korkotasosta, kun- nan uusissa pitkäaikaisissa lainasopimuksissa on käy- tetty kiinteää korkoprosenttia. Kuntatodistusten korot ovat olleet negatiiviset vuonna 2021 vaihdellen -0,39 prosentista -0,48 prosenttiin. Vuoden 2022 aikana kor- kotaso on lähtenyt voimakkaaseen kasvuun ja alkanut näkymään kunnan korkokuluissa uusien kilpailutettujen lainojen myötä. Vuosi sitten kunnan lainasalkun 12kk keskkorko on ollut 0,38 %, ja kirjoitushetkellä 12kk kes- kikorko on 0,45 %. Korkotason ennustetaan pysyvän ny- kyisellä tasolla pidempään.

Velkaantumisen vaikutukset korkokuluihin ovatkin tois- taiseksi pysyneet erittäin maltillisina, mistä on muodos- tunut kunnalle normaaleihin korko-oloihin verraten mil- joonien eurojen korkokustannusetu vuosien aikana. Kunnan keskikoron ennustetaan kasvavan tulevina vuo- sina nopeasti, mikäli korkotaso pysyy nykyisenlaisena. Kunnan korkokulujen arvioidaan olevan 1,1 milj. euroa vuonna 2023 ja kasvavan tasaisesti suunnitelmavuosina. Vuonna 2025 korkokulujen arvioidaan asettuvan 2,0 milj. euron tasoon.

Kunta on solminut korkoriskien suojaamistarkoituksessa kaksi koronvaihtosopimusta, joista toinen erääntyy loka- kuussa 2022. Jäljelle jäävästä sopimuksesta kunta hyö- tyy nettona arviolta 0,2 milj. euroa vuonna 2023.

Rahoitustuotot ja -kulut

Rahoitustuotoista suurin erä on osinkotuotto Nurmijär- ven Sähkö Oy:ltä, joka on vuodesta 2019 lähtien ollut 2,0 milj. euroa vuodessa.

Nurmijärven Vesi -liikelaitos maksaa kuntaemolle pe- ruspääomasijoituksesta kuuden prosentin tuottoa, noin 162 000 euroa vuodessa. Vastaava erä on Nurmijärven Vedellä rahoituskuluissa.

INVESTOINNIT

Investointiosa sisältää investointisuunnitelmat talousarviovuodelle 2023 sekä suunnitelmavuosille 2024–2025. Vuodet 2026 ja 2027 on esitetty informaatiotietona. Vuoden 2023 bruttoinvestoinnit ovat yhteensä 35,9 milj. euroa. Rahoitusosuuksia on budjetoitu 0 milj. euroa ja maan myyntituloja (tasearvolla laskettuna) 1,5 milj. euroa. Näin ollen nettoinvestoinnit (bruttoinvestoinnit vähennettynä rahoitusosuuksilla ja hyödykkeiden luovutuksesta saatavilla tuloilla tasearvosta) asettuvat vuoden 2023 osalta 34,4 milj. euroon.

Bruttoinvestoinnit suunnitelmakaudella 2023–2025 ovat yhteensä 146,8 milj. euroa ja nettoinvestoinnit 142,3 milj. euroa.

Talousarvion mukainen tulorahoitus riittää kattamaan investointien rahoitustarpeesta 105,6 prosenttia vuonna 2023, 52,0 prosenttia vuonna 2024 ja 40,1 prosenttia vuonna 2025. Loppuosa investoinneista tulee rahoittaa joko lainarahalla, omaisuuden myynnillä tai rahavaroista.

Maanhankinta

Maanhankinnan määräraha vuodelle 2023 on 2,5 milj. euroa.

Talonrakennus

Vuonna 2023 talonrakennukseen on osoitettu määrärahaa 8,5 milj. euroa, joka vastaa noin 25 prosenttia kokonaisinvestoinneista. Päiväkotien peruskorjauksiin on varattu 0,3 milj. euroa. Koulujen peruskorjaus- ja uudishankkeisiin on varattu 5,7 milj. euroa. Toimialojen yhteisiin hankkeisiin on varattu 0,5 miljoonaa euroa. Aleksian keittiöhankkeisiin on varattu 0,5 milj. euroa. Pieniin talohankkeisiin on varattu 1,5 miljoonaa euroa, joista 0,3 miljoonaa kohdentuu koulujen ja päiväkotien pihojen ja leikkivälineiden kunnostukseen.

Talonrakennushankkeet toteutetaan palveluverkkosuunnitelman mukaisesti. Hankkeiden suunnittelutyön

käynnistämistä edeltää tarveselvitysten päivitys, hanke-suunnitelman laatiminen ja sen hyväksyttäminen talonrakennushankeohjeen mukaisesti.

Vuoden 2023 talonrakennushankkeista merkittävin on Rajamäen kampuksen uudishanke.

Kiinteät rakenteet ja laitteet

Talousarviovuodelle 2023 on budjetoitu kunnallistekniikan rakentamiseen 13,0 milj. euroa, Klaukkalan tieverktoon 0,6 milj. euroa sekä kunnan ja valtion yhteishankkeisiin 1,5 milj. euroa.

Irtaimisto, laitteet ja ajoneuvot

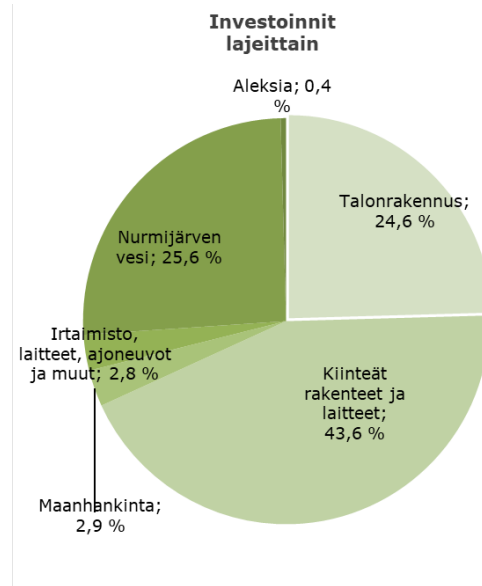
Irtaimistoon, laitteisiin ja ajoneuvoihin budjetoidaan yli 10 000 euron arvoiset hankkeet sekä ensikertainen kalustaminen. Talousarviovuodelle näihin on varattu 1,0 milj. euroa.

Nurmijärven Vesi liikelaitos

Investointiohjelmassa talousarviovuodelle on varattu 8,8 milj. euroa. Liittymismaksuja arvioidaan kertyvän 3,5 milj. euroa.

Aleksia liikelaitos

Keittiölaitteiden uusimiseen on varattu 0,1 milj. euroa.

Yhteenveto investoinneista 2023-2027

1000 €, alv 0%	Yhteensä 2023- 2025	2023	2024	2025	2026	2027
1. Maanhankinta						
Menot	7 500	2 500	2 500	2 500	2 500	2 500
Tulot	-4 500	-1 500	-1 500	-1 500	-1 500	-1 500
2. Talonrakennus						
Menot	51 980	8 450	15 250	28 280	27 850	19 300
3. Kiinteät rakenteet ja laitteet						
Menot	40 595	15 010	12 970	12 615	11 105	13 050
4. Irtaimisto, laitteet,						
Menot	4 725	980	435	3 310	3 210	410
Investoinnit yhteensä ilman liikelaitoksia						
Investoinnit, brutto	104 800	26 940	31 155	46 705	44 665	35 260
Rahoitusosuudet	0	0	0	0	0	0
Maanmyynti	-4 500	-1 500	-1 500	-1 500	-1 500	-1 500
Investoinnit, netto	100 300	25 440	29 655	45 205	43 165	33 760
5.1 Nurmijärven vesi						
Menot	41 665	8 820	15 650	17 195	9 255	7 610
5.2 Aleksia						
Menot	350	150	100	100	100	100
Investoinnit yhteensä						
Bruttomenot	146 815	35 910	46 905	64 000	54 020	42 970
Rahoitusosuudet	0	0	0	0	0	0
Maanmyynti	-4 500	-1 500	-1 500	-1 500	-1 500	-1 500
Investoinnit, netto	142 315	34 410	45 405	62 500	52 520	41 470

HENKILÖSTÖ

Kunnan moniammatillisen henkilöstön yhteisenä tehtävänä on huolehtia kuntalaisten palveluista ja hyvinvoinnista eli rakentaa kuntalaisten parempaa arkea. Kuntastrategian mukaisesti kunta työnantajana huolehtii henkilöstön hyvinvoinnista ja työnteon edellytyksistä. Kuntastrategiaa toteuttavaa uutta henkilöstöohjelmaa toteutetaan vuodesta 2023 alkaen.

Vuonna 2023 henkilöstöön vaikuttavia ja johtamista haastavia asioita koronapandemian jälkihoito, talouden tasapainottamisen vaatimukset sekä yhteistyö hyvinvointialueen kanssa. Lisäksi vuonna 2022 edelleen pahentunut työvoimapula vaikuttaa useilla ammattialoilla ja palvelujen tuottamisessa on haasteita sen vuoksi. Keskeistä on edelleen työhyvinvoinnin vahvistaminen ja toiminnan henkilöstölähtöinen kehittäminen eli yhdessäohjautuvuus. Kunta-alan työehtosopimukset ovat voimassa 30.4.2025 saakka ja ne sisältävät rakenteellisia muutoksia sekä vuosittaisten yleiskorotusten lisäksi järjestelyeriä ja palkkausjärjestelmän kehittämisohjelman.

Henkilöstösuunnitelma

Kunnan henkilöstömäärä oli vuoden 2021 lopussa yhteensä 1721 HTV:ta. Henkilöstömäärä on kasvanut vuodesta 2019, mikä johtuu koronarahoituksen ohjaamisesta määräaikaisen lisähenkilöstön palkkaamiseen, pal-

velutarpeiden kasvusta sekä avoinna olleiden vakinaisten tehtävien täyttämisestä. Henkilöstömäärän laskuun vaikuttaa hyvinvointialueelle siirtyvän henkilöstön osuus (noin 30 työntekijää).

Henkilöstösuunnittelu perustuu henkilöstöresurssien suunnitelmalliseen ja taloudelliseen käyttämiseen. Henkilöstösuunnittelussa huomioidaan palvelutuotannon henkilöstötarpeet, luonnollisen poistuman vaikutukset sekä toimintojen uudelleenjärjestelyjen ja tehtävämuidosten mahdollisuudet. Eläkkeelle siirtyy vuosittain arviolta 30–40 työntekijää ja vakinaisen henkilöstön vaihtuvuus on ollut noin 10 %. Luonnollisen poistuman kautta vapautuvan virkojen ja tehtävien täyttäminen harkitaan rekrytointilupamenettelyssä.

Talousarvioon sisältyvän henkilöstösuunnitelman lähtökohtana on, että vuodelle 2023 esitetään toimialojen ja liikelaitosten harkinnan mukaan palvelutarpeisiin nähden vain välttämättömät uudet virat ja työsopimussuhteiset tehtävät. Suunnitelmaan sisältyy toimialojen ja liikelaitosten esitykset yhteensä 16 uuden viran/työsopimussuhteisen tehtävän perustamisesta sekä 9 nykyisin määräaikaisen vakanssin vakinaistamisesta työvoiman vakiintuneen tarpeen vuoksi ja 19 vakanssin lakkauttamista. Hyvinvointialueelle siirtyvän henkilöstön vakanssit lakkautetaan myöhemmin vuoden 2023 aikana.

Henkilöstömenot, 1 000 eur	TP2021	TA2022	TA2023
Konsernipalvelut	4 367	4 833	6 416
Sivistys- ja hyvinvointitoimiala	58 155	58 340	59 568
Ympäristötoimiala	7 025	7 316	7 304
Nurmijärven Vesi	1 339	1 450	1 485
Aleksia	5 955	5 613	5 019
Yhteensä	76 841	77 551	79 793

HTV1	TP2021	TA2022	TA2023
Konsernipalvelut	64,1	64,0	54,0
Sivistys- ja hyvinvointitoimiala	1 309,4	1 302,8	1 288,0
Ympäristötoimiala	143,6	158,7	160,0
Nurmijärven Vesi	22,2	23,0	23,0
Aleksia	181,6	180,8	160,0
Yhteensä	1 720,9	1 729,3	1 685,0

Strategiset mittarit ja strategiset vuositavoitteet

Nurmijärven kuntastrategian seuranta ja toteutus

Visio: Paremman arjen ilmiö

Vastuu	Seurannan mittari tai tapa	Tietolähde	Lähtötason ajankohta	Lähtötaso
KON	Tyytyväisyys asuinkuntaan	Kuntapalvelut - tutkimus (FCG)	2020	3,64/5
KON	Kokonaisarvosana Nurmijärven kuntapalveluista (asteikko 4–10)	Kuntapalvelut - tutkimus (FCG)	2020	7,53/10
KON	Koettu onnellisuus Nurmijärvellä asumisesta	Kuntapalvelut - tutkimus (FCG)	2020	84 %
KON	Nurmijärven kunnan kokeminen läheiseksi	Kuntapalvelut - tutkimus (FCG)	2020	60 %
KON	Nurmijärven kunnan suosittelu asuinpaikkana (suositteluindeksi)	Kuntapalvelut - tutkimus (FCG)	2020	56/100

Toimintaperiaatteet

Asukas- ja asiakaslähtöisyys

Vastuu	Seurannan mittari tai tapa	Tietolähde	Lähtötason ajankohta	Lähtötaso
KON	Tyytyväisyys tiedottamiseen ja neuvontaan	Kuntapalvelut - tutkimus (FCG)	2020	3,46/5
KON	Kouluarvosana viestinnälle (asteikko 4–10)	Kuntapalvelut - tutkimus (FCG)	2020	7,3/10

Vastuullisuus

Talous

Vastuu	Seurannan mittari tai tapa	Tietolähde	Lähtötason ajankohta	Lähtötaso
KON	Lainakanta	Nurmijärven kunta	2021	217,3 milj. euroa
KON	Toiminnan ja investointien rahavirran 5 vuoden kertymä	Nurmijärven kunta	2021	-59 844 000 euroa
KON	Vuosikate suhteessa poistoihin	Nurmijärven kunta	2021	188,30 %
KON	Toimintakatteen muutos	Nurmijärven kunta	2021	-3,26 %
	Omavaraisuusaste (hyvä > 60 %, huomattava velkaantuneisuus < 50 %)	Nurmijärven kunta	2021	35,5 %
KON	Kunta on hoitanut talousasiansa hyvin (% kuntalaisista, jotka väittämän kanssa täysin samaa mieltä ja osittain samaa mieltä)	Kuntapalvelut - tutkimus (FCG)	2020	38 %

Henkilöstö

Vastuu	Seurannan mittari tai tapa	Tietolähde	Lähtötason ajankohta	Lähtötaso
KON	Henkilöstön työilmapiirikysely vuosittain	Nurmijärven kunta	2023	
KON	Vaihtuvuus	Nurmijärven kunta	2021	10 %
KON	Koulutuspäivät/HTV (kalenteripäivinä)	Nurmijärven kunta	2021	2,0 pv

Ympäristö

Vastuu	Seurannan mittari tai tapa	Tietolähde	Lähtötason ajankohta	Lähtötaso
KON	Nurmijärven kunnan tekemisen toimien riittävyys ilmastonmuutoksen hillitsemiseksi ja siihen sopeutumiseksi (% kuntalaisista, jotka pitävät toimia sopivana)	Kuntapalvelut - tutkimus (FCG)	2020	65 %
YMP	Kunnan kiinteistöjen energian kulutuksen kehitys	Nurmijärven kunta	2023	
YMP	Kunnan tieliikenteen päästöjen kehitys	Suomen ympäristökeskus, SYKE	2020	Kokonaispäästöt 87,1 kt CO ₂ e

Rohkeus

Vastuu	Seurannan mittari tai tapa	Tietolähde	Lähtötason ajankohta	Lähtötaso
KON	Kunta tekee yleensä oikeita päätöksiä (% kuntalaisista, jotka väittämän kanssa täysin samaa mieltä ja osittain samaa mieltä)	Kuntapalvelut - tutkimus (FCG)	2020	33 %

Hyvinvoiva Nurmijärvi

Panostamme vaikuttaviin ja oikea-aikaisiin peruspalveluihin

Tarjoamme laadukkaita varhaiskasvatus- ja opetuspalveluita

Vastuu	Seurannan mittari tai tapa	Tietolähde	Lähtötason ajankohta	Lähtötaso
SIHY, KON	Asukastyytyväisyys varhaiskasvatus- ja opetuspalveluissa palveluittain:			
	Asukastyytyväisyys: Varhaiskasvatus	Kuntapalvelut -tutkimus (FCG)	2020	4,13/5
	Asukastyytyväisyys: Peruskoulu	Kuntapalvelut -tutkimus (FCG)	2020	4,1/5
	Asukastyytyväisyys: Lukio	Kuntapalvelut -tutkimus (FCG)	2020	3,98/5
SIHY	Kelpoisen henkilöstön osuus varhaiskasvatuksen opettajista kunnallisissa varhaiskasvatuspalveluissa	Nurmijärven kunta	09/2022	71,5 %
SIHY	Kelpoisen henkilöstön osuus varhaiskasvatuksen opettajista yksityisissä varhaiskasvatuspalveluissa	Nurmijärven kunta	09/2022	26,5 %
SIHY	Kelpoisen henkilöstön osuus perusopetuksen ja lukiokoulutuksen opettajista	Nurmijärven kunta	09/2022	89,5 %
SIHY	Vakituisen henkilöstön osuus henkilöstöstä sivistys- ja hyvinvointitoimialalla	Nurmijärven kunta	09/2022	86,1 %
YMP	Uusien ja peruskorjattavien rakennusten monikäyttöisyys	Nurmijärven kunta	2022	Nykyinen rakennuskanta on eri ikäistä. Uudemmissa rakennuksissa on suunnittelussa otettu huomioon monikäyttöisyys.

Vastuu	Toimenpide	Talousarvio 2023 sitovat tavoitteet	Taloussuunnittelu 2024–25 tavoitteet	2026–30
SIHY	<ul style="list-style-type: none"> Varmistamme laadukkaat varhaiskasvatus- ja opetuspalvelut riittävän ja ammattitaitoisen henkilöstön avulla. 	<ul style="list-style-type: none"> Kehitämme rekrytointiprosessia tuomalla esille myönteisiä työoloja ja muita kunnan vetovoimatekijöitä. 	<ul style="list-style-type: none"> Vahvistamme ja kehitämme uuden henkilöstön työhön perehdyttämistä ja työn aikaista tukea. 	<ul style="list-style-type: none"> Ylläpidämme positiivista työnantajakuvaava varhaiskasvatus- ja opetushenkilöstön pito- ja vetovoiman näkökulmasta tarkastellen.
SIHY, YMP	<ul style="list-style-type: none"> Panostamme varhaiskasvatuksen ja opetuksen tilojen monikäyttöisyyteen, terveellisuuteen ja turvallisuuteen. 	<ul style="list-style-type: none"> Vahvistamme suunnitelmallista yhteistyötä tilakeskuksen kanssa, esim. vuosikorjaukset. 	<ul style="list-style-type: none"> Osallistamme eri tahoja esim. peruskorjausten/uudisrakennusten suunnitteluun. 	<ul style="list-style-type: none"> Jatkamme suunnitelmallista yhteistyötä tilojen suunnittelun ja käytön osalta tilakeskuksen sekä muiden yhteistyötahojen kanssa.

Toimimme edelläkävijöinä lasten ja nuorten hyvinvoinnin edistämisessä

Vastuu	Seurannan mittari tai tapa	Tietolähde	Lähtötason ajankohta	Lähtötaso
SIHY	Esiopetuksessa olevien ja 1–2 lk oppilaiden osuus alkuluokkatoiminnan piirissä	Nurmijärven kunta	lukuvuosi 2021–2022	64 %
SIHY	Lasten ja nuorten hyvinvoinnin kehitys:			
	Perusopetuksen 4. ja 5. lk lapsista tyytyväinen tai erittäin tyytyväinen elämäänsä %	THL:n valtakunnallinen kouluterveyskysely	2021	86,8 %
	Perusopetuksen 8. ja 9lk nuorista tyytyväinen tai erittäin tyytyväinen elämäänsä %	THL:n valtakunnallinen kouluterveyskysely	2021	67,3 %
	Lukion 1. ja 2. vuoden opiskelijoista tyytyväinen tai erittäin tyytyväinen elämäänsä %	THL:n valtakunnallinen kouluterveyskysely	2021	74,7 %
	Ammatillisen oppilaitoksen opiskelijoista tyytyväinen tai erittäin tyytyväinen elämäänsä %	THL:n valtakunnallinen kouluterveyskysely	2021	63,6 %
SIHY	Erityisen ja tehostetun tuen tarve lasten osalta varhaiskasvatuksessa	Nurmijärven kunta	2023	
SIHY	Erityisen tuen (et) ja tehostetun tuen (tt) tarve oppilaiden osalta perusopetuksessa	Nurmijärven kunta	09/2021	et 11,3 %, tt 13 %
SIHY	Oppilaspoissaolojen määrä: yli 150 tuntia poissa olleiden oppilaiden osuus koko perusopetuksen oppilasmäärästä, %	Nurmijärven kunta	lukuvuosi 2021–2022	11 %
SIHY	Nuorten työpaja ja etsivä nuorisotyö tukevat nuorten sosiaalista vahvistumista:			
SIHY	Valtakunnallinen Sovari-mittari: vuonna 2021 93 % valmentautujista kokenut sosiaalista vahvistumista. Tavoitetasona saavuttaa valtakunnallinen taso vuonna 2024.	Etsivä nuorisotyö ja työpajatoiminta ry, Sovari-mittari	2023	
SIHY	Valtakunnallinen Sovari-mittari: vuonna 2021 92 % etsivän asiakkaista kokenut sosiaalista vahvistumista. Tavoitetasona saavuttaa valtakunnallinen taso vuonna 2024.	Etsivä nuorisotyö ja työpajatoiminta ry, Sovari-mittari	2023	
SIHY	Asiakasmäärien kehitys lasten ja perheiden kohtaamispaikoissa	Nurmijärven kunta	Laadinta 2022	

Vastuu	Toimenpide	Talousarvio 2023 sitovat tavoitteet	Taloussuunnittelu 2024–25 tavoitteet	2026–30
SIHY	• Kehitämme alkuluokkatoimintaa luodaksemme yksilöllistä kehitystä tukevan alun lapsen koulupolulle.	- Alkuluokkatoiminnasta päättäminen.	- Alkuluokkatoiminnan mallintaminen tehtyjen päätösten mukaisesti.	
SIHY	• Varmistamme riittävän ja monipuolisen tuen oppimiseen lapsille ja nuorille.	- Varmistamme oppimisen tuen tehostamiseksi hyvät toimintamallit ja selvitämme opetushenkilöstöltä tuen toimivuuden ja resurssien riittävyyden.	- Opetushenkilöstölle tehdyn selvityksen perusteella teemme suunnitelman tuen tarpeesta.	
SIHY	• Huolehdimme varhaisen tuen avulla nuorten ja nuorten aikuisten hyvinvoinnista sekä ennaltaehkäisemme syrjäytymistä.	- Määritämme opetukseen sitomattoman henkilöstön kuntatasoisen resurssitarpeen ja sen kohdentamisen - Kehitämme liikumis- ja elintapaneuvonnan palveluketjua monialaisesti nuorille ja nuorille aikuisille. - Tarjoamme lapsille ja nuorille (alle 18 vuotta) ryhmän kanssa pääsyn tiettyihin kulttuuripalvelujen järjestämiin tapahtumiin alennetulla lipun hinnalla. - Kehitämme uuden etsivän nuorisotyön mallin tavoittamaan paremmin oppilaitoksissa opiskelevia nuoria. - Teemme nuorisotyötä laajemmin iltaisin ja viikonloppuisin.	- Pyrimme vaikuttamaan hankerahoituksen vakiinnuttamista osaksi kunnan valtion osuuksia.	- Kehitämme opetuksen sitomattoman henkilöstön työnkuva ja resurssin kohdentamista koulun arjesta nouseviin tarpeisiin
SIHY	• Kehitämme lasten ja perheiden kohtaamispaikkoja osana perhekeskustoimintaa.	- Kehitämme Suopolun tuvan kohtaamispaikka toimintaa Klaukkalassa vuoden 2023 aikana. Toiminta käynnistyy syksyllä 2022.	- Kehitämme Suopolun tuvan toimintaa laajentaen kohtaamispaikan toimintaa eri-ikäisille kuntalaisille. - Kehitämme avointa	

Vastuu	Toimenpide	Talousarvio 2023 sitovat tavoitteet	Taloussuunnittelu 2024–25 tavoitteet	2026–30
			varhaiskasvatustoimintaa Kirkonkylässä ja Rajamäellä.	

Mahdollistamme parempaa arkea monipuolisten kulttuuri- ja liikuntapalveluiden avulla

Vastuu	Seurannan mittari tai tapa	Tietolähde	Lähtötason ajankohta	Lähtötaso
KON	Asiakastyytyväisyys vapaa-ajan palveluihin:			
	Kulttuuri- ja sivistyspalvelut indeksi	Kuntapalvelut -tutkimus (FCG)	2020	3,78/5
	Liikuntapalvelut indeksi	Kuntapalvelut -tutkimus (FCG)	2020	4,46/5
	Erialaisten tapahtumien määrä ja kehittyminen:			
SIHY	Kirjasto- ja kulttuuripalveluiden järjestämien tapahtumien määrä ja osallistujamäärä	Nurmijärven kunta	2021	113 tapahtumaa, 20 993 osallistujaa
SIHY	ksityisten järjestämien tapahtumien määrät Taaborinvuorella/Monikkosalissa	Nurmijärven kunta	2019	17 tapahtumaa Taaborinvuorella 75 tapahtumaa Monikkosalissa
SIHY	Kuntalaisten liikunta-aktiivisuuden kehitys: Terveysliikuntasuosituksen mukaan liian vähän liikkuvien osuus %	Terveyden ja hyvinvoinnin laitos, THL	2020	59,8 %
SIHY	Liikuntaneuvonnan asiakkaiden määrä	Nurmijärven kunta	08/2022	45

Vastuu	Toimenpide	Talousarvio 2023 sitovat tavoitteet	Taloussuunnittelu 2024–25 tavoitteet	2026–30
SIHY	<ul style="list-style-type: none"> Mahdollistamme kulttuurihyvinvointia eri ikäryhmien tarpeet huomioiden sekä matalankynnyksen lähitapahtumia. 	<ul style="list-style-type: none"> Käynnistämme uudistetun pääkirjaston suunnitelmallisen tapahtumatoiminnan. Panostamme lapsille ja perheille suunnattujen tapahtumien järjestämiseen eri puolilla kuntaa. Kirjaston ja varhaiskasvatuksen yhteistyön toimintamalli on käytössä ja kirjasto tarjoaa suunnitelmallisesti palveluja niin päiväkotien asiakkaille kuin henkilökunnallekin. Otamme Kaiku-kortin kokeilukäyttöön. 	<ul style="list-style-type: none"> Mahdollistamme Kaikukortin käytön. Suunnittelemme taidekävelyn, joka esittelee kunnan julkista taidetta. 	
SIHY	<ul style="list-style-type: none"> Mahdollistamme omaehtoista arkiliikuntaa sekä liikuntaneuvontaa eri-ikäisille. 	<ul style="list-style-type: none"> Kuvaamme liikuntaneuvontaprosessit ja yhteistyökumppanit Kehitämme hyvinvointipassi-tuotetta yhteistyössä yhdistysten ja liikuntaseurojen kanssa. 	<ul style="list-style-type: none"> Tuotamme arkiliikuntaan aktiivisia esittelyvideoita ja muita aktivointitapoja arkiliikunnan lisäämiseksi. 	

Edistämme nurmijärveläisten työllistymisen edellytyksiä ja mahdollisuuksia osallistua työelämään

Vastuu	Seurannan mittari tai tapa	Tietolähde	Lähtötason ajankohta	Lähtötaso
KON	Työllisyyspolulla edenneiden määrän kehitys:			
KON	• Aktivointisuunnitelman kautta	Nurmijärven kunta	01–08/2022	80 henkilöä
KON	• Nurmijärvi-lisän kautta työllistyneet	Nurmijärven kunta	2021	7 henkilöä
KON	Nurmijärvi-lisä, käyttöasteen nousu	Nurmijärven kunta	2021	18 923e / 40 000e, käyttöaste 47 %
KON	Työttömyysaste %	Uudenmaan ELY-keskus	2021	7,60 %
KON	Pitkäaikaistyöttömyyden kehitys	Uudenmaan ELY-keskus	2021	724 henkilöä
KON	Nuorisotyöttömyyden kehitys (alle 25 v.)	Uudenmaan ELY-keskus	2021	196 henkilöä

Vastuu	Toimenpide	Talousarvio 2023 sitovat tavoitteet	Taloussuunnittelu 2024–25 tavoitteet	2026–30
KON, SIHY	• Kehitämme työllisyyspalveluiden toimintamalleja ja sisältöjä.	- Nuorten työpaja toimii uudella mallilla. - Valmistaudumme TE-palveluiden uudistukseen.	- Valmistaudumme TE-palveluiden uudistukseen.	
KON	• Edistämme erityistä tukea tarvitsevien työllistymismahdollisuuksia tekemällä yhteistyötä yritysten ja eri yhteisöjen kanssa.	- Lisäämme kunnan työllisyyspalveluiden tunnettuutta eri yrityksille ja yhteisöille.	- Lisäämme ja ylläpidämme kunnan työllisyyspalveluiden tunnettuutta eri yrityksille ja yhteisöille.	- Ylläpidämme kunnan työllisyyspalveluiden tunnettuutta eri yrityksille ja yhteisöille.

Varmistamme toimivan yhteistyön rakentumisen hyvinvointialueen kanssa

Vastuu	Seurannan mittari tai tapa	Tietolähde	Lähtötason ajankohta	Lähtötaso
SIHY (substanssiyhteistyö), KON (edunvalvonta)	Kunnan ja Keski-Uudenmaan hyvinvointialueen välisen yhteistyön prosessien ja käytänteiden luominen, käyttöönotto ja ylläpitäminen	Nurmijärven kunta	Laadinta 2022–2023	

Vastuu	Toimenpide	Talousarvio 2023 sitovat tavoitteet	Taloussuunnittelu 2024–25 tavoitteet	2026–30
SIHY, KON	<ul style="list-style-type: none"> Toimimme aktiivisesti asukkaiden sosiaali- ja terveyspalveluiden turvaamiseksi sekä asiakaslähtöisyyden huomioimiseksi. 	<ul style="list-style-type: none"> - Osallistumme alueellisen oppilas- ja opiskelijahuollon yhteistyöryhmän toimintaan. - Kehitämme vuoropuhelua vaikuttajatoimielinten eli vanhus ja vammaisneuvoston sekä nuorisovaltuuston kanssa. - Selvitämme lähtötason sosiaali- ja terveyspalveluiden väliselle yhteistyölle yhteistyökyselyn keinoin. - Kehitämme/vahvistamme hyvinvointialueen ja kunnan yhdyspintaa vastinpari-mallin luomisella operatiivisella tasolla. - Toteutamme aktiivista edunvalvontaa yhteistyössä hyvinvointialueen kuntien luottamushenkilöiden kanssa. 		

Hyvinvoiva Nurmijärvi

Toimimme eri yhteisöjen aktivoijana ja erilaisen toiminnan mahdollistajana

Edistämme kunnassa palvelujen tuottamista yhteistyössä yritysten, kolmannen sektorin sekä eri yhteisöjen kanssa

Vastuu	Seurannan mittari tai tapa	Tietolähde	Lähtötason ajankohta	Lähtötaso
KON, YMP	Palvelutuotannon osuudet kunta ja kolmastaho: • TAPA 1: Kuinka paljon tehdään omana työnä ja kuinka paljon ostetaan ulkopuoliselta (budjettirakenne)	Nurmijärven kunta	2021	<u>Konsernipalvelut</u> : omana työnä 52 %, ostopalveluna 48 %. <u>Ympäristötoimiala</u> : omana työnä 55 %, ostopalveluna 45 %
SIHY	• TAPA 2: Määritellään osuus palveluista, joissa tuottaja on kunnan ulkopuolinen taho	Nurmijärven kunta	05/2022	Varhaiskasvatus 32 %
SIHY	Nurmijärven harrastamisen malli. Kerhojen määrä sekä osallistuvien lasten määrä	Nurmijärven kunta	2021	kerhoja: 58 kpl kerhopaikkoja: 1 910 kpl osallistujia: 1 413 lasta
SIHY, KON	Kuvailu tehdyistä toimenpiteistä ikäihmisten ja erityistä tukea tarvitsevien kuntalaisten yhteisöllisyyden edistämiseksi	Nurmijärven kunta	2022	Ikäntyneiden kohtaamispaikkatoiminnan ja yhteisöllisyyden edistämisen monialainen työryhmä on perustettu

Vastuu	Toimenpide	Talousarvio 2023 sitovat tavoitteet	Taloussuunnittelu 2024–25 tavoitteet	2026–30
SIHY, YMP	• Hyödynnämme palvelutuotannossa ja investointihankkeissa yksityisiä palveluntuottajia ja kolmannen sektorin toimijoita.	<ul style="list-style-type: none"> - Vahvistamme yhteistyötä yksityisten palveluntuottajien kanssa varhaiskasvatuksessa. Määrittelemme yksityisen palvelutuotannon määrän. - Hyödynnämme investointihankkeissa yksityisiä tuottajia kunnan kokonaisedun mukaisesti. - Kehitämme edelleen yhteistyötä harrastamisen mallin toteuttamisessa yritysten ja yhdistysten kanssa. - Määritämme kunnan ja yksityisen sektorin roolit liikuntapalveluiden tuottamisessa. - Päivitämme kulttuuriavustussääntöä strategian suuntaisesti. Selvitämme neljännen sektorin mahdollisuudet avustuksen käyttäjänä. - Laajennamme kaupallisten tapahtumajärjestäjien toiminnan osuutta kunnan eri toiminnoissa ja tapahtumissa. - Kehitämme tapahtumatoiminnan sisältöjä yhteistyössä eri toimijoiden kanssa. 		
SIHY (palvelunäkökulma) YMP, KON	• Edistämme toimivan yhteistyön rakentumista kunnan ja eri toimijoiden välillä.	- Valmistelemme kunnan strategiaa toteuttavia ohjelmia eri toimijoiden kanssa.		
SIHY	• Tuemme erilaisen harrastustoiminnan kehittämistä sekä erityisesti ikäihmisten aktiivisen arjen mahdollisuuksia avustamalla kolmannen sektorin toimijoita.	<ul style="list-style-type: none"> - Kehitämme avustusjärjestelmän vaikuttavuuden arviointia. - Kehitämme harrastamisen mallia yhdistys- ja seurayhteistyössä. - Kehitämme ikäihmisten harrastuspassia. 		
SIHY	• Kehitämme ikäihmisten ja muiden erityisen tuen tarpeessa olevien kuntalaisten yhteisöllisyyttä tukevaa toimintaa yhdessä kuntalaisten, järjestöjen sekä eri yhteisöjen kanssa.	<ul style="list-style-type: none"> - Kehitämme ikäntyneiden kohtaamispaikkatoimintaa toimintasuunnitelman mukaisesti, yhteisöllisyyden edistämiseksi. - Tarjoamme erityistä tukea tarvitseville ryhmille pääsyn tiettyihin kulttuuripalvelujen järjestämiin tapahtumiin alennetulla lipun hinnalla. 	<ul style="list-style-type: none"> - Otamme kirjastoissa käyttöön Digilukutaitohankkeessa kehitetyn toimintamallin - Kehitämme ikäntyneiden kohtaamispaikkatoimintaa toimintasuunnitelman mukaisesti, yhteisöllisyyden edistämiseksi. 	

Turvallisen ja monipuolisen asumisen Nurmijärvi

Huolehdimme asuin ympäristöjen kehittämisestä

Tarjoamme monimuotoisia asumisratkaisuja kysyntää vastaavasti

Vas- tuu	Seurannan mittari tai tapa	Tieto- lähde	Lähtötason ajankohta	Lähtötaso
YMP	Pientalotuotannon lisääminen	Nurmi- järven kunta	2022	2020- ja 2030-luvuilla rakentumassa/tulossa osittain pientalovaltaisia ja yhtiömuotoisia pientaloalueita esim. Klaukkalassa Vanha-Klaukka ja Jokimetsä, Kirkonkylällä Heinoja ja Rajamäellä Kylänpää ja Uudenniitun alue.
KON	Asumisen monipuolisuus: • Nykyisten kaavojen toteuttaminen, asuntotuotanto. Talotyyppijakauma, hallintamuodot, huoneistojakauma, pinta-alat	Nurmi- järven kunta	2021	(TIEDON VISUALISOINTIA SUUNNITELLAAN) Vuonna 2021 valmistuneita asuntoja 309 kpl, joista erillispientaloissa 108 (35 % asunnoista), rivitaloissa 76 (25 % asunnoista), kerrostaloissa 125 (40 % asunnoista). Asuntojen keskikoot erillispientaloissa 131m ² , rivitaloissa 66m ² ja kerrostaloissa 38m ² . Asunnoista vapaarahoitteisia omistusasuntoja 207/309= 67 %, pitkällä korkotuella rahoitettuja 29/309= 9 %, lyhyellä korkotuella rahoitettuja 20/309= 7 %, vapaarahoitteinen vuokra-asunto 53/309=17 %. Huoneistojakauma: huoneluku 1: 70/309= 23 %, huoneluku 2: 63/309=20 %, huoneluku 3: 47/309= 15 %, huoneluku 4: 76/309= 25 %, huoneluku 5 tai enemmän: 53/309= 17 %.
YMP	• Uudet kaavat. Miten kaavoituksessa on huolehdittu asumisen monipuolisuudesta	Nurmi- järven kunta	2022	Asumisen monipuolisuudelle ei ole asetettu selviä tavoitteita. Asumisen monipuolisuuden tavoiteasetantaa työstetään jatkossa Maankäytön tavoiteohjelman (MATA) asumisohjelman osassa.
	Rakentamismahdollisuudet haja- alueille:			
YMP	• Rakentamisen mahdollistaminen: Hyväksytyt yleiskaavat, yleiskaavojen laatiminen maaseutualueille	Nurmi- järven kunta	2022	Maaseutualueiden oikeusvaikutteinen yleiskaava laadittu Lepsämään, Perttulaan ja Valkjärvelle. Lisäksi Vantaanjoen maaseutualueen oikeusvaikutteinen osayleiskaava
YMP	Asuntotuotanto: Asemakaava-alueiden ulkopuolella valmistuvien omakoti- ja paritalojen määrä per vuosi	Nurmi- järven kunta	2021	20 erillispientaloa kaavoitusalueiden ulkopuolelle

Vas- tuu	Toimenpide	Talousarvio 2023 sitovat tavoitteet	Taloussuunnittelu 2024–25 tavoitteet	2026–30
YMP	• Lisäämme pientalotuotannon osuutta uudisrakentamisessa huolehtimalla uusien pientaloalueiden kaavoittamisesta.	- Saatamme Joki- metsän pientaloalueen asemakaavan ehdotusvaiheeseen	- Toimimme Maankäytön tavoiteohjelman (MATA) tavoitteiden mukaisesti.	- Toimimme MATA tavoitteiden mukaisesti.
YMP, KON	• Huolehdimme asumisen monipuolisuudesta erilaiset elämäntilanteet ja asumistarpeet huomioiden.	- Kehitämme asuntojen monipuolisuutta säätelävän asema- kaavamääräyksen. - Huolehdimme voimassa olevien kaavojen ajantasaisuudesta keskeisillä alueilla tarpeen mukaan.	- Huolehdimme voimassa olevien kaavojen ajantasaisuudesta keskeisillä alueilla tarpeen mukaan Maankäytön tavoiteohjelman (MATA) mukaisesti.	- Huolehdimme voimassa olevien kaavojen ajantasaisuudesta keskeisillä alueilla tarpeen mukaan MATA tavoitteiden mukaisesti.
YMP	• Etsimme eri kumppaneiden kanssa ratkaisuja, jotka yhdistävät ikääntyvien asukkaiden asumisen, palvelut ja yhteisöllisyyden.	- Käymme vuoropuhelua uusista konsepteista eri toimijoiden kanssa.	- Toimimme yhteistyössä toimijoiden kanssa tarpeellisten kohteiden toteuttamisen edistämiseksi.	- Toimimme yhteistyössä toimijoiden kanssa tarpeellisten kohteiden toteuttamisen edistämiseksi.
YMP	• Lisäämme rakentamismahdollisuuksia haja-asutusalueelle painottaen kyliin ja näiden läheisyyteen rakentamista.	- Haja-asutusalueen rakentaminen ja osayleiskaavojen laatiminen toteutetaan uudistettujen toimintaperiaatteid en mukaisesti, huomioiden	- Haja-asutusalueen rakentaminen ja osayleiskaavojen laatiminen toteutetaan uudistettujen toimintaperiaatteiden mukaisesti, huomioiden kaavoituksen kehittämisen työryhmän ja seurantaryhmän työ	- Haja-asutusalueen rakentaminen ja osayleiskaavojen laatiminen toteutetaan uudistettujen toimintaperiaatteiden mukaisesti, huomioiden kaavoituksen kehittämisen työryhmän

		kaavoituksen kehittämisen työryhmän ja seurantaryhmän työ		ja seurantaryhmän työ
	<ul style="list-style-type: none"> Edistämme puurakentamista ja rakentamisen kestävyyttä. 		- Laadimme asemakaavoituksen ja tilakeskuksen yhteistyönä puurakentamisen toimenpidesuunnitelman koskien sekä kunnan rakentamista, että yksityisten rakentamista.	

Luomme edellytyksiä päätaajamien keskusta-alueiden kehittymiselle palveluiltaan monipuolisemmiksi

Vastuu	Seurannan mittari tai tapa	Tietolähde	Lähtötason ajankohta	Lähtötaso
KON	Taajamien täydennysrakentaminen:			
KON	Täydennysrakentamisen tai korvaavan täydennysrakentamisen määrä (talo, kem, asunnot, käyttötarkoitus) taajamien keskusta-alueilla	Nurmijärven kunta	2021	Vuonna 2021 valmistui Klaukkalan taajaman keskusta-alueille 5 kerrostalokohdetta, joissa yhteensä 125 asuntoa. Kohteissa on sekä vapaarahoitteisia omistusasuntoja, vaparaahoitteisia vuokra-asuntoja sekä lyhyellä korkotuella rakennettuja asuntoja. Viirinlaakso I:n kaupantontti rakentumassa.
	Käynnissä olevat ja suunnitellut kiinteistökehitys- ja keskusta-alueen kehittämishankkeet	Nurmijärven kunta	2022	Kirkonkylässä vanha sähkölaitoksen kaavamuutos on vireillä, Rantapuiston miniomakotitalojen kaava on hyväksytty, Klaukkalassa Kyijyn puiston kaavamuutos on ehdotuksena nähtävillä.
	Kuntalaisten koettu palvelutytyväisyys asuntojen, työpaikkojen ja palvelujen sijoitteluun	Kuntapalvelut - tutkimus (FCG)	2020	3,14/5

Vastuu	Toimenpide	Talousarvio 2023 sitovat tavoitteet	Taloussuunnittelu 2024–25 tavoitteet	2026–30
YMP	<ul style="list-style-type: none"> Edistämme taajamien ostovoiman lisäämisen edellytyksiä täydennysrakentamalla taajamien keskusta-alueita. Täydennysrakentamisessa huolehdimme asuinympäristöjen vehreydestä. 	- Laadimme valmiiksi Kirkonkylän kehittämissuunnitelman.	- Laadimme Klaukkalan keskustan kehittämissuunnitelman.	- Laadimme Rajamäen keskustan kehittämissuunnitelman.
YMP	<ul style="list-style-type: none"> Tuemme päätaajamien keskusta-alueiden kehittämistä maankäytön ja kaavoituksen keinoin. 	- Laadimme Kirkonkylän kehittämissuunnitelman.	- Laadimme Klaukkalan keskustan kehittämissuunnitelman.	- Laadimme Rajamäen keskustan kehittämissuunnitelman.
KON	<ul style="list-style-type: none"> Etsimme aktiivisesti yhdessä yhteistyökumppaneiden kanssa paikallisia kiinteistökehityskohteita jalostettavaksi. 	- Tarkastelemme Kirkonkylän kehittämissuunnitelman yhteydessä.	- Tarkastelemme Klaukkalan keskustan kehittämissuunnitelman yhteydessä.	- Tarkastelemme Rajamäen keskustan kehittämissuunnitelman yhteydessä.
KON, SIHY, YMP	<ul style="list-style-type: none"> Huomioimme pitkän aikavälin suunnittelussa kunnan palveluyksiköiden sijoittumisen hyvin saavutettaville paikoille. Painopisteenä on sijainti liikenteen solmukodissa tai muiden hyvien liikenneyhteyksien varrella. 	- Varaamme asemakaavoituksessa palvelutuotannon tontteja hyvin saavutettaville alueille tarpeita vastaavasti.	- Varaamme asemakaavoituksessa palvelutuotannon tontteja hyvin saavutettaville alueille tarpeita vastaavasti.	- Varaamme asemakaavoituksessa palvelutuotannon tontteja hyvin saavutettaville alueille tarpeita vastaavasti.

Edistämme taajamien ja muiden keskeisten alueiden viihtyisyyttä panostamalla siisteyteen sekä turvallisuuteen

Vastuu	Seurannan mittari tai tapa	Tietolähde	Lähtötason ajankohta	Lähtötaso
	Asukastyytyväisyyden kehitys koko kunnassa:			
KON	• Turvallisuus indeksi	Kuntapalvelut -tutkimus (FCG)	2020	3,93/5
YMP	• Keskustan katujen puhtaus ja siisteys	Yhdyskuntatekniset palvelut – tutkimus (FCG)	2021/2022	3,16/5
YMP	• Keskustan ulkopuolisten katujen puhtaus ja siisteys	Yhdyskuntatekniset palvelut – tutkimus (FCG)	2021/2022	2,88/5
YMP	• Keskusta-alueiden viihtyisyyttä kohentavat toimenpiteet	Nurmijärven kunta	2019	Kevät 260 säkillistä. Syksy 0 säkillistä.
YMP	• Klaukkalan keskusta-alueiden viihtyisyyttä kohentavat toimenpiteet	Nurmijärven kunta	2022	Hyväksytyn Klaukkalantien keskeisten alueiden kohennussuunnitelman mukaisesti priorisoidut toimenpiteet toteutuvat määrärahojen puitteissa vuosittain.

Vastuu	Toimenpide	Talousarvio 2023 sitovat tavoitteet	Taloussuunnittelu 2024–25 tavoitteet	2026–30
YMP	<ul style="list-style-type: none"> Edistämme siisteyttä, viihtyvyyttä ja turvallisuutta painottaen erityisesti Klaukkalan keskusta-alueita. 	<ul style="list-style-type: none"> Toteutamme määrärahojen puitteissa hyväksytyn Klaukkalantien keskeisten alueiden kohennussuunnitelman mukaisesti priorisoidut toimenpiteet vuosittain. 	<ul style="list-style-type: none"> Toteutamme määrärahojen puitteissa hyväksytyn Klaukkalantien keskeisten alueiden kohennussuunnitelman mukaisesti priorisoidut toimenpiteet vuosittain. 	<ul style="list-style-type: none"> Toteutamme määrärahojen puitteissa hyväksytyn Klaukkalantien keskeisten alueiden kohennussuunnitelman mukaisesti priorisoidut toimenpiteet vuosittain.
YMP, SIHY, KON	<ul style="list-style-type: none"> Kannustamme ja tuemme kuntalaisia ja eri yhteisöjä toimimaan yhdessä alueiden viihtyvyyden ja turvallisuuden edistämiseksi kaikissa taajamissa ja kylissä. 	<ul style="list-style-type: none"> Toteutamme siivoustalkoot keväällä ja syksyllä vuosittain. Edistämme siivoustalkoiden osallisuutta mm. viestinnän keinoin. Edistämme eri kohteiden elävöittämistä ja monipuolista käyttöä tuomalla alueille matalan kynnyksen tapahtumia. Edistämme taiteen prosenttiperiaatteen käyttöönottamista investointi- ja peruseräparannushankkeissa. Laadimme Nurmijärven turvallisuussuunnitelman. 	<ul style="list-style-type: none"> Toteutamme siivoustalkoot keväällä ja syksyllä vuosittain. Edistämme siivoustalkoiden osallisuutta mm. viestinnän keinoin. Jalkautamme Nurmijärven turvallisuussuunnitelman. 	<ul style="list-style-type: none"> Toteutamme siivoustalkoot keväällä ja syksyllä vuosittain. Edistämme siivoustalkoiden osallisuutta mm. viestinnän keinoin.

Turvallisen ja monipuolisen asumisen Nurmijärvi

Tavoittelemme hallittua väestönkasvua siten, että huomioimme palveluverkon kestävyden

Tavoittelemme keskimäärin 1,5 prosentin väestönkasvua

Vastuu	Seurannan mittari tai tapa	Tietolähde	Lähtötason ajankohta	Lähtötaso
KON	Väestönkasvu (%) vuosittain koko kunta	Tilastokeskus	2021	(TIEDON VISUALISOINTIA SUUNNITELLAAN) 1,10 %
	Väestönkasvu vuosittain (lkm) koko kunta ja alueet:			
	• Koko kunta (lkm)	Tilastokeskus	2021	464
KON	• Eri ikäluokkien määrän kehitys koko kunta ja alueet	Tilastokeskus	2021	(TIEDON VISUALISOINTIA SUUNNITELLAAN)
YMP, KON	Vuotuisten investointien taso suhteessa NUUKA-raamiin	Nurmijärven kunta	2021	-19,2 milj. e
SIHY, KON	Palveluverkon kapasiteetin ja yksikköhinnan seuranta	Nurmijärven kunta	2023	

Vastuu	Toimenpide	Talousarvio 2023 sitovat tavoitteet	Taloussuunnittelu 2024–25 tavoitteet	2026–30
KON, SIHY, YMP	• Kehitämme ja suunnittelemme investointejamme, sekä asunto- ja palvelutuotantoa tasapainoisesti, hallitusti ja ennakoivasti.	- Rullaavan palveluverkkotyön käynnistäminen.	- Palveluverkon aktiivinen kehittäminen rullaavan palveluverkkotyön mukaisesti.	- Palveluverkon aktiivinen kehittäminen rullaavan palveluverkkotyön mukaisesti.
YMP, SIHY, KON	• Kehitämme palvelutarpeita ennakoivaa rullaavaa palveluverkkosuunnitelmaa suhteessa maankäytön pitkän aikavälin suunnitelmiin.	- Rullaavan palveluverkkotyön käynnistäminen.	- Palveluverkon aktiivinen kehittäminen rullaavan palveluverkkotyön mukaisesti.	- Palveluverkon aktiivinen kehittäminen rullaavan palveluverkkotyön mukaisesti.

Kehitämme maankäyttöä ja kaavoitusta pitkäjänteiseksi ja ennakoivaksi

Vastuu	Seurannan mittari tai tapa	Tietolähde	Lähtötason ajankohta	Lähtötaso
YMP, KON	Maankäytön tavoiteohjelman (MATA) + asumisen ohjelman päivitys/laadinta (sisältää tontintuotantoketjun + resurssit sekä riskit)	Nurmijärven kunta	2022	Maankäytön tavoiteohjelman ensimmäinen versio on laadittu vuonna 2020. Ohjelman päivittäminen ja laajentaminen asumisen osiolla syys 2022- kevät 2023

Vastuu	Toimenpide	Talousarvio 2023 sitovat tavoitteet	Taloussuunnittelu 2024–25 tavoitteet	2026–30
YMP	• Luomme edellytykset koko tontintuotantoketjun sujuvuudelle.	- Tunnistamme ketjun kehittämisen paikat, kehitämme toimintatapojamme ja määrittellemme prosessit toistettaviksi.	- Tunnistamme ketjun kehittämisen paikat, kehitämme toimintatapojamme ja määrittellemme prosessit toistettaviksi.	- Tunnistamme ketjun kehittämisen paikat, kehitämme toimintatapojamme ja määrittellemme prosessit toistettaviksi.
YMP	• Huolehdimme maankäytön ja kaavoituksen resurssien riittävästä.	- Kehitämme osaamista. - Käytämme konsulttiapua avainhenkilöiden rekrytoinneissa . - Lisäämme resursseja tontintuotantoketjun pullonkaulakohteisiin.	- Kehitämme osaamista. - Käytämme konsulttiapua avainhenkilöiden rekrytoinneissa . - Lisäämme resursseja tontintuotantoketjun pullonkaulakohteisiin. - Kilpailutamme kaavakonsulttien puitesopimuksen.	- Kehitämme osaamista. - Käytämme konsulttiapua avainhenkilöiden rekrytoinneissa. - Lisäämme resursseja tontintuotantoketjun pullonkaulakohteisiin. - Kilpailutamme kaavakonsulttien puitesopimuksen.
YMP, KON	• Ohjaamme maankäyttöä ja kaavoitusta asumisen ohjelmalla sekä maankäytön tavoiteohjelmalla (MATA).	- Ohjelman päivittäminen ja laajentaminen asumisen osiolla syys 2022 - kevät 2023.	- MATA - 2025 kevät, kevyt päivitystarpeiden tarkastelu.	- MATA - 2027 MATA prosessi. - MATA - 2029 kevät, kevyt päivitystarpeiden tarkastelu.

Elinvoimaisten elinkeinojen Nurmijärvi

Kasvatamme työpaikkaomavaraisuutta

Tavoittelemme työpaikkaomavaraisuuden nousua 70 prosenttiin

Vastuu	Seurannan mittari tai tapa	Tietolähde	Lähtötason ajankohta	Lähtötaso
KON	Työpaikkaomavaraisuus	Tilastokeskus	2020	59,0 %
KON	Yhteisöverotuotot	Verohallinto	2021	12,1 milj. e
KON	KEUKEn asiakastyytyväisyys	Keski-Uudenmaan kehittämiskeskus, KEUKE	2021	98 %
KON	Nurmijärven sijoittumisen kehitys eri tutkimuksissa:			
	• Kuntabarometri	Suomen Yrittäjät	2022	arvosana 2,85/5
	• Kuntabarometri	Suomen Yrittäjät	2022	sijoitus 9.
	• Kuntien imago- tutkimus	Taloustutkimus	2021	sijoitus 4.
KON	Aloittaneet yritykset	Tilastokeskus	2021	64 kpl
KON	Lopettaneet yritykset	Tilastokeskus	2021	54 kpl
KON, YMP	Olemassa olevat yritystontit	Nurmijärven kunta	2022	3 kpl
YMP	Luovutetut yritystontit	Nurmijärven kunta	2022	8 kpl

Vastuu	Toimenpide	Talousarvio 2023 sitovat tavoitteet	Taloussuunnittelu 2024–25 tavoitteet	2026–30
KON,	<ul style="list-style-type: none"> Tuemme yritysten kehittymistä ja laajenemismahdollisuuksia räätälöidysti yritysneuvonnan ja kaavoituksen keinoin. 	<ul style="list-style-type: none"> Tarjoamme yritysten tueksi niiden kasvua ja muita elinkaaren vaiheita varten laadukkaat ja saavutettavat neuvontapalvelut. Toimimme tiiviissä yhteistyössä yritysneuvonantajien kanssa elinkeinoelämän tarpeiden ja kehittämisedellytysten kartoittamiseksi. 	<ul style="list-style-type: none"> Tarjoamme yritysten tueksi niiden kasvua ja muita elinkaaren vaiheita varten laadukkaat ja saavutettavat neuvontapalvelut. Toimimme tiiviissä yhteistyössä yritysneuvonantajien kanssa elinkeinoelämän tarpeiden ja kehittämisedellytysten kartoittamiseksi. 	<ul style="list-style-type: none"> Tarjoamme yritysten tueksi niiden kasvua ja muita elinkaaren vaiheita varten laadukkaat ja saavutettavat neuvontapalvelut. Toimimme tiiviissä yhteistyössä yritysneuvonantajien kanssa elinkeinoelämän tarpeiden ja kehittämisedellytysten kartoittamiseksi.
YMP, KON	<ul style="list-style-type: none"> Varmistamme monipuolisten yritystonttien riittävyyden hyvillä logistisissa sijainneilla ennakoiden tulevaisuuden tarpeita. 	<ul style="list-style-type: none"> Etsimme hyvillä sijainneilla uusia potentiaalisia työpaikka-alueita ja käynnistämme maanhankinnan näillä alueilla. 	<ul style="list-style-type: none"> Jatkamme maanhankintaa uusia yritysalueita varten. Laadimme uudelle yritysalueelle asemakaavaa, jos kaavan laatimiselle on edellytykset. 	<ul style="list-style-type: none"> Jatkamme maanhankintaa uusia yritysalueita varten. Laadimme uudelle yritysalueelle asemakaavaa, jos kaavan laatimiselle on edellytykset.
KON	<ul style="list-style-type: none"> Tavoittelemme työllistäviä toimijoita, joille sijainti on keskeinen tekijä. 	<ul style="list-style-type: none"> Teemme aktiivista tonttimarkkinointia potentiaalisille toimijoille. 	<ul style="list-style-type: none"> Teemme aktiivista tonttimarkkinointia potentiaalisille toimijoille. 	<ul style="list-style-type: none"> Teemme aktiivista tonttimarkkinointia potentiaalisille toimijoille.

Elinvoimaisten elinkeinojen Nurmijärvi

Edistämme matkailun kehittymistä

Mahdollistamme matkailun, kulttuurin ja tapahtumatoiminnan toimintaedellytyksiä sekä keskeisten matkailukohteiden kehittymistä.

Vastuu	Seurannan mittari tai tapa	Tietolähde	Lähtötason ajankohta	Lähtötaso
KON	Matkailun ja kulttuurin sekä ravitsemustoiminnassa:			
	• Aloittaneet yritykset	Tilastokeskus	2021	3 kpl
	• Lopettaneet yritykset	Tilastokeskus	2021	4 kpl
	• Yrityskanta	Tilastokeskus	2021	165 kpl
KON	Matkailu- ja kulttuuritoimialojen sekä ravitsemustoiminnan työpaikat	Tilastokeskus	2021	493 kpl
KON	Tapahtumatuoannon, erilaisen toiminnan ja erilaisten kohteiden kehittyminen	Nurmijärven kunta	2022	Nurmijärven kunta lanseerasi keväällä 2022 Visit Nurmijärvi -brändin. Matkailun ympärillä tehtiin myös aktiivista PR-viestintää, ja Nurmijärven matkailukohteista tarjottiin tietoa valtakunnan mediassa. Matkailua kehitettiin vuonna 2022 esim. lanseeraamalla uusi Seitsemän veljeksien pyöräreitti, joka kehitettiin yhteistyössä paikallisten pyöräilijöiden kanssa. Reitti löytyy digitaalisessa muodossa Visit Nurmijärvi -sivuilta ja sitä on markkinoitu aktiivisesti mm. sosiaalisessa mediassa. Myös matkailuohjelman laadinta on käynnissä.
KON	Nurmijärven matkailubrändin kehitys	Nurmijärven kunta		Lähtötaso selviää 1. bränditutkimuksessa

Vastuu	Toimenpide	Talousarvio 2023 sitovat tavoitteet	Taloussuunnittelu 2024–25 tavoitteet	2026–30
KON	<ul style="list-style-type: none"> Tuemme matkailu- ja palveluyrittäjiä liiketoiminnan kehittämisessä. 	<ul style="list-style-type: none"> Laadimme Matkailun, kulttuurin ja tapahtumien kehittämisohjelman. Toteutamme ja jalkautamme brändillistä matkailumarkkinointia, joka tukee paikallisia yrittäjiä. 	<ul style="list-style-type: none"> Toteutamme kehittämisohjelman toimenpiteitä. Toteutamme ja jalkautamme brändillistä matkailumarkkinointia, joka tukee paikallisia yrittäjiä. 	<ul style="list-style-type: none"> Toteutamme kehittämisohjelman toimenpiteitä. Toteutamme ja jalkautamme brändillistä matkailumarkkinointia, joka tukee paikallisia yrittäjiä.
KON, SIHY	<ul style="list-style-type: none"> Kehitämme ja markkinoimme kunnan omia matkailu-, luonto- ja kulttuurikohteita näiden omaleimaisten identiteetin kautta. 	<ul style="list-style-type: none"> Laadimme Matkailun, kulttuurin ja tapahtumien kehittämisohjelman, jossa tunnistetaan keskeiset matkailu-, luonto- ja kulttuurikohteet ja priorisoidaan niihin. 	<ul style="list-style-type: none"> Toteutamme kehittämisohjelman toimenpiteitä. 	<ul style="list-style-type: none"> Toteutamme kehittämisohjelman toimenpiteitä.
KON, SIHY	<ul style="list-style-type: none"> Edistämme ja mahdollistamme tapahtumatuoantaa yhteistyössä tapahtumatuottajien ja lähikuntien kanssa. 	<ul style="list-style-type: none"> Laadimme Matkailun, kulttuurin ja tapahtumien kehittämisohjelman, jossa tunnistetaan keskeiset päätapahtumat ja tapahtumapaikat, joihin priorisoidaan jatkossa. Kehitämme tapahtumatoimintaa; laaja-alainen verkostoituminen, myyntikanavien vahvistaminen eri toimijoiden kanssa. 	<ul style="list-style-type: none"> Toteutamme kehittämisohjelman toimenpiteitä. 	<ul style="list-style-type: none"> Toteutamme kehittämisohjelman toimenpiteitä.

KÄYTTÖTALOUSOSA

Konsernipalvelut

Konsernipalvelut

Tuloslaskelma	TP 2021	TA 2022	TPE 2022	TA 2023	2024	2025
Toimintatuotot	2 681 228	2 587 976	2 587 976	2 470 735	2 391 988	2 313 679
Myyntituotot	1 968 005	2 206 226	2 206 226	1 982 079	1 981 079	1 981 079
Maksutuotot	0	0	0			
Tuet ja avustukset	620 702	190 250	190 250	331 056	253 309	175 000
Muut toimintatuotot	92 521	191 500	191 500	157 600	157 600	157 600
Toimintakulut	-13 906 767	-13 900 639	-13 882 539	-15 145 707	-14 954 291	-14 899 352
Henkilöstökulut	-4 367 191	-4 832 747	-4 889 647	-6 556 343	-6 427 566	-6 434 627
Palvelujen ostot	-4 767 467	-4 959 872	-4 869 872	-4 546 697	-4 434 197	-4 373 997
Aineet, tarv. ja tavarat	-75 745	-104 225	-104 225	-96 970	-96 170	-94 270
Avustukset	-4 056 761	-3 249 569	-3 249 569	-3 120 520	-3 170 000	-3 170 000
Muut toimintakulut	-639 603	-754 226	-769 226	-825 177	-826 357	-826 457
Toimintakate	-11 225 538	-11 312 663	-11 294 563	-12 674 972	-12 562 303	-12 585 673
Poistot ja arvonal.	-163 994	-200 000	-200 000	-106 700	-145 300	-109 000
	TP 2021	TA 2022	TPE 2022	TA 2023	2024	2025
HTV 1						
Yhteensä	64,1	64,0	61,5	54,0	54,0	53,0

Toiminnan kuvaus

Konsernipalveluiden toimialan perustehtävänä on tukea muiden toimialojen ja konserniyhteisöjen toimintaa. Konsernipalvelujen hoitamia tehtäviä ovat elinkeino- ja työllisyyspalvelut, viestintä- ja markkinointi, kunnan kokonaistalouden hoito, strategian ja tiedonhallinnan koordinointi, tietohallinto ja tietotekniikan järjestäminen, hankintapalvelut, kunnan yleishallinnon hoitaminen, juridinen konsultaatio, asianhallinta ja arkistointi, keskitetty asiakaspalvelu sekä henkilöstöhallinnon tehtävät. Konsernipalvelut vastaa Aleksia-liikelaitoksen (siivous- ja ruokapalvelut) ohjauksesta. Kunta hankkii taloushallinnon ja palkanlaskennan palvelut Sarastia Oy:ltä.

Toimintaympäristön muutokset

Tulevien vuosien keskeisin tavoite on kunnan talouden tasapainottaminen. Kunnan NUUKA-ohjelma on tarkoitus päivittää vuoden 2022 aikana. Talouden tasapainottaminen vaatii merkittäviä toiminnan ja palvelujen muutoksia läpi kuntaorganisaation. Konsernipalvelujen osalta on tarpeen tehostaa sekä sisäistä toimintaa että toiminnan prosesseja yli toimialojen kustannustehokkuuden lisäämiseksi.

Kunnanvaltuusto on hyväksynyt uuden strategian keväällä 2022. Talousarviovalmistelun yhteydessä on toteutettu strategian mittarointi ja laadittu strategiaa toteuttavat toimenpiteet tuleville vuosille. Vuosina 2023–2024 on tarkoitus kehittää strategian toimeenpanoa ja seurantaa valtionvarainministeriön myöntämällä hankerahoituksella. Kunnan palvelutuotantoon

non ohjausta kehitetään vakiinnuttamalla palveluiden järjestämissuunnitelma ja rullaava palveluverkko pysyväksi toimintamalliksi.

Uudessa kuntastrategiassa yhdeksi painopisteeksi on asetettu matkailun, kulttuurin ja tapahtumatoiminnan toimintaedellytyksien mahdollistaminen sekä kunnan keskeisten matkailukohteiden kehittäminen. Matkailun kehittämistä on tarkoitus vahvistaa määräaikaisella lisäresurssilla vuosille 2023–2024 ja toteutettavista toimenpiteistä sovitaan laadittavassa matkailun, kulttuurin ja tapahtumien kehittämissuunnitelmassa.

Keskeisimmät lainsäädännölliset muutokset ovat 1.1.2023 aloittavat hyvinvointialueet sekä TE-palvelujen uudistus, jossa TE-palvelut on tarkoitus siirtää kuntien vastuulle vuoden 2025 alussa. Työllisyyspalvelujen järjestämisen osalta valmistellaan palvelujen järjestämistapaa mahdollisen uudistuksen voimaantullessa. Konsernipalvelut vastaa vaalien järjestämisestä ja seuraavaksi keväällä 2023 järjestetään eduskuntavaalit.

Osallistuvaan budjetointiin on varattu 25 000 euroa vuodelle 2023.

Henkilöstösuunnitelma

Konsernipalveluissa tehdään aktiivisesti tehtävien uudelleenjärjestelyä sekä toteuttamalla tehtäväkuvamuutoksia että arvioimalla tehtävien uudelleenjärjestelymahdollisuudet vakanssien avautuessa tai luonnollisen poistuman yhteydessä. Syksyllä 2022 on tarkoitus toteuttaa tehtäväjärjestelyjä hallintopalvelujen sekä viestintä- ja markkinointipalvelujen kesken. Henkilöstösuunnitelmaan sisältyy lisäyksenä määräaikainen matkailukoordinaattori vuosille 2023–2024 toteuttamaan

kuntastrategian painopistettä matkailun edistämisestä. Tehtävän pysyvä tarve arvioidaan vuoden 2024 loppupuolella. Henkilöstösuunnitelmaan sisältyy myös viestinnän asiantuntijan tehtävä viestintä- ja markkinointipalvelujen tulosalueelle. Tehtävän painopisteenä on sivistys- ja hyvinvointitoimialan viestinnän tukeminen sekä kunnan asiakaspalveluviestinnän kehittäminen ja toteuttaminen. Hallintopalveluissa lakkautetaan

asiakaspalvelusihteerin ja toimistosihteerin tehtävät, jotka molemmat vapautuvat vuoden 2022 lopussa. Henkilöstösuunnitelmassa konsernipalvelujen vakanssien kokonaismäärä ei kasva.

Hallintopalvelut

	TP 2021	TA 2022	TPE 2022	TA 2023	2024	2025
Toimintatuotot	94 176	80 784	80 784	105 735	105 735	105 735
Toimintakulut	-1 007 004	-1 110 311	-1 110 311	-1 128 238	-1 128 038	-1 128 038
Toimintakate	-912 828	-1 029 527	-1 029 527	-1 022 503	-1 022 303	-1 022 303
Toimintakate, €/asukas	-20,7	-23,1	-23,1	-22,6	-22,4	-22,1
HTV 1	TP 2021	TA 2022	TPE 2022	TA 2023	2024	2025
Yhteensä	13,1	15,0	15,0	11,0	11,0	11,0

Olellaiset muutokset vuonna 2023 ja niiden vaikutus tuloihin/menoihin

Tulot	Muutos	Euroa
Menot	Whistleblowing	10 000

Suoritteita ja palvelutuotannon tunnuslukuja

	TP2021	TPE2022	TA2023
Hallintopalvelut			
Vastatut puhelut	16 495	17 000	16 500
Avatut asiat	1 975	1 900	2 000
Uudet henkilökortit	318	300	330

Toiminnan kuvaus ja toimintaympäristön muutokset

Tulosalue vastaa valtuuston ja kunnanhallituksen valmistelu- ja täytäntöönpanotehtävistä, muista tukitehtävistä ja kokouksi- ja sihteeriydestä. Vaikuttamistoimielinten kokouspalvelut siirtyivät sivistys- ja hyvinvointitoimialalle vuonna 2022 sekä toimielinorganisaatiouudistuksessa konsernijaostosta luovuttiin 2021 alkaneella valtuustokaudella. Lisäksi tulosalue vastaa hallinnon yleisistä tukipalveluista, kunnanviraston keskitetystä asiakas- ja palautepalvelusta sekä kirjaamo- ja arkistopalveluista. Tulosalue vastaa osaltaan päätösten täytäntöönpanoon liittyvistä tehtävistä ja määräaikojen seuraamisesta. Lisäksi tulosalueen vastuulla on vaaleihin liittyvät käytännön järjestelyt. Tulosalue vastaa myös kunnan henkilöstön ja päätöksenteon juridisesta tuesta ja konsultoisesta, asiakirjojen ja sopimusten valmistelusta ja tarvittaessa oikeudenkäyntien hoitamisesta.

Tulosalue vastaa kunnan päätöksenteon ja kokoushallinnan ohjeistamisesta ja kehittämisestä. Kunnan tietosuojavastaava toimii tulosalueella, ohjaten tietosuojaan liittyvissä kysymyksissä. Vastaavasti tiedonhallinnan kehittäminen ja tiedonhallintalain vaatimusten täytäntöönpanoon liittyvä koordinaatio on tulosalueen vastuulla. Syksyllä 2022 on aloitettu sähköisen arkiston käyttöönottoon liittyvät toimenpiteet siihen liittyneen kilpailutuksen valmistuttua. Kunta on mukana Sarastian puitesopimuksessa. Sähköinen arkisto tulee palvelemaan kunnan kaikkia toimialoja.

Tulosalueella on käynnissä muutoksia kahden pitkäaikaisen työntekijän eläköitymiseen liittyen. Tämä edellyttää toiminnan tiivistämistä ja uudelleenmäärittelyä hallintopalveluissa, erityisesti asiakaspalvelussa ja arkistossa. Solmu-palautepalvelu on siirtymässä pois tulosalueelta viestinnän tulosalueelle, joten tältä osin saadaan hieman vapautettua resursseja muihin tehtäviin.

Kunta ottaa käyttöön 2023 alkuvuodesta uuden turvallisuus- ja riskienhallintaohjelman. Strategisten riskien hallinnan osalta

hallintopalvelut ohjaa ja tukee kunnan johtoryhmää sekä kouluttaa uuden ohjelman käyttöönoton.

Toiminnan painopistealueet

Tulosalue tarjoaa palveluja kunnan eri toimialoille mahdollistaen osaltaan kunnan eri perustoimintojen strategian mukaisen toiminnan. Sähköisen arkistoinnin käyttöönotto jatkuu konkreettisenä työnä vuonna 2023. Sinne tullaan siirtämään verkkolevyillä ja tietojärjestelmissä olevaa tietoa, joka tarvitsee turvallisen pitkäaikaisen tallennuspaikan. Sarastian puitesopimukseen kuuluu myös optio digitointipalvelusta, joka mahdollistaa paperiarkistojen digitoinnin aloittamisen. Lakiesitys Whistleblower-direktiivin kansalliseksi täytäntöönpanemiseksi on odotettavissa tätä kirjoitettaessa syyskuussa 2022 ja odotettavissa on siihen liittyviä toimenpiteitä. Tavoitteena on edelleen hallinnon ja päätösvalmistelun sujuvoittaminen. Hallintopalveluissa on käynnissä tehtävien järjestelyjä liittyen toiminnan kehittämiseen tältäkin osin. Sisäistä koulutusta tulee lisätä, ja se on yksi painopistealue edelleen tulevana vuonna.

Vaalien järjestäminen on vuonna 2023 (eduskuntavaalit) keväällä edessä. Vaalijärjestelyjä on kehitetty yhteistyössä toimialojen kanssa. Esimerkiksi logistiikka äänestyspaikkojen kalustamisen ja muun varustamisen suhteen on vuonna 2022 ol-

lut kokonaan kunnan omien palvelujen järjestämää. Prosesseja pyritään edelleen virtaviivaistamaan. Kuten jokaisessa vaalissa, äänestyspaikat tullaan kartoittamaan ja tarkastellaan uudelleen niiden sijainti, jotta ne mahdollisimman hyvin palvelisivat äänestysaktiivisuutta.

Vaalien käytännön järjestämisvastuu on ollut aiemmin liian vähällä henkilöresursseilla, ja siksi herkemmin haavoittuva. Tämä todennäköisimmin tietää panostusta ja rekrytoimista myös vuonna 2023.

Juridisten palvelujen osalta palvelut perustuvat tällä hetkellä (ja jatkossakin) kunnanlakimiehen käytännön konsultointiin, asiakirjojen laadintaan, yhteydenpitoon eri viranomaistahoihin ja sopimuskumppaneihin. Tavoitteena on säännöllisesti pitää sisäisiä hallinnon ja erilaisten ajankohtaisten seikkojen tietoiskuja juridisesta näkökulmasta.

Alueelliset valmiuskeskukset (AVAK) toiminnan jatkaminen ja edelleen kehittäminen jatkuu kouluttamalla vuoden 2023 aikana uusia AVAK-henkilöitä kunnan henkilöstöstä sekä vapaaehtoisista toimijoista. Vuonna 2023 tullaan järjestämään paikallispuolustusharjoituksen osana valmiusharjoitus, johon kutsutaan mukaan myös muita viranomaistoimijoita. AVAK-toiminta on osa kunnan valmiussuunnitelmaa ja toteuttaa näin osaa kunnan kokonaisturvallisuudesta huolehtimisesta valtakunnallisen ohjeen mukaisesti.

Henkilöstöpalvelut

	TP 2021	TA 2022	TPE 2022	TA 2023	2024	2025
Toimintatuotot	271 115	244 680	244 680	232 569	232 569	232 569
Toimintakulut	-1 246 715	-1 407 891	-1 344 791	-3 614 672*	-3 614 672	-3 614 672
Toimintakate	-975 600	-1 163 211	-1 100 111	-3 382 103	-3 382 103	-3 382 103
Toimintakate, €/asukas	-22	-26	-24	-75	-74	-73

*Vuodesta 2023 alkaen eläkemenoperusteisen KuEL-maksun korvaava tasausmaksu on budjetoitu henkilöstöpalvelut tulosalueelle.

HTV 1	TP 2021	TA 2022	TPE 2022	TA 2023	2024	2025
Yhteensä	14,9	16,0	13,5	11,0	11,0	11,0

Ollennaiset muutokset vuonna 2023 ja niiden vaikutus tuloihin/menoihin

Tulot	Muutos	Euroa
Menot	Muutos	Euroa
	Henkilöstökulut (menovähennys)	-132 431
	Henkilösivukulut, tasausmaksu (menonlisäys)	2 219 641
	Palvelujen ostot (palkanmaksupalvelu, menolisäys)	290 314

Suoritteita ja palvelutuotannon tunnuslukuja

	TP2021	TPE2022	TA2023
Henkilöstöpalvelut			
Henkilöstömäärä (HTV1)	14,9	13,5	11,00
Toimintakulut/HTV1	83 672 €	99 614 €	328 607 €

Toiminnan kuvaus ja toimintaympäristön muutokset

Henkilöstöpalvelujen tehtävänä on tukea ja kehittää henkilöstöjohtamista sekä henkilöstön hyvinvointia. Toimintamme tavoitteena on, että esihenkilöt ja työntekijät kokevat palvelut sujuvina ja ne ovat helposti saatavilla.

Tulosalue tukee organisaatiota henkilöstön kehittämisen, henkilöstöraportoinnin, palkkaus- ja palkitsemisjärjestelmien, yhteistoiminnan, palvelussuhdeasioiden, rekrytoinnin, työhyvinvoinnin ja työsuojelun asiantuntijoina. Palkanmaksupalvelujen siirtyminen Sarastiaan 1.10.2022 alkaen vaikuttaa henkilöstöpalveluiden toimintaan ja tehtäväkuviin edelleen vuonna 2023. Henkilöstötietojärjestelmien kokonaisuudistukseen varaudutaan vuoden 2023 aikana siten, että uudistus olisi mahdollista toteuttaa vuonna 2024.

Kuntastrategia 2022–2023 asettaa henkilöstötyön strategiseksi päämääräksi, että kunta työnantajana huolehtii henki-

löstön hyvinvoinnista ja työnteon edellytyksistä. Loppuvuodesta 2022 valmistuvan henkilöstöohjelman avulla kehitetään ja johdetaan kunnan henkilöstövoimavaroja kuntastrategian suuntaisesti. Henkilöstöpalvelut edistää strategisten päämäärien saavuttamista hyvässä yhteistyössä kunnan johdon, esimiesten, henkilöstön ja henkilöstön edustajien kanssa.

Toiminnan painopistealueet

- Henkilöstöpalvelujen ja henkilöstötyön asiantuntijuuden vahvistaminen
- Osaamisen kehittäminen ja johtaminen vetovoimatekijänä
- Talouden tasapainotuksen ja muutosjohtamisen tuki henkilöstövaikutusten osalta
- Johtamisen, yhdessäohjautuvuuden ja työkykyjohtamisen kehittymisen koordinointi

Talous- ja strategiapalvelut

	TP 2021	TA 2022	TPE 2022	TA 2023	2024	2025
Toimintatuotot	2 117 363	1 956 113	1 956 113	1 719 116	1 719 116	1 719 116
Toimintakulut	-3 235 493	-3 176 022	-3 221 022	-2 939 797	-2 957 427	-2 975 067
Toimintakate	-1 118 130	-1 219 909	-1 264 909	-1 220 681	-1 238 311	-1 255 951
Toimintakate, €/asukas	-25	-27	-28	-27	-27	-27

1.6.2022 organisaatiomuutoksen vaikutukset huomioitu vertailuluvuissa

	TP 2021	TA 2022	TPE 2022	TA 2023	2024	2025
HTV 1						
Yhteensä	21,1	23,0	23,0	20,0	20,0	20,0

Olellaiset muutokset vuonna 2023 ja niiden vaikutus tuloihin/menoihin

Tulot	Muutos	Euroa
	Myyntituotot: Talouspalvelujen ja ICT-palvelujen sis. veloitukset pienentyvät (vrt. TA22)	-243 000
	Maksutuotot	
	Tuet ja avustukset: Älykäs asiointi -hanke päättynyt (TP2021)	-493 000
	Muut toimintatuotot	
Menot	Muutos	Euroa
	Henkilöstökulut: Keskusvaraston henkilöstö, palkankorotusvaraukset	135 000
	Palvelujen ostot: Palkanlaskennan ulkoistuksen myötä järjestelmäkustannukset pienentyvät. Palkanlaskennan kokonaispalvelun kustannukset siirtyvät henkilöstöpalveluihin.	-425 000

Suoritteita ja palvelutuotannon tunnuslukuja

	TP2021	TPE2022	TA2023
Talous- ja strategiapalvelut			
Henkilöstömäärä (HTV1)	21,1	23	20
Taloushallinnon ostopalvelujen:			
Kiinteät kustannukset	212 137 €	206 000 €	205 000 €
Työkustannukset	211 599 €	210 000 €	203 000 €
Hallinnoitavien sopimusten määrä	Tieto ei saatavilla	366	366
Uudet liittymiset yhteishankintayksiköiden sopimuksiin	11	10	10
Tietotekniikan hoidossa olevien työasemien määrä	1 835	1 900	1 900

Toiminnan kuvaus ja toimintaympäristön muutokset

Talous- ja strategiapalvelujen tulosalue vastaa kuntakonsernin talouden ohjauksesta, kuntastrategian valmistelusta, tiedolla johtamisen kehittämisestä sekä kunnan sisäisten hankintapalveluiden ja tietotekniikkapalveluiden tuottamisesta. Tulosalue koostuu neljästä tulosyksiköstä: talouspalvelut, strategiapalvelut, hankintapalvelut ja tietotekniikkapalvelut.

Talouspalvelut tulosyksikön keskeisenä tehtävänä on vastata kuntakonsernin taloussuunnittelusta ja -raportoinnista, maksuvalmiuden ja rahoitustoimintojen ylläpidosta sekä yleisestä kuntakonsernin talouden ohjauksen kehittämisestä. Talouspalvelut –tulosyksikkö tuottaa vuosittain osavuosisikatsaukset,

talousarvion ja konsernitilinpäätöksen samalla vastaten tiedolla johtamisen yleisestä kehittämisestä kunnassa.

Strategiapalvelut tulosyksikkö vastaa kuntastrategian valmisteluun sekä toimeenpanoon ja seurantaan liittyvistä tehtävistä, väestö- ja palvelutarveanalyysistä ja asumisen viranomaistehtävistä.

Hankintapalveluiden tulosyksikkö vastaa kunnan hankintatoimen strategisesta ohjauksesta ja toimialojen hankintojen tukemisesta sekä hankintoihin liittyvistä kunnan sisäisistä neuvonta- ja asiantuntijapalveluista. Hankintapalvelut vastaa

myös kunnan keskusvaraston toiminnoista ja sisäisistä kuljetuksista.

Tietotekniikkapalveluiden tulosityksikön tehtävänä on vastata kunnan tietojärjestelmien ja työasemapalveluiden toimivuudesta, saatavuudesta ja kehittämisestä sekä tietohallinnosta.

Toiminnan painopistealueet

Talouspalvelut -tulosityksikön toiminnan painopisteet tulevat tulevina vuosina keskittymään raportointiin ja sen kehittämiseen, talouden pitkän aikavälin suunnittelun ja tasapainotuksen, kuntatasoisten kehittämis- ja järjestelmähankkeiden, sisäisen laskennan ja osaamisen kehittämisen sekä Sarastian ostopalvelujen ohjauksen ja kehittämisen ympärille.

Strategiapalveluissa painopistealueina on kunnan strategisen johtamisjärjestelmän ja uuden kuntastrategian tavoitteiden seurannan kehittäminen sekä maankäytön tavoiteohjelman päivittäminen. Strategiapalvelujen vastuulla on myös Fiksu kuntastrategia -hankkeen vetäminen, joka tähtää kuntastrategiaan liittyvään tiedonhallinnan ja tiedolla johtamisen prosessien, tavoiteasetannan ja mittaroinnin vertaiskehittämiseen.

Tietotekniikkapalveluissa toiminnan painopistealueina on uuden konesali- ja kapasiteettipalvelujen toimintatavan vakiinnuttaminen ja kehittäminen, digitaalisten palvelujen kehittäminen ja tietoteknisen ympäristön tietoturvallisuudesta huolehtiminen. Työasema- ja laitehallinnan palvelujen prosesseja kehitetään ja helpdeskin tukitoiminnoissa lisätään automaatiota sekä itsepalvelua. Tietoturvaan liittyvät tehtävät tulevat vaatimaan lisäresursointia muuttuneessa turvallisuusympäristössä.

Hankintapalvelujen toiminnan painopistealueina on hankintatoimen strategisen ohjauksen kehittäminen hankintojen ohjausryhmän kautta. Kunnan keskusvaraston toiminnoissa painopistealueina on varastonhallintajärjestelmän käyttöönotto sekä sisäisten kuljetusten toimintatapojen kehittäminen.

Viestintä- ja markkinointipalvelut

	TP 2021	TA 2022	TPE 2022	TA 2023	2024	2025
Toimintatuotot	44 228	40 024	40 024	39 846	39 846	39 846
Toimintakulut	-420 891	-451 580	-451 580	-629 857	-633 397	-638 157
Toimintakate	-376 663	-411 556	-411 556	-590 011	-593 551	-598 311
Toimintakate, €/asukas	-9	-9	-9	-13	-13	-13
HTV 1	TP 2021	TA 2022	TPE 2022	TA 2023	2024	2025
Yhteensä	4,4	4,0	4,0	6,0	6,0	5,0

Olellaiset muutokset vuonna 2023 ja niiden vaikutus tuloihin/menoihin

Tulot	Muutos	Euroa
	Muutos sisäisiin myyntituottoihin liikelaitoksilta (laskennallinen erä)	-10 024
Menot	Muutos	Euroa
	<u>Henkilöstökulut</u> Viestintäasiantuntija ja matkailukoordinaattori	107 000
	<u>Palvelujen ostot</u> Matkailun kulut elinvoimapaalveluilta	70 000

Suoritteita ja palvelutuotannon tunnuslukuja

	TP2021	TPE2022	TA2023
Viestintä- ja markkinointipalvelut			
Henkilöstömäärä	4	4	6

Toiminnan kuvaus ja toimintaympäristön muutokset

Viestintä- ja markkinointipalvelut edistää kuntastrategian toteutumista viestintäohjelman mukaisesti. Tulosalue tukee viestinnällisesti kunnan toimialoja ja muita tulosalueita näiden omassa toiminnassa. Viestintä- ja markkinointipalveluiden vuoden 2023 toiminnassa huomioidaan entistä paremmin eri sidosryhmien osallistaminen, kunnan viestinnän kokonaisvaltainen kehittäminen (ml. Tonttimarkkinointi, toimialojen viestinnällinen tukeminen), matkailuviestintä ja kotisivujen kehittäminen.

Toiminnan painopistealueet

Viestinnän painopisteinä on kuntalaisviestintä, vetovoiman lisääminen, viestintäyhteistyön tiivistäminen sidosryhmien kanssa, työnantajamielikuvan vahvistaminen ja sisäisen viestinnän kehittäminen viestintäohjelman mukaisesti.

Tulosalue tukee viestinnällisesti kunnan toimialoja ja muita tulosalueita näiden omassa toiminnassa. Vuosina 2023–2024 kunnan viestintä- ja markkinointipalvelut lisäävät sisäistä koulutusta, millä tähdätään kunnan viestinnän viestintäohjelman

mukaiseen kehittämiseen kokonaisuudessa. Viestintäpalveluille siirretty henkilöstöresurssi vastaa sivistystoimialan viestinnän suunnittelusta ja toimialan tukemisesta viestinnällisesti sekä asiakaspalveluviestinnän kehittämistä (ml. verkkoasiointipalvelu Solmu)

Viestintä- ja markkinointipalvelut toteuttaa suunnitelmakaudella vetovoima- ja työnantajamielikuvakampanjoita, jotka tukevat viestintäohjelman tavoitteiden toteutumista. Viestinnässä panostetaan erityisesti työnantajamielikuvaviestintään, tonttimarkkinointiin sekä matkailumarkkinointiin. Matkailun kehittäminen siirtyy viestintä- ja markkinointipalveluiden alle.

Kuntalaisviestinnän osalta kunnan viestinnässä panostetaan mm. Kunnan historian tarinoittamiseen, tapahtumaviestintään, kotisivujen kehittämiseen tiedon löydettävyyden ja sivujen käytettävyyden osalta sekä asiakaspalveluviestinnän kehittämiseen.

Elinvoimapalvelut

	TP 2021	TA 2022	TPE 2022	TA 2023	2024	2025
Toimintatuotot	51 809	203 000	203 000	87 000	86 000	86 000
Toimintakulut	-3 378 315	-3 630 995	-3 630 995	-3 388 800	-3 254 160	-3 255 130
Toimintakate	-3 326 506	-3 427 995	-3 427 995	-3 301 800	-3 168 160	-3 169 130
Toimintakate, €/asukas	-75,4	-75,8	-75,8	-72,9	-69,4	-68,5
Luvut muutettu vastaamaan uutta organisaatiota						
	TP 2021	TA 2022	TPE 2022	TA 2023	2024	2025
HTV 1						
Yhteensä	8,2	4,0	4,0	4,0	4,0	4,0

Suoritteita ja palvelutuotannon tunnuslukuja

	TP2021	TPE2022	TA2023
Elinvoimapalvelut			
Henkilöstömäärä	6	6	4
Kunnan osuus Kelan työmarkkinatukimaksuista	2 540 000	2 340 000	2 150 000
Luovutetut yritystontit	2	7	1

Olellaiset muutokset vuonna 2023 ja niiden vaikutus tuloihin/menoihin

Tulot	Muutos	Euroa
	Tuet ja avustukset	
	Työllistämistukien palautuva osio muokattu Keusoten laskutusta vastaavaksi	-109 000
	Muut toimintatuotot	
	Nea ry Konttorista luopuminen ja sen vuokratulot pois	-7 000
Menot	Muutos	Euroa
	<u>Avustukset</u>	
	Työmarkkinatuen kuntaosuutta vähennetty	-190 000
	Muut toimintakulut	

Toiminnan kuvaus ja toimintaympäristön muutokset

Elinvoimapalvelut –tulosalue koostuu elinkeino- ja työllisyyspalveluista sekä maatalouspalveluista. Lisäksi vuonna 2022 osa matkailuelinkeinon kehittämisen varoista on ollut tulosalueen budjetissa ja matkailukoordinaattori on työskennellyt tulosalueella.

Elinkeinopalvelut kehittävät yritysten toimintaedellytyksiä kunnassa ja tukevat uusien työpaikkojen syntymistä edesauttamalla uusien yritysten sijoittumista kuntaan sekä tukemalla olemassa olevien yritysten kasvua. Työllisyyspalvelut tukevat ennen kaikkea heikoimmassa työmarkkina-asemassa olevien työllistymistä. Keinoina ovat mm. palkkatuki- ja velvoitetöyllistäminen sekä työllistämisen kuntalisä. Lisäksi KELA:n työmarkkinatukimaksujen kuntaosuudet maksetaan työllisyyspalveluiden kautta.

Vuoteen 2023 lähdetään tilanteessa, jossa kunnalla ei käytännössä ole lainkaan yritystonttivarantoa. Sijoittumispalveluiden osalta tulevat vuodet tulevatkin olemaan aiempaa hiljaisempia. Työllisyyspalveluiden tulevaisuutta puolestaan määrittävät tulevat isot uudistukset, joista ensimmäisenä starttaa hyvinvointialueiden käynnistyminen vuonna 2023. TE2024 uudistus seurannee 2025 alusta lähtien. Molemmilla uudistuksilla tulee olemaan merkittäviä, ja vielä ennakoimattomia vaikutuksia kunnan työllisyyspalveluihin sekä toiminnallisesti että taloudellisesti.

Toiminnan painopistealueet

Yritystoiminnan kehittämisen osalta painopisteenä tulee edelleen olemaan matkailualan yritysten liiketoiminnan kehittäminen. Merkittävä osa tästä työstä on kunnan sisäistä ja alan veturiyritysten toimintaan liittyvää. Muun kehittämisen osalta

tullaan tekemään entistä enemmän yhteistyötä sekä KUUMA-alueella että pääkaupunkiseudun kanssa. Yhteistyö toteutuu ennen kaikkea markkinoinnillisen Helsinki Ring of Industry -teemavarjon alla. Työllisyyspalvelujen osalta kunta on mukana

TE2024 uudistuksen ja etenkin siihen liittyvän mahdollisen yhteistoiminta-alueen valmistelussa. Toinen työllisyyspalvelujen painopiste on palvelujen "tuotteiden" tunnetuksi tekeminen potentiaalisten työllistäjäyhteisöjen parissa

Yhteiset toiminnot

	TP 2021	TA 2022	TPE 2022	TA 2023	2024	2025
Toimintatuotot	98 690	60 668	60 668	127 570	127 570	127 570
Toimintakulut	-4 573 546	-4 062 130	-4 062 130	-3 225 168	-3 225 168	-3 225 168
Toimintakate	-4 474 856	-4 001 462	-4 001 462	-3 097 598	-3 097 598	-3 097 598
Toimintakate, €/asukas	-101	-89	-89	-68	-68	-67

HTV 1	TP 2021	TA 2022	TPE 2022	TA 2023	2024	2025
Yhteensä	2,4	2,0	2,0	2,0	2,0	2,0

Suoritteita ja palvelutuotannon tunnuslukuja

	TP2021	TPE2022	TA2023
Yhteiset toiminnot			
Henkilöstömäärä	2	2	2
Kunnanhallituksen kokoukset	24	25	25
Valtuuston kokoukset	9	10	10

Olellaiset muutokset vuonna 2023 ja niiden vaikutus tuloihin/menoihin

Tulot	Muutos	Euroa
	Myyntituotot	
	Maksutuotot	
	Tuet ja avustukset vaalituki valtiolta	70 000
	Muut toimintatuotot	
Menot	Muutos	Euroa
	Kunnan osuus verotuskustannuksista	-550 000
	Kuntaliiton jäsenmaksu - 30 %	-40 000
	Kunnan historiikki -hanke	-45 000
	Kissankellon allastoimintojen palveluvelvoite	-10 000
	Osallistava budjetointi	25 000

Toiminnan kuvaus ja toimintaympäristön muutokset

Yhteisten toimintojen tulosalue sisältää kunnanvaltuuston ja -hallituksen toiminnan, vaalit, eri yhteisöiden kunnan jäsenmaksut ja yhteistoimintaosuudet, verotuskustannukset, suhdetoiminnan, edustuksen sekä avustukset.

Yhteistoimintaosuuksiin sisältyy Uudenmaan liiton jäsenmaksu, Kuntaliiton ja Kuntatyönantajien jäsenmaksu, Kuuma-liikelaitoksen maksuosuus, MAL-rahoitusosuudet sekä Gramexin, Teoston ja Kapioston korvaukset. Hyvinvointialueiden käynnistyminen vuoden 2023 alussa vaikuttaa merkittävästi kunnan maksamaan osuuteen verotuskustannuksista; kunnan osuus verotuskustannuksista on arvon mukaan 550 000 euroa v. 2023 ja verotuskustannusten arvioidaan laskevan 550 000 euroa vuoteen 2022 verrattuna.

Avustusmäärärahoissa merkittävänä erinä on varattu Rajamäen Uimahalli Oy:n toiminta-avustukseen yhteensä 770 000 euroa (sisältää toiminta-avustuksen ja kunnan tuen Hyvä Olo -kortille) ja Kissankelloin allastoimintojen palveluvelvoitetta varten 130 000 euron määräraha.

Toiminnan painopistealueet

Keväällä 2023 järjestetään eduskuntavaalit ja loppuvuonna valmistaudutaan jo tammikuussa 2024 järjestettäviin presidentinvaaleihin. Nurmijärven kunta viettää juhluvuotta vuonna 2025, jolloin kunta täyttää 250 vuotta. Juhlavuodeksi ollaan laatimassa kunnan historiikkia, jonka kustannuksiin varaudutaan vuosille 2023–2025. Vuodelle 2023 kunnan historiikin laadintaan on varattu noin 45 000 euroa. Osallistuvaan budjetointiin on varattu 25 000 euroa.

Tarkastuslautakunta

	TP 2021	TA 2022	TPE 2022	TA 2023	2024	2025
Toimintatuotot	3 848	2 707	2 707	2 843	2 843	2 843
Toimintakulut	-44 803	-61 710	-61 710	-63 120	-63 120	-63 120
Toimintakate	-40 955	-59 003	-59 003	-60 277	-60 277	-60 277
Toimintakate, €/asukas	-1	-1	-1	-1	-1	-1

	TP 2021	TA 2022	TPE 2022	TA 2023	2024	2025
HTV 1						
Yhteensä	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0

Toiminnan kuvaus ja toimintaympäristön muutokset

Tarkastuslautakunnan tehtävänä on sen lisäksi mitä säädetään kuntalain 121 §:ssä seurattava tilintarkastajan tarkastussuunnitelman toteutumista, tehtävien suorittamista ja tehtävä tarpeen mukaan esityksiä tilintarkastuksen kehittämiseksi. Tarkastuslautakunnan on huolehdittava, että tilintarkastusta var-

ten on tarpeelliset voimavarat, jotka mahdollistavat tilintarkastuksen suorittamisen julkishallinnon hyvän tilintarkastustavan edellyttämässä laajuudessa sekä tehtävä aloitteita ja esityksiä tarkastuslautakunnan, tilintarkastajan ja sisäisen tarkastuksen tehtävien yhteensovittamisesta mahdollisimman tarkoituksenmukaisella tavalla.

Tarkastuslautakunnan toiminnassa ei arvioida olevan olennaisia muutoksia edellisvuoteen nähden.

Hankkeet

	TP 2021	TA 2022	TPE 2022	TA 2023*	2024	2025
Toimintatuotot				156 056	78 309	
Toimintakulut				-156 056	-78 309	
Toimintakate				0	0	0
Toimintakate, €/asukas				0	0	0

* Tulosalue perustettu vuodelle 2023

Toiminnan kuvaus ja toimintaympäristön muutokset

Konsernipalveluihin perustettiin vuodelle 2023 kehityshankkeille oma hallinnollistekninen tulosalue. Tulosalueen tarkoituksena on avata ulkopuolista rahoitusta saaviin hankkeisiin sisältyvien resurssien läpinäkyvyyttä sekä helpottaa tulosalueiden määrärahojen seurantaa ja raportoinnin vertailukelpoisuutta.

Nurmijärven kunnalle ja muille hankkeeseen osallistuville kunnille myönnettiin vuonna 2022 Valtionvarainministeriön hallinnoimaa digikannustinrahaa yhteensä 289 850 euroa Fiksu kuntastrategia -hankkeeseen. Hanke tähtää kuntastrategian suunnittelun, toimeenpanon arvioinnin kehittämiseen. Tarkoituksena on vertaiskehittämisen avulla parantaa kuntastrategiaan liittyviä tiedonhallinnan ja tiedolla johtamisen prosesseja, tavoiteasetantaa ja mittarointia. Hankkeen on arvioitu kestävän vuodet 2023 ja 2024. Nurmijärvi on hankkeessa hankehallinnoija. Muut osallistujakunnat ovat Mäntsälä ja Sipoo.

Sivistys- ja hyvinvointitoimiala

Sivistys- ja hyvinvointitoimiala

Tuloslaskelma	TP 2021	TA 2022	TPE 2022	TA 2023	2024	2025
Toimintatuotot	6 298 548	5 793 280	6 498 930	6 105 350	6 117 350	6 117 350
Myyntituotot	1 233 414	1 433 980	1 433 980	1 712 640	1 712 640	1 712 640
Maksutuotot	2 867 448	2 473 550	2 422 200	2 161 830	2 166 830	2 166 830
Tuet ja avustukset	1 961 910	1 516 990	2 273 990	1 940 630	1 940 630	1 940 630
Muut toimintatuotot	235 776	368 760	368 760	290 250	297 250	297 250
Toimintakulut	-101 330 292	-103 841 091	-105 952 970	-108 906 127	-110 656 430	-113 254 914
Henkilöstökulut	-58 155 398	-58 339 815	-59 586 814	-59 567 587	-60 321 740	-61 867 394
Palvelujen ostot	-19 502 047	-20 993 814	-21 794 194	-23 032 540	-23 499 610	-23 993 180
Aineet, tarv. ja tavarat	-2 629 318	-2 951 888	-2 991 888	-2 874 220	-2 869 220	-2 869 220
Avustukset	-4 226 829	-4 252 650	-4 252 650	-4 283 160	-4 283 160	-4 283 160
Muut toimintakulut	-16 816 700	-17 302 924	-17 327 424	-19 148 620	-19 682 700	-20 241 960
Toimintakate	-95 031 744	-98 047 811	-99 454 040	-102 800 777	-104 539 080	-107 137 564
Poistot ja arvonal.						
Toimintakate/asukas	-2 157	-2 207	-2 238	-2 269	-2 288	-2 314
	TP 2021	TA 2022	TPE 2022	TA 2023	2024	2025
HTV 1						
Yhteensä	1309,4	1302,8	1319	1288	1287	1287

Kunnanhallituksen kesäkuussa 2022 hyväksymä sivistys- ja hyvinvointitoimialan talousarviokehys (toimintakate) vuodelle 2023 oli 102 857 190 euroa. Toimialan talousarvio valmisteltiin talousarviokehukseen. Talousarviovalmistelun aikana toimialalle on kohdentunut tuottojen vähennyksiä sekä kulujen lisäyksiä ja kulujen vähennyksiä. Toimialan toimintakate on 102 800 777 euroa. Toimialan toimintatuotot ovat 6 105 350 euroa. Tuottojen kasvu vuoden 2022 muutettuun talousarviokehukseen on 5,4 %. Toimialan toimintakulut ovat 108 906 127 euroa. Toimialan tuotoissa ja kuluissa on huomioitu hyvinvointialueelle siirtyvä oppilas- ja opiskelijahuoltohenkilöstö.

Toimialan visio

Paremmen arjen ilmiö.

Sivistys- ja hyvinvointitoimialan palvelujen kehittämisessä huomioidaan kuntastrategia ja toimialan palvelujen kehittämissuunnitelma. Palvelujen kehittäminen perustuu elinkaarirajatteluun ja tulosalueiden yhteiseen kehittämiseen.

Sivistys- ja hyvinvointitoimialan kehittämisen painopistealueet ovat seuraavat:

- Yhteisöllisyys ja osallisuus
- Laadukkaan palvelun varmistaminen
- Arjen hyvinvointi
- Henkilöstö

Olennaiset muutokset vuonna 2023 ja niiden vaikutus menoihin/tuloihin (muutokset verrattuna muutettuun KS2022-lukuihin)		
Menot	Muutos	Euroa
	Henkilöstökulujen kasvu, palkankorotukset ja uusi henkilöstö koulutus-, varhaiskasvatus- ja nuorisopalveluissa sekä hallinto- ja talouspalveluissa	3 109 000
	Sisäisten erien kasvu <ul style="list-style-type: none"> – sisäiset ICT-palvelut, -149 200 – sisäiset siivous- ja ruokapalvelut, ALEKSIA 610 800 – sisäiset vuokrat, 1 671 500 	2 133 100
	Palvelusetelikulujen kasvu varhaiskasvatuksessa	1 814 300
	Asiakaspalvelujen ostot	-177 000
	Oppilaskuljetukset	75 000
	Opettajien työpuhelimien liittymä- ja leasingkulut	54 900
	Työterveyshuoltomaksut	-88 600
	Kotikuntakorvausmenot	85 400
	Kalusto	-79 500
	Hyvinvointialueelle siirtyvä oppilas- ja opiskelijahuoltohenkilöstö	-1 295 000
Tulot		
	Päivähoito Aleksin tuotot hyvinvointialueelta	129 400
	Kotikuntakorvaukset	116 600
	Kelan korvaus työterveyshuollosta	-74 000
	Valtiolta ja muilta saadut tuet ja avustukset	418 900
	Hyvinvointialueelle siirtyvät tulot	-11 300
	Varhaiskasvatuksen asiakasmaksut	-300 000

Toiminnan kuvaus

Sivistys- ja hyvinvointitoimiala tuottaa kuntalaisten hyvinvointia edistäviä ja monipuolisia varhaiskasvatus-, koulutus-, nuoris-, liikunta-, kirjasto- ja kulttuuripalveluja sekä kotoutumisen palveluja. Toimialan palvelut tuotetaan siellä missä erikaiset kuntalaiset ovat. Sivistys- ja hyvinvointitoimiala mahdollistaa kuntalaisille oppimisen, sivistymisen, harrastamisen ja elinikäisen kasvun. Sivistys- ja hyvinvointitoimialan tehtävänä on myös kuntatasoisen hyvinvointityön koordinointi.

Toimintaympäristö ja sen muutokset

Hyvinvoinnin näkökulma korostuu entistä enemmän sivistys- ja hyvinvointitoimialan toiminnan kehittämisessä. Palvelujen tulee tukea ennalta ehkäisevää toimintaa ja kuntalaisten hyvinvointia.

Koronapandemia on vaikuttanut eri-ikäisten kuntalaisten hyvinvointiin. Toiminnassa tulee tukea niitä eri-ikäisiä kuntalaisia, jotka ovat kriisin seurauksena vaarassa syrjäytyä. Samoin tulee tehdä toimenpiteitä, jotka lisäävät yhteisöllisyyttä kriisin jälkeen.

Laadultaan riittävän hyvät varhaiskasvatus- ja koulutuspalvelut sekä vapaa-ajan palvelut tulee säilyttää. Lapsille ja nuorille tulee mahdollistaa tarvitsemansa tuen saanti sinne, missä lapset ja nuoret ovat.

Ikäihmisten määrä kasvaa Nurmijärvellä. Heille suunnattuja hyvinvointia tukevia palveluja tulee kehittää terveyden ja toimintakyvyn säilymiseksi. Ikä-ihmisiin kohdistuvat hankkeet koostuvat yhteen eri toimijat tuottamaan heille suunnattua toimintaa ja palveluja.

Toimintaympäristössä on tapahtumassa seuraavia muutoksia:

- Hyvinvointialueuudistus, yhteistyön ja toimivien yhdyspintojen kehittäminen hyvinvointialueen kanssa
- Kunnan talouden tiukentumisesta johtuen joudutaan priorisoimaan, mitä palveluja tuotetaan ja kenelle.
- Vastaanottokeskustoiminta Nurmijärvellä Ukrainan sodasta johtuen, valmistavan opetuksen lisääntyminen
- Varhaiskasvatuksen kolmitasoisen tuen malli, lapsen oikeus varhaiskasvatuksessa annettavaan tukeen ja tuen toteutus
- Yksityisen varhaiskasvatuksen laajeneminen, uusi yksityinen päiväkotitoiminta valmistuu Rajamäkeen syksyllä 2023
- Varhaiskasvatukseen osallistumisasteen nousu
- Perhevapaa-uudistus ja sen vaikutus varhaiskasvatustilanteiden käyttöön
- Varhaiskasvatusmaksujen alentaminen
- Kohtaamispaikkatoiminnan kehittäminen osana perhekeskustoimintaa, Klaukkalassa toiminnan kehittäminen osana Suopulun päiväkodin toimintaa
- Päätös alkuluokkatoiminnan vakinaistamisesta

- Lähikouluperiaatteen kehittäminen ivision (suunnitelma lähikouluperiaatteen vahvistamiseksi) kautta
- Perusopetuksen tuntijakoon yhden vuosiviikkotuntin lisääminen ruotsin kieleen
- Perusopetuksen tasa-arvorahoituksen vakiinnuttaminen lainsäädännön kautta
- Oppilaiden hyvinvoinnin tukeminen kouluissa opetukseen sitomattoman henkilöstön avulla
- Lasten ja nuorten vapaa-ajan toimintojen tukeminen Suomen harrastamisen mallin kautta. Toiminta vakiinnutetaan nuorisolakiin tulevan lisäyksen kautta. Toiminnan järjestämistä kehitetään edelleen kolmannen sektorin kanssa.
- Nuorten työpajatoiminnan kehittäminen, kuntouttavan työpajatoiminnan sijoittuminen hyvinvointialueen vastuulle
- Etsivän nuorisotyön kehittäminen tavoittamaan oppilaitoksissa opiskelevia nuoria
- Koulunuorisotyötä tulee vahvistaa tukemaan syrjäytymisen ehkäisyä.
- Ihmisten vapaa-ajan tottumukset ovat muutoksessa. Kirjasto- ja kulttuuripalvelujen sekä liikuntapalvelujen kuntalaisille tuottamien palvelujen tulee vastata tähän muutokseen. Samoin tulee kehittää toimenpiteitä, jolla saadaan koronan jälkeisenä aikana harrastajat palaamaan harrastustoimintaan sekä osallistumaan erilaisiin tapahtumiin
- Pääkirjaston peruskorjauksen valmistuttua mahdollistuu omatoimikirjaston toiminta ja uusittujen tilojen puitteissa monipuolinen toiminta eri-ikäisille kuntalaisille
- Liikuntapalveluiden palvelutuotanto keskittyy hyvinvointialueen ja kunnan väliselle yhdyspinnalle ennaltaehkäisevänä työnä
- Ikäihmisten määrän lisääntyminen luo tarpeita lisätä kunnan tuottamia ennaltaehkäiseviä palveluja liikunta- sekä kirjasto- ja kulttuuripalveluissa.
- Olohuonetoiminnan kehittäminen ikäihmisten yhteisöllisyyden lisäämiseksi
- Muutokset lasten ja nuorten määrässä vaikuttavat siihen, missä palveluita tarvitaan. Uudet asuinalueet lisäävät palvelujen käyttäjiä varhaiskasvatus- ja koulutuspalveluissa sekä nuorisopalveluissa Rajamäellä ja Klaukkalassa.
- Toimialaan liittyviä digitaalisia palveluja ja tietojärjestelmiä kehitetään yhteistyössä palvelun tuottajien kanssa
- Yhteistyötä kehitetään toimialan tulosalueiden ja kunnan muiden toimialojen kesken.
- Hyvinvointialueuudistus siirtää oppilas- ja opiskelija-huoltoon liittyvien psykologi- ja kuraattoripalvelujen tuottamisen hyvinvointialueille.

Henkilöstösuunnitelma

Uusi henkilöstö:

Kehittämisasiantuntija hallinto- ja talouspalveluihin, määräaikainen tehtävä, toimialan hankkeiden koordinointi

Luokanopettaja, pysyväisluonteiseksi muuttuneen tuntiopettajuuden vakinaistaminen, ei määräraha-vaikutusta

Kolme erityisluokanopettajaa, pysyväisluonteiseksi muuttuneen tuntiopettajuuden vakinaistaminen, ei määräraha-vaikutusta

Kolme perusopetuksen lehtoria, pysyväisluonteiseksi muuttuneen tuntiopettajuuden vakinaistaminen, ei määräraha-vaikutusta

Peruskoulun aineopettaja, tuntiopettaja toistaiseksi, pysyväisluonteiseksi muuttuneen tuntiopettajuuden vakinaistaminen, ei määräraha-vaikutusta

Koulunkäynnin ohjaaja, pysyväisluonteiseksi muuttuneen toimien vakinaistaminen, ei määräraha-vaikutusta

Kolme varhaiskasvatuksen lastenhoitajaa varahenkilöksi, Varhaiskasvatustalain § 36 muutoksen vaikutus, lyhytaikaisten sijaisten rekrytoinnin haasteet

Kaksi koulunuorisotyöntekijää, määräaikainen tehtävä, koulussa yhteisöllisyyden vahvistaminen ja syrjäytymisvaarassa olevien nuorten auttaminen

Virkojen lakkauttaminen

Luokanopettaja, Nummenpään kouluun sijoitettu virka

Perusopetuksen lehtorin virka, virkajärjestelyt Nurmijärven yhteiskoulussa ja Nurmijärven lukiossa

Palveluverkkosuunnitelman ja palvelutuotanto-ohjelman toteutuminen talousarviossa

Palveluverkkosuunnitelma

Palveluverkon kehittäminen tulee tehdä rullaavasti huomioiden muutokset, mitä tapahtuu lasten ja nuorten määrässä eri puolilla kuntaa. Uusien kaava-alueiden käyttöön ottamisessa tulee huomioida palvelujen riittävyys ja niiden sijoittuminen. Varhaiskasvatuksen osalta joudutaan huomioimaan varhaiskasvatukseen osallistumisen lisääntyminen sekä kasvanut alle 3-vuotiaiden määrä. Varhaiskasvatuksen osalta tarkastellaan palvelujen riittävyttä erityisesti Rajamäellä ja Klaukkalassa uusien asuntoalueiden avaamisen näkökulmasta. Rajamäen kampuksen suunnittelu ja toteutus etenee KVR-urakan kilpailutuksen jälkeen. Kirkonkylässä lukion ja NYK:n sekä Urheilupuiston koulun suunnittelun eteneminen odottaa kaavoituksen etenemistä.

Palvelutuotanto-ohjelma

Palvelumuotoilua hyödynnetään esim. peruskorjausten ja uusien koulutilojen rakentamisen yhteydessä.

Digitalisoinnissa hyödynnetään toimialan tietojärjestelmiä esim. oppilashallintoa ja varhaiskasvatuksen toiminnanohjausjärjestelmää sekä koulukuljetusten reititysohjelmaa, johon on liitetty huoltajille suunnattu Kouluun.fi -käyttöliittymä ja kouluille suunnattu Timit-järjestelmä. Samoin hyödynnetään Ilmari-ilmoittautumisjärjestelmää sekä Timmi-tilojen varaus- ja laskutusjärjestelmää. Yhdistyksille suunnatut avustukset haetaan sähköisesti. Varhaiskasvatuksen toiminnanohjausjärjestelmää ollaan kilpailuttamassa.

Toimialan eri tulosalueiden toiminnassa hyödynnetään kolmannen sektorin toimijoita monin eri tavoin. Nurmijärven harastamisen mallia toteutetaan kolmannen sektorin avulla. Ikäihmisille suunnattua olohuonetoimintaa toteutetaan yhteistyössä kolmannen sektorin kanssa ja perheille tarkoitettuun kohtaamispaikkatoimintaan haetaan yhteisökumppaniksi kolmatta sektoria.

Hallinto- ja talouspalvelut

	TP 2021	TA 2022	TPE 2022	TA 2023	2024	2025
Toimintatuotot	118 367	171 170	171 170	125 870	125 870	125 870
Toimintakulut	-1 053 809	-1 117 914	-1 117 914	-1 206 540	-1 221 760	-1 249 560
Toimintakate	-935 442	-946 744	-946 744	-1 080 670	-1 095 890	-1 123 690
Toimintakate/asukas	-21	-21	-21	-24	-24	-24

	TP 2021	TA 2022	TPE 2022	TA 2023	2024	2025
HTV 1						
Yhteensä	11,6	11	11	15	15	15

Olelliset muutokset vuonna 2023 ja niiden vaikutus menoihin/tuloihin (muutokset verrattuna muutettuun KS2022-lukuihin)		
Menot	Muutos	Euroa
	Henkilöstökulut - sisältää toimialan kehittämisasiantuntijan palkan 64 000 e	127 200
	Sisäiset vuokrat	8 300

Toiminnan kuvaus ja toimintaympäristön muutokset

Sivistys- ja hyvinvointitoimialan hallinto- ja talouspalvelut tuottaa tukipalveluja toimialan muille tulosalueille. Tulosalueen asiantuntijat tarjoavat erilaisia tukipalveluja sivistys- ja hyvinvointitoimialalle.

Vuoden 2023 alusta alkaen hallinto- ja talouspalvelujen tulosalueelle siirtyy hyvinvointipalvelujen tulosalueelta kotoutumispalvelujen yksikkö, kun hyvinvointipalvelujen tulosalue poistuu organisaatorakenteesta.

Tulosalueen toiminnan painopistealueet

Tulosalueen tehtäviä ovat erilaiset toimialan koordinoitavat: investoinnit, hankinnat ja henkilöstöasiat, talousarviovalmistelu ja talousraportointi sekä tieto- ja viestintäteknologia. Tehtäväalueeseen kuuluvat myös koulukuljetukset, oppilashallintojärjestelmän ylläpito ja koordinointi sekä johdon tukitehtävät kaikille tulosalueille.

Hallinto- ja talouspalvelut vastaa myös toimialan kahden lautakunnan, sivistyslautakunnan ja hyvinvointilautakunnan, hallinnollisista valmistelu-, toimeenpano- ja sihteeritehtävistä.

Kotoutumispalvelut tarjoaa ohjaus- ja neuvontapalvelua kunnan kaikille maahanmuuttajille tuloperusteesta riippumatta Koto-infon neuvontapisteessä. Lisäksi kansainvälistä suojelua saaville ja heidän perheenjäsenilleen muodostuu asiakkuus kotoutumispalveluun kotoutumisajalle.

Kotoutumispalvelut

Keski-Uudenmaan ja myös Nurmijärven vieraskielisen väestön määrä on nousussa. Suurin osa maahanmuutosta on työ- opiskelu- tai perhesideperusteista. Alueelle muuttaa myös muualta Suomesta kansainvälistä suojelua saavia henkilöitä. Vieraskielinen väestö Nurmijärvellä monimuotoistuu.

Kotoutumispalvelussa koordinoidaan kotoutumislain mukaisesti kotoutujien palveluprosesseja, tehdään pakolaisten vastaanottotyötä kunnanvaltuuston päätösten mukaisesti, sekä kehitetään maahanmuuttajatyötä monialaisesti niin Nurmijärvellä, kuin seudullisestikin. Kotoutumispalvelun asiakkaina ovat kansainvälistä suojelua saavat henkilöt sekä heidän perheenjäsenensä. Nurmijärvellä vastaanotetaan valtuustopäätöksen mukaisesti 10–15 kiintiöpakolaista joka toinen vuosi. Kotoutumispalvelua toteutetaan usein verkostoyhteistyönä eri toimijoiden kanssa. Kotoutuja- asiakkaat saavat ohjausta ja

neuvontaa eri asioissa, elämänhallinnan tukea sekä tukea kotoutumisprosessiansa sujumiseksi. Kotoutumispalvelun asiakkuudessa olevien, kansainvälistä suojelua saavien henkilöiden määrä on pienessä nousussa ja vuosi 2023 on myös pakolaisten vastaanottovuosi.

Kaikille maahanmuuttajille suunnattua lähi- ja etäneuvontatointia kehitetään ja yhdenmukaistetaan Järvenpään, Hyvinkään ja Tuusulan kanssa hankeyhteistyössä. Nurmijärven kunta on mukana Työ- ja elinkeinoministeriön rahoittamassa, Keski-Uudenmaan maahanmuuttajien neuvontapalvelujen kehittämisen jatkohankkeessa toimintakautena 2022–2023, jolloin siirrytään työn juurruttamisvaiheeseen. Hankkeen myötä neuvontapalveluja yhdenmukaistetaan, yhteistyöverkostoja vahvistetaan ja alueelle luotuja yhteisiä nettisivuja kehitetään.

Nurmijärven kunta reagoi myös Ukrainaan liittyvissä kysymyksissä ja seuraa tilanteen kehittymistä myös palvelujen näkökulmasta. Kotoutumispalvelussa yhteensovitetaan vastaanotto-keskustoiminnan, hyvinvointialueen palvelujen, yleisen kunnan palveluneuvonnan ja kotoutumisen kumppanuusverkoston toimintaa.

Toiminnan painopistealueet

Laki kotoutumisen edistämisestä päivitetään. Kunnan tehtävät lisääntyvät merkittävästi. Kunta varautuu uudesta laista nousevien tehtävien suunnitteluun ja varautuu niiden järjestämiseen yhdessä muiden toimijoiden kanssa. On odotettavissa, että laki ei astu vielä voimaan vuonna 2023.

- Kaikille vieraskielisille suunnatun maspa-palvelun (maahanmuuttajien asiointipalvelu, ent. TNO) juurruttaminen ja palvelurakenteiden luominen Keski-Uudenmaan alueella hankeyhteistyönä.
- Kehitetään ja tarkastellaan edelleen palvelujen yhdistämis- ja tarkastellaan edelleen palvelujen yhdistämistä hyvinvointialueen kanssa vieraskielisen väestön palveluihin pääsemisen helpottamiseksi ja laadukkaiden asiakasprosessien varmistamiseksi.
- Seurataan ukrainalaisten tilanteen kehittymistä ja varaudutaan tarvittaessa palvelurakenteiden muutoksiin ukrainalaisten osalta.

Suoritteita ja palvelutuotannon tunnuslukuja			
	TP2021	TPE2022	TA2023
Hallinto- ja talouspalvelut			
Hallinto- ja talouspalvelut			
Henkilöstö	11	11	12
Kotoutumispalvelut			
Henkilöstö	4	4	3
Asiakkaiden määrä	78	41	49
Asiakaskontaktien määrä	1 870	1 320	1 500

Koulutuspalvelut

	TP 2021	TA 2022	TPE 2022	TA 2023	2024	2025
Toimintatuotot	1 092 998	1 372 460	1 372 460	1 566 520	1 566 520	1 566 520
Toimintakulut	-55 531 264	-56 868 132	-57 077 132	-59 610 327	-60 632 157	-62 178 287
Toimintakate	-54 438 266	-55 495 672	-55 704 672	-58 043 807	-59 065 637	-60 611 767
Toimintakate/asukas	-1 236	-1 249	-1 254	-1 281	-1 293	-1 309
HTV 1	TP 2021	TA 2022	TPE 2022	TA 2023	2024	2025
Yhteensä	607	594	594	598	598	598

Olellaiset muutokset vuonna 2023 ja niiden vaikutus menoihin/tuloihin (muutokset verrattuna muutettuun KS2022-lukuihin)		
Menot	Muutos	Euroa
	Palkankorotusvaraus	761 000
	Sisäiset ICT-kulut	-59 000
	Sisäiset vuokrat	1 096 900
	Aleksian kustannukset	391 300
	1.8.2022 perustetun oppilaanohjauksen lehtorin 7 kuukauden palkkakustannukset sivukuluineen	30 200
	1.8.2022 perustettujen 8 henkilökohtaisen avustajan 7 kuukauden palkkakustannukset sivukuluineen	126 000
	Hankekoordinaattorin palkanosan siirto hallinto- ja talouspalveluihin	-20 500
	Oppivelvollisuuden laajenemisen edellyttämien oppikirjojen ja -materiaalien sekä henkilökohtaisten tietokoneiden hankinta uusille lukiolaisille	110 000
	6.-9. -luokkalaisten henkilökohtaisten Chromebookien leasingkulut	57 000
	Oppilaskuljetukset	47 000
	Opettajien työpuhelimien liittymä- ja leasingkulut	54 900
	Kalustomäärärahan leikkaaminen (Nuuka)	-90 000
	Majoitus- ja ravitsemuspalveluihin varatun määrärahan leikkaaminen (Nuuka)	-10 000
	Työnohjauspalveluihin varatun määrärahan leikkaaminen (Nuuka)	-5 000
Tuotot	Kotikuntakorvaukset	92 000
	Päivähoito Aleksista hyvinvointialueelta saatavat tuotot	129 400
	Kotikuntakorvaustuotot	116 600

Toiminnan kuvaus ja toimintaympäristön muutokset

Koulutuspalvelut vastaa perusopetuksen ja lukiokoulutuksen järjestämisestä ja kehittämisestä. Sen tehtäviin kuuluvat myös

taiteen perusopetusta ja vapaata sivistystyötä järjestävien oppilaitosten tukeminen. Palvelut tuotetaan laadukkaasti ja kustannustehokkaasti.

Oppivelvollisuutta laajennettiin 1.8.2021 voimaan astuneella oppivelvollisuuslailla. Oppivelvollisuusikä nousi 17 vuodesta 18 vuoteen ja toisen asteen opinnoista tuli maksuttomia laajennetun oppivelvollisuuden piiriin kuuluville nuorille. Maksuttomuuden edellyttämien oppikirjojen ja -materiaalien sekä henkilökohtaisten tietokoneiden hankintaan uusille lukiolaisille tarvitaan vuonna 2023 110 000 €.

Koulujen digitalisaatio etenee nopeasti. Tieto- ja viestintäteknologiaa käytetään kaikilla vuosiluokilla ja sähköisen opetusmateriaalin ja -palveluiden käyttö perusopetuksessa ja lukiokoulutuksessa lisääntyy koko ajan. Tätä kehitystä tukemaan koulutuspalveluissa käynnistettiin lukuvuoden 2021–2022 alussa henkilökohtaisten päätelaitteiden hankkiminen vaiheittain kaikille 6.–9. -luokkien oppilaille. Käytännössä tämä toteutetaan siten, että uuden lukuvuoden alussa kaikki 6. luokalla aloittavat oppilaat saavat kunnalta Chromebook-tietokoneen lainaksi peruskoulun päättämiseen asti. Laitteet hankitaan kuntaan 4 vuoden leasingopimuksella. Vuonna 2023 laitteiden hankkimiseen tarvitaan 57 000 €.

Vuonna 2018 käynnistyneen alkuluokkatoiminnan kokeilun vakinaistaminen tuodaan päätöksentekoon syksyllä 2023. Mikäli

esitys hyväksytään, alkuluokkatoiminta laajenee tuolloin koskemaan kaikkia alkuluokkaikäisiä lapsia.

Henkilöstösuunnitelmaan esitetään seuraavien, jo pidempään määräaikaisella henkilökunnalla hoidettujen tehtävien vakinaistamista: yksi (1) luokanopettajan virka, kolme (3) erityisopettajan virkaa, kolme (3) perusopetuksen lehtorin virkaa, yksi (1) perusopetuksen aineenopettaja, tuntiopettaja toistaiseksi -virka ja yksi (1) koulunkäynnin ohjaajan toimi. Näiden vakanssien perustamisella ei ole vaikutusta määrärahoihin tai kunnan henkilöstömäärään.

Nuuka-toimenpidesuunnitelmaan kirjatuista toimenpiteistä toteutuvat vuonna 2023 kalustomäärärahan leikkaaminen sekä majoitus- ja ravitsemuspalveluihin ja työnohjauspalveluihin varattujen määrärahojen leikkaaminen. Nämä toimenpiteet vähentävät tulosalueen menoja 115 000 eurolla.

Toiminnan painopistealueet

- Alkuluokkatoiminnasta päättäminen
- Varhaiskasvatuksen ja perusopetuksen yhteistyön edelleen kehittäminen
- Oppilaiden hyvinvoinnin tukeminen
- Lähikouluperiaatteen kehittäminen
- Harrasteiltapäivätoiminnan kehittäminen
- Lukiokoulutuksen kehittäminen

Suoritteita ja palvelutuotannon tunnuslukuja			
	TP2021	TPE2022	TA2023
Koulutuspalvelut			
Peruskoulujen määrä	23	23	23
Perusopetuksen oppilasmäärä	5 786	5 706	5 706
Lukiokoulutuksen opiskelijamäärä	426	418	418
Henkilöstömäärä	646	647	647
Oppilaskuljetusten menot*	2 712 000	2 837 000	2 911 620

* luvut sisältävät myös varhaiskasvatukseen kirjatut esiopetuksen kuljetuskulut

Koulutuksen ja varhaiskasvatuksen erillishankkeet

	TP 2021	TA 2022	TPE 2022	TA 2023	2024	2025
Toimintatuotot	1 422 961	850 000	1 600 000	1 422 960	1 422 960	1 422 960
Toimintakulut	-1 690 582	-990 000	-1 990 000	-1 690 580	-1 690 580	-1 690 580
Toimintakate	-267 621	-140 000	-390 000	-267 620	-267 620	-267 620
Toimintakate/asukas	-6	-3	-9	-6	-6	-6
	TP 2021	TA 2022	TPE 2022	TA 2023	2024	2025
HTV 1						
Yhteensä	31	28	38,7	31	31	31

Vuonna 2023 koulutus- ja varhaiskasvatuspalveluissa jatkuvat seuraavat, vuonna 2022 tai sitä aikaisemmin alkaneet hankkeet:

Koulutuspalvelut

- Maahanmuuttajataustaisten oppilaiden perustaitojen kehittäminen 183 600 €

- Tasa-arvon edistäminen 2022 684 000 €
- Nurmijärvi harrastaa 355 000 €
- Kerhotoiminnan kehittäminen 2022 22 000 €
- Uudet lukutaidot 38 000 € (31.1.2023 asti)
- Korona-avustus lukiokoulutukseen 75 167 €

- Liikkuva opiskelu 9 500 €

Lisäksi koulutuspalvelut on mukana seuraavissa alueellisissa hankkeissa, joita koordinoivat suluissa olevat kunnat/kaupungit:

- Valtakunnallisen OppilasAgenttitoiminnan Next Step (Kangasala)
- DigiKilta 4 (Hämeenlinna)
- SitKo - Sitouttava koulu yhteistyö vaihe 2 (Mäntsälä)

Varhaiskasvatuspalvelut

- Tasa-arvon edistäminen 334 400 €
- Varhaiskasvatuksen tuen uudistaminen 429 800 €
- Varhaiskasvatuksen laadun, arvioinnin ja johtamisen kehittäminen 160 000 €

Varhaiskasvatuspalvelut

	TP 2021	TA 2022	TPE 2022	TA 2023	2024	2025
Toimintatuotot	2 847 079	2 451 400	2 451 400	2 089 870	2 089 870	2 089 870
Toimintakulut	-35 150 154	-36 141 073	-37 053 573	-38 760 280	-39 319 890	-40 177 720
Toimintakate	-32 303 075	-33 689 673	-34 602 173	-36 670 410	-37 230 020	-38 087 850
Toimintakate/asukas	-733	-758	-779	-810	-815	-823
	TP 2021	TA 2022	TPE 2022	TA 2023	2024	2025
HTV 1						
Yhteensä	552	556	561	560	559	559

Olellaiset muutokset vuonna 2023 ja niiden vaikutus menoihin/tuloihin (muutokset verrattuna muutettuun KS2022-lukuihin)		
Menot	Muutokset	Euroa
	Sisäiset ICT-kulut	-61 500
	Aleksian kustannukset	202 500
	Sisäiset vuokrat	378 700
	Henkilöstömenot, sisältää: - Palkankorotusvaraus - Uudet vakanssit: 3 varahenkilöä (ryhmätön lastenhoitaja)	730 000
	- Vakanssimuutokset 1.8.2023 alkaen - Varallaolojärjestelystä johtuvat erilliskorvaukset	
	Palvelusetelikulujen kasvu	1 814 300
	Lasten digitaalisen oppimisvälineistön uusiminen	40 000
	Uuden toiminnanohjausjärjestelmän käyttöönotto	30 000
	Oppilaskuljetukset	27 500
	Kirkonkylän päiväkodista luopuminen (NUUKA)	-186 710
	Toivojentien päiväkodista luopuminen (NUUKA)	-21 430
	Yhden päiväkodin johtajan vakanssin täyttämättä jättäminen (NUUKA)	-45 000
Tuotot	Varhaiskasvatuksen asiakasmaksut	-300 000

Toiminnan kuvaus ja toimintaympäristön muutokset

Varhaiskasvatus vastaa varhaiskasvatus- ja esiopetuspalveluiden järjestelyistä laadukkaasti ja kustannustietoisesti. Varhaiskasvatuspalveluita järjestetään kunnallisena ja yksityisenä varhaiskasvatustoimintana. Palveluseteli mahdollistaa perheille tasavertaisen mahdollisuuden hakeutua yksityisten päiväkotipalveluiden piiriin. Esiopetusta järjestetään yhteistyössä perusopetuksen kanssa alkuluokkatoimintana. Varhaiskasvatuksen vastuualueeseen kuuluu lisäksi lasten hoidon tuet (avustukset): kotihoidon tuki ja sen kuntalisä sekä yksityisen hoidon tuki ja sen kuntalisä.

Lasten osallisuusaste varhaiskasvatukseen on lisääntynyt viime vuosina ja valtakunnallisen ennusteen mukaan osallisuusaste jatkaa kasvuaan vielä seuraavina vuosina. Nurmijärvellä varhaiskasvatuspaikat ovat viime vuosina täyttyneet erityisesti alle 3 – vuotiaiden lasten määrän lisääntyessä varhaiskasvatukseen hakevien lasten sijoittamisessa on Rajamäellä ja Kirkonkylällä. Tulevien vuosien aikana tarvittavan varhaiskasvatuspaikkojen määrän ennakoiminen on tärkeää, mutta jatkosakin haasteellista.

Vuoden 2022 aikana on aloitettu Rajamäellä uuden yksityisen päiväkodin rakennustyöt. Päiväkodin käyttöönotto toteutuu suunnitelman mukaisesti 1.8.2023 mennessä. Palvelusetelimenojen arvioidaan kasvavan vuonna 2023 lisääntyvästä yksityisestä varhaiskasvatuksesta sekä alle 3 – vuotiaiden ja tukea tarvitsevien lasten osalta palvelusetelikulujen suurentumisesta johtuen yhteensä 1 814 300 euroa verrattuna muutettuun vuoden 2022 talousarvioon.

Varhaiskasvatuksen asiakasmaksujen tuloarvoja tultaneen nostamaan vuonna 2023. Tästä johtuen varhaiskasvatusmaksutulojen arvioidaan pienenevän 300 000 euroa vuonna 2023. Valtio kompensoi maksutulojen pienenemistä korottamalla kuntien osuutta yhteisöveron tuotosta.

Varhaiskasvatustalakiin 1.8.2022 alkaen kirjatun muutoksen myötä varhaiskasvatukseen osallistuvalla lapsella on oikeus saada yksilöllisen kehityksensä, oppimisensa ja hyvinvointinsa edellyttämää yleistä tukea osana varhaiskasvatuksen laadukasta perustoimintaa. Tukea on annettava viivytystä tuen tarpeen ilmettyä. Jos yleinen tuki ei ole riittävää voidaan tukea antaa tehostettuna tai erityisenä tukena. Lapsen tehostetun ja erityisen tuen antamisesta tulee tehdä hallintopäätös. Varhaiskasvatustalain muutoksen myötä varhaiskasvatuksessa on lisääntyvä tarve lasten pedagogisille ja rakenteellisille tukitoimille, joita ovat mm. ratkaisut pienennetystä ryhmäkoosta sekä varhaiserityiskasvatuksen lastenhoitajien sijoittaminen ryhmään.

Varhaiskasvatustalakiin vuonna 2021 voimaan astuneisiin tarkennuksiin päiväkodin henkilöstömitoituksen poikkeamiseen liittyen sekä merkittävästi vaikeutuneesta sijaistilanteesta johtuen esitetään kolmen (3) varahenkilön lisäämistä 1.1.2023 alkaen. Varhaiskasvatuspalveluiden järjestäjän vastuulla on järjestää toimivat sijaisjärjestelyt turvaamaan henkilöstön poissaoloista johtuvat henkilöstövajaukset.

Varhaiskasvatustalain (540/2018) mukaisesti varhaiskasvatuksen opettajien / varhaiskasvatuksen sosionomien määrää tulee lisätä niin, että vuonna 2030 päiväkodeissa vähintään kahdella kolmasosalla tulee olla varhaiskasvatuksen opettajan tai sosionomin kelpoisuus. 1.8.2023 alkaen kahdeksan (8) nykyistä varhaiskasvatuksen lastenhoitajan vakanssia lakkautetaan ja avataan varhaiskasvatuksen opettajan (4) ja varhaiskasvatuksen sosionomin (4) vakansseina.

Vuoden 2023 aikana tulee kilpailuttaa varhaiskasvatuksen toiminnanohjausjärjestelmä.

Opetus- ja kulttuuriministeriö aloitti 1.8.2021 kaksivuotisen esiopetuskokeilun. Kokeilu kestää vuoden 2021 elokuusta vuoden 2024 toukokuun loppuun ja koskee 2016 tai 2017 syntyneitä lapsia. Kokeiluun valittiin kaksivuotisen esiopetuksen kokeilulain (1046/2020) mukaisesti satunnaisotannalla kuntia tai kunnista koostuvia alueita. Nurmijärven kunta pääsi satunnaisotannan kautta mukaan kokeiluun ja kokeilun toimipaikoiksi valittiin Nukarin ja Ylitilantien päiväkodit. Esiopetus on maksuton ja lapsilla on oikeus koulumatkaetuuteen ja oppilashuollon palveluihin.

1.8.2022 voimaan astuneen perhevapaaudistuksen vaikutuksia varhaiskasvatukseen sekä lasten hoidon tuen maksatuksiin on mahdollista arvioida vasta vuoden 2023 aikana, jolloin perheiden tekemiä valintoja voidaan tarkastella ensimmäisen kerran. Lapsen oikeus samaan varhaiskasvatuspaikkaan säilyy, vaikka lapsi olisi poissa varhaiskasvatuksesta vanhemman kanssa vanhempainvapaalla, mikäli poissaolo kestää yhtäjaksoisesti enintään 13 viikkoa ja mikäli se on ennalta ilmoitettu. Vanhempainvapaasta johtuvat lapsen poissaolot ovat perheelle maksuttomia.

Vuoden 2023 budjetissa on huomioitu Nuuka-säästöjä varhaiskasvatuspalveluiden osalta. Henkilöstöstä on vähennetty yksi päiväkodin johtaja. Palveluverkosta poistuvat Kirkonkylän ja Toivojentien päiväkodit. Vuoden 2023 aikana on lisäksi tavoitteena luopua Klaukkalassa sijaitsevista Kuusitien ja Vaskomäen päiväkotien yksiköistä, Rajamäellä sijaitsevasta Isokallion päiväkodin yksiköstä sekä Röykässä omakotitalossa sijaitsevasta päiväkotina toimineesta kiinteistöstä.

Toiminnan painopistealueet

- Alkuluokkatoiminnan vakiinnuttaminen ja kehittäminen
- Kohtaamispaikan kehittäminen yhteistyötahojen kanssa Klaukkalassa
- Varhaiskasvatuksen ja perusopetuksen yhteistyön edelleen kehittäminen

- Palveluverkon kehittäminen ja ennakointi väestöennusteiden pohjalta
- Kaksivuotiseen esiopetuskokeiluun osallistuminen
- Lapsen tuen toteuttamisen vahvistaminen varhaiskasvatuksessa
- Varhaiskasvatuksen laadun, laadunhallinnan sekä arvioinnin kehittäminen

Suoritteita ja palvelutuotannon tunnuslukuja

	TP2021	TPE2022	TA2023
Varhaiskasvatuspalvelut			
Henkilöstömäärä	552	561	560
Kunnallisessa varhaiskasvatuksessa olevien lasten lukumäärä	1 708	1 755	1 700
Palvelusetelin piirissä olevien lasten lukumäärä	409	506	572
Yksit. hoidon tuki	81	85	70
Päiväkotiyksiköiden lukumäärä + yksityiset	27+8	27+9	26+9

Kirjasto- ja kulttuuripalvelut

	TP 2021	TA 2022	TPE 2022	TA 2023	2024	2025
Toimintatuotot	163 469	218 750	186 400	228 170	228 170	228 170
Toimintakulut	-3 195 059	-3 345 030	-3 345 030	-3 852 150	-3 912 133	-3 998 497
Toimintakate	-3 031 590	-3 126 280	-3 158 630	-3 623 980	-3 683 963	-3 770 327
Toimintakate/asukas	-69	-70	-71	-80	-81	-81
HTV 1	TP 2021	TA 2022	TPE 2022	TA 2023	2024	2025
Yhteensä	44	45	45	46	45	45

Olellaiset muutokset vuonna 2023 ja niiden vaikutus menoihin/tuloihin (muutokset verrattuna muutettuun KS2022-lukuihin)		
Menot	Muutos	Euroa
	Palkankorotusvaraus	32 600
	Kirjastovirkailijan osa-aikaisen toimen muuttaminen kokoaikaiseksi	17 400
	Kirjastovirkailijan vakanssin muuttaminen kirjastonhoitajan vakanssiksi (tehtäväkuvan vaativuus)	6 200
	Sisäisten vuokrien korotus	470 600
	Sisäisten siivousmaksujen korotus	25 600
	Sisäiset ict-maksut	-3 000
	Kirjaston toimintatuotot	8 200
	Nuuka:	
	Museonäyttelyiden muuttaminen omatoimiseksi	-3 000
	Taidehankintamäärärahan leikkaus	-6 000

Toiminnan kuvaus ja toimintaympäristön muutokset

Kirjasto- ja kulttuuripalvelujen tulosalue koostuu kolmesta yksiköstä: kirjastosta, kulttuuripalveluista ja museosta.

Kirjaston tehtävänä on kirjasto- ja tietopalvelujen järjestäminen. Kirjasto tukee elinikäistä oppimista ja kuntalaisten yhtäläisiä mahdollisuuksia tietojen ja taitojen kehittämiseen tarjoamalla asiakkaille monipuoliset ja uudistuvat koelmat. Kirjaston tehtävänä on myös tukea demokratiaa ja sananvapautta. Kirjasto järjestää kirjastonkäytön ja tiedonhaun opetusta sekä tukee osallisuutta järjestämällä maksutonta toimintaa ja tapahtumia.

Kirjasto on toiminut poikkeusolosuhteissa kohta kolme vuotta. Korona rajoitti kirjaston toimintaa vielä keväällä 2022. Pääkirjaston peruskorjauksen vuoksi kirjasto on kirjokylällä toiminut väistötilassa viimeisen vuoden ajan. TA vuonna 2023 pääsemme toivottavasti toimimaan normaalisti. Nähtäväksi jää, onko poikkeusvuosilla ollut pysyvää vaikutusta ihmisten kirjastokäyttytymiseen.

Peruskorjattu pääkirjasto ja Klaukkalan kirjastossa toteutetut tilamuutokset tarjoavat aiempaa monipuolisempia ja viihtyisämpiä tiloja asiakkaille. Myös tapahtumia varten on nyt modernit ajanmukaisella tekniikalla varustetut tilat. Kirjasto pyrkii aktivoimaan ja osallistamaan niin yhdistyksiä kuin kuntalaisiakin järjestämään tapahtumia ja toimintaa kirjastojen tiloissa.

Kirjaston aineistosta äänikirjojen kysyntä jatkaa edelleen kasvuaan. Vuoden 2023 aikana ollaan Suomessa ottamassa asteittain käyttöön kansallinen e-kirjasto, joka mahdollistaa tasavertaisen e-aineistokokoelman kautta maan.

Kirjaston roolia yhteiskunnallisen ja kulttuurisen vuoropuhelun mahdollistajana on pyritty kansallisella tasolla vahvistamaan viime vuosina. Nurmijärven kirjasto jatkaa kuntalaisten ja päättäjien matalan kynnyksen keskustelutilaisuuksia pyrkien osaltaan parantamaan kansalaisten vaikutusmahdollisuuksia yhteiskunnalliseen päätöksentekoon. Tähän kytkeytyy myös media- ja digilukutaito, joiden vahvistaminen on yksi kirjaston tehtävistä.

Kulttuuripalvelujen tehtävänä on edistää, tukea ja järjestää kulttuuritoimintaa kunnassa. Yksikkö järjestää tapahtumia ja näyttelyitä, vastaa kunnan taidekokoelmasta ja taidehankinnoista, koordinoi kulttuuriavustusten jakamista, tekee yhteistyötä yhdistysten ja muiden toimijoiden kanssa, sekä välittää tietoa kulttuuritapahtumista- ja harrastuksista. Kulttuuripalvelujen toiminnan kehittämisessä huomioidaan vuonna 2019 voimaan tullut kulttuurilaki ja kunnan uusi strategia. Kulttuuripalvelut vie aktiivisesti eteenpäin kunnassa tekeillä olevaa kulttuuriohjelmaa.

Koronaepidemia rajoituksineen, peruutuksineen ja epävarmuuksineen on vaikuttanut kulttuurialaan voimakkaasti, ja sen jälkivaikutukset näkyvät edelleen monella tavalla. Tapahtumien kävijämäärä ei ole palannut lähellekään ko-

ronarajoituksia edeltävää aikaa ja myös tapahtumajärjestäjät ovat varovaisia tilojen vuokraamisessa. Haasteita aiheuttaa ainakin hetkellisesti myös koronan jälkeinen tapahtumien ylläpitäminen ja kiristynyt kilpailu.

Kulttuuripalvelut seuraa tapahtuma-alan kehittymistä ja mukauttaa omaa toimintaansa tilanteen edellyttämällä tavalla. Pyrkimyksenä on palauttaa Monikkosalin ja Taaborinvuoren kävijämäärä koronaa edeltävälle tasolle, ja pidemmällä aikavälillä myös sitä korkeammaksi, toimimalla pitkäjänteisesti yleisön ja vetovoimaista sisältöä tuottavien tapahtumajärjestäjien aktivoimiseksi. Oma tuotantona tehtävien tapahtumien ja näyttelyiden lukumäärää vähennetään keskittymällä määrän sijaan vaikuttavuuteen, ja fokuksista suunnataan tapahtumien järjestäjänä toimimisesta niiden mahdollistajana ja yhteistyökumppanina toimimiseen. Monikkosalin ja Taaborinvuoren markkinointia tuotantoyhtiöille ja muille tapahtumajärjestäjille pidetään yhtenä toiminnan painopistealueena. Taaborinvuoren sisältöjä kehitetään yhteistyössä museon ja Kivi-juhlien kanssa vastaamaan entistä paremmin matkailijoiden sekä muiden tapahtumakävijöiden tarpeita.

Museon perustehtävänä on kerätä, tallentaa, tutkia ja pitää näytteillä Nurmijärven menneisyyteen liittyvää materiaalia. Museo toimii kunnassa asiantuntijana kulttuuriperintöalaan liittyvissä kysymyksissä ja tehtävissä. Museo tekee yleisötyötä ja antaa kulttuuriperintöopetusta, jonka tavoitteena on vahvistaa lähiympäristön ja paikallishistorian tuntemusta.

Muuttuva toimintaympäristö asettaa museotoiminnalle haasteita. Asiakkaiden tarpeet ovat entistä yksilöllisempiä ja palveluilta odotetaan suurempaa valinnanvapautta. Museossa pyritään tuottamaan kohdennettuja sisältöjä eri käyttäjäryhmille, myös museotilojen ulkopuolelle. Tässä käytetään hyväksi digitoituja kokoelmia, verkkoon ja sosiaaliseen mediaan tuotettuja aineistoja ja vierailuja kouluissa,

päiväkodeissa ja ikäihmisten kohtaamispaikoissa.

Pääkirjaston peruskorjauksen myötä museo tuottaa Galleria Villen näyttelyn lisäksi vitriininäyttelyitä kirjastosalin parvelle. Taaborinvuoren museoiden näyttelyiden uudistamista jatketaan. Vuonna 2022 käynnistynyt Nurmijärven kunnan historian 4. osan kirjoittaminen jatkuu vuoteen 2024 asti, museo osallistuu hankkeeseen.

Toiminnan painopistealueet

- Pääkirjaston toiminnan ja palvelujen kehittäminen uusissa tiloissa.
- Kirjaston roolin vahvistaminen keskusteleavan demokratian kohtaamispaikkana
- Digilukutaitoa-hankeen kautta digilukutaitojen vahvistaminen
- Suunnitelmallisen yhteistyön aloittaminen kirjaston ja varhaiskasvatuspalvelujen välillä.
- Taaborinvuoren tapahtuma-alueen tunnettuuden ja vetovoiman lisääminen erityisesti matkailijoiden keskuudessa
- Tapahtumien kävijämäärän kasvattaminen koronarajoituksia edeltäneelle tasolle
- Tuotantoyhtiöiden osuuden lisääminen Monikkosalin vuokraajien joukossa
- Galleria Villen toiminnan uudelleen käynnistäminen
- Taaborinvuoren museoiden näyttelyiden uudistaminen.
- Museo osallistuminen Nurmijärven kunnan historian 4. osan tekemiseen

Suoritteita ja palvelutuotannon tunnuslukuja			
	TP2021	TPE2022	TA2023
Kirjasto- ja kulttuuripalvelut			
Toimipisteet	10	10	10
Kävijämäärä	194 072	220 000	310 000
Pedagogiseen toimintaan osallistuneet oppilaat	10 362	11 000	11 500
Digitaalisten palveluiden vierailut	1 203 762	1 210 000	1 280 000
Kirjastojen lainaus	493 855	510 000	650 000
Kulttuuriavustuskohteet	24	24	26
Museon digitoidun aineiston määrä	27 612	27 800	28 000

Nuorisopalvelut

	TP 2021	TA 2022	TPE 2022	TA 2023	2024	2025
Toimintatuotot	566 169	578 200	578 200	574 680	574 680	574 680
Toimintakulut	-2 581 988	-2 973 687	-2 973 687	-2 910 730	-2 989 850	-3 057 440
Toimintakate	-2 015 819	-2 395 487	-2 395 487	-2 336 050	-2 415 170	-2 482 760
Toimintakate/asukas	-46	-54	-54	-52	-53	-54
	TP 2021	TA 2022	TPE 2022	TA 2023	2024	2025
HTV 1						
Yhteensä	30	32	32	32	32	32

Olelliset muutokset vuonna 2023 ja niiden vaikutus menoihin/tuloihin (muutokset verrattuna muutettuun KS2022-lukuihin)

Menot	Muutos	Euroa
	Nuorten kesätyöllistäminen	24 000
	Sisäiset vuokrat	40 800
Tulot	Muutos	Euroa
	Myyntituotot	45 800
	Maksutuotot	13 700
	Tuet ja avustukset	-9 500
	Muut toimintatuotot	-53 500

Toiminnan kuvaus ja toimintaympäristön muutokset

Nuorisotyössä keskeistä on edistää nuorten osallisuutta ja vaikuttamismahdollisuuksia sekä kykyä ja edellytyksiä toimia yhteiskunnassa, tukea nuorten kasvua, itsenäistymistä, yhteisöllisyyttä sekä niihin liittyvää tietojen ja taitojen oppimista, tukea nuorten harrastamista ja toimintaa kansalaisyhteiskunnassa, edistää nuorten yhdenvertaisuutta ja tasa-arvoa sekä oikeuksien toteutumista sekä parantaa nuorten kasvu- ja elinoloja.

Nuorisopalveluiden toimintamuodot- ja periaatteet tukevat nuorisolain hengen toteuttamista. Nuorisotyössä painottuvat yhteisvastuu, kulttuurien moninaisuus ja kansainvälisyys, kestävä kehitys, terveet elämäntavat sekä ympäristön ja elämän kunnioittaminen ja monialainen yhteistyö.

Nuorisopalveluissa on kaksi tulosyksikköä; Monikko ja alueellinen nuorisotyö. Alueelliseen nuorisotyöhön sisältyvät muu muassa nuorisotilat, erityisnuorisotyö, leiritoiminta, nuorisovaltuuston toiminta ja ennalta ehkäisevä päihdetyö sekä koulunuorisotyö. Talousarviokauden aikana halutaan selvittää erityisesti digitaalisen nuorisotyön jalkauttamista kaikkiin toimintoihin sekä tarkastella loma- ja leiritoimintoja. Nuorisotyön organisaatiota ja toimintaa kehitetään vastaamaan paremmin koronan jälkeisiin haasteisiin sekä toimintaympäristön muutoksiin. Nuorisopalveluiden viestintä tukee toimintaa ja tavoitteiden saavuttamista.

Jatkossa hyvinvointinäkökulma tulee yhä vahvemmin ohjaamaan työtä ja työssä tulee huomioida enenevässä määrin kestävä kehitys ja terveelliset elämäntavat muun muassa lisäämällä kulttuuria ja liikuntaa sekä harrastamisen että tapahtumien muodossa. Monialaista yhteistyötä kehitetään niin järjestöjen, kunnan muiden palveluiden kuin palveluntuottajien kanssa muun muassa yhteiskehittämisellä.

Nuorisopalveluissa jatketaan aloitettua kehittämistyötä sekä alueellisen että kohdennetun työn osalta. Monikon toimintaa kehitetään tavoitteellisemmaksi. Nuorten työpajan toimintaprosessien toteuttamista jatketaan ja etsivässä nuorisotyössä toimintaa kohdennetaan paremmin myös oppilaitoksiin. Koulunuorisotyötä jatketaan yläkouluilla ja sitä sillataan vahvemmin koulusta nuoren vapaa-aikaan.

Toiminnan painopistealueet

- Mallinnetaan koulunuorisotyötä siten, että työtä sillataan paremmin koulun ja vapaa-ajan välille
- Uusi nuorten työpajan malli on käytössä, ja työpaja vastaa sisällöltään nuorten ja yhteistyökumppaneiden tarpeeseen ja nuoret voivat tulla pajalle myös seinättömästi ja erilaisiin valmennuksiin siten, että toiminta tukee nuoria työllisyys- ja koulutuspolulla.
- Nuorisotilojen toimintaa ja aukioloaikoja tarkastellaan
- Loma- ja leiritoimintaa kehitetään

- Jalkautuvan työn rooli selkiytetään
- Kansainvälisen toiminnan mahdollisuudet kartoitetaan
- Monikkosalin päivä- ja iltakäyttöä tehostetaan sekä lisätään suunnitelmallisuutta ja tavoitteellisuutta.

- Organisaatiomalli tukee paremmin strategisten tavoitteiden saavuttamista, työhyvinvointia ja sosiaalisen pääoman kasvattamista.
- Nuorisopalvelut on haluttu yhteistyökumppani
- Nuorisopalveluiden brändistä luodaan kiinnostava

Suoritteita ja palvelutuotannon tunnuslukuja			
	TP2021	TPE2022	TA2023
Nuorisopalvelut			
Iltapäivätoiminta/asiakkaiden lkm, kunnan oma toiminta	125	125	125
Iltapäivätoiminta per käynti/e	5,9	7,2	7,2
Iltapäivätoiminta/avustukset e	179 445	180 000	180 000
Iltapäivätoiminta/avustukset per lapsi e	698	660	660
Etsivän nuorisotyön asiakkaat	291	230	230
Monikkosali:			
Tilaisuuksien määrä	130	160	200
Kävijöiden määrä	6 742	15 000	31 000
Nuorten työllistäminen:			
Työllistettyjen määrä (palkkatuki/harjoittelu)	17/39	15/50	15/50

Liikunta- ja hyvinvointipalvelut

	TP 2021	TA 2022	TPE 2022	TA 2023	2024	2025
Toimintatuotot	76 833	140 000	128 000	97 280	109 280	109 280
Toimintakulut	-763 294	-875 010	-865 390	-875 520	-890 060	-902 830
Toimintakate	-686 461	-735 010	-737 390	-778 240	-780 780	-793 550
Toimintakate/asukas	-16	-17	-17	-17	-17	-17
	TP 2021	TA 2022	TPE 2022	TA 2023	2024	2025
HTV 1						
Yhteensä	6	7	6,5	7	7	7

Olennaiset muutokset vuonna 2023 ja niiden vaikutus menoihin/tuloihin (muutokset verrattuna muutettuun KS2022-lukuihin)		
Menot	Muutos	Euroa
	Sisäiset vuokrat	-109 800
	Sisäiset siivouspalvelut	-15 600
Tulot		
	Palvelumaksut	-24 000
	Muut tuotot	-18 500

Toiminnan kuvaus ja toimintaympäristön muutokset

Suurin muutos tapahtuu toimintaympäristössä: liikuntapalvelujen tulosalue ja hyvinvoinnin edistämisen yksikkö yhdistyvät vuoden 2023 alussa ja muodostuu uusi tulosalue, liikunta- ja hyvinvointipalvelut. Palvelukokonaisuuden esimiehenä toimii vuoden 2023 alusta liikunta- ja hyvinvointipäällikkö.

Liikuntapalvelut

Liikuntapalvelut vastaavat kuntalaisille tarjottavien monipuolisten, laadukkaiden, kunnan ja hyvinvointialueen yhdyspinnalla tapahtuvan ennaltaehkäisevien ohjatun liikunta- ja kursositoiminnan toteuttamisesta. Lisäksi liikuntapalvelut vastaavat urheiluseurojen avustamisesta, koulujen liikuntasalien vuorojen organisoinnista sekä yleisestä kuntalaisten liikuntamahdollisuuksien kehittämisestä mm. erillishankkeiden keinoin.

Liikuntapalveluiden keskeisin tehtävä on edistää kuntalaisten mahdollisuuksia liikunnan harjoittamiseen. Liikuntapalveluiden toimintaympäristönä toimivat monipuoliset kunnan sisä- ja ulkoliikuntapaikat, yhdistys- ja seurayhteistyö ja yksityinen sektori sekä kunnan monipuolinen luonto, jotka mahdollistavat kuntalaisille on monipuolisen liikunnan ja urheilun harrastamiseen.

Koronan vaikutukset ohjattuihin liikuntapalveluihin sekä tulotavoitteeseen ovat olleet merkittäviä. Jatkossa tulee myös huomioida tulostavoitteeseen vaikuttavat mahdolliset sisäliikuntatilojen remontit ja niiden aiheuttamat käyttöhaasteet sekä olemassa olevien sisäliikuntatilojen soveltavuudet eri lajien harrastamiseen.

Liikuntapalveluiden toiminnan painopistealueet

Liikuntapalveluiden pääpaino on ennaltaehkäisevässä ja toimintakykyä lisäävässä ohjatussa liikunnassa, joka tapahtuu kunnan ja hyvinvointialueen yhdyspinnalla. Liikunnan suunnittelussa ja toteutuksessa tehdään tiivistä yhteistyötä kolmannen sektorin ja hyvinvointialueen kanssa. Toiminta on suunnattu ja kohdennettu terveytensä kannalta liian vähän liikkuville tai liikuntaa aloittaville kuntalaisille. Moniammatillisessa yhteistyössä pyritään kehittämään yhteisiä, kohdennettuja palveluketjuja niille, jotka eivät liikunta terveytensä kannalta riittävästi.

Toiminnan painopisteinä ovat:

- Hyte-yhteistyön kehittäminen kunnassa toimivien urheiluseurojen ja yhdistyksien kanssa
- Perheliikunta konseptin luominen lasten ja perheiden liikuttamiseksi yhteistyössä varhaiskasvatuksen ja koulutuspalveluiden kanssa
- Työikäisille kohdennetun matalan kynnyksen ja ennaltaehkäisevän liikuntapalveluiden edistäminen
- Ikäihmisten toimintakykyä ja yhteisöllisyyttä edistävien liikuntapalveluiden kehittäminen
- Liikunta- sekä hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen avustuksien vaikuttavuuden arvioinnin kehittäminen

Hyvinvoinnin edistäminen

Hyvinvoinnin edistäminen –yksikkö vastaa kunnan hyvinvointityön koordinoimista elinkaariajattelulla, kunnan hyvinvointikertomuksen ja –suunnitelman valmistelusta ja arvioinnista,

hyvinvointia edistävästä yhdistyksille jaettavista avustuksista sekä verkostotyön koordinoinnista. Lisäksi vastataan kunnan vanhus- ja vammaisneuvostosta.

Toiminnan painopistealueet

Hyvinvoinnin edistäminen

- Kunnan monialaisen hyvinvointityön kehittämisen, etenkin ikääntyneet ja lapsiperheet huomioiden.

- Toimivan, ennaltaehkäisevän ja yhdyspinnassa tapahtuvan yhteistyön vahvistaminen hyvinvointialueen kanssa.
- Lasten ja nuorten - sekä kunnan laajan hyvinvointikertomuksen sekä suunnitelman ja sen tavoitteiden, toimenpiteiden ja mittareiden valmistelu, kuntastrategialähtöisesti, yhteistyössä kunnan johdon ja eri toimialojen kanssa.
- Vammaisneuvoston ja vanhusneuvoston sihteeritehtävät

Suoritteita ja palvelutuotannon tunnuslukuja			
	TP2021	TPE2022	TA2023
Liikunta- ja hyvinvointipalvelut			
Ohjaustuntikertoja vuodessa	764	1 000	1 000
Ohjattujen ryhmien määrä	80	180	180
Myönnettyjä vuoroja liikuntasaleissa (tunti/vuosi)	10189 / 18257	12082 / 18200	12095 / 18200

Ympäristötoimiala

Ympäristötoimiala

Tuloslaskelma	TP 2021	TA 2022	TPE 2022	TA 2023	2024	2025
Toimintatuotot	40 450 339	43 681 714	43 101 714	36 452 879	35 826 679	36 244 379
Myyntituotot	2 144 316	2 233 790	2 233 790	2 277 390	2 303 890	2 319 990
Maksutuotot	5 611 571	1 530 000	1 530 000	1 270 000	1 130 000	1 135 000
Tuet ja avustukset	223 607	246 000	246 000	242 500	242 500	242 500
Muut toimintatuotot	32 470 845	39 671 924	39 091 924	32 662 989	32 150 289	32 546 889
Toimintakulut	-33 295 493	-34 169 293	-34 434 293	-31 788 034	-33 436 434	-33 282 154
Henkilöstökulut	-7 025 432	-7 315 650	-7 350 650	-7 304 270	-7 432 850	-7 548 070
Palvelujen ostot	-14 774 168	-15 562 941	-15 792 941	-12 768 386	-13 485 356	-13 252 956
Aineet, tarv. ja tavarat	-5 679 536	-5 732 470	-5 732 470	-6 048 800	-6 073 850	-6 078 950
Avustukset	-350 442	-440 000	-440 000	-500 000	-500 000	-500 000
Muut toimintakulut	-5 465 915	-5 118 232	-5 118 232	-5 166 578	-5 944 378	-5 902 178
Toimintakate	7 154 846	9 512 421	8 667 421	4 664 845	2 390 245	2 962 225
Poistot ja arvonal.	-15 463 961	-19 000 000	-18 330 000	-20 150 000	-25 250 000	-28 670 000

HTV 1	TP 2021	TA 2022	TPE 2022	TA 2023	2024	2025
Yhteensä	143,6	158,7	155,9	160	161	161
Eläkkeelle jääviä, arvio	10	8	8	6	3	5

Toimialan strategia

Ympäristötoimiala toimii valtuuston hyväksymän Nurmijärven kuntastrategian mukaisesti ja toteuttaa omalla toiminnallaan strategian keskeisiä teemoja. Vuodesta 2023 lukien toimiala on laatinut visioon "Paremmän arjen ilmiö" saavuttamiseen konkreettisia toimenpiteitä.

Kuntastrategian seurantaan ja toteutukseen on lautakunnittain laadittu seurannan mittareita ja tapoja. Ympäristötoimialan vastuulle esitetyt toimenpiteet on käyty läpi lautakunnissa talousarvioprosessin yhteydessä.

Tavoitteiden toteutumista seurataan talouden raportointien yhteydessä.

Olennaiset muutokset vuonna 2023 ja niiden vaikutus tuloihin/menoihin (verrattuna TPE 2022)		
Tulot	<u>Muutos</u>	<u>Euroa</u>
	Myyntituotot	
	Maksutuotot	-260 000
	Muut toimintatuotot	-6 429 000
Menot	<u>Muutos</u>	<u>Euroa</u>
	Henkilöstökulut	-46 000
	<i>Sisältää:</i>	
	<i>Palkankorotusvarauksen</i>	
	<i>KuEL eläkemenoperusteisen kulujen vähentämisen</i>	
	<i>Henkilöstökorvaukset</i>	
	Palvelujen ostot (Keski-Uudenmaan pelastuslaitoksen maksuosuudet)	-3 000 000
	Aineet, tarv. ja tavarat	316 000
Avustukset (yksityistieavustukset)	60 000	
Muut toimintakulut	48 000	

Toiminnan kuvaus

Ympäristötoimialan tehtävänä on luoda kuntalaisille hyvää elinympäristöä, sekä yrityksille vetovoimaista ja kilpailukyistä toimintaympäristöä.

Toimiala vastaa siitä, että kunnan omistama rakennettu ympäristö on toimivaa, viihtyisää, monipuolista, turvallista ja siistää. Kehitämme kunnan elinvoimaa maapolitiikan ja maankäytön suunnittelun keinoin. Yhdyskuntasuunnittelussa pyrimme tasapainoon kuntalaisten toiveiden, yritysten toimintaedellytysten, kulttuurihistoriallisten arvojen ja luonnon arvojen kanssa. Toimitilojen omistajana vastaamme siitä, että kunnan kiinteistöomaisuus on tarkoituksenmukaista, sen arvo säilyy, tilankäyttö on tehokasta ja tilat ovat turvallisia ja käyttötarkoituksensa soveltuvia.

Toimintaympäristö ja sen muutokset

Kunnan talouden tasapainottaminen ja NUUKA-ohjelman toteuttaminen edellyttää toimialalla kustannustehokkuuden edelleen parantamista. Toimialan toiminnan kustannuksiin ja tuottoihin vaikuttavat merkittävästi talouden suhdanteet. Tämä näkyy etenkin omaisuuden luovutuksista saatavissa tuottoissa. Suunnitelmakaudella kiinnitetään erityistä huomiota tontintuotantoprosessin toimivuuteen ja resursointiin. Pitkän tähtäimen tavoitteenamme tulee olla 5 vuoden kaavavaranto, jotta alueiden suunnitelmallinen rakentaminen ja myynti on mahdollista. Palvelutuotannon kannalta tarpeettoman tilaomaisuuden realisointi on yksi keino kasvattaa tuottoja sekä vähentää pitkällä tähtäyksellä käyttökuluja. Kunnan kasvua tukevien elinvoimainvestointien sekä kiinteistö- ja infraomaisuuden korjausvelkaa vähentävien peruskorjausinvestointien oikea-aikainen toteuttaminen nykyisessä taloustilanteessa on

haasteellista. Kuntatalouden kiristyminen aiheuttaa tiukkenevia kustannushaasteita myös kiinteistöpidolle sekä ja katu- ja yleisten alueiden kunnossapidolle. Uutena haasteena on vuoden 2022 aikana ilmennyt rakentamiskustannusten nousu. Kustannusten nousulla on vaikutusta niin talonrakentamisen, kuin infrarakentamisen kohteisiin. Pienten korjaus- ja kunnossapitotöiden osalta samalla rahalla saadaan toteutettua vähemmän kuin aiempina vuosina esimerkiksi päällystystöitä.

Ympäristötoimiala kehittää toimintaansa ja tavoitteena on olla toiminnallisesti ja taloudellisesti kilpailukykyinen.

Toimiala on kehittänyt organisaatiotaan siten, että sen tulosalueiden yhteistoiminta kunnan kokonaisedun mukaisesti on saumatonta ja tehokasta. Toimialan vastuulla olevien tehtävien valmistelu, päätöksenteko ja toimeenpano tehdään kunnan kokonaisedun mukaisesti saumattomasti ja tehokkaasti. Toimielinrakenteen ja toimintaorganisaation yhteensopivuutta tulee arvioida sekä tehdä tarvittavat muutokset, jotta ne ovat yhteensopivat ja mahdollistavat tehokkaan ja kunnan kokonaisedun mukaisen toiminnan.

Kunnallistekniikan investointimäärärahoja priorisoidaan elinvoimaa tukeviin, liikenneturvallisuutta ja esteettömyyttä parantaviin sekä kevyen liikenteen käyttöä ja sujuvuutta lisääviin hankkeisiin.

Joukkoliikenteen osalta varaudutaan käyttäjämäärien elpymiseen koronavuosien jälkeen. Vuorotarjonnan tulee olla riittävän kattavaa, sekä lippujen hintojen tulee olla kilpailukykyisiä muihin liikennemuotoihin nähden, jotta käyttäjät saadaan takaisin bussien kyytiin. Tarve liikkumiseen on edelleen olemassa vaikkakin hyvät etätyökäytänteet ovat todennäköisesti jääneet pysyviksi ja vähentävät työmatkaliikennöintitarvetta jatkossa.

Kunnan kiinteistökantaa kehitetään palveluverkkosuunnitelman ja toimitilaohjelman mukaisesti. Palveluverkon ja toimitilaohjelman keskeisten periaatteen mukaisesti toimitiloja omistetaan ja ylläpidetään vain kunnan ydintoimintoja varten ja luovumme epätarkoituksenmukaisista tiloista sekä tiloista, jotka eivät palvele kunnan ydintoimintaa.

Toimitilojen osalta menopaineita tuo sisäilmaongelmien jatkuminen ja niistä aiheutuvat laajenevat väistötilarpeet. Väistötilat ovat usein vaikeasti ennakoitavissa oleva menoerä ja väistötilatarvetta on tulevaisuudessa pystyttävä hallitsemaan paremmin. Toimitilojen sisäilmaa heikentäviä tekijöitä poistetaan tutkimustuloksia hyödyntäen sekä ottaen huomioon tulevien kohteiden peruskorjaushankkeet ja investoinnit. Keski-Uudenmaan sote-kuntayhtymän tilojen osalta ei ole tietoa mitä on odotettavissa siirtymäkauden jälkeen. Riskinä on, että hyvinvointialue luopuu joistakin tiloista ja sote-toimintoja palvelevia toimitiloja jää tyhjilleen. Sosiaali- ja terveystoimen käytössä olevat tilat eivät ole muuntojoustavia.

Henkilöstösuunnitelma

Henkilöstösuunnitelmaan sisältyy vuodelle 2024 tilakeskuksen sähköinsinöörin vakanssi. Kunnan toimitilojen sähkötekniikkaan liittyvät työt ovat lisääntyneet siinä määrin, ettei tehtävistä selviydytä enää yhdellä sähköinsinöörin vakanssilla.

Ympäristötoimialan tavoitteena on vähentää uuden henkilökunnan rekrytointitarvetta. Teknisen sektorin asiantuntija- ja ammattityöntekijöiden saatavuus jatkuu todennäköisesti vaikeana, ennen uuden rekrytoinnin aloittamista selvitetään aina mahdolliset tehtävien uudelleen järjestelyt.

Palveluverkkosuunnitelman ja palvelutuotanto-ohjelman toteutuminen talousarviossa

Palveluverkon laajuus sekä rakennusten sisäilmaongelmien esikaloituminen edellyttävät kunnan palveluverkon kehittämistä.

Kunnan kiinteistökantaa kehitetään palveluverkkosuunnitelman ja toimitilaohjelman mukaisesti. Toimitilaohjelman keskeisen periaatteen mukaisesti toimitiloja omistetaan ja ylläpidetään vain kunnan ydintoimintoja varten. Kunnan talouden tiukentuessa joudutaan priorisoimaan investointeja sekä palvelujen tuottamista ja palvelujen kohderyhmiä. Toimitilojen suunnittelussa pitäisi siirtyä rullaavaan palveluverkkosuunnittelun käyttöönottoon.

Tekninen keskus

	TP 2021	TA 2022	TPE 2022	TA 2023	2024	2025
Toimintatuotot	2 244 768	2 241 240	2 241 240	2 318 400	2 341 400	2 354 200
Toimintakulut	-11 453 139	-12 070 110	-12 070 110	-12 402 780	-12 652 280	-12 944 200
Toimintakate	-9 208 371	-9 828 870	-9 828 870	-10 084 380	-10 310 880	-10 590 000
Toimintakate, €/asukas	-209	-221	-220	-223	-226	-229

HTV 1	TP 2021	TA 2022	TPE 2022	TA 2023	2024	2025
Yhteensä	57,7	66	64,9	66	66	66

Olenneiset muutokset vuonna 2023 ja niiden vaikutus tuloihin/menoihin (verrattuna TPE 2022)		
Tulot	Muutos	Euroa
	Myyntituotot	
	Korjaamon tuotot	70 000
Menot	Muutos	Euroa
	Henkilöstökulut	-66 000
	Palvelujen ostot	
	Katujen ja kevytväylien kunnossapito sekä katuvalaistus	160 000
	Viher- ja liikunta-alueiden kunnossapito	40 000
	Asiantuntijapalvelut	30 000
	Joukkoliikenne	-100 000
	Aineet, tarv. ja tavarat (energia)	30 000
	Muut toimintakulut (sisäiset vuokrat)	200 000

Toiminnan kuvaus ja toimintaympäristön muutokset

Tekninen keskus vastaa kunnallistekniikan suunnittelusta ja toteutuksesta kunnallistekniikan rakentamishojelman mukaisesti. Keskus ylläpitää ja hallinnoi kunnan taajamien katu-, viher- ja liikuntapaikka-alueita ja muita kunnan yleisiä alueita sekä hoitaa keskukselle kuuluvat viranomais-, asiantuntija- ja tukipalvelut. Lisäksi keskus vastaa kunnan vastuulla olevasta joukkoliikenteen järjestämisestä, haja-asutusalueen vesihuollon tukitehtävistä, jätehuollon omistajaohjauksen tukitehtävistä sekä maankaatopaikkatoiminnasta. Lisäksi keskus edistää kunnan keskeisten yleisten alueiden siisteyttä (Siistiksi-projekti).

Toiminnan painopistealueet

Teknisen keskuksen kehittämisessä panostetaan mm. kunnallistekniikan ict-järjestelmien uudistamiseen (mm. rakennuttaminen, kunnossapito, hallinnointi, omaisuustieto, luvat, valvonta). Hankinnat, koulutus ja käyttöönotto tapahtuvat vaiheittain ja määrärahojen puitteissa. Toiminta ja organisointi pyritään toteuttamaan mahdollisimman tehokkaasti huomiden henkilökunnan resurssit ja toimivat markkinat. Rekrytoin-

tien sujuminen ja uuden henkilökunnan onnistunut perehdyttäminen on tärkeässä roolissa tulosalueen palvelutoimintojen ylläpidossa ja kehittämisessä.

Lisäksi viestinnän kehittäminen on tärkeä ja jatkuva painopistealue alueiden suunnittelussa, rakentamisessa, ylläpidossa ja hallinnoinnissa. Kunnallistekniikan suunnittelussa kehittämisen painopistealueita ovat mm. toteuttaa liikenneturvallisuus-suunnitelman kohteita vaiheittain ja yhteistyössä Ely-keskuksen kanssa, yleisten alueiden esteettömyyskartoitusten toteuttaminen, kevyenliikenteen verkoston ja ulkoilureitistöjen sekä liikuntapaikkojen yleissuunnitelman päivittäminen sekä kokonaisvaltaisten puistoselvitysten laatiminen (mm. seniori-, perhe- ja leikki- ja taajamapuistot, lähiliikuntapaikat).

Muita merkittäviä muutoksia, lisäyksiä ja painopistealueita ovat kuntatasolla ja myös teknisen keskuksen toiminnassa suunnittelukauden aikana mm. toimialan hulevesiasioiden toimintamallin uudelleenjärjestäminen sekä ympäristöasioiden organisointi, kehittäminen ja läpivienti (ml. Hiilineutraali Uusimaa 2035). Koronatilanteen vaikutukset tulevat mahdollisesti edelleen näkymään keskuksen palvelujen toteutumisessa sekä kustannus- ja tulokehityksessä seuraavan vuoden aikana (mm. joukkoliikenteen käyttö).

Tekninen keskus/yksiköt

	TP 2021	TA 2022	TPE 2022	TA 2023	2024	2025
Koordinointi						
Toimintatuotot	9 870	9 950	9 950	10 100	10 100	10 100
Toimintakulut	-333 175	-425 102	-425 102	-375 903	-399 753	-404 603
Toimintakate	-323 305	-415 152	-415 152	-365 803	-389 653	-394 503
Kunnallistekniikan rakentaminen *)						
Toimintatuotot	82 109	22 390	22 390	22 800	22 800	22 800
Toimintakulut	-576 427	-239 641	-239 641	-258 516	-262 196	-268 136
Toimintakate	-494 317	-217 251	-217 251	-235 716	-239 396	-245 336
Katujen ja teiden kunnossapito sekä konevarikko						
Toimintatuotot	765 625	715 000	715 000	810 000	827 000	833 000
Toimintakulut	-3 619 031	-3 727 087	-3 727 087	-3 926 197	-4 021 407	-4 127 377
Toimintakate	-2 853 406	-3 012 087	-3 012 087	-3 116 197	-3 194 407	-3 294 377
Jätehuolto						
Toimintatuotot	311 429	317 000	317 000	277 000	277 000	277 000
Toimintakulut	-424 882	-381 733	-381 733	-392 128	-394 128	-395 128
Toimintakate	-113 453	-64 733	-64 733	-115 128	-117 128	-118 128
Viher- ja liikunta-alueet						
Toimintatuotot	759 891	845 500	845 500	864 800	870 800	877 600
Toimintakulut	-3 027 253	-3 127 462	-3 127 462	-3 361 738	-3 435 768	-3 497 518
Toimintakate	-2 267 363	-2 281 962	-2 281 962	-2 496 938	-2 564 968	-2 619 918
Kunnallistekniikan suunnittelu						
Toimintatuotot	315 844	331 400	331 400	333 700	333 700	333 700
Toimintakulut	-3 472 372	-4 169 085	-4 169 085	-4 088 299	-4 139 029	-4 251 439
Toimintakate	-3 156 528	-3 837 685	-3 837 685	-3 754 599	-3 805 329	-3 917 739
Tekninen keskus yhteensä						
Toimintatuotot	2 244 768	2 241 240	2 241 240	2 318 400	2 341 400	2 354 200
Toimintakulut	-11 453 139	-12 070 110	-12 070 110	-12 402 780	-12 652 280	-12 944 200
Toimintakate	-9 208 371	-9 828 870	-9 828 870	-10 084 380	-10 310 880	-10 590 000

*) Keskusvarasto siirtynyt konsenipalveluihin 2022

SUORITTEITA JA PALVELUTUOTANNON TUNNUSLUKUJA			
	TP2021	TPE2022	TA2023
Tekninen keskus			
Kadut + kevyen liikenteen väylät, km	360	375	393
Katuvalaistus, kpl	10 802	11 000	11 200
Hoidetut puistot (AI-AIII), ha	59	59	61
Metsät ja taajamametsät, ha	918	918	918
Pellot, ha	160	147	147
Urheilu- ja pallokentät, kpl	30	30	30
Kuntoradat ja ulkoilureitit, km	130	130	130
Ladut, km	105	105	105
Joukkoliikenne, myydyt liput kpl	10 167	13 000	19 000

Tilakeskus

	TP 2021	TA 2022	TPE 2022	TA 2023	2024	2025
Toimintatuotot	23 995 378	24 760 094	24 174 700	25 844 079	26 319 779	26 704 579
Toimintakulut	-13 377 026	-13 311 023	-13 575 900	-13 973 645	-15 334 065	-14 822 755
Toimintakate	10 618 352	11 449 071	10 598 800	11 870 434	10 985 714	11 881 824
Toimintakate, €/asukas	241	257	238	262	240	257
HTV 1	TP 2021	TA 2022	TPE 2022	TA 2023	2024	2025
Yhteensä	39,3	39,1	39	40	41	41

Ollennaiset muutokset vuonna 2023 ja niiden vaikutus tuloihin/menoihin (verrattuna TPE 2022)		
Tulot	Muutos	Euroa
	Muut toimintatuotot	1 650 000
	<i>Sisäiset vuokrat</i>	
Menot	Muutos	Euroa
	Henkilöstökulut	-18 000
	Palvelujen ostot	298 000
	<i>Rakennusten kunnossapito, väistötilojen maanrakennustyöt</i>	
	Aineet, tarv. ja tavarat	285 000
	<i>Energiakustannukset</i>	
	Muut toimintakulut	-203 000
	<i>Vuokrat</i>	

Toiminnan kuvaus ja toimintaympäristön muutokset

Tilakeskus vastaa kunnan kiinteistöjen omistajatehtävistä, toimilatahallinnosta ja kiinteistöjohtamisesta. Tehtäviin kuuluvat kilpailuttamisen kehittäminen, investointien valmistelu, toimitilojen rakennuttaminen, vuokraus, ylläpito ja kehittäminen sekä tiloista luopumisen hallittu toteuttaminen.

Tilakeskus järjestää toimitilat kunnan toiminnolle. Palveluverkossa suunnitelma ja väestöennuste ohjaavat toimitilojen sijoittamista.

Tilakeskuksen hallinnassa oleva tilakanta on yhteensä noin 207 000 huoneliömetriä.

Tilakeskuksen pääasiakkaita ovat sivistys- ja hyvinvointitoimiala sekä Keski-Uudenmaan hyvinvointialue (ent. Keusote). Kuntatalouden kiristyminen aiheuttaa tiukkenevia kustannusraameja myös kiinteistönpidolle. Uusia talonrakennusinvestointeja on harkittava entistä tarkemmin. Säästöjen saaminen kiinteistönpidossa edellyttää toimintojen yhdistämistä, synergiahyötyjen etsimistä ja tilankäytön tehostamista. Energia kallistuu tasaisesti ajoittaisista hintatason laskuista huolimatta.

Sisäilmaongelmat ovat vakava haitta ja riski kiinteistötaloudelle. Sisäilmaongelmien ehkäisyssä oikeiden rakennustapojen lisäksi

avainasemassa on riittävät resurssit ylläpitotoimintaan käyttäjän omien toimien lisäksi. Väistötilat ovat usein vaikeasti ennakoitavissa oleva menoerä. Väistötilatarvetta pitää tulevaisuudessa pystyä hallitsemaan paremmin. Keskeinen tekijä sisäilmaongelmien hallinnassa on oikean kokoinen, tehokas palveluverkko, jota pystytään pitämään kunnossa käytettävissä olevilla taloudellisilla resursseilla.

Muutoksiin tilatarpeissa auttaa mm. riittävä tonttivaranto tiloille, toisin sanoen jokaisessa taajamassa pitää olla tyhjä tontti päiväkodille ja koululle, johon voidaan sijoittaa tilaelementtirakennus tukemaan tilatarpeiden muutoksia. Oikeaan käyttötarkoitukseen kaavoitettu vapaa tontti mahdollistaa laajan palveluverkon vuokrasopimuksien säätelyssä, joka alentaa kiinteistönpidon kustannuksia.

Toiminnan painopistealueet

Toiminnan painopistealueina ovat energiatehokkuus, sisäilma-terveellisyys ja kiinteistöjen turvallisuus. Toimitilojen sisäilman laatua heikentäviä tekijöitä poistetaan suunnitelmallisesti ja tutkimustuloksia hyödyntäen. Kiinteistöjen ylläpitotoiminnan vaikuttavuutta painopistealueiden kehittämisessä edistetään. Päiväkotien ja koulujen piha-alueita kunnostetaan suunnitelmallisesti tilakeskuksen sekä sivistys- ja hyvinvointitoimialan priorisoinnin perusteella.

Käyttäjyhteistyötä tehostetaan ja kustannusvertailutietoa hyödynnetään. Toimitilat ovat salkutettu toimitilaohjelman käsitteilyn yhteydessä. Tuloksena syntyi kehitettävien kiinteistöjen luettelo, jossa kohteita on niputettu eri jatkojalostustapojen mukaan. Luettelo päivitetään tilanteen muuttuessa. Tilakeskuksen hallinnassa olevaa toimitilakantaa pyritään vähentämään tarpeettomien tilojen myymisellä ja heikkokuntoisten kohteiden purkamisella sekä hankintojen kilpailuttamisen kehittämisellä kunnan omaan tai toisen taseeseen.

Palveluverkon keskeinen periaate tulisi olla, että rakennuksia on vain kunnan ydintoimintoja varten; hallinto, varhaiskasvatus- ja opetustoiminta sekä terveydenhuolto ja sosiaalitoimi, mikäli kiinteistöjen omistaminen on jatkossakin kunnan vastuulla.

Kunnan talous on erittäin vaikeassa tilanteessa. Tilat tulee rakentaa pelkästään toiminnallisuuskölkölmasta; toimiva käyttötarkoitukseensa, helppo huoltaa, helppo laajentaa tai pienentää

sekä helppo korjata.

Uusissa rakennushankkeissa tulee suosia laajoja kokonaisuuksia, isoa oppilas- tai lapsimäärää. Eri toimintoja tulee yhdistää esim. kampusajattelulla, jossa voidaan ottaa mukaan esim. nuoriso-, kirjasto-, koulu- ja liikuntatilat. Tilat tulee rakentaa pelkästään toiminnallisuuskölkölmasta; toimiva käyttötarkoitukseensa, helppo huoltaa, helppo laajentaa tai pienentää sekä helppo korjata.

Nykyajan valitettava trendi on tuhotyöt ja vahingonteot. Palveluverkon rakennuksien tulee kestää vahingontekoa mahdollisimman hyvin. Rakennuksissa tulee olla ajanmukaiset valvontajärjestelmät.

Tilakeskuksen tuloslaskelma

Tuloslaskelma	TP 2021	TA 2022	TPE 2022	TA 2023	2024	2025
Toimintatuotot	23 995 378	24 760 094	24 180 094	25 844 079	26 319 779	26 704 579
Myyntituotot	36 643	30 690	30 690	45 190	44 590	44 590
Maksutuotot	23 958 735	24 729 404	24 149 404	25 798 889	26 275 189	26 659 989
Tuet ja avustukset						
Muut toimintatuotot						
Toimintakulut	-13 377 026	-13 311 023	-13 576 023	-13 973 645	-15 334 065	-14 822 755
Henkilöstökulut	-1 842 381	-1 927 580	-1 962 580	-1 980 350	-2 041 570	-2 088 660
Palvelujen ostot	-3 456 787	-3 343 455	-3 573 455	-3 871 277	-4 431 727	-3 958 727
Aineet, tarv. ja tavarat	-4 555 909	-4 541 270	-4 541 270	-4 826 750	-4 836 500	-4 835 500
Avustukset						
Muut toimintakulut	-3 521 950	-3 498 718	-3 498 718	-3 295 268	-4 024 268	-3 939 868
Toimintakate	10 618 352	11 449 071	10 604 071	11 870 434	10 985 714	11 881 824
Poistot ja arvonal.	-9 478 363	-9 426 440	-9 800 000	-12 100 000	-16 000 000	-18 700 000

SUORITTEITA JA PALVELUTUOTANNON TUNNUSLUKUJA

	TP2021	TPE2022	TA2023
Tilakeskus			
Toiminnassa olevat tilat yhteensä, hum2	198 211	206 617	206 000
Koulut	84 624	84 624	
Päiväkodit	25 200	25 200	
Terveyskeskukset	19 808	19 808	
Ulos vuokratut	41 679	41 679	
Muut tilat	26 900	35 306	

Hallinto- ja talouspalvelut

	TP 2021	TA 2022	TPE 2022	TA 2023	2024	2025
Hallinto- ja talouspalvelut						
Toimintatuotot	987 048	840 880	840 900	939 400	949 500	954 600
Toimintakulut	-5 488 841	-5 626 488	-5 626 900	-2 158 963	-2 153 053	-2 187 333
Toimintakate	-4 501 793	-4 785 608	-4 786 000	-1 219 563	-1 203 553	-1 232 733
Toimintakate, €/asukas	-102	-108	-107	-27	-26	-27
	TP 2021	TA 2022	TPE 2022	TA 2023	2024	2025
HTV 1						
Yhteensä	15,4	17,2	16,5	17	17	17

Ollennaiset muutokset vuonna 2023 ja niiden vaikutus tuloihin/menoihin (verrattuna TPE 2022)		
Tulot	Muutos	Euroa
	Maksutuotot (rakennusvalvonnan lupamaksut)	99 000
Menot	Muutos	Euroa
	Palvelujen ostot (pelastuslaitoksen maksusuudet pelastustoimen siirryttyä hyvinvointialueelle)	-3 476 000

Toiminnan kuvaus ja toimintaympäristön muutokset

Hallinto- ja talouspalveluiden tehtävänä on järjestää toimialan yhteisesti hoidettavat hallinnon, henkilöstöhallinnon, taloushallinnon ja asiakaspalvelun tehtävät sekä maankäyttö- ja rakennuslakiin perustuvat rakennusvalvonnan tehtävät.

Tulosalueen tehtäviä ovat: rakennusvalvontaviranomaistehtävien lisäksi lautakuntien hallinnolliset valmistelu-, toimeenpano- ja sihteeritehtävät; sopimushallinta, asia-kirjahallinta ja arkistotehtävät; henkilöstöasioiden koordinointi; talousarvion laadinta, määrärahojen seuranta ja raportointi; ostolaskujen käsittely; myyntilaskutus, teknisen toimen asiakaspalvelu.

Tulosalueelle sisältyy myös Keski-Uudenmaan ympäristökeskuksen maksusuudet.

Tulosalueelle aikaisemmin sisältyneet Keski-Uudenmaan pelastuslaitoksen maksusuudet eivät kohdistu enää vuoden 2023 alusta kunnalle pelastustoimen siirryttyä hyvinvointialueelle.

Tulosalue pyrkii varmistamaan hallinnon toimivuuden ohjaamalla, kehittämällä ja koordinoimalla toimialan tulosalueiden hallintoa.

Toimialan vastuulla olevien tehtävien valmistelu, päätöksenteko ja toimeenpano tehdään kunnan kokonaisedun mukaisesti saumattomasti ja tehokkaasti.

Toiminnan painopistealueet

Toiminta pysyy pääsääntöisesti ennallaan. Sähköisten palvelujen lisäämiseen ja asiakaspalvelun kehittämiseen koko toimialalla pyritään panostamaan edelleen.

SUORITTEITA JA PALVELUTUOTANNON TUNNUSLUKUJA			
	TP2021	TPE2022	TA2023
Ympäristötoimialan hallinto- ja talouspalvelut			
Rakennusluvut, kpl	320	300	250
Tarkastukset, kpl	1 895	1 600	1 450

Keski-Uudenmaan Ympäristökeskus

	TP 2021	TA 2022	TPE 2022	TA 2023	2024	2025
Toimintatuotot						
Toimintakulut	-803 575	-878 500	-878 500	-883 500	-900 500	-914 500
Toimintakate	-803 575	-878 500	-878 500	-883 500	-900 500	-914 500
Toimintakate, €/asukas	-18	-20	-20	-20	-20	-20

Olennaiset muutokset vuonna 2023 ja niiden vaikutus tuloihin/menoihin		
Menot	Muutos	Euroa
	Palvelujen ostot (maksuosuudet)	5 000

Toiminnan kuvaus ja toimintaympäristön muutokset

Talousarvioon sisältyy Keski-Uudenmaan ympäristökeskukselle maksettavan osuuden lisäksi Kuel-maksuja ja Vantaanjoen ja Helsingin seudun vesiensuojeluyhdistys ry:n jäsenmaksu.

Kaikki Keski-Uudenmaan ympäristökeskuksen palvelut ovat lakisääteisiä. Osaan palveluista ympäristökeskus tai sen sopijakunnat eivät voi juurikaan vaikuttaa, kun taas osa palveluista on vaapammin sopijakuntien valittavissa.

Vuodelle 2023 ympäristökeskuksen maksuosuuteen on varattu määrärahaa 862 000 euroa. Nurmijärven maksuosuus on lähes vuoden 2022 tasossa.

Sopijakuntien lopulliset maksuosuudet määräytyvät tilinpäätös-vaiheessa kuntakohtaisesti kohdennettujen palveluiden sekä maksuosuuksia kompensoivien maksutulojen perusteella.

Eläinlääkäripalvelujen tuottaminen on keskitetty Tuusulan yhteisvastaanottoon. Yhteisvastaanoton perustamisella tavoitellaan tasalaatuista lakisääteistä palvelua ja työntekijöiden mahdollisuutta turvalliseen ja työn kehittämistä tukevaan työyhteisöön,

Keski- Uudenmaan ympäristökeskuksen nykyisin hoitamat ympäristöterveydenhuollon palvelut (terveysvalvonta ja eläinlääkintähuolto) siirtyvät mahdollisesti vuoden 2026 alusta hyvinvointialueiden tuotettavaksi.

Maankäyttö ja kaavoitus

	TP 2021	TA 2022	TPE 2022	TA 2023	2024	2025
Toimintatuotot	386 822	399 500	399 500	341 000	346 000	351 000
Toimintakulut	-2 629 495	-3 011 672	-3 011 500	-3 102 646	-3 147 036	-3 177 866
Toimintakate	-2 242 673	-2 612 172	-2 612 000	-2 761 646	-2 801 036	-2 826 866
Toimintakate, €/asukas	-51	-59	-59	-61	-61	-61
	TP 2021	TA 2022	TPE 2022	TA 2023	2024	2025
HTV 1						
Yhteensä	31,2	36,4	35,5	37	37	37

Olennaiset muutokset vuonna 2023 ja niiden vaikutus tuloihin/menoihin (verrattuna TPE 2022)		
Tulot	Muutos	Euroa
	Myyntituotot	45 000
Menot	Muutos	Euroa
	Palvelujen ostot (ICT palvelut)	14 000
	Muut toimintakulut (vuokrat)	12 000
	Avustukset	60 000

Toiminnan kuvaus ja toimintaympäristön muutokset

Tulosalueen perustehtävänä on kunnan elinvoiman kehittäminen maapolitiikan ja maankäytön suunnittelun keinoin. Lisäksi tulosalueen tehtävänä on omalla toiminnallaan luoda toimivaa, turvallista ja viihtyisää asuinympäristöä. Tulosalue koostuu neljästä yksiköstä: maankäyttö, yleiskaavoitus, asemakaavoitus ja kiinteistö- ja mittausyksikkö. Kunnan paikkatieto ja maastomittaus on järjestetty kiinteistö- ja mittausyksikössä.

Tehtävää toteutetaan ohjaamalla kunnan yhdyskuntarakenteen kehitystä ja huolehtimalla kunnan edunvalvonnasta seudun kuntien, maakunnan ja valtion välisessä yhteistyössä maankäytön suunnittelun ja maapolitiikan osalta. Toimivan, turvallisen ja viihtyisän asuin- ja elinympäristön muodostamiselle luodaan edellytyksiä yleis- ja asemakaavoituksella, joiden palvelut ovat asema- ja yleiskaava, suunnittelutarveratkaisut, poikkeamispäätökset ja maisemätyöluvat. Maapolitiikan osalta tehtävää toteutetaan aktiivisen maanhankinnan ja tontinluovutuksen kautta. Kiinteistö- ja mittausyksikkö toimii osana tonttituotantoprosessia ja tuottaa kiinteistönmuodostus-, kuntarekisteri- ja paikkatietopalveluja.

Tulosalue toimii yhteistyössä kunnan eri toimijoiden ja tulosalueiden kanssa. Keskeisinä yhteistyökumppaneina ovat myös viranomaiset kuten maanmittauslaitos, Uudenmaan ELY-keskus ja Keski-Uudenmaan ympäristökeskus sekä rakennuttajat ja rakennusyhtiöt. Lisäksi tulosalue toimii tiiviissä yhteistyössä KUUMA-kuntien ja pääkaupunkiseudun kuntien kanssa.

Tulosalueen toiminnan volyyymiin vaikuttavat merkittävästi talouden suhdanteet ja talouden epävarmuus. Tämä näkyy etenkin tontin luovutuksissa ja sen myötä muussa tulosalueen toiminnassa. Toiminta jatkuu näillä näkymin ennallaan, kehitysuunta on hieman kasvava. Lakisäätöiset tehtävät säilyvät

Toiminnan painopistealueet

Maanhankintaa jatketaan entistä aktiivisemmin Klaukkalan ja Kirkonkylän alueilla, jotta voidaan turvata asuin- ja yritystonttien tuottaminen. Omakotitontteja ja yhtiömuotoisia tontteja luovutetaan Vanhan Klaukan alueelta ja muualta Klaukkalasta. Rajamaan alueelta luovutetaan omakotitontteja.

Tulosalueen toiminta pyritään vakauttamaan henkilövaihdosten jälkeen etenkin asemakaavoituksessa. Toiminta pyritään toteuttamaan mahdollisimman tehokkaasti huomioiden henkilöstön resurssit. Rekrytointien ja uuden henkilöstön onnistunut perehdyttäminen on tärkeässä roolissa tulosalueen toimintojen ylläpidossa ja kehittämisessä.

Maankäyttö ja kaavoitus/yksiköt

	TP 2021	TA 2022	TPE 2022	TA 2023	2024	2025
Koordinointi						
Toimintatuotot						
Toimintakulut	-114 528	-140 400	-140 400	-133 470	-139 870	-142 340
Toimintakate	-114 528	-140 400	-140 400	-133 470	-139 870	-142 340
Asemakaavoitus						
Toimintatuotot	33 929	33 500	33 500	35 000	35 000	35 000
Toimintakulut	-492 996	-525 038	-525 038	-550 847	-555 377	-562 917
Toimintakate	-459 067	-491 538	-491 538	-515 847	-520 377	-527 917
Kiinteistö- ja mittaustoimi						
Toimintatuotot	297 130	340 000	340 000	270 000	275 000	280 000
Toimintakulut	-1 350 857	-1 489 965	-1 489 965	-1 543 203	-1 555 623	-1 566 603
Toimintakate	-1 053 727	-1 149 965	-1 149 965	-1 273 203	-1 280 623	-1 286 603
Asemakaavoitus- ja rakennuslautakunta yhteensä						
Toimintatuotot	331 058	373 500	373 500	305 000	310 000	315 000
Toimintakulut	-1 958 381	-2 155 403	-2 155 403	-2 227 520	-2 250 870	-2 271 860
Toimintakate	-1 627 323	-1 781 903	-1 781 903	-1 922 520	-1 940 870	-1 956 860
Maankäyttö						
Toimintatuotot						
Toimintakulut	-280 242	-356 968	-356 968	-373 842	-379 122	-385 112
Toimintakate	-280 242	-356 968	-356 968	-373 842	-379 122	-385 112
Yleiskaavoitus						
Toimintatuotot	55 764	26 000	26 000	36 000	36 000	36 000
Toimintakulut	-390 873	-499 301	-499 301	-501 284	-517 044	-520 894
Toimintakate	-335 108	-473 301	-473 301	-465 284	-481 044	-484 894
Elinvoimalautakunta yhteensä						
Toimintatuotot	55 764	26 000	26 000	36 000	36 000	36 000
Toimintakulut	-671 114	-856 269	-856 269	-875 126	-896 166	-906 006
Toimintakate	-615 350	-830 269	-830 269	-839 126	-860 166	-870 006
Tulosalue yhteensä						
Toimintatuotot	386 822	399 500	399 500	341 000	346 000	351 000
Toimintakulut	-2 629 495	-3 011 672	-3 011 672	-3 102 646	-3 147 036	-3 177 866
Toimintakate	-2 242 673	-2 612 172	-2 612 172	-2 761 646	-2 801 036	-2 826 866

SUORITTEITA JA PALVELUTUOTANNON TUNNUSLUKUJA

	TP2021	TPE2022	TA2023
Maankäyttö ja kaavoitus			
Yleiskaavoitus, lupapäätökset kpl	51	50	50
Hyväksytyt yleiskaavat kpl	0	1	0
Asemakaavoitus, lupapäätökset kpl	38	40	40
Hyväksytyt asemakaavat k-m ²	112 514	422 167	25 000
Kantakartan mukainen ylläpidettävä alue, km ²	40	40	40
Rekisteröidyt kiinteistöt	100	150	150

Omaisuuuden tuotot ja hallinta

	TP 2021	TA 2022	TPE 2022	TA 2023	2024	2025
Toimintatuotot	12 836 322	15 440 000	15 440 000	7 010 000	5 870 000	5 880 000
Toimintakulut	-346 992	-150 000	-150 000	-150 000	-150 000	-150 000
Toimintakate	12 489 331	15 290 000	15 290 000	6 860 000	5 720 000	5 730 000
Toimintakate, €/asukas	283	344	343	151	125	124

Olennaiset muutokset vuonna 2023 ja niiden vaikutus tuloihin/menoihin (verrattuna TPE 2022)		
Tulot	<u>Muutos</u> Maksutuotot (maankäyttökorvausten tuloutus) Muut toimintatuotot (työpaikkatonttien myynti)	<u>Euroa</u> -350 000 -8 080 000
Menot	<u>Muutos</u>	<u>Euroa</u>

Toiminnan kuvaus ja toimintaympäristön muutokset

Kunnan maapolitiikan hoitaminen ja vastuu kunnan maanhankinnasta ja tonttien luovuttamisesta sekä maapolitiittisen ohjelman ajantasaisuudesta. Maanhankintaa ja tonttien luovutusta tehdään maankäytön tavoiteohjelman mukaisesti sekä toteutuksen talousarviossa asetettuja tavoitteita.

Maanhankintaa ja tonttien luovutusta harjoitetaan entistä aktiivisemmin pyrkien ylläpitämään suunnitteluvuosilla omaisuuden tuottojen vuosittainen taso korkealla. Suunnitelmakaudella kiinnitetään erityistä huomiota tontintuotantoprosessin toimivuuteen ja resursointiin.

Tontin myynnin määrä on vahvasti sidoksissa talouden suhdanteisiin ja tonttien kysyntään. Tontteja pyritään luovuttamaan monipuolisesti eri taajamista kunnan tonttivarannon ja talouden raamien puitteissa.

Tonttien kysyntä on vilkkainta Klaukkalan alueen tonteista, joista myös saadaan parhaat myynti- ja vuokratuotot. Uusien omakotitonttien haku keskittyy Vanha Klaukan alueelle. Rajamäen ja Kirkonkylän uusia omakotitontteja luovutetaan aikaisintaan vuoden 2023 puolella, luovutus joka tapauksessa pääosin vuoden 2024 puolella.

Yhtiömuotoisia kerrostalo- ja rivitalotontteja luovutetaan 2-3 kpl ja yritystontteja 2-3 kpl vuodessa.

Toiminnan painopistealueet

Maanhankinnan painopistealueena on Kirkonkylän ja Klaukkalan maa-alueet. Erityisesti maata pyritään hankkimaan raaka-aineena kaavoitusta varten. Rajamäellä on kaavoitettua tonttivarantoa Metistön ja Uudenniityn alueella useammaksi vuodeksi, tontinmyynti edellyttää kuitenkin kunnallistekniikan rakentamista.

Yritystonttien luovutus on keskeinen elinkeinopoliittinen työkalu. Toiminnan tavoitteena on elinkeinon tukeminen ja kehittäminen, kunnan työpaikkamäärän kasvu ja työllistymisen tukeminen.

Kunta päättää omistamiensa luovutettavien tonttien sijainnit, määrät ja ajankohdat. Näin ollen se voi samalla ennakoita palvelutarpeen lisääntymisen. Kunnan omistuksessa olevien alueiden kunnallistekniikan investoinnit voidaan parhaiten toteuttaa oikea-aikaisesti suhteessa tontinmyyntiin. Alueet, joille on jo rakennettu kunnallistekniikkaa, pyritään myymään mahdollisimman nopeasti, jotta saadaan pääomaa seuraavien alueiden toteutukseen ja maanhankintaan sekä verotuloja.

SUORITTEITA JA PALVELUTUOTANNON TUNNUSLUKUJA

	TP2021	TPE2022	TA2023
Omaisuuuden tuotot ja hallinta			
Luovutetut omakotitalotontit, kpl	64	60	50-55
Luovutetut yhtiömuotoiset tonit, kpl	6	4	2-3
Luovutetut yritystontit tonit, kpl	4	8	2-3

Sosiaali- ja terveystaloudet

Sosiaali- ja terveystaloudet

Tuloslaskelma	TP 2021	TA 2022	TPE 2022	TA 2023	2024	2025
Toimintatuotot	104 464					
Myyntituotot	91 407					
Maksutuotot						
Tuet ja avustukset	3 175					
Muut toimintatuotot	9 882					
Toimintakulut	-124 849 778	-136 503 288	-143 215 500	-120 000		
Henkilöstökulut	-1 423 958	-1 400 000	-1 400 000			
Palvelujen ostot	-123 443 351	-135 103 288	-141 815 500	-120 000		
Aineet, tarv. ja tavarat	-5 161					
Avustukset						
Muut toimintakulut	22 692					
Toimintakate	-124 745 314	-136 503 288	-143 215 500	-120 000		

Toiminnan kuvaus ja toimintaympäristön muutokset

Vuoden 2023 alusta voimaan astuvan sote-uudistuksen myötä sosiaali- ja terveystaloudet sekä pelastustoiminnan järjestämisvastuu siirtyy hyvinvointialueiden järjestettäväksi. Nurmijärven kunta on yhtenä jäsenkuntana rahoittanut Keski-Uudenmaan Sote-kuntayhtymän toimintaa vuosittain yli 110 milj. eurolla. Sosiaali- ja terveystaloudet järjestämiseen varatut määrärahat siirtyvät hyvinvointialueelle yhdessä näitä vastaavien tulojen kanssa. Vuodelle 2023 kunnan talousarvioon on

varattu 0,1 milj. euroa kuntayhtymän lopettamiseen liittyviin toimenpiteisiin, joihin kuuluvat mm. vuoden 2022 tilinpäätöksen valmistelu ja käsittely. Vuoden 2023 jälkeisille suunnitelmavuosille ei ole varattu sote-toimintoihin liittyviä määrärahoja kunnan talousarvioon, vaikkakin kunnalle saattaa vielä jälkijättöisesti kohdentua joitakin yksittäisiä menoeriä, jotka eivät talousarvion laadintahetkellä ole tiedossa.

Tuloslaskelmaosa

Nurmijärven kunta
(kuntaemo)

Tuloslaskelma, €	TP 2021	TA 2022	TPE 2022	TA 2023	TS 2024	TS 2025
TOIMINTATUOTOT						
Myyntituotot	5 437 142	5 873 996	4 990 605	5 972 109	5 997 609	6 013 709
Maksutuotot	8 479 019	4 003 550	3 944 550	3 431 830	3 296 830	3 301 830
Tuet ja avustukset	2 809 394	1 953 240	2 767 740	2 509 466	2 431 719	2 353 410
Muut toimintatuotot	32 809 024	40 232 184	40 512 701	33 115 559	32 609 859	33 006 459
TOIMINTATUOTOT YHTEENSÄ	49 534 579	52 062 970	52 215 596	45 028 964	44 336 017	44 675 408
TOIMINTAKULUT						
Henkilöstökulut	-70 971 978	-71 810 212	-72 877 361	-73 428 200	-74 182 156	-75 850 091
Palvelujen ostot	-162 487 033	-176 529 915	-180 647 986	-40 467 623	-41 419 163	-41 620 133
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-8 389 760	-8 788 583	-8 829 613	-9 019 990	-9 039 240	-9 042 440
Avustukset	-8 634 032	-7 942 219	-7 942 219	-7 903 680	-7 953 160	-7 953 160
Muut toimintakulut	-22 899 527	-23 175 382	-23 212 260	-25 140 375	-26 453 435	-26 970 595
TOIMINTAKULUT YHTEENSÄ	-273 382 331	-288 246 310	-293 509 439	-155 959 869	-159 047 155	-161 436 420
TOIMINTAKATE	-223 847 751	-236 183 340	-241 293 843	-110 930 905	-114 711 138	-116 761 012
Verotulot	210 365 829	215 888 000	217 678 000	109 850 000	103 300 000	106 300 000
Valtionosuudet	41 543 784	43 261 393	44 259 817	32 240 516	28 065 000	28 238 000
Rahoitustuotot ja -kulut	2 136 926	1 407 000	1 407 000	893 000	1 067 000	397 000
Korkotuotot	137 219	0	0	0	0	0
Muut rahoitustuotot	2 686 639	2 650 000	2 650 000	2 370 000	2 370 000	2 370 000
Korkokulut	-12 940	-650 000	-488 000	-1 024 000	-1 000 000	-1 670 000
Muut rahoituskulut	-673 992	-593 000	-755 000	-453 000	-303 000	-303 000
VUOSIKATE	30 198 787	24 373 053	22 050 974	32 052 611	17 720 862	18 173 988
Poistot ja arvonalentumiset	-16 195 063	-20 006 000	-18 614 996	-21 027 700	-26 015 300	-29 391 000
TILIKAUDEN TULOS	14 003 724	4 367 053	3 435 978	11 024 911	-8 294 438	-11 217 012
Poistoeron muutos	12 500	12 500	12 500	12 500	12 500	12 500
Varausten muutos	-13 800 000	-4 400 000	-4 400 000	-8 000 000	0	0
TILIKAUDEN ALI-/YLIJÄÄMÄ	216 224	-20 447	-951 522	3 037 411	-8 281 938	-11 204 512
Tunnusluvut	TP 2021	TA 2022	TPE 2022	TA 2023	TS 2024	TS 2025
Ylijäämä taseessa	20 077 577	20 057 129	19 126 055	22 163 466	13 881 528	2 677 016
Vuosikate poistoista %	186 %	122 %	118 %	152 %	68 %	62 %
Vuosikate €/asukas	684,2	539,1	487,8	707,6	387,9	392,6
Asukasmäärä	44 136	45 207	45 207	45 300	45 681	46 290

Nurmijärven kunta
(sis. liikelaitokset)

Tuloslaskelma, €	TP 2021	TA 2022	TPE 2022 OVK I *	TPE 2022 OVK II *	TA 2023	TS 2024	TS 2025
TOIMINTATUOTOT							
Myyntituotot	25 956 011	26 459 725	25 159 100	26 014 229	26 419 385	27 786 972	28 971 072
Maksutuotot	8 479 019	4 003 550	3 944 550	4 112 200	3 431 830	3 296 830	3 301 830
Tuet ja avustukset	3 240 171	2 010 740	2 767 740	2 858 664	2 564 466	2 486 719	2 408 410
Muut toimintatuotot	33 264 504	40 659 004	40 947 021	39 965 600	33 440 659	32 784 959	33 031 559
TOIMINTATUOTOT YHTEENSÄ	70 939 705	73 133 019	72 818 411	72 950 693	65 856 340	66 355 480	67 712 871
TOIMINTAKULUT							
Henkilöstökulut	-78 266 117	-79 047 136	-79 940 485	-80 184 803	-79 932 593	-80 784 162	-82 463 387
Palvelujen ostot	-165 485 740	-179 699 584	-183 817 655	-187 682 767	-43 623 994	-44 620 639	-44 832 609
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-12 307 688	-12 510 483	-12 475 513	-12 702 813	-12 987 439	-13 160 411	-13 183 611
Avustukset	-8 634 032	-7 942 219	-7 942 219	-7 943 675	-7 903 680	-7 953 160	-7 953 160
Muut toimintakulut	-24 095 203	-24 459 695	-24 433 451	-24 446 048	-26 235 122	-27 550 182	-28 068 342
Vuokrat	-23 159 641	-23 687 967	0	0	-25 458 924	-26 752 534	-27 236 204
TOIMINTAKULUT YHTEENSÄ	-288 788 780	-303 659 116	-308 609 323	-312 960 106	-170 682 828	-174 068 554	-176 501 109
TOIMINTAKATE	-217 849 075	-230 526 097	-235 790 912	-240 009 413	-104 826 488	-107 713 074	-108 788 238
Verotulot	210 365 829	215 888 000	217 678 000	217 850 000	109 850 000	103 300 000	106 300 000
Valtionosuudet	41 543 784	43 261 393	44 259 817	45 698 783	32 240 516	28 065 000	28 238 000
Rahoitustuotot ja -kulut	1 841 273	1 155 000	1 155 000	1 155 067	655 000	745 000	-55 000
Korkotuotot	139 482	0	0	67	0	0	0
Muut rahoitustuotot	2 690 996	2 650 000	2 650 000	2 650 000	2 370 000	2 370 000	2 370 000
Korkokulut	-152 833	-740 000	-740 000	-740 000	-1 100 000	-1 160 000	-1 960 000
Muut rahoituskulut	-836 372	-755 000	-755 000	-755 000	-615 000	-465 000	-465 000
VUOSIKATE	35 901 810	29 778 296	27 301 905	24 694 437	37 919 028	24 396 926	25 694 762
Poistot ja arvonalentumiset	-19 069 366	-23 300 000	-21 908 996	-22 365 896	-24 667 700	-30 155 300	-33 731 000
TILIKAUDEN TULOS	16 832 443	6 478 296	5 392 909	2 328 541	13 251 328	-5 758 374	-8 036 238
Poistoeron muutos	12 500	12 500	12 500	12 500	12 500	12 500	12 500
Varausten muutos	-13 800 000	-4 400 000	-4 400 000	-500 000	-8 000 000	0	0
TILIKAUDEN ALI-/YLIJÄÄMÄ	3 044 943	2 090 796	1 005 409	1 841 041	5 263 828	-5 745 874	-8 023 738
* OVK II mukainen TP-ennuste mahdollista saada vain koko kunnan luvuista							
Emokunnan ja liikelaitosten laskelmissa esitetään OVK I mukainen TP-ennuste							
Tunnusluvut	TP 2021	TA 2022	TPE 2022 OVK I *	TPE 2022 OVK II *	TA 2023	TS 2024	TS 2025
Ylijäämä taseessa	43 109 207	45 200 003	44 114 616	44 950 248	50 214 076	44 468 202	36 444 463
Vuosikate poistoista %	188 %	128 %	125 %	110 %	154 %	81 %	76 %
Vuosikate €/asukas	813,4	658,7	603,9	553,9	837,1	534,1	555,1
Asukasmäärä	44 136	45 207	45 207	44 579	45 300	45 681	46 290

LIIKELAITOSTEN VAIKUTUS KUNNAN TILIKAUDEN TULOKSEN MUODOSTUMISEEN

	Talousarvio 2023		Eliminoinnit		Talousarvio 2023
	Kunnan tuloslaskelmaosa	Liikelaitokset yhteensä	Kunta	Liikelaitokset	Kunnan tuloslaskelma-osa ml. liikelaitokset
Toimintatuotot					
Myyntituotot, ulkoiset	5 102 606	10 448 322			15 550 928
Myyntituotot, sisäiset	869 503	9 998 954	-869 503	-9 998 954	0
Maksutuotot	3 431 830				3 431 830
Tuet ja avustukset	2 509 466	55 000			2 564 466
Muut toimintatuotot, ulkoiset	32 170 118	325 100			32 495 218
Muut toimintatuotot, sisäiset	945 441		-945 441		0
Toimintatuotot yhteensä	45 028 964	20 827 376	-1 814 944	-9 998 954	54 042 442
Toimintakulut					
Henkilöstökulut	-73 428 200	-6 504 393			-79 932 593
Palvelujen ostot, ulkoiset	-30 594 842	-2 225 995			-32 820 837
Palvelujen ostot, sisäiset	-9 872 781	-930 376	9 872 781	930 376	0
Aineet, tarv. ja tavarat, ulkoiset	-8 900 290	-3 967 449			-12 867 739
Aineet, tarv. ja tavarat, sisäiset	-119 700	0	119 700		0
Avustukset ulkoiset	-7 903 680	0			-7 903 680
Muut toimintakulut, ulkoiset	-25 140 375	-203 705			-25 344 080
Muut toimintakulut, sisäiset	0	-891 041	0	891 041	0
Toimintakulut yhteensä	-155 959 869	-14 722 959	9 992 481	1 821 417	-158 868 930
Toimintakate	-110 930 905	6 104 417	8 177 537	-8 177 537	-104 826 488
Verotulot					
Verotulot	109 850 000	0			109 850 000
Valtionosuudet					
Valtionosuudet	32 240 516	0			32 240 516
Rahoitustuotot ja -kulut					
Rahoitustuotot ja -kulut	893 000	-238 000	-162 000	162 000	655 000
Korkotuotot, ulkoiset	0	0			0
Muut rahoitustuotot, ulkoiset	2 208 000	0			2 208 000
Korvaus peruspääomasta	162 000	0	-162 000	0	0
Korkokulut, ulkoiset	-1 024 000	-76 000	0	0	-1 100 000
Korvaus peruspääomasta	0	-162 000		162 000	0
Muut rahoituskulut	-453 000	0	0	0	-453 000
Vuosikate	32 052 611	5 866 417	8 015 537	-8 015 537	37 919 028
Poistot ja arvonalentumiset					
Poistot ja arvonalentumiset	-21 027 700	-3 640 000			-24 667 700
Suunnitelman mukaiset poistot	-21 027 700	-3 640 000			-24 667 700
Tilikauden tulos	11 024 911	2 226 417	8 015 537	-8 015 537	13 251 328
Varausten ja rahastojen muutokset	-7 987 500	0	0	0	-7 987 500
Tilikauden ylijäämä (-alijäämä)	3 037 411	2 226 417	8 015 537	-8 015 537	5 263 828

Liikelaitosten vaikutus kunnan toimintakatteeseen:

	Liikelaitokset	Kunnan muut tehtävät	Yhteensä
Ulkoisen myynti	10 448 322	5 102 606	15 550 928
Muut ulkoiset toimintatuotot	380 100	38 111 414	38 491 514
Henkilöstökulut	-6 504 393	-73 428 200	-79 932 593
Ulkoiset palvelujen ostot	-2 225 995	-30 594 842	-32 820 837
Ulkoiset materiaaliostot	-3 967 449	-8 900 290	-12 867 739
Muut ulkoiset kulut	-203 705	-33 044 055	-33 247 760
Vaikutus kunnan toimintakatteeseen	-2 073 120	-102 753 368	-104 826 488

Liikelaitosten vaikutus kunnan vuosikatteeseen:

	Liikelaitokset	Kunnan muut tehtävät	Yhteensä
Vaikutus kunnan toimintakatteeseen	-2 073 120	-102 753 368	-104 826 488
Ulkoiset rahoituserät	-76 000	142 821 516	142 745 516
Vaikutus kunnan vuosikatteeseen	-2 149 120	40 068 148	37 919 028

Liikelaitosten vaikutus kunnan poistojen määrään ja tilikauden tulokseen:

	Liikelaitokset	Kunnan muut tehtävät	Yhteensä
Vaikutus kunnan vuosikatteeseen	-2 149 120	40 068 148	37 919 028
Vaikutus kunnan poistoihin	-3 640 000	-21 027 700	-24 667 700
Varausten ja rahastojen muutokset		-7 987 500	-7 987 500
Vaikutus kunnan tilikauden tulokseen	-5 789 120	11 052 948	5 263 828

Investointiosa
Investointiohjelma 2023 - 2027

INVESTOINNIT 2023 – 2027
1000 €, alv 0%

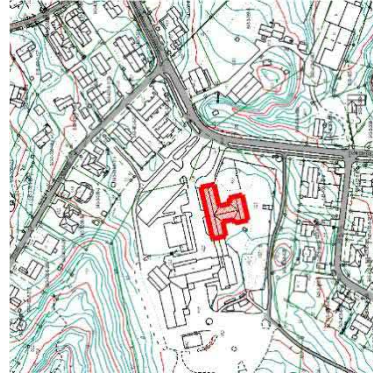
	Hanke yht.	Hanke suun. kaudella 2023- 2025	2023	2024	2025	2026	2027
1. Kiinteä omaisuus							
Maa-alueiden hankinta	22 500	7 500	2 500	2 500	2 500	2 500	2 500
Muu maanmyyntitulo (hankintahintavähennys)	-13 500	-4 500	-1 500	-1 500	-1 500	-1 500	-1 500
Maanhankinta yhteensä	9 000	3 000	1 000	1 000	1 000	1 000	1 000
2. Talonrakennus							
2.1 Päiväkodit							
Syrjälän päiväkotit, peruskorjaus	3 050	3 050	250	1 400	1 400		
Hellaspolku/Tornitien päiväkotit (erityisryhmät)	5 700	0				300	2 700
Mäntysalon päiväkodin peruskorjaus	3 150	0					
Uusi KK:n päiväkotit, Laidunkaaren laajentaminen							
Havumäen päiväkotit, peruskorjaus	1 500	0					
2.2 Koulut							
Syrjälän koulun peruskorjaus	8 400	700		100	600	3 850	3 850
Länsikaaren koulun peruskorjaus	4 200	0					50
Mäntysalon koulun peruskorjaus	12 500	0					200
Korttelikoulu/Kla/Lintumetsä	3 150	0					
Nurmijärven yhteiskoulu (NYK) ja lukio	26 500	13 500	200	800	12 500	13 000	
Lepsämän koulu, uudisrakennus	3 200	500	500				
Urheilupuiston koulu, uudishanke *)	19 500	1 100		100	1 000	9 000	9 400
Rajamäen kampus, uudishanke **)	27 500	27 430	5 000	11 250	11 180		
Rajamäen kampus, II vaihe	5 600						100
*) Mahdollisesta elinkaarimallista ja rahoitusmuodosta päätös v:n 2023 aikana							
**) Rahoitusmuodosta päätös syksyllä 2022							
2.3 Toimialojen yhteiset							
Kunnan varikko	2 900	500	500				1 000
2.4 Aleksian keittiöt							
Palvelukeittiöhanke	1 500	500	500				
2.5 Pienet talohankkeet							
Pienet talohankkeet	12 220	3 800	1 200	1 300	1 300	1 400	1 400
Koulujen ja päiväkotien pihojen ja leikkiv. kunnostus	3 900	900	300	300	300	300	600
Talonrakennus yhteensä		0					
Brutto	148 150	51 980	8 450	15 250	28 280	27 850	19 300
Netto	148 150	51 980	8 450	15 250	28 280	27 850	19 300

3. Kiinteät rakenteet ja laitteet							
Kunnallistekniikan rakentaminen avustukset ja rahoitusosuudet	123 589	35 315	12 950	11 910	10 455	10 505	12 900
Klaukkalan tieverkko	8 700	650	600	50			
Kunnan ja valtion yhteishankkeet	14 975	4 630	1 460	1 010	2 160	600	150
Kiinteät rakenteet ja laitteet yhteensä	136 935	40 595	15 010	12 970	12 615	11 105	13 050
4. Irtaimisto, laitteet, ajoneuvot ja muut							
4.1 Konsernipalveluiden toimiala							
Tietotekniikka	300	150	150				
Kalusteet, kunnanvirasto	100	0					
Konsernipalvelut yhteensä	400	150	150	0	0	0	0
4.2 Sivistys- ja hyvinvointitoimiala							
Päiväkodit	1 000	700			700	300	0
Koulut	5 100	2 600	400		2 200	2 500	
Kirjasto- ja kulttuuripalvelut	20	20	20				
Liikuntapalvelut	620	0					
Sivistys- ja hyvinvointitoimiala yhteensä	6 120	3 320	420	0	2 900	2 800	0
4.3 Ympäristötoimiala							
Kiinteistö- ja mittausoimi	280	90	30	30	30	30	30
Tekninen keskus	3 415	1 165	380	405	380	380	380
Ympäristötoimiala yhteensä	3 285	1 255	410	435	410	410	410
		0					
Kaikki toimialat yhteensä	11 375	4 725	980	435	3 310	3 210	410
Investoinnit yhteensä ilman liikelaitoksia							
Investoinnit ilman liikelaitoksia, brutto			26 940	31 155	46 705	44 665	35 260
Rahoitusosuudet			0	0	0	0	0
Maanmyynti			-1 500	-1 500	-1 500	-1 500	-1 500
Investoinnit, netto	305 460	100 300	25 440	29 655	45 205	43 165	33 760
Kohta "6. Liikelaitokset" informatiivisina, päätöksenteko erikseen.							
5. Liikelaitokset							
5.1 Nurmijärven vesi							
Kulut			8 820	15 650	17 195	9 255	7 610
<i>Liittymismaksut, infotieto</i>			-3 500	-1 300	-1 300	-1 300	-1 300
<i>Netto, infotieto</i>			5 320	14 350	15 895	7 955	6 310
5.2 Aleksia							
Kulut			150	100	100	100	100
Liikelaitokset yhteensä	42 015		8 970	15 750	17 295	9 355	7 710
Investoinnit yhteensä							
Netto			34 410	45 405	62 500	52 520	41 470
Investoinnit yhteensä, brutto			35 910	46 905	64 000	54 020	42 970
Rahoitusosuudet			0	0	0	0	0
Maanmyynti (hankintahintavähennys)			-1 500	-1 500	-1 500	-1 500	-1 500
Investoinnit, netto			34 410	45 405	62 500	52 520	41 470

Investointiohjelman hankekortit vuosille 2023–2027

Päiväkodit

Syrjälän päiväkoti, peruskorjaus

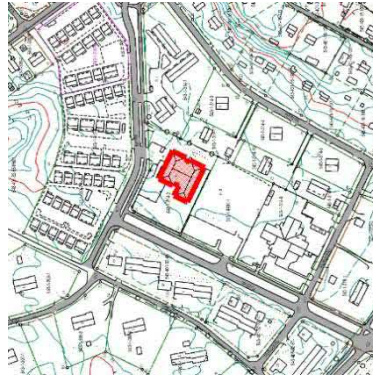
3.050.000 €, aloitus 2023

käyttötalousvaikutus: +6 000 €/v

väistötilojen kustannus 250 000€

Hankkeen laajuus noin 1.070 hu². Rakennustekninen peruskorjaus vuonna 1987 valmistuneissa tiloissa: ulkopuoliset työt, pintarakenteiden ja kiintokalusteiden uusiminen, rakenteellisia korjauksia sekä talotekniikkauudistaminen. Pieniä tilamuutoksia sekä toiminnallisia muutoksia. Suunnittelu 2023 ja rakentaminen 2024–2025.

Rajamäen päiväkoti

5.700.000 €, aloitus 2026

käyttötalousvaikutus: +/- 0 €/v

Hankkeen laajuus noin 1.500 hu². Rakennus korvaa väistötiloissa olevan Tornitien päiväkodin. Suunnittelu mahdollisesti 2026. Rakennuspaikka varmistetaan. Hellaspölen alue on myös mahdollinen, edellyttää asemakaavamuutosta. Rakentaminen 2027–2028.

Koulut

Syrjälän koulu, peruskorjaus

8.400.000 €, aloitus: 2024

käyttötalousvaikutus: +/- 0 €/v

Väistötilojen kustannus

Laajuus noin 3.000 hum². Vuonna 1988 valmistuneen rakennuksen peruskorjaus, välituntipihan sadevesiviemäröinti, ulkoalueen pintavesien kuivatusjärjestelmän peruskorjaus sekä maastonmuotoilu kosteusteknisesti toimivammaksi. Suunnittelu 2024–2025. Rakentaminen 2026–2027.

Nurmijärven yhteiskoulu (NYK) ja lukio

26.500.000 €, aloitus: 2024

käyttötalousvaikutus: -17 000 €/v

väistötilojen kustannus 2.500.000 €

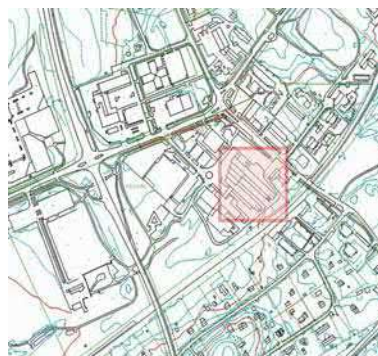
Laajuus noin 8.086 hum². Uusin rakennusosa Askola ja Mikkola sekä vanha liikuntasali säilytetään. Muilta osin rakennus laajennusosineen puretaan. Mikkola ja Askola ovat hanke-suunnitelmaratkaisussa perusopetuksen käytössä. Lukion tilat, ruokailu-monitoimitila ja liikuntasali sijoittuvat uudisrakennusosiin. Mikkolassa sijaitseva keittiö laajentuu uudisrakennusosaan. Vanha liikuntasali säilyy mm. juhla-, kokous- ja opetuskäytössä. Edellyttää asemakaavamuutosta.

Suunnittelu ajoittuu vuoteen 2023 ja rakentaminen vuosille 2024–2026.

Rajamäen kampus

27.500.000 €, aloitus: 2023

käyttötalousvaikutus: +280 000 €/v

Hankkeen laajuus on noin 10.260 hm². Ensimmäisen vaiheen laajuus on noin 6.650 hm².

Hankkeella korvataan elinkaarensa päähän tulleet Seitsemän veljeksien koulu, nuorisotilat ja Rajamäen kirjasto ja peruskorjataan Kuntola. Toteutus on KVR-urakka. Rakentaminen vuosina 2023–2025. Nuorisotilat ja kirjasto rakennetaan toisessa vaiheessa vuosina 2028–2029.

Kuntolan peruskorjaus (sisältyy kampushankkeeseen)

käyttötalousvaikutus: +/- 0 €/v

Hankkeen laajuus on noin 1.800 brm². Rakennus on valmistunut vuonna 1986 ja sitä on laajennettu vuonna 1999. Hanke sisältää vauri-oituneiden rakenteiden korjaamisen. Rakentaminen vuosina 2023–2024. Kuntolan peruskorjaus tulee pyrkiä yhteensovittamaan muun Rajamäen kampushankkeen kanssa. Hankkeen toteuttamista uudishankkeena tutkitaan kampuksen suunnittelun yhteydessä.

Urheilupuiston koulun uudisrakennus

19.500.000 €, aloitus: 2024

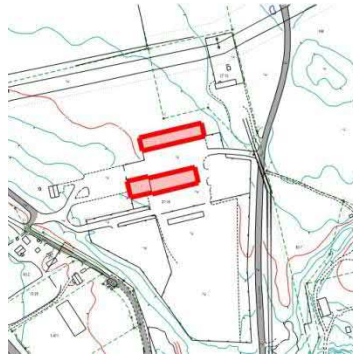
käyttötalousvaikutus: +72 000 €/v

Hankkeen laajuus on noin 5.500 brm². Hanke korvaa elinkaaren päähänsä tulleen Urheilupuiston koulun. Hankesuunnitelma laadittiin 2021 ja hankinnan valmistelu ajoittuu vuosille 2024–2025. Rakentaminen vuosina 2026–2027. Hankkeessa tutkitaan ulkopuolisen rahoituksen mahdollisuudet.

Toimialojen yhteiset hankkeet

Varikko, peruskorjaus ja laajennus

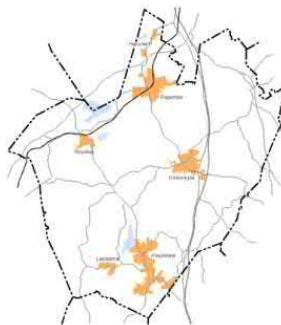
2.900.000 €, aloitus: 2023

käyttötalousvaikutus: +/- 0 €/v

Hankesuunnitelma päivitettiin 2021. Hanke sisältää mm. maastomittausyksikön siirron Punamullantieltä varikolle. Vuonna 1980 valmistuneiden rakennusten peruskorjaus tai uusiminen, varastoalueiden ja kylmien katosten uudelleen järjestelyt. Päärakennus 2.240 brm², hallirakennus 1.150 brm². Rakennussuunnittelu alkoi 2022. Rakentaminen vaiheittain vuosina 2023 ja 2027–2028. Kunnanhallituksen talousarviokäsittelyssä investoinnin laajuutta muutettiin siten, että vuoden 2023 määrärahaa vähennettiin 500 000 euroa. Lisäksi selvitetään järjestelmät siten, että kaikkea ei tarvitse varastoida itse huoltovarmuus huomioiden.

Aleksian keittiöt

Pikku Pata, palvelu- ja jakelukeittiöiden muutostyöt

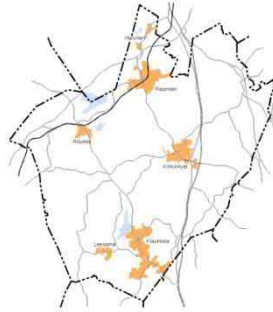
4.400.000 €, aloitus: 2018

käyttötalousvaikutus: -65.000 €/v

Rajamäen alueen, Klaukkalan alueen ja Kirkonkylän alueen palvelukeittiöt. Aleksian "Iso Pata"-projektin toteutus vaiheittain järjestyksessä Rajamäki - Klaukkala - Kirkonkylä. Uudentyyppinen palvelutuotanto ja uuden valmistuskeittiön rakentaminen edellyttävät muutoksia palvelukeittiöihin, yhteensä noin 60 kpl. Suunnittelu aloitettu rinnan aluekeittiöiden kanssa 2017. Toteutus alkoi 2018 ja valmistuu 2023.

Pienet talohankkeet

Muut pienet talohankkeet

1.200.000–1.400.000 € per vuosi,
vuosina 2023–2027

Pienet investointiluonteiset hankkeet hintaluokassa 30.000–300.000 € tarkemman erillishjelman mukaan. Tekninen lautakunta hyväksyy vuosittain käyttösuunnitelmien hyväksymisvaiheessa toteuttamisen erillissuunnitelman.

Koulujen ja päiväkotien leikkipihat, peruskorjaus

300.000 € - 600.000 € per vuosi,
vuosina 2023–2027

Koulujen ja päiväkotien pihojen peruskorjaukset erillishjelman mukaan hallintokuntien osoittamassa järjestyksessä. Vuosittain tehdään perusteellinen korjaus joko yhteen päiväkodin leikkipihaan tai yhteen koulun välituntiin. Yksittäisten leikkivälineiden uusimiseen muissa kohteissa on erillinen määräraha.

Investointiesityksiin liittyvä irtaimisto ja kalusto

Sivistys- ja hyvinvointitoimiala
 Investointiesityksiin liittyvä irtaimisto ja kalusto 2023-2027
 1 000 € alv 0%
 Kalustoesitykset

Kohde	Pääsisältö	2023	2024	2025	2026	2027	Yht. €-arvio	Tarveselvitys
Päiväkodit								
Syrjälän päiväkotii, peruskorjaus	Laajennuksen yhteydessä tarvitaan uutta irtaimistoa			400			400	
Hellaspolun-Tornitien päiväkodin uudisrakennus	Uudisrakennuksen kalusto			300			300	
Kirkonkylän päiväkodin uudisrakennus	Uudisrakennuksen kalusto				300		300	
Päiväkodit yht:		0	0	700	300	0	1 000	
Koulut								
Lukio ja NYK (peruskoulu), Kirkonkylä	Uudisrakennuksen kalusto				1 500		1 500	
Rajamäen kampus	Uudisrakennuksen kalusto			800	600		1 400	
Lepsämän koulu, uudisrakennus	Uudisrakennuksen kalusto	400					400	
Urheilupuiston koulu	Uudisrakennuksen kalusto			1 400			1 400	
Syrjälän koulu, peruskorjaus					400		400	
Koulut yht:		400	0	2 200	2 500		5 100	
Kirjasto- ja kulttuuripalvelut								
Klaukkalan kirjaston tilauudistus, vaihe II (jatkuu vuonna 2023)		20					20	
Kirjasto ja kulttuuri yht:		20	0	0	0		20	
Sivistys- ja hyvinvointitoimiala yhteensä		420	0	2 900	2 800		6 120	

Ympäristötoimiala
Investointiesityksiin liittyvä irtaimisto ja kalusto 2023-2026
1 000 € alv 0%
Kalustoesitykset

Kohde	Pääsisältö	2023	2024	2025	2026	2027	Yht. €-arvio	Tarveselvitys
Asemakaavoitus- ja rakennuslautakunta								
Takymetri			30		30		60	
GNSS-laitteet		30		30		30	90	
Asemakaavoitus- ja rakennuslautakunta yhteensä		30	30	30	30	30	150	
Tekninen lautakunta konevarikko (ohjeellinen)								
Kevyt kuorma-auto: katujen kunnossapito; korvaa vanhan		100						
Lisälaitteet: katujen kunnossapito; korvaa vanhoja ja uushankintaa		50						
Hlekkavarasto: Rajamäkeen		150						
Leasing pakettiautojen lunastus (vuonna 2017 hankitut 5 kpl)		80						
Suurteholeikkuri; vihertoimi: korvaa vanhan			40					
Kunnossapitotraktori; katujen kunnossapito; korvaa vanhan			180					
Ajettava 2-valssijyrä n. 3tn, konevarikko			35					
Lisälaitteet: katujen kunnossapito; korvaa vanhoja ja uushankintaa			75					
Kuorma-auton sirotinlaite, konevarikko			75					
Henkilönostin: konevarikko: korvaa vanhan				60				
Lisälaitteet: katujen kunnossapito; korvaa vanhoja ja uushankintaa				20				
Tiehöylä: katujen kunnossapito, korvaa vanhan/Vammas.				300				
Kuorma-auton sirotinlaite, konevarikko					70			
Lisälaitteet: katujen kunnossapito; korvaa vanhoja ja uushankintaa					100			
Kunnossapitolaitteistot: viher- ja liikuntatoimi; korvaa vanhoja					100			
Katos konevarikon koneille ja lisälaitteille					110			
Lisälaitteita/kalustoa: katujen kunnossapito, korvaa vanhoja						150		
Trukki: mm. keskusvarasto, korvaa vanhan						80		
Kunnossapitolaitteistot, viher- ja ikkuntatoimi, korvaa vanhoja						150		
Tekninen lautakunta yhteensä		380	405	380	380	380	1 165	
Ympäristötoimiala yhteensä		410	435	410	410	410	2 075	

Aleksia ruoka- ja siivouspalvelut
Investointiesityksiin liittyvä irtaimisto ja kalusto 2023-2026
1 000 € alv 0%
Kalustoesitykset

Kohde	Pääsisältö	2023	2024	2025	2026	2027	Yht. €-arvio	Tarveselvitys
Kalusto								
Ruokapalvelujen kalusto		150	100	100	100	100	550	

Rahoitusosa

Nurmijärven kunta
(kuntaemo)

Rahoituslaskelma, €	TP 2021	TA 2022	TPE 2022	TA 2023	TS 2024	TS 2025
Toiminnan rahavirta	23 961 272	15 373 053	13 050 974	27 252 611	13 920 862	14 373 988
Vuosikate	30 198 787	24 373 053	22 050 974	32 052 611	17 720 862	18 173 988
Tulorahoituksen korjauserät	- 6 237 515	- 9 000 000	- 9 000 000	-4 800 000	-3 800 000	-3 800 000
Investointien rahavirta	-12 572 307	-24 726 000	-24 975 600	-20 640 000	-26 355 000	-41 705 000
Käyttöomaisuusinvestoinnit	- 23 539 398	- 39 610 000	- 39 859 600	-26 940 000	-31 155 000	-46 705 000
Rahoitusosuudet investointimenoihin	1 310 511	1 844 000	1 844 000	0	0	0
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	9 656 581	13 040 000	13 040 000	6 300 000	4 800 000	5 000 000
Toiminnan ja investointien rahavirta	11 388 965	-9 352 947	-11 924 626	6 612 611	-12 434 138	-27 331 012
Rahoituksen rahavirta					0	0,0
Antolainauksen muutokset	- 10 436				0	0
Antolainasaamisten lisäykset	- 76 906				0	0
Antolainasaamisten vähennykset	66 470				0	0
Lainakannan muutokset	12 016 160	11 500 000	11 500 000	-3 000 000	13 900 000	28 300 000
Pitkäaikaisten lainojen lisäykset	35 000 000	50 500 000	50 500 000	11 000 000	24 000 000	60 800 000
Pitkäaikaisten lainojen vähennykset	- 42 633 829	- 16 100 000	- 16 100 000	-16 100 000	-16 100 000	- 42 500 000
Lyhytaikaisten lainojen muutokset	19 649 989	- 22 900 000	- 22 900 000	2 100 000	6 000 000	10 000 000
Oman pääoman muutokset	-8 901				0	0
Muut maksuvalmiuden muutokset	-20 562 535		-335 000		0	0
Maankäyttösop. enn.maks. tuloutus	-4 459 302	-800 000	-800 000	-450 000	-300 000	-300 000
Rahoituksen rahavirta	-8 565 713	10 700 000	10 365 000	-3 450 000	13 600 000	28 000 000
Rahavarojen muutos	2 823 253	1 347 053	-1 559 626	3 162 611	1 165 862	668 988
Lainakanta	217 264 567	237 820 671	224 670 000	221 670 000	235 570 000	263 870 000
Asukasluku	44 136	45 207	45 207	45 300	45 681	46 290
Lainat/asukas	4 923	5 261	4 970	4 893	5 157	5 700

Nurmijärven kunta
(sis. liikelaitokset)

Rahoituslaskelma, €	TP 2021	TA 2022	TPE 2022 OVK I	TPE 2022 OVK II	TA 2023	TS 2024	TS 2025
Toiminnan rahavirta	29 664 295	20 778 296	18 301 905	15 694 437	33 119 028	20 596 926	21 894 762
Vuosikate	35 901 810	29 778 296	27 301 905	24 694 437	37 919 028	24 396 926	25 694 762
Tulorahoituksen korjaukset	- 6 237 515	- 9 000 000	-9 000 000	-9 000 000	-4 800 000	- 3 800 000	- 3 800 000
Investointien rahavirta	- 17 882 872	- 34 641 000	- 34 890 600	- 33 387 001	-29 610 000	- 42 105 000	- 59 000 000
Käyttöomaisuusinvestoinnit	- 28 849 964	- 49 525 000	- 49 774 600	-48 271 001	-35 910 000	- 46 905 000	- 64 000 000
Rahoitusosuudet investointimenoihin	1 310 511	1 844 000	1 844 000	1 844 000	0		
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	9 656 581	13 040 000	13 040 000	13 040 000	6 300 000	4 800 000	5 000 000
Toiminnan ja investointien rahavirta	11 781 423	- 13 862 704	- 16 588 695	- 17 692 564	3 509 028	- 21 508 074	- 37 105 238
Rahoituksen rahavirta							
Antolainauksen muutokset	52 184				0		
Antolainasaamisten lisäykset	- 14 286						
Antolainasaamisten vähennykset	66 470						
Lainakannan muutokset	10 543 896	14 500 000	14 500 000	10 370 000	-3 000 000	21 900 000	37 000 000
Pitkäaikaisten lainojen lisäykset	35 000 000	53 500 000	53 500 000	53 000 000	11 000 000	32 000 000	69 500 000
Pitkäaikaisten lainojen vähennykset	- 45 633 829	-16 100 000	-16 100 000	-17 410 000	-16 100 000	- 16 100 000	- 42 500 000
Lyhytaikaisten lainojen muutokset	21 177 725	-22 900 000	-22 900 000	-25 220 000	2 100 000	6 000 000	10 000 000
Oman pääoman muutokset	- 8 901						
Muut maksuvalmiuden muutokset	-19 546 201						
Vesilaitoksen liittymismaksut, vieras po	1 507 012	1 300 000	1 300 000	1 300 000	3 500 000	1 300 000	1 300 000
Maankäyttösop. enn.maks. tuloutus	-4 459 302	-800 000	-800 000	-800 000	-450 000	- 300 000	- 300 000
Rahoituksen rahavirta	-8 959 022	15 000 000	15 000 000	10 870 000	50 000	22 900 000	38 000 000
Rahavarojen muutos	2 822 401	1 137 296	-1 588 695	-6 822 564	3 559 028	1 391 926	894 762
Lainakanta	217 264 567	234 220 671	231 800 000	227 670 000	224 670 000	246 570 000	283 570 000
Asukasluku	44 136	45 207	45 207	44 579	45 300	45 681	46 290
Lainat/asukas	4 923	5 181	5 128	5 107	4 960	5 398	6 126

LIIKELAITOSTEN VAIKUTUS KUNNAN TOIMINNAN RAHOITUKSEEN

	Talousarvio 2023		Eliminoinnit		Talousarvio 2023
	Kunnan rahoitusosa	Liikelaitokset yhteensä	Kunta	Liikelaitokset	Kunnan rahoitusosa ml. liikelaitokset
Tulorahoitus					
Vuosikate	32 052 611	5 866 417	8 015 537	-8 015 537	37 919 028
Tulorahoituksen korjauserät	-4 800 000				-4 800 000
Investointien rahavirta					
Ulkoiset investointimenot	-26 940 000	-8 970 000			-35 910 000
Rah.osuudet investointimenoihin					0
Omaisuuuden ulkoiset luovutukset	6 300 000				6 300 000
Toiminnan ja invest. rahavirta	6 612 611	-3 103 583	8 015 537	-8 015 537	3 509 028
Rahoituksen rahavirta					
Antolainauksen muutokset					
Antolainasaamisten lisäys					0
Lainakannan muutokset			0	0	0
Pitkäaikaisten lainojen muutos	-5 100 000				-5 100 000
Lyhytaikaisten lainojen muutos	2 100 000				2 100 000
Korottomien velkojen muutos		3 500 000			3 500 000
Maankäyttösup. enn.maks. tuloutus	-450 000				-450 000
Rahoituksen rahavirta	-3 450 000	3 500 000	0	0	50 000
Vaikutus maksuvalmiuteen	3 162 611	396 417	8 015 537	-8 015 537	3 559 028

Liikelaitoksen vaikutus kunnan toiminnan ja investointien rahavirtaan

	Liikelaitokset	Kunnan muut tehtävät	Yhteensä
Vaikutus kunnan vuosikatteeseen	-2 149 120	40 068 148	37 919 028
Ulkoiset tulorahoituksen korjauserät		-4 800 000	-4 800 000
Ulkoiset investointimenot	-8 970 000	-26 940 000	-35 910 000
Ulkoiset investointitulot	0	6 300 000	6 300 000
Vaikutus toiminnan ja investointien rahavirtaan	-11 119 120	14 628 148	3 509 028

Liikelaitoksen vaikutus kunnan rahoituksen rahavirtaan

	Liikelaitokset	Kunnan muut tehtävät	Yhteensä
Ulkoiset antolainasaamisten muutokset		0	0
Ulkoisen lainakannan muutokset	0	-3 000 000	-3 000 000
Ulkoisten korottomien velkojen muutokset	3 500 000	0	3 500 000
Maankäyttösup. enn.maks. tuloutus		-450 000	-450 000
Vaikutus rahoituksen rahavirtaan	3 500 000	-3 450 000	50 000

Liikelaitoksen vaikutus kunnan maksuvalmiuteen

	Liikelaitokset	Kunnan muut tehtävät	Yhteensä
Vaikutus toiminnan ja invest. rahavirtaan	-11 119 120	14 628 148	3 509 028
Vaikutus rahoituksen rahavirtaan	3 500 000	-3 450 000	50 000
Vaikutus kunnan maksuvalmiuteen	-7 619 120	11 178 148	3 559 028

LIIKELAITOKSET

Nurmijärven vesi -liikelaitos

Nurmijärven Vesi –liikelaitos

Tuloslaskelma	TP 2021	TA 2022	TPE 2022	TA 2023	2024	2025
Liikevaihto	10 298 023	10 160 000	10 610 000	10 686 970	11 761 970	12 929 970
Valmistus omaan käyttöön						
Liiketoiminnan muut tuotot	352 106	280 000	280 000	322 500	172 500	22 500
Materiaalit ja palvelut						
Aineet, tarv. ja tavarat	-1 210 214	-1 335 000	-1 335 000	-1 404 400	-1 449 400	-1 469 400
Palvelujen ostot	-1 971 184	-2 085 128	-2 085 128	-2 107 727	-2 134 727	-2 145 727
Henkilöstökulut						
Palkat ja palkkiot	-1 078 126	-1 171 900	-1 171 900	-1 196 150	-1 207 800	-1 217 100
Henkilösivukulut						
Eläkekulut	-218 752	-235 400	-235 400	-242 200	-244 100	-245 700
Muut henkilösivukulut	-41 825	-43 060	-43 060	-46 680	-47 160	-47 550
Poistot ja arvonal.	-2 730 074	-3 100 000	-3 100 000	-3 500 000	-4 000 000	-4 200 000
Liiketoiminnan muut kulut	-271 812	-170 000	-170 000	-167 645	-169 645	-170 645
Liikelylijäämä (-alijäämä)	3 128 142	2 299 512	2 749 512	2 344 668	2 681 638	3 456 348
Rahoitustuotot ja -kulut						
Korkotuotot	582					
Muut rahoitustuotot	4 010					
Kunnalle maksetut korkokulut	-137 219					
Korkokulut	-2 675	-90 000	-90 000	-76 000	-160 000	-290 000
Korvaus peruspääomasta	-162 000	-162 000	-162 000	-162 000	-162 000	-162 000
Muut rahoituskulut						
Ylijäämä (alijäämä) ennen var.	2 830 840	2 047 512	2 497 512	2 106 668	2 359 638	3 004 348
Poistoeron lis. (-) tai väh. (+)						
Varausten lis. (-) tai väh. (+)						
Tilikauden ylijäämä (-alijäämä)	2 830 840	2 047 512	2 497 512	2 106 668	2 359 638	3 004 348

Rahoituslaskelma	TP 2021	TA 2022	TPE 2022	TA 2023	2024	2025
Toiminnan rahavirta	5 560 914	5 147 512	5 597 512	5 606 668	6 359 638	7 204 348
Liiketoimintajäämä	3 128 142	2 299 512	2 749 512	2 344 668	2 681 638	3 456 348
Poistot ja arvonnukset	2 730 074	3 100 000	3 100 000	3 500 000	4 000 000	4 200 000
Rahoitustuotot- ja kulut	- 297 302	- 252 000	- 252 000	-238 000	- 322 000	- 452 000
Investointien rahavirta	- 5 247 733	- 9 715 000	- 9 715 000	-8 820 000	- 15 700 000	- 17 295 000
Käyttöomaisuusinvestoinnit	- 5 247 733	- 9 715 000	- 9 715 000	-8 820 000	- 15 700 000	- 17 295 000
Rahoitusosuudet inv.menoihin						
Vars. toiminta ja inv., netto	313 181	- 4 567 488	- 4 117 488	-3 213 332	- 9 340 362	- 10 090 652
Käyttöomaisuusinvestointien muutos, %		85,1		-9,2	78,	10,2
Vuosikate nettoinvestoinneista, %	59,6	23,7		26,6	17,1	20,0
Rahoituksen rahavirta						
Antolainauksen muutokset	- 3 850					
Antolainasaamisten lisäys muilta						
Lainakannan muutokset	- 3 000 000	3 000 000	3 000 000		8 000 000	8 700 000
Pitkäaikaisten lainojen lisäykset						
Pitkäaikaisten lainojen vähennykset	- 3 000 000					
Lyhytaikaisten lainojen muutos kunnalta						
Lyhytaikaisten lainojen muutos						
Oman pääoman muutokset						
Muut maksuvalm. muutokset	2 690 670	1 300 000	1 300 000	3 500 000	1 300 000	1 300 000
Saamisten muutos kunnalta	1 396 471					
Saamisten muutos	-221 762					
Korottomien velkojen muutos kunnalta	-706 288					
Korottomien velkojen muutos	2 222 249					
Rahoituksen rahavirta	-313 180	4 300 000	4 300 000	3 500 000	9 300 000	10 000 000
Lainakanta	0	3 000 000	3 000 000	3 000 000	11 000 000	19 700 000
Asukasluku	44 136	44 466	44 579	45 300	45 681	46 290
Investoinnit / asukas	118,9	218,5	217,9	194,7	343,7	373,6
Lainat/asukas	0	67	67	66	241	426
	TP 2021	TA 2022	TPE 2022	TA 2023	2024	2025
HTV 1	22,2	23	22,6	23	23	23
Yhteensä						
Eläkkeelle jääviä, arvio	1	2	2	0	1	0

Liikelaitoksen strategia

Nurmijärven Vesi –liikelaitos huolehtii toiminta-alueensa vesihuoltopalvelujen tuottamisesta pitkäjänteisesti ja asiakaslähtöisesti.

Olellaiset muutokset vuonna 2023 ja niiden vaikutus tuloihin/menoihin (verrattuna TPE 2022)		
Tulot	Muutos	Euroa
	Myyntituotot	76 000
	Veden ja jäteveden käyttö- ja perusmaksuihin ei ole tulossa muutoksia. Veden käytön ennustetaan kasvavan 0,5 %.	
	Muut toimintatuotot	42 000
	Liikevaihtoon kuulumattomat tuotot	
Menot	Muutos	Euroa
	Henkilöstökulut	34 700
	Kuluja nostavat yleiskorotusvaraukset sekä aikaisempina vuosina täyttämättä olleiden vakanssien täyttäminen.	
	Palvelujen ostot	23 000
	Lietteen käsittely-, yhdistelmäauto-, tv-kuvaus-, kaivinkone- ja kuorma-autopalveluissa on vuonna 2023 tulossa optiovuosien käyttöönottoja sekä hintojen indeksitarkastuksia.	
	Aineet, tarv. ja tavarat	70 000
	Kustannukset nousevat polttoaineiden, lämmitysöljyn, prosessikemikaalien ja sähkön hintojen osalta. Lisäksi vedenkäytön kasvun seurauksena kasvavat pumppausmäärät ja jätevedenpuhdistamoiden kuormituksen kasvu, jotka molemmat lisäävät sähkön- ja kemikaalienkulutusta. Verkostomateriaalihankintojen sopimukset vanhenevat vuoden 2022 lopussa ja uusien sopimusten osalta varaudutaan hinnan nousuun.	

Liikelaitoksen tavoitteet

Nurmijärven Vesi –liikelaitoksen johtokuntaan nähden sitovat tavoitteet on esitetty alla.

Tavoite	Tavoitteen mittari	Tavoitteen lähtötaso				Mittarin tavoitetaso	Toimenpiteet
		TP 2020	TP 2021	TA 2022	TA 2023		
Asiakastyytyväisyyden paraneminen	Asiakastyytyväisyys-tutkimuksen WACSI -indeksi (asteikko 4-10)	8,53	8,58	>8,58	>8,58	Häiriökartan esittäminen internetsivuilla, häiriötekstiviestien lähetyksen myös virka-ajan ulkopuolella	
Vedenjakelun toimitusvarmuus	Putkikirkkojen suhteellinen määrä (kpl/100 km/vuosi)	3,1	3,4		3,3		
Talousveden laatu	Laatuvaatimukset ja -tavoitteet täyttävä vedenlaatu (%)				100		
Vesijohtoverkoston vuotovesimäärän vähentäminen	Aluemittojärjestelmän uusien käytössä olevien kaivojen lukumäärä (mittausdata siirretty raportointijärjestelmään)	10	0	20	20	Seuranta- ja raportointijärjestelmän käyttöönotto, mittauskaivojen rakentaminen	
Henkilöstön työtyytyväisyys pysyy hyvänä	Henkilöstökyselyn arvosana (asteikko 1-5)	3,01	3,37	>2,8	>2,8	Henkilöstökyselyn kautta esille tulevien kehittämistarpeiden toteuttaminen (esim. tiimilupaukset, kehittämissuunnitelmat)	

Toiminnan kuvaus

Nurmijärven Vesi –liikelaitos vastaa toiminta-alueellaan talousveden hankinnasta ja jakelusta sekä jätevesien poisjohtamisesta ja puhdistamisesta.

Toimintaympäristö ja sen muutokset

Vedentuotanto jatkuu nykyisillä pohjavesilaitoksilla. Veden käytön ennustetaan kasvavan vuosittain noin 0,5 %.

Teilinummen tekopohjavesilaitoksen vesilupapäätös saatiin Etelä-Suomen aluehallintovirastosta marraskuussa 2021. Päätöksestä ei tehty valituksia. Tekopohjavesilaitoksen rakennussuunnittelu aloitettiin kesällä 2021 ja suunnitelmat valmistuvat huhtikuussa 2022. Laitoksen rakentaminen alkaa syksyllä 2022. Teilinummen tekopohjavesilaitoksella turvataan riittävä laadukkaan talousveden saanti pitkälle tulevaisuuteen.

Jätevedenkäsittely jatkuu nykyisillä jätevedenpuhdistamoilla.

Kirkonkylän jätevedenpuhdistamon korvaamisen esisuunnitelma valmistui vuonna 2019. Esisuunnitelmassa tarkasteltiin toteutusvaihtoehtoina uuden puhdistamon rakentaminen samalle paikalle ja jätevesien siirto puhdistettavaksi Klaukkalan jätevedenpuhdistamolle tai HSY:n Blomminmäen jätevedenpuhdistamolle. Esisuunnitelman lähtötietoihin tuli muutoksia suunnitelman valmistumisen jälkeen ja esisuunnitelmaa jouduttiin vielä päivittämään uusien tietojen pohjalta. Nurmijärven kunnan valtuusto päätti 27.01.2021 hyväksyä Nurmijärven Vesi -liikelaitoksen johtokunnan ja Nurmijärven kunnanhallituksen esityksen mukaisesti, että Kirkonkylän puhdistamo korvataan vaihtoehdolla, jossa Kirkonkylän puhdistamon jätevedet siirretään siirtoviemäriä Klaukkalan jätevedenpuhdistamolle ja Klaukkalan puhdistamo laajennetaan. Vaihtoehdon toteuttaminen edellyttää Klaukkalan puhdistamon ympäristöluvan muutoksen. Ympäristölupa hakemus lähtee Etelä-Suomen aluehallintovirastoon kesäkuussa 2022. Klaukkalan puhdistamon laajennuksen yleissuunnittelu käynnistyy syksyllä 2022. Puhdistamon toteutussuunnittelu on mahdollista aloittaa vasta ympäristöluvan saamisen jälkeen. Siirtoviemäriinjan yleis- ja rakennussuunnittelua tehdään 2022–2023 ja rakentaminen on aikataulutettu vuosille 2024–2025.

Uusien verkostojen rakentamista ja verkostosaneerauksia sekä tuotantolaitosten uudisrakentamista ja perusparannuksia tehdään rakentamishjelman mukaisesti. Verkoston ja laitosten kunnossapitoa tehostetaan.

Asiakaspalvelu jatkuu nykyisellä toimintatavalla. Asiakastytytyväisyys tutkimus tehdään vuosittain.

Anora oy:n (Altia oy) ja Nurmijärven Veden nykyinen teollisuusjätevesisopimus irtisanottiin päättyväksi 30.6.2021 ja kolmen vuoden mittainen irtisanomisaika on käynnistynyt. Uuden teollisuusjätevesisopimuksen neuvottelut ovat edenneet ja uusi sopimus pyritään saamaan valmiiksi vuoden 2022 aikana. Uusi sopimus tulee todennäköisesti voimaan 1.7.2024 alkaen.

Maankäyttö- ja rakennuslain sekä vesihuoltolain hulevesiä koskevat säännökset muuttuivat 1.9.2014. Lainsäädännön uudistuksen myötä hulevesien hallinta ei enää sisälly vesihuoltoon, vaan hulevesien vastuasiat on kirjattu maankäyttö- ja rakennuslain puolelle. Muutosten myötä kokonaisvastuu hulevesien hallinnan järjestämisestä on kunnalla.

Nurmijärvellä suunnitelmassa on reagoida lainsäädännön muutokseen siirtämällä hulevesiverkosto vesihuoltolaitokselta kunnalle 1.1.2022 alkaen, jolloin kunta vastais kokonaisuudessaan hulevesien hallinnasta ja siihen liittyvistä järjestelmistä. Jatkossa Nurmijärven Vesi -liikelaitos avustaisi kuntaa tässä työssä tarvittavin osin palvelusopimuksen mukaisesti. Asiaa ei ole saatu edistettyä tavoiteaikataulussa, jonka mukaan hulevesien oli tarkoitus siirtyä kunnalle 1.1.2022 alkaen.

Toiminnan painopistealueet

Veden tuotannon turvaaminen

Teilinummen tekopohjavesilaitoksen vesilupa on lainvoimainen. Tekopohjavesilaitoksen rakennusurakoitsija on valittu ja rakentaminen alkaa syksyllä 2022. Urakka-aika jatkuu keväälle 2024, jolloin uusi tekopohjavesilaitos otetaan tuotantokäyttöön.

Nykyisillä pohjavedenottamoilla tehdään ylläpitäviä investointeja.

Jätevedenpuhdistuksen toiminta

Jätevesien puhdistusta ollaan keskittämässä Klaukkalan jätevedenpuhdistamolle. Kirkonkylän alueen jätevesien siirtäminen puhdistettavaksi Klaukkalan puhdistamossa edellyttää nykyisen puhdistamon laajentamista ja puhdistamon ympäristöluvan muuttamista.

Jätevedenpumppaamoiden saneerausta jatketaan. Siirtoviemäripumppaamoilla tehdään ylläpitäviä investointeja.

Verkostosaneeraus

Rakentamishjelmakaudella 2023–2027 verkostosaneeraus määrää joudutaan hieman laskemaan isojen laitoshankkeiden

sekä jätevedensiirtoviemärin ja päävesijohtojen uudisrakennushankkeiden takia. Tästä syystä kauden aikana saadaan vuositasolla keskimäärin saneerattua vain noin 0,5 % verkostopiituudesta. Jätevedenpuhdistamohankkeen valmistuttua verkostosaneeraustaso nostetaan taas vähintään aikaisempaan hieman yli 1 % tasoon.

Vuotovesien hallinta

Vuotovesien hallinta on tärkeää, koska vesijohtoverkoston vuotovedet lisäävät pumppaustarvetta vedenottoilla ja vesijohtoverkostossa. Viemäriin tulevat hulevedet varaavat jätevedenpuhdistamoilta kapasiteettia, aiheuttavat prosessihäiriöitä ja huonontavat puhdistustulosta. Vuotovesien hallintaa tehostetaan ensin vesijohtoverkoston puolella ja taloussuunnittelukauden loppupuolella painopistettä siirretään viemäriverkoston vuotohallintaan. Vesijohtoverkoston vuotovesien hallintaa parantava aluemittausjärjestelmän laitekaivojen rakentamista jatketaan vuoden 2023 aikana ja koko hanke pyritään saamaan valmiiksi vuoden 2023 loppuun mennessä nykyisen vesijohtoverkoston osalta.

Henkilöstösuunnitelma

Nurmijärven Vesi -liikelaitokseen ei esitetä perustettavaksi uusia vakansseja tällä talousarviokaudella. Eläköitymisen ja muiden henkilöstömuutoksien takia vapautuviin tehtäviin rekrytoidaan uudet henkilöt.

Investoinnit

Investoinnit on kuvattu tarkemmin Nurmijärven Veden rakentamishajelmassa vuosille 2023–2027.

Rakentamishajelmassa on kaksi isompaa hanketta, joiden toteutuminen tai toteutumisaikataulut ovat vielä epävarmoja, joten näiltä osin rakentamishajelma ja investointien kokonaismääräraha voi vielä muuttua.

Klaukkalan jätevedenpuhdistamon laajennuksen ja siihen liittyvän jäteveden siirtolinjan toteuttaminen edellyttää Klaukkalan puhdistamon nykyisen ympäristöluvan muutoksen. Alustava rakennusaikataulu hankkeelle on 2024–2026.

Vedenjakelun varmuuden ja vedenjakelukapasiteetin parantamiseksi kirkonkylän ja Klaukkalan välille on rakennettava uusi päävesijohto. Päävesijohdon rakentamisaikatauluun vaikuttaa Klaukkalan puhdistamon laajennushanke, koska päävesijohto voidaan ja on järkevää rakentaa samanaikaisesti samaan kivantoon siirtolinjan kanssa.

SUORITTEITA JA PALVELUTUOTANNON TUNNUSLUKUJA

	TP2021	TPE2022	TA2023
Talousveden myynti (1000 m3)	1 821	1 830	1 839
Jäteveden myynti (1000 m3)	2 083	2 092	2 101
Vesijohtoverkoston pituus (km)	351	355	358
Jätevesiviemäriverkoston pituus (km)	303	307	310
Hulevesiviemäriverkoston pituus (km)	193	197	200
Käyttöpaikat vesijohtoverkostossa (kpl)	7 698	7 798	7 898
Käyttöpaikat jätevesiviemäriverkostossa (kpl)	7 173	7 273	7 373

Aleksia -liikelaitos

Aleksia -liikelaitos

Tuloslaskelma	TP 2021	TA 2022	TPE 2022	TA 2023	2024	2025
Liikevaihto	10 220 845	10 008 495	10 008 495	9 760 306	10 027 393	10 027 393
Valmistus omaan käyttöön						
Liiketoiminnan muut tuotot	534 151	154 320	154 320	57 600	57 600	57 600
Materiaalit ja palvelut						
Aineet, tarv. ja tavarat	-2 707 714	-2 310 900	-2 310 900	-2 563 049	-2 671 771	-2 671 771
Palvelujen ostot	-1 027 523	-1 084 541	-1 084 541	-1 048 644	-1 066 749	-1 066 749
Henkilöstökulut						
Palkat ja palkkiot	-4 847 516	-4 570 350	-4 570 350	-4 060 003	-4 129 216	-4 129 216
Henkilösivukulut						
Eläkekulut	-924 906	-878 405	-878 405	-799 700	-811 400	-811 400
Muut henkilösivukulut	-183 015	-164 010	-164 010	-159 660	-162 330	-162 330
Poistot ja arvonal.	-144 229	-194 000	-194 000	-140 000	-140 000	-140 000
Liiketoiminnan muut kulut	-923 863	-1 051 190	-1 051 190	-927 102	-927 102	-927 102
Liikelylijäämä (-alijäämä)	-3 770	-90 581	-90 581	119 748	176 425	176 425
Rahoitustuotot ja -kulut						
Korkotuotot	1 680					
Muut rahoitustuotot	348					
Korkokulut						
Korvaus peruspääomasta						
Muut rahoituskulut	-379					
Ylijäämä (alijäämä) ennen var.						
Poistoeron lis. (-) tai väh. (+)						
Varausten lis. (-) tai väh. (+)						
Tilikauden ylijäämä (-alijäämä)	-2 121	-90 581	-90 581	119 748	176 425	176 425

Olellaiset muutokset vuonna 2023 ja niiden vaikutus tuloihin/menoihin (verrattuna OVKI TPE22)		
Tulot	Muutos	Euroa
	Myynti KeuSotelle ja pelastuslaitokselle on päättynyt. Muu ulkoinen myynti toteutuu alhaisempana.	-344 909
Menot	Muutos	Euroa
	<u>Aineet, tarv. ja tavarat</u> Elintarvikkeiden ja pakkausmateriaalien hintojen nousu	254 149
	<u>Palvelujen ostot</u> kuljetuskustannusten nousu kompensoituu muiden tilien säästöissä	-35 897
	<u>Henkilöstökulut</u> hyvinvointialueelle siirtyneen henkilöstön palkkamenot, yt-neuvottelujen perusteella tehdyt henkilöstösopeutukset, henkilöstökorvaukset (+80 000 e)	-510 347
	<u>Muut toimintakulut</u> säästöt eri tileiltä	-94 063

Rahoituslaskelma	TP 2021	TA 2022	TPE 2022	TA 2023	2024	2025
Toiminnan rahavirta	142 108	103 419	103 419	259 748	316 425	316 425
Liikelyljäämä	- 3 770	- 90 581	- 90 581	119 748	176 425	176 425
Poistot ja arvon alennukset	144 229	194 000	194 000	140 000	140 000	140 000
Rahoitustuotot- ja kulut	1649					
Investointien rahavirta	- 62 832	- 200 000	- 200 000	-150 000	- 100 000	- 100 000
Käyttöomaisuusinvestoinnit	- 62 832	- 200 000	- 200 000	-150 000	-100 000	- 100 000
Rahoitusosuudet inv.menoihin						
Vars. toiminta ja inv., netto	79 276	- 96 581	- 96 581	109 748	216 425	216 425
Käyttöomaisuusinvestointien muutos, %		218,3	218,3	-25	-33,3	0,0
Vuosikate nettoinvestoinneista, %	-223,5	-51,7	-51,7	-173	-316,4	-316,4
Rahoituksen rahavirta						
Lainakannan muutokset				0		
Pitkäaikaisten lainojen lisäykset						
Pitkäaikaisten lainojen vähennykset						
Lyhytaikaisten lainojen muutokset						
Muut maksuvalm. muutokset	-80 129	0	0	0	0	0
Saamisten muutos kunnalta	-69 383					
Lyhytaik. saamisten muut.	213 320					
Korottomien velkojen muut.	-224 066					
Liittymismaksujen muutos						
Rahoituksen rahavirta	-80 129	0	0	0	0	0
Rahavarojen muutos	-853	-96 581	-96 581	109 748	216 425	216 425
Lainakanta						
Asukasluku	44 136	44 579	44 579	45 300	45 681	46 290
Investoinnit / asukas	1,42	4,49	4,49	3	2,19	2,16
Lainat/asukas	0	0	0	0	0	0
	TP	TA	TPE	TA		
HTV 1	2021	2022	2022	2023	2024	2025
Yhteensä	181,6	180,8	180,8	160	158	158
vakinaisia				140	138	138
sijaisia,määräaikaaisia				20	20	20
Eläkkeelle jääviä, arvio			3	2	8	2

Suoritteita ja palvelutuotannon tunnuslukuja

	TP2021	TPE2022	TA2023
ruokapalvelu hinta e/ateria	3,14	3,31	3,38
suorite (kpl)	2 580 887	2 246 808	2 164 074
siivouspalvelu e/m2/v, oma siivous	24,34	25,73	25,84
siivottavat neliöt, oma siivous	102 289	101 031	92 750

Liikelaitoksen visio ja strategia

Liikelaitoksen visio pohjautuu Nurmijärven kunnan strategian painopistealueeseen Hyvinvoiva Nurmijärvi, Panostamme vaikuttaviin ja oikea-aikaisiin peruspalveluihin.

Aleksian visiona on: Hyvä ruoka, puhtaat tilat, hyvinvoiva työntekijä ja tyytyväinen asiakas.

Kuuntelemme asiakasta ja tuemme vuorovaikutteisesti asiakkaan arjen toimintaa.

Tarjoamme kullekin asiakasryhmälle maistuvia omatekoisen makuisia ravitsemuksellisesti, vastuullisesti ja taloudellisesti tuotettuja aterioita ja arkiruokakokemuksia. Käyttäjäasiakkaiden vaikutuskeinoja lisätään rohkeasti. Työt ovat tasapuolisesti mitoitettuja, henkilöstö toimii ruokakasvattajina ja kunta-ruokailun asiantuntijoina.

Tarjoamme asiakkaillemme oikeantasoista, asiakkaan kanssa yhteisesti sovittua ja vastuullista siivouspalvelua. Siivoustyön mitoitukset ovat realistisia ja asiantuntemukseen perustuvia.

Tavoitteet Aleksia -liikelaitos

Nakokulma	Seurannan mittari tai tapa	Mittarin tavoitetaso		Toimenpiteet	Toteuma
		TP 2021	TAE 2023		
Talous	ruokapalvelun hinta e/ateria	3,14	3,38	3,48	v. 24 hinnoittelussa huomioidaan kertyneen alijäämän kattaminen ja muiden kulujen nousu
Talous	siivouksen hinta e/m ²	24,34	25,84	26,27	v. 24 hinnoittelussa huomioidaan kertyneen alijäämän kattaminen ja muiden kulujen nousu
Talous	positiivinen tilikauden tulos		tulot kattavat menot	tulot kattavat menot	hinnoittelussa huomioidaan liikelaitoksen kulut ja kertyneen alijäämän kattaminen
Talous	kilpailukykyinen hintataso verrattuna muihin palveluntuottajiin		kilpailukykyinen hintataso verrattuna muihin palveluntuottajiin	kilpailukykyinen hintataso verrattuna muihin palveluntuottajiin	selvitetään muiden kuntatoimijoiden hintoja ja tehdään vertailu
Henkilöstö	Henkilöstökyselyn tulos (asteikko 1-4)	1.kysely: 2,65 2.kysely: 2,49	3	3	tehdään kysely ja sen kautta esille tulevien kehittämistarpeiden toteuttaminen
Asiakas	Asiakastytyväisyyskyselyn arvosana (asteikko 1-5)	1.kysely: 4,05 2.kysely: 3,70	4	4	asiakastytyväisyyskyselyn tekeminen eri asiakkaille
Vastuullisuus	ruokahävikki,% osuus valmistetusta ruoasta		a) kerätään tietoa ns.pohjalukuun ja määritellään sen perusteella tavoite tuleville vuosille, b) lisätään ylijäämaruoan myyntiä ResO-sovelluksella		mitataan ruokahävikkiä, käytetään erilaisia toimenpiteitä ruokahävikin vähentämiseksi, toimenpideohjeiden tekeminen
Vastuullisuus	kotimaisten elintarvikkeiden osuus %		kerätään tieto ns.pohjalukuun ja määritellään sen perusteella tavoite tuleville vuosille		selvitetään nykytilanne, käytetään mahdollisuuksien mukaan kotimaisia elintarvikkeita

Toiminnan kuvaus

Aleksia on Nurmijärven kunnan sisäinen liikelaitos, joka tarjoaa ruoka- ja siivouspalveluja pääasiassa Nurmijärven kunnan toimialoille. Aleksialaisia työskentelee noin 80 toimipisteessä.

Liikelaitoksen perustehtävänä on tuottaa ruoka- ja siivouspalvelut palvelusopimukseen perustuen asiakaslähtöisesti, kilpailukykyisesti ja taloudellisesti kannattavasti.

Toimintamme kulmakivet:

- perustehtävän ammattitaitoinen hoitaminen
- tasainen, tilaaja-asiakkaan kanssa yhdessä sovittu palvelun laatutaso

- kuuntelemme asiakkaita ja reagoimme palvelutarvemuutoksiin joustavasti
- kehitämme palvelua yhdessä asiakkaan kanssa

Toimintaympäristö ja sen muutokset

Ruoan valmistus on keskitetty Aleksian Pataan ja yhdistelmätyö on otettu käyttöön kouluissa.

Pääasiallisena asiakkaana ovat kunnan toimialat, joista sivistys- ja hyvinvointitoimiala on suurin asiakas kouluineen ja päiväkotiteineen. Ympäristötoimialalle myydään siivouspalveluja.

Palveluja myydään vähäisessä määrin ulkoiselle asiakkaalle. Palveluja voidaan myydä ulkoisille asiakkaille korkeintaan sen verran, ettei synny kuntalain mukaista yhtiöittämisvelvollisuutta.

Uuden hyvinvointialueen aloittaessa toimintansa 1.1.2023, Aleksia ei enää voi myydä palveluja hyvinvointialueelle ja toimintaa on sopeutettu vastaamaan muutosta organisaatiota muuttamalla ja yt-neuvottelujen perusteella työtehtävien lakkauttamisella.

Elintarvikkeiden, kuljetus- ja pakkausmateriaalinen hintojen nousu vaikuttaa ruokapalvelujen hintoihin. Myynti KeuSotelle on päättynyt ja Aleksian yhteiset kustannukset kohdentuvat jäljelle jääville asiakkaille. Hinnat ovat nousseet em. syiden vuoksi.

Aleksialla on kertynyt koronavuosien aikana talouden alijäämä, joka katetaan palvelumaksuissa. Alijäämän kattamissuunnitelma on tehty. Kunnan johdon kanssa käydyissä neuvotteluissa päädyttiin, että vuodelle 2023 suunniteltua alijäämää (66 400 e) ei huomioida hinnoittelussa muiden kustannusten nousujen vuoksi. Alijäämän kattamissuunnitelmaa on päivitettävä ja sillä tulee olemaan vaikutusta asiakkaiden hintoihin myös tulevina vuosina.

Työvoiman rekrytinnin haasteet.

Omistajapolitiisissa linjauksissa (kv 28.2.2022) on päätetty, että kunta omistajana arvioi ruoka- ja siivouspalveluiden taroituksenmukaisen tuotantotavan hyvinvointialueen vaikutusten selkeytyessä. Vuoden 2022 on tehty selvitys Aleksian nykytilasta ja tulevaisuuden mahdollisista toimintamallivaihtoehdoista. Päätöksentekoprosessi alkanee syksyllä 2022.

Toiminnan painopistealueet

- yt-neuvottelujen ratkaisujen toimeenpano
- ruoanvalmistuksen/Padan toiminnan kehittäminen
- talouden tasapainottaminen
- erilaisten ratkaisujen etsiminen rekrytointihaasteisiin

Henkilöstösuunnitelma

Aleksia-liikelaitokseen ei esitetä perustettavaksi uusia vakansseja tällä talousarviokaudella. Yt-neuvottelujen perusteella 7 vakanssia esitetään lakkautettavan.

Investoinnit

Aleksia-liikelaitos on varannut investointimäärärahaa keittiölaitteiden uusintaan, joka käytetään nykyisten keittiölaitteiden uusimiseen ja ergonomisiin ratkaisuihin.

vuodelle 2023 esitetään 150 000 e
vuodelle 2024 esitetään 100 000 e
vuodelle 2025 esitetään 100 000 e

Tytäryhteisöt

Kiinteistö Oy Aitohelmi

Tuloslaskelma (euroa)	TP 2021	TA+muutokset 2022	Eesitys TA 2023	2024	2025
Liikevaihto	120 414	120 570	127 668	131 498	131 498
Liiketoiminnan muut tuotot					
Liiketoiminnan kulut	-123 383	-133 351	-146 563	-145 000	-145 000
Suunnitelman mukaiset poistot					
Liiketoiminnan muut kulut					
Liikevoitto/ -tappio	-2 969	-12 781	-18 895	-13 502	-13 502
Rahoitustuotot- ja kulut	292				
Tilinpäätössiirrot					
Tuloverot ja muut välittömät verot					
Tilikauden tulos	-2 677	-12 781	-18 895	-13 502	-13 502
Tunnusluvut	TP 2021	TA+muutokset 2022	Eesitys TA 2023	2024	2025
Liikevaihdon muutos, %		0,1 %	5,9 %	3,0 %	0,0 %
Investoinnit			35 000		
Investointien tulorahoitus, %			100		
Lainakanta			0		
Taseen loppusumma	1 277 647	1 279 000	1 280 000	1 280 000	1 280 000
Sijoitetun pääoman tuotto, %					
Omavaraisuusaste, %					
Henkilöstömäärä					

Strategia

Kiinteistö pidetään toimintakunnossa vuosittaisella korjaus- ja kunnossapito-ohjelmalla. Kiinteistön strategiassa otetaan huomioon kunnan strategiset suuntaviivat, kuntatalouden vastuullinen johtaminen, kunnan vetovoiman ja kilpailukyyn vahvistaminen toimivilla toimitiloilla, joissa on korkea käyttöaste.

Toiminnan kuvaus

Yhtiön tehtävä on ylläpitää palvelujen tuottamiseen sopivia toimitiloja.

Toimintaympäristö ja sen muutokset

Yhtiön pysäköintialue sekä viheralueet peruskorjataan ja samalla parannetaan liikuntarajoitteisten henkilöiden liikkumista piha-alueella sekä sisäänkäynnissä. Hanke siirrettiin vuodelta 2022 johtuen peruskorjauskustannuksista päivökodin ja sen keittiön osalta

Sitovat toiminnalliset tavoitteet

Tavoite	Tavoitteen mittari	Tavoitteen lähtötaso			Mittarin tavoitetaso			Toimenpiteet
		TP 2020	TP 2021	TA 2022	TA 2023	TS 2024	TS 2025	
Kiinteistö on käyttökelpoinen toimitiloina	Käyttöaste			>95%	>95%	>95%	>95%	Huolehditaan tilojen korjauksista ajallaan ja kehitetään tiloja käyttäjälähtöisesti ja proaktiivisesti
Asiakastytyväisyyskysely	Ensimmäinen kysely toteutetaan vuonna 2023			Ei ole tehty ennen	Toteutus lähtötason saavuttamiseksi			

Koy Aleksis Kiventie 14

Tuloslaskelma (euroa)	TP 2021	TA+muutokset 2022	Eesitys TA 2023	2024	2025
Liikevaihto	50 023	50 023	52 983	54 572	54 572
Liiketoiminnan muut tuotot					
Liiketoiminnan kulut	-47 853	-41 935	-64 473	-65 000	-65 000
Suunnitelman mukaiset poistot					
Liiketoiminnan muut kulut					
Liikevoitto/ -tappio	2 170	8 088	-11 490	-10 428	-10 428
Rahoitustuotot- ja kulut	7				
Tilinpäätössiirrot					
Tuloverot ja muut välittömät verot					
Tilikauden tulos	2 177	8 088	-11 490	-10 428	-10 428
Tunnusluvut	TP 2021	TA+muutokset 2022	Eesitys TA 2023	2024	2025
Liikevaihdon muutos, %	0,0 %	0,0 %	5,9 %	3,0 %	0,0 %
Investoinnit		0	0		
Investointien tulorahoitus, %		0	0		
Lainakanta		0	0		
Taseen loppusumma	870 229	875 000	878 000	878 000	878 000
Sijoitetun pääoman tuotto, %					
Omavaraisuusaste, %					
Henkilöstömäärä					

Strategia

Kiinteistö pidetään toimintakunnossa vuosittaisella korjaus- ja kunnossapito-ohjelmalla. Kiinteistön strategiassa otetaan huomioon kunnan strategiset suuntaviivat, kuntatalouden vastuullinen johtaminen, kunnan vetovoiman ja kilpailukyvyyn vahvistaminen toimivilla toimitiloilla, joissa on korkea käyttöaste.

Toiminnan kuvaus

Yhtiön tehtävä on ylläpitää palvelujen tuottamiseen sopivia toimitiloja.

Toimintaympäristö ja sen muutokset

Toimintaympäristössä ei ole tiedossa muutoksia

Sitovat toiminnalliset tavoitteet

Tavoite	Tavoitteen mittari	Tavoitteen lähtötaso			Mittarin tavoitetaso			Toimenpiteet
		TP 2020	TP 2021	TA 2022	TA 2023	TS 2024	TS 2025	
Kiinteistö on käyttökelpoinen toimitiloina	Käyttöaste	100	100	>95%	>95%	>95%	>95%	Huolehditaan tilojen korjauksista ajallaan ja kehitetään tiloja käyttäjälahtoisesti ja proaktiivisesti
Asiakastytyväisyyskysely	Ensimmäinen kysely toteutetaan vuonna 2023			Ei ole tehty ennen	Toteutus lähtötason saavuttamiseksi			

Koy Klaukkalan Säästökeskus

Tuloslaskelma (euroa)	TP 2021	TA+muutokset 2022	Esitys TA 2023	2024	2025
Liikevaihto	235 019	235 295	259 003	266 773	266 773
Liiketoiminnan muut tuotot					
Liiketoiminnan kulut	-247 764	-233 744	-235 313	-320 000	-320 000
Suunnitelman mukaiset poistot					
Liiketoiminnan muut kulut					
Liikevoitto/ -tappio	-12 745	1 551	23 690	-53 227	-53 227
Rahoitustuotot- ja kulut					
Tilinpäätössiirrot					
Tuloverot ja muut välittömät verot					
Tilikauden tulos	-12 745	1 551	23 690	-53 227	-53 227
Tunnusluvut	TP 2021	TA+muutokset 2022	Esitys TA 2023	2024	2025
Liikevaihdon muutos, %		0,1 %	10,1 %	3,0 %	0,0 %
Investoinnit		60 000	80 000		
Investointien tulorahoitus, %		100	50		
Lainakanta	32 000	0			
Taseen loppusumma	4 444 345	4 425 000	4 430 000	4 430 000	4 430 000
Sijoitetun pääoman tuotto, %					
Omavaraisuusaste, %					
Henkilöstömäärä					

Strategia

Kiinteistö pidetään toimintakunnossa vuosittaisella korjaus- ja kunnossapito-ohjelmalla. Kiinteistön strategiassa otetaan huomioon kunnan strategiset suuntaviivat, kuntatalouden vastuullinen johtaminen, kunnan vetovoiman ja kilpailukyvyyn vahvistaminen toimivilla toimitiloilla, joissa on korkea käyttöaste.

Toiminnan kuvaus

Yhtiön tehtävä on ylläpitää palvelujen tuottamiseen sopivia toimitiloja.

Toimintaympäristö ja sen muutokset

Seurantien puoleisen pysäköintialueen peruskorjaus.

Sitovat toiminnalliset tavoitteet

Tavoite	Tavoitteen mittari	Tavoitteen lähtötaso			Mittarin tavoitetaso			Toimenpiteet
		TP 2020	TP 2021	TA 2022	TA 2023	TS 2024	TS 2025	
Kiinteistö on käyttökelpoinen toimitiloina	Käyttöaste			>95%	>95%	>95%	>95%	Huolehditaan tilojen korjauksista ajallaan ja kehitetään tiloja käyttäjälähtöisesti ja proaktiivisesti
Asiakastytyväisyyskysely	Ensimmäinen kysely toteutetaan vuonna 2023			Ei ole tehty ennen	Toteutus lähtötason saavuttamiseksi			

Kiinteistö Oy Nurmijärven Virastotalo

Tuloslaskelma (euroa)	TP 2021	TA+muutokset 2022	Esitys TA 2023	2024	2025
Liikevaihto	203 808	205 988	219 851	226 447	226 447
Liiketoiminnan muut tuotot					
Liiketoiminnan kulut	-200 661	-211 235	-265 783	-265 000	-265 000
Suunnitelman mukaiset poistot					
Liiketoiminnan muut kulut					
Liikevoitto/ -tappio	3 147	-5 247	-45 932	-38 553	-38 553
Rahoitustuotot- ja kulut	258 942	258 000	4 729		
Tilinpäätössiirrot					
Tuloverot ja muut välittömät verot					
Tilikauden tulos	262 089	252 753	-41 203	-38 553	-38 553
Tunnusluvut	TP 2021	TA+muutokset 2022	Esitys TA 2023	2024	2025
Liikevaihdon muutos, %		1,1 %	6,7 %	3,0 %	0,0 %
Investoinnit			0		
Investointien tulo-rahoitus, %			0		
Lainakanta	4 451 491	4 195 000	4 200 000	4 200 000	4 200 000
Taseen loppusumma	3 793 876	8 300 000			
Sijoitetun pääoman tuotto, %					
Omavaraisuusaste, %					
Henkilöstömäärä					

Strategia

Kiinteistö pidetään toimintakunnossa vuosittaisella korjaus- ja kunnossapito-ohjelmalla. Kiinteistön strategiassa otetaan huomioon kunnan strategiset suuntaviivat, kuntatalouden vastuullinen johtaminen, kunnan vetovoiman ja kilpailukyvyn vahvistaminen toimivilla toimitiloilla, joissa on korkea käyttöaste.

Toiminnan kuvaus

Yhtiön tehtävä on ylläpitää palvelujen tuottamiseen sopivia toimitiloja.

Toimintaympäristö ja sen muutokset

Toimintaympäristössä ei ole tiedossa muutoksia.

Sitovat toiminnalliset tavoitteet

Tavoite	Tavoitteen mittari	TP 2020	TP 2021	TA 2022	TA 2023	TS 2024	TS 2025	Toimenpiteet
Kiinteistö on käyttökelpoinen toimitiloina	Käyttöaste	100	100	>95%	>95%	>95%	>95%	Huolehditaan tilojen korjauksista ajallaan ja kehitetään tiloja käyttäjälahtoisesti ja proaktiivisesti
Asiakastytyväisyyskysely	Ensimmäinen kysely toteutetaan vuonna 2023			Ei ole tehty ennen	Toteutus lähtötason saavuttamiseksi			

Nurmijärven Sähkö-konserni

Tuloslaskelma (euroa)	TP 2021	TA+muutokset 2022	Esitys TA 2023	2024	2025
Liikevaihto	33 291 785	40 148 188	40 477 471	40 679 858	40 883 258
Liiketoiminnan muut tuotot	1 302 547	1 790 031	885 882	800 000	800 000
Liiketoiminnan kulut	-24 987 284	-34 576 588	-28 538 552	-29 965 480	-31 463 754
Suunnitelman mukaiset poistot	-2 885 130	-3 059 279	-3 387 036	-3 454 777	-3 523 872
Liiketoiminnan muut kulut	-3 105 662	-3 130 123	-3 591 253	-3 663 078	-3 736 340
Liikevoitto/ -tappio	3 616 256	1 172 229	5 846 512	4 396 524	2 959 292
Rahoitustuotot- ja kulut	1 541 000	-7 649 979	-135 000	-250 000	-250 000
Tilinpäätössiirrot					
Tuloverot ja muut välittömät verot	-1 044 208	-276 081	-1 142 302	-829 305	-541 858
Tilikauden tulos	4 113 048	-6 753 831	4 569 210	3 317 219	2 167 434
Tunnusluvut	TP 2021	TA+muutokset 2022	Esitys TA 2023	2024	2025
Liikevaihdon muutos, %		20,6 %	0,8 %	0,5 %	0,5 %
Investoinnit	9 350 042	8 900 000	8 683 000	5 650 000	9 350 000
Investointien tulorahoitus, %	75 %	47 %	92 %	120 %	61 %
Lainakanta	5 000 000	7 000 000	6 800 000	6 600 000	6 400 000
Taseen loppusumma	117 926 646	111 000 000	115 500 000	119 000 000	121 000 000
Sijoitetun pääoman tuotto, %	5,0 %	1,7 %	8,1 %	5,8 %	3,8 %
Omavaraisuusaste, %	61,5 %	61,0 %	62,5 %	63,5 %	64,1 %
Henkilöstömäärä	39	39	39	39	39

Strategia

Konsernin strategisena tavoitteena on olla vahvasti paikallinen energiayhtiö, joka tarjoaa asiakkailleen kilpailukyysisesti hinnoiteltua sähköä sekä kaukolämpöä ja tuottaa siten hyvinvointia paikallisesti toiminta-alueellaan. Tavoitteena on korkean asiakastytyväisyyden ylläpitäminen, sähköenergian hankinta lähteistä, joissa tuotanto on mahdollisimman ympäristöystävällistä sekä vastaavasti kaukolämmön tuotanto lähes yksinomaan biopolttoaineella. Yhtiö osallistuu myös kannattaviin ja ympäristöystävällisiin tuotantohankeisiin. Yhtiön keskeiset arvot ovat paikallinen ja palveleva, vastuullinen sekä uudistumiskykyinen muuttuvassa toimintaympäristössä sekä henkilöstön osaamisen ja hyvinvoinnin ylläpitäminen ja kehittäminen.

Toiminnan kuvaus

Konsernin toiminta-ajatuksena on tuottaa asiakkailleen energiapalveluita ympäristövastuullisesti ja kustannustehokkaasti. Yhtiön palveluiden hinnoittelu perustuu siihen, että yhtiön tarvittavat investoinnit on mahdollista toteuttaa ja kuntaomistajalle voidaan maksaa kohtuullista osinkoa. Yhtiö ei pyri maksimoimaan voittoa, vaan tehokkaan toiminnan tuomia hyötyjä jaetaan suoraan kuntalaisille edullisen kaukolämmön ja sähkön siirtohinnan muodossa. Yhtiön keskeisiä toimintoja ovat sähkönmyynti ja jakelu (ml. sähköverkkojen ylläpito ja uusinvestoinnit) sekä kaukolämmön tuotanto ja myynti. Yhtiön sähköntuotannon tavoitteena on lisätä omavaraisuutta pitkällä

aikajänteellä, silloin kun se on taloudellisesti kannattavaa. Sähköntuotannon lisääminen perustuu päästöttömiin tai uusiutuviin tuotantomuotoihin. Yhtiön toiminnot tukevat kuntakonsernia sen strategian toteuttamisessa.

Toimintaympäristö ja sen muutokset

Siirtoliiketoiminta: Uusi, 1.8.2021 voimaan tullut sähkömarkkinalaki tulee alentamaan yhtiöiden reguloitua sallittua tuottoa. Säävarmuusvaatimukset ja uusinvestoinnit pitävät edelleen investointitason korkealla.

Lämpöliiketoiminta: Kilpailuympäristössä ei merkittäviä muutoksia. Polttoainekustannuksissa nousua edellisvuoteen verrattuna. Päästöoikeuksien vaikutus tulokseen positiivinen, koska yhtiön strategian mukainen 95 % bioaste toteutettavissa.

Sähkön myyntiliiketoiminta: Kilpailutilanne erittäin haastava kohonneiden markkinahintojen myötä (korona, venäjän hyökkäyssota, sähkömarkkinoiden yhdentymisen, kaasumarkkinat, päästöoikeusmarkkinat, pohjoismainen vesitase). Markkinahinnat heilahtelevat kysynnän, tarjonnan, kaapeliyhteyksien sekä päästöoikeuksien hintatason mukaan. Yhtiöllä on sähkönhankinnassa riskikäsikirja, jonka mukaisilla suojauksilla rajataan liian suuria hintaheilahteluja.

Suoritteet

PALVELU	Mittari	TP2021	TA2022	TA2023	TS2024	TS2025
Siirtoverkon volyyymi	MWh	477 698	456 142	450 000	452 250	454 511
Lämmöntuotannon volyyymi	MWh	145 111	135 461	135 653	136 331	137 013
Sähkönmyynnin volyyymi	MWh	206 685	200 955	195 348	193 395	191 461
Vuokraustoiminta	Liikevaihto	434 338	436 100	446 882	453 585	460 389

Sitovat toiminnalliset tavoitteet

Tavoite	Tavoitteen mittari	Tavoitteen lähtötaso			Mittarin tavoitetaso			Toimenpiteet
		TP 2020	TP 2021	TA 2022	TA 2023	TS 2024	TS 2025	
Kotimaisen energian osuus kaukolämmön tuotannosta vähintään 95%	Biopolttoaineiden käyttö suhteessa polttoaineiden kokonaiskäyttöön	Toteutunut	Toteutunut	Toteutuu	Toteutuu	Toteutuu	Toteutuu	Ylläpidetään ympäristötavoitteen mukaista tasoa lämpöverkon ja lämpöasemien osalta.
Sähkön siirtohintaa alle valtakunnan keskiarvon	Yhtiön siirtohintaa verrattuna Energiaviraston julkaiseman siirtohintataulukon mukaiseen keskiarvohintaan tyypikkäytäjäistä	Toteutunut	Toteutunut	Toteutuu	Toteutuu	Toteutuu	Toteutuu	Seurataan markkinatilannetta hintakeskiarvojen osalta ja pidetään oma hinnoittelu kilpailukykyisenä verrattuna vastaavankaltaisiin yrityksiin.
Konsernin pitkänajan liikevoitto kestäväällä tasolla, joka mahdollistaa nykytasoisien osinkojen maksun kunnalle	Liikevoitto (%)	Toteutunut	Toteutunut	Toteutuu	Toteutuu	Toteutuu	Toteutuu	Seurataan yhtiön kannattavuutta ja reagoidaan muutoksiin.

Nurmijärven Kodit OY

Tuloslaskelma (euroa)	TP 2021	TA+muutokset 2022	Esitys TA 2023	2024	2025
Liikevaihto	14 518 914	14 664 000	15 228 702	15 610 000	15 922 000
Liiketoiminnan muut tuotot	556 281	120 000	0	0	0
Liiketoiminnan kulut	-11 154 754	-9 344 000	-10 231 211	-10 490 000	-10 700 000
Suunnitelman mukaiset poistot	-3 238 512	-2 369 578	-2 370 000	-2 370 000	-2 370 000
Liiketoiminnan muut kulut	-972 348	-251 402	-87 700	-90 000	-92 000
Liikevoitto/ -tappio	-290 419	2 819 020	2 539 791	2 660 000	2 760 000
Rahoitustuotot- ja kulut	-782 777	-1 023 000	-1 271 316	-1 460 000	-1 533 000
Tilinpäätössiirrot	1 070 533	-1 796 020	-1 268 475	-1 200 000	-1 227 000
Tuloverot ja muut välittömät verot	0	0	0	0	0
Tilikauden tulos	-2 663	0	0	0	0

Tunnusluvut	TP 2021	TA+muutokset 2022	Esitys TA 2023	2024	2025
Liikevaihdon muutos, %	6,3 %	1,0 %	3,9 %	2,5 %	2,0 %
Investoinnit	-2 068 534	-366 938	0		
Investointien tulorahoitus, %					
Lainakanta	93 822 968	89 509 000	85 818 362	82 230 000	78 960 000
Taseen loppusumma	96 580 917	96 500 000	92 809 362	89 230 000	85 850 000
Sijoitetun pääoman tuotto, %	0	1	1	1	1
Omavaraisuusaste, %	0	1	1	1	1
Henkilöstömäärä	12	13	13	13	13

Strategia

Nurmijärven Kodit uudisti strategiansa vuonna 2022. Tehtävämme on luoda hyvän arjen puitteita Nurmijärvellä. Strategiset tavoitteemme vuonna 2025 ovat, että sähköinen asiointi toimii, asuntokanta on päivitetty tulevaisuuden tarpeisiin, asukkaat ovat mukana asumisen kehittämisessä ja testaus ja pilotointi on talon tapa. Visiomme on olla vuonna 2025 Nurmijärven halutuin vuokranantaja, asumisen kehittäjä, arvostettu työnantaja ja yhteistyökumppani. Arvojemme mukaisesti toimimme arvostavasti, rohkeasti ja vastuullisesti.

Toiminnan kuvaus

Nurmijärven Kodeilla on n. 1750 vuokratia eri puolilla Nurmijärveä. Asuntomäärä on kasvanut voimakkaasti vuoden 2014 jälkeen: Nurmijärven Kodeille on rakennettu 9 uutta kohdetta ja asuntojen määrä on kasvanut 35 %.

Viime vuosien voimakas kasvu sekä asiakaskäyttötymisen ja toimintaympäristön muutokset edellyttävät toiminnan voimakasta kehittämistä, jotta palvelut pystyään tuottamaan tehokkaasti. Vuonna 2020 käynnistetty mittava kehitystyö omaisuuden kunnossapidossa ja tietojärjestelmien kehittämisessä jatkuu vuonna 2023.

Omaisuuksia kehitetään jatkuvasti ja pitkäjänteisesti siten, että se vastaa kysyntää ja käyttöaste säilyy hyvänä. Kunnossapitoa ohjaa pitkän tähtäimen korjaussuunnitelma.

Tietojärjestelmien kehittämisen tavoitteena on palvella kasvavaa asunnon hakijoiden ja asukkaiden joukkoa joustavasti ja

tehokkaasti sekä varmistaa tehokas tiedonkulku ja asioiden hoito niin asukkaiden kuin yhteistyökumppaneidenkin kanssa.

Toimintaympäristö ja sen muutokset

Asiakaskäyttötymisen muutostrendit vaikuttavat myös asumiseen: asunnon hakijat ja asukkaat odottavat helppoa ja nopeaa asiointia, vuorokaudenajasta riippumatta. Sähköinen asiointi ja avoin tiedonkulku ovat välttämättömyys. Odotukset ovat kasvussa myös asumisen ja asuin ympäristön laadun suhteen. Asukkaat odottavat vuokratodeilta entistä parempaa varustelua ja viihtyisämpää ympäristöä.

Asumisen kustannukset ovat jatkuvasti nousseet ja inflaation odotetaan jatkuvan voimakkaana vuonna 2023, mikä pakottaa tehostamaan toimintaa entisestään. Korkea inflaatio ja korkotason nousu aiheuttavat merkittävää epävarmuutta kustannusten arvioimisessa sekä painetta vuokrien nostamiseen. Vuokra-asuntojen kysynnän arvioidaan jatkuvan vahvana myös epävarmoina ja taloudellisesti haastavina aikoina.

Suoritteet

PALVELU	Mittari	TP2021	TA2022	TA2023	TS2024	TS2025
Vuokraustoiminta	Liikevaihto	14 518 914	14 664 000	15 228 702	15 609 420	15 921 608

Sitovat toiminnalliset tavoitteet

Tavoite	Tavoitteen mittari	Tavoitteen lähtötaso			Mittarin tavoitetaso			Toimenpiteet
		TP 2020	TP 2021	TA 2022	TA 2023	TS 2024	TS 2025	
Olemme alueen halutuin vuokranantaja	Asukkaiden suosittelevuudeksi	-2,67	5	65	70	70	70	Asukaspalautetta seurataan säännöllisesti ja reagoidaan tarvittaessa Tavoitettavuutta parannetaan.
Olemme haluttu työnantaja	Henkilöstön suosittelevuudeksi	34,75	40	50	60	70	80	Kehittämiseen, tiedonkulkun ja yhteisöllisyyteen panostetaan
Vuokrasaatavien osuus liikevaihdosta	% liikevaihdosta	2,39	2,5	2	1,3	1,2	1	Tehostetaan työsäilytystä ja parannetaan järjestelmiä.
Asunnot ovat haluttuja	Käyttöaste	93	97	98	98,5	99	99	Kehitetään markkinointia ja vuokraustoimintaa. Kunnostetaan kohteita ja asuntoja järjestelmällisesti.

Rajamäen Uimahalli Oy

Tuloslaskelma (euroa)	TP 2021	TA2022	Esitys TA 2023	2024	2025
Liikevaihto	965 956	1 583 810	1 595 088	1 637 000	1 637 000
Liiketoiminnan muut tuotot	971 016	700 000	700 000	700 000	700 000
Liiketoiminnan kulut	-1 080 941	-1 359 653	-1 415 804	-1 448 278	-1 448 278
Suunnitelman mukaiset poistot	-669 662	-660 000	-660 000	-660 000	-660 000
Liiketoiminnan muut kulut	-671 698	-873 156	-879 284	-888 722	-888 722
Liikevoitto/- tappio	-485 329	-608 999	-660 000	-660 000	-660 000
Rahoitustuotot- ja kulut	1 405	0	1 000	1 000	1 000
Tilinpäätössiirrot					
Tuloverot ja muut välittömät verot	0	0	0	0	0
Tilikauden tulos	-483 924	-608 999	-659 000	-659 000	-659 000

Tunnusluvut	TP 2021	TA+muutokset 2022	Esitys TA 2023	2024	2025
Liikevaihdon muutos, %		64,0 %	0,7 %	2,6 %	0,0 %
Investoinnit	0	0	0	0	0
Investointien tulorahoitus, %					
Lainakanta	12 007 000		12 007 000	12 007 000	12 007 000
Taseen loppusumma					
Sijoitetun pääoman tuotto, %	Negatiivinen		Negatiivinen	Negatiivinen	Negatiivinen
Omavaraisuusaste, %	Negatiivinen		Negatiivinen	Negatiivinen	Negatiivinen
Henkilöstömäärä	20		21	21	21

Strategia

Rajamäen Uimahalli Oy:n toiminnan strateginen perusta on kuntalaisille tarjottavien uimahallipalvelujen sekä terveellä pohjalla olevan liiketoiminnan yhdistäminen. Kyseessä on terveyteen, hyvinvointiin ja liikuntakyvyn ylläpitoon liittyvä palveluliiketoiminta. Palvelut kilpailevat muiden vapaa-ajan aktiviteettien kanssa. Rajamäen Uimahalli haluaa olla merkittävä osa Nurmijärven kunnan ennaltaehkäisevää terveydenhuoltoa. Yhtiö ei tavoittele voittoa, jotta palveluhinnat pysyvät kohtuullisina, mutta tappiollista tulosta pyritään minimoimaan, jotta omistajalta tarvittava avustus yhtiölle pysyisi kohtuullisena.

Strategiset linjaukset

1. Osaavien työntekijöiden hyvin johdettu työpaikka
2. Tuottavuus ja taloudellisuus
3. Laatu ja vaikuttavuus

Strategisten linjausten kautta johdetulla toiminnalla tähdätään vision toteutumiseen. Visio vuodelle 2025 on olla edelläkävijä - suuntana tulevaisuus.

Toiminnan kuvaus

Vuonna 2015 käyttöön otetussa uimahallissa on kuusi allasta, kuntosali, kolme erillistä ryhmäliikuntatilaa ja kahvio.

Pukuhuone-, pesu- ja saunatilat on mitoitettu palvelemaan kerrallaan 360 asiakasta. Tilat tarjoavat hyvät mahdollisuudet kokonaisvaltaisen hyvinvoinnin tuottamiseen sekä ylläpitämiseen.

Toimintaympäristö ja sen muutokset

Suurimman haasteen toimintaympäristöön tuo tällä hetkellä lämmitysenergian hinnankorotuspaineet. Sähköenergiaan liittyen uimahalliyhtiöllä on vuoden 2023 loppuun asti voimassa oleva sopimus Nurmijärven Sähkö Oy:n kanssa. Sopimus turvaa, että sähköenergian eurokustannukset pysyvät viime vuosien tasossa. Nurmijärven vesilaitoskaan ei ole esittämässä hinnankorotuksia veden yksikköhintoihin vuodelle 2023. Kaukolämmön mahdollinen hinnankorotus on huomioitu vuoden 2023 talousarvioesityksessä.

Muuten toimintaympäristössä ei ole näkyvissä sellaisia asioita, jotka eivät mahdollistaisi asiakasvolyymin palaamista koronapandemiaa edeltävälle tasolle. Toki Ukrainan sodan jatkuminen saattaa heijastella energian kallistumisen lisäksi jotain sellaistaakin, mitä ei vielä osata ennustaa.

Suoritteet

PALVELU	Mittari	TP2021	TA2022	TA2023	TS2024	TS2025
Sarja- ja kk-tuotteiden osuus kävijöistä	Myydyt tuotteet	9,64 %	10 %	12 %	12 %	12 %
Kassatapahtumien keskiostos (sis. alv)		11,92 €	11,95 €	12,05 €	12,10 €	12,10 €
Oheismyyntin osuus (kahvio+muu myynti liikevaihdosta)		21,2 %	22,5 %	23,00 %	23,5 %	23,5 %

Sitovat toiminnalliset tavoitteet

Tavoite	Tavoitteen mittari	Tavoitteen lähtötaso		Mittarin tavoitetaso				Toimenpiteet
		TP 2020	TP 2021	TA 2022	TA 2023	TS 2024	TS 2025	
1. Osaavien työntekijöiden hyvin johdettu työpaikka	Henkilöstö kokee työ-ilmapiirin hyväksi asteikolla 7-10 (1-10)	92,31%	94 %	100 %	100 %	100 %	100 %	Koulutus, terveystapaamiset, hyvä dialogi
2. Tuottavuus ja taloudellisuus	toimintatuki/asiakas käynnit/vuosi	3,88 €/koronasta johtuen +120k	5,97 *	2,46	2,46 €	2,46 €	2,46 €	Tuottavuuden parantaminen - oheismyynti&kulut&liikevaihto
3 a Laatu ja vaikuttavuus	Asiakastytytyväisyys yli 90 %	Ei ole voitu mitata koronan vuoksi	koko vuotta ei ole voitu mitata	90 %	90 %	90 %	90 %	
3 b Laatu ja vaikuttavuus	Asiakaskäyntikerrat /vuosi	211 307	162 251	285 000	285 000	290 000	290 000	Onnistutuaan tuottamaan eri asiakkaille personoituja palveluita ja tuotteita

*) 5,97 €/koronasta johtuen +303 k

LIITTEET

Henkilöstösuunnitelma

Kaavoitusohjelmat

Kunnallistekniikan rakentamisen periaatteet

Yhteenveto avustuksista

Sisäiset toimintatuotot ja -kulut

Keski-Uudenmaan sote-kuntayhtymän talousarvio

HENKILÖSTÖSUUNNITELMA

HENKILÖSTÖSUUNNITELMA 2023 - 2025, kunnanjohtajan tasapainotettu talousarvioesitys, 12.10.2022

Uusi henkilöstö 1 000 €, palkassa huomioitu 1. työkokemuslisä.

Virat (v), pysyvät työsopimussuhteet (t), määräaikaiset (m).

Tulosalue/ Keskus/ Liikelaitos/ Tulosalue/ Yksikkö	v/t/m	alk. kk	2023 henkilöä	euroa 2023	2024 henkilöä	euroa 2024	2025 henkilöä	euroa 2025	Perustelut
KONSERNIPALVELUT									
Elinvoimapalvelut									
Matkailukoordinaattori	m	1.1.	1,0	39,5		39,5			Matkailutoiminnan määräaikaiset kehittämissuhteet kuntastrategian mukaisesti. Tehtävän pysyvä tarve arvioidaan v. 2024.
Elinvoimapalvelut yhteensä			1,0	39,5	0,0	39,5	0,0	0,0	
Viestintä- ja markkinointipalvelut									
Viestintäasiiantuntija	t	1.1.	1,0	34,5		34,5		34,5	Viestinnän tuki sivistys- ja hyvinvointitoimialalle, asiakaspalveluviestinnän kehittäminen.
Viestintä- ja markkinointipalvelut yhteensä			1,0	34,5	0,0	34,5	0,0	34,5	
Talous- ja strategiapalvelut									
Talous- ja strategiapalvelut yhteensä			0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	
Hallintopalvelut									
Asiakaspalvelusihteeri		1.1.	-1,0						Avoimeksi tulleen vakanssin lakkauttaminen.
Toimistotyöntekijä		1.1.	-1,0						Avoimeksi tulleen vakanssin lakkauttaminen.
Hallintopalvelut yhteensä			-2,0						
Henkilöstöpalvelut									
Palkka-asiiantuntija	t	1.1.	-5,0						Palkanmaksupalvelut ulkoistettu Sarastiaan 1.10.2022 alkaen.
Henkilöstöpalvelut yhteensä			-5,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	
Konsernipalvelut yhteensä			2,0	74,0	0,0	74,0	0,0	34,5	

SIVISTYS- JA HYVINVOINTITOIMIALA										
Hallinto- ja talouspalvelut										
Kehittämisasiantuntija	m	1.1.	1,0	53,0		53,0				Toimialan hankkeiden koordinoititehtävät (aiemmin koulutuspalvelujen hankkeet).
Hallinto- ja talouspalvelut yhteensä			1,0	53,0	0,0	53,0	0,0	0,0		
Koulutuspalvelut										
Luokanopettaja (1 virka)	v	1.8.								Pysyväisluonteiseksi muuttuneen tuntiopettajuuden vakinaistaminen. Ei määräraha vaikutuksia, ei lisää kunnan henkilöstömäärää.
Erityisopettaja (3 virkaa)	v	1.8.								Pysyväisluonteiseksi muuttuneiden tuntiopettajuuksien vakinaistaminen. Ei määräraha vaikutuksia, ei lisää kunnan henkilöstömäärää.
Perusopetuksen lehtori (3 virkaa)	v	1.8.								Pysyväisluonteiseksi muuttuneiden tuntiopettajuuksien vakinaistaminen. Ei määräraha vaikutuksia, ei lisää kunnan henkilöstömäärää.
Perusopetuksen päätoiminen aineenopettaja, tuntiopettaja toistaiseksi (1 virka)	v	1.8.								Pysyväisluonteiseksi muuttuneen tuntiopettajuuden vakinaistaminen. Ei määräraha vaikutuksia, ei lisää kunnan henkilöstömäärää.
Koulunkäynnin ohjaaja (1 toimi)	t	10.8.								Pysyväisluonteiseksi muuttuneen toimen vakinaistaminen. Ei määräraha vaikutuksia, ei lisää kunnan henkilöstömäärää.
SIV/0171LO, lakkautetaan tarpeettomana	v	1.1.	-1,0							Vuonna 2017 lakkautetun Nummenpään koulun luokanopettajan virka
SIV/0512LE, lakkautetaan tarpeettomana	v	1.1.	-1,0							Virka jäänyt tarpeettomaksi Nurmjärven yhteiskoulun ja Nurmijärven lukion kirkonkylän toimipisteen virkajärjestelyjä tehtäessä
Koulutuspalvelut yhteensä			-2,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0		
Liikunta- ja hyvinvointipalvelut										
Liikuntapalvelut yhteensä										
			0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0		

Varhaiskasvatuspalvelut									
Varhaiskasvatuksen lastenhoitaja, varahenkilö (3)	t	1.1.	3,0	87,0		87,0		87,0	Varhaiskasvatuslain § 36 muutoksen vaikutus, lyhytaikaisten sijaisten rekrytoinnin haasteet
Varhaiserityiskasvatuksen lastenhoitaja (avustaja)	t	1.1.	1,0	29,0		29,0		29,0	Tukea tarvitsevien lasten osalta rakenteellisen tuen vahvistaminen (ensisijaisesti Maaniitun alkuluokka, EMO-luokka)
Varhaiskasvatuksen lastenhoitaja	t	1.8.	-8,0						Varhaiskasvatuslain (540/2018) mukaisesti varhaiskasvatuksen opettajien / varhaiskasvatuksen sosionomien määrää tulee lisätä niin, että vuonna 2030 päiväkodeissa vähintään kahdella kolmasosalla tulee olla varhaiskasvatuksen opettajan tai sosionomin kelpoisuus. 1.8.2023 alkaen kahdeksan (8) nykyistä varhaiskasvatuksen lastenhoitajan vakanssia lakkautetaan ja avataan varhaiskasvatuksen opettajan (4) ja varhaiskasvatuksen sosionomin (4) vakansseina.
Varhaiskasvatuksen sosionomi	t	1.8.	4,0						Varhaiskasvatuslain (540/2018) mukaisesti varhaiskasvatuksen opettajien / varhaiskasvatuksen sosionomien määrää tulee lisätä niin, että vuonna 2030 päiväkodeissa vähintään kahdella kolmasosalla tulee olla varhaiskasvatuksen opettajan tai sosionomin kelpoisuus. 1.8.2023 alkaen kahdeksan (8) nykyistä varhaiskasvatuksen lastenhoitajan vakanssia lakkautetaan ja avataan varhaiskasvatuksen opettajan (4) ja varhaiskasvatuksen sosionomin (4) vakansseina.
Varhaiskasvatuksen opettaja	t	1.8.	4,0	25,7		61,7		61,7	Varhaiskasvatuslain (540/2018) mukaisesti varhaiskasvatuksen opettajien / varhaiskasvatuksen sosionomien määrää tulee lisätä niin, että vuonna 2030 päiväkodeissa vähintään kahdella kolmasosalla tulee olla varhaiskasvatuksen opettajan tai sosionomin kelpoisuus. 1.8.2023 alkaen kahdeksan (8) nykyistä varhaiskasvatuksen lastenhoitajan vakanssia lakkautetaan ja avataan varhaiskasvatuksen opettajan (4) ja varhaiskasvatuksen sosionomin (4) vakansseina.
Varhaiskasvatuspalvelut yhteensä			3,0	112,7	0,0	177,7	0,0	177,7	
Nuorisopalvelut									
Yksikön päällikkö	t	1.1.	1,0	50,0		50,0		50,0	Nuorisotyön strategisten tavoitteiden toteuttaminen sekä kehittämis- ja suunnitteluosaamisen lisääminen. Kulut katetaan budjetin sisältä arvioimalla rekrytointia.
Yksikön päällikkö	t	1.1.	1,0	50,0		50,0		50,0	Strategisten tavoitteiden toteuttaminen sekä kehittämis- ja suunnitteluosaamisen lisääminen. Budjetin pohjaan on varattu koulunuorisotyöntekijöiden palkkaan 75 000 euroa vuodelle 2023, tästä määräraha siirretään yksikön päällikön palkkaan 50 000 euroa.
Koulunuorisotyöntekijä	t	1.1.	2,0	25,9					Opetustyöhön sitomaton henkilöstö tukee koulujen yhteisöllisyyttä ja syrjäytymisvaarassa olevien nuorten tavoitettavuutta. Määräraha on varattu 5 kuukaudelle.
Nuorisopalvelut yhteensä			3,0	75,9	0,0	50,0	0,0	50,0	
Kirjasto- ja kulttuuripalvelut									
Kirjastovirkailija	t	1.1.		14,5		14,5		14,5	Osa-aikaisena (eläke) hoidetun toimen palkkavarauksen muuttaminen kokoaikaiseksi, jotta kirjaston asiakaspalveluun saadaan lisää resursseja ja liikkumavaraa haastavissa henkilöstötilanteissa. Tällä parannetaan koko työyhteisön työssäjaksamista työoloja vakauttamalla ja tukemalla työntekijöiden oman työn suunnittelua.
Kirjastovirkailijan toimen muuttaminen kirjastonhoitajaksi	t	1.1.		5,2		5,2		5,2	Kirjastovirkailijan toimen muuttaminen kirjastonhoitajaksi, koska tapahtumavastaava tekee vaativaa pitkäjänteistä suunnittelutyötä, jolla taataan kuntalaisille pääsy ajankohtaisiin tapahtumiin ja tasokkaisiin taidenäytelyihin. Työ vaatii korkeakoulutuksen antamaa laajaa yleissivistystä sekä jatkuvaa yhteiskunnallisten ilmiöiden seuraamista.
Kirjasto- ja kulttuuripalvelut yhteensä			0,0	19,7	0,0	19,7	0,0	19,7	
Sivistys- ja hyvinvointitoimiala yhteensä			5,0	261,3	0,0	300,4	0,0	247,4	

YMPÄRISTÖTOIMIALA										
Hallinto- ja talouspalvelut										
Hallinto- ja talouspalvelut yhteensä			0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0		
Maankäyttö ja kaavoitus										
Maankäyttö ja kaavoitus yhteensä			0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0		
Tekninen keskus										
Tekninen keskus yhteensä			0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0		
Tilakeskus										
Sähköinsinööri	t	1.4.			1,0	35		49		Kunnan toimitilojen sähkötekniikkaan liittyvät työt ovat lisääntyneet siinä määrin, ettei tehtävistä selviydytä enää yhdellä sähköinsinöörin vakanssilla.
Tilakeskus yhteensä			0,0	0,0	1,0	35,0	0,0	49,0		
Ympäristötoimiala yhteensä			0,0	0,0	1,0	35,0	0,0	49,0		
NURMIJÄRVEN VESI -liikelaitos										
Nurmijärven vesi yhteensä			0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0		
Nurmijärven vesi yhteensä			0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0		
ALEKSIA -liikelaitos										
Hallinto, kehittäminen ja tuki										
Hallinto, kehittäminen ja tuki yhteensä			0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0		
Kirkonkylän palvelualue										
Kirkonkylän palvelualue yhteensä			0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0		
Rajamäen palvelualue										
Rajamäen palvelualue yhteensä			0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0		
Klaukkala itä palvelualue										
Klaukkala itä palvelualue yhteensä			0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0		
Klaukkala länsi palvelualue										
Klaukkala länsi palvelualue yhteensä			0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0		
Aleksian Pata										
Aleksian Pata yhteensä			0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0		
Aleksia yhteensä			0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0		

YHTEENVETO: UUDET VIRAT JA TYÖSUHTEISET TEHTÄVÄT 2023 - 2025							
Toimialat, keskuskeskukset ja liikelaitokset yhteensä	2023 henkilöä	euroa 2023	2024 henkilöä	euroa 2024	2025 henkilöä	euroa 2025	Nimikkeet
KONSERNIPALVELUT	2,0	74,0	0,0	74,0	0,0	34,5	
SIVISTYS- JA HYVINVOINTIPALVELUT	14,0	261,3	0,0	300,4	0,0	247,4	
YMPÄRISTÖTOIMIALA	0,0	0,0	1,0	35,0	0,0	49,0	
NURMIJÄRVEN VESI -liikelaitos	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	
ALEKSIA -liikelaitos	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	
NURMIJÄRVEN KUNTA YHTEENSÄ	16,0	335,3	1,0	409,4	0,0	330,9	

KAAVOITUSOHJELMAT

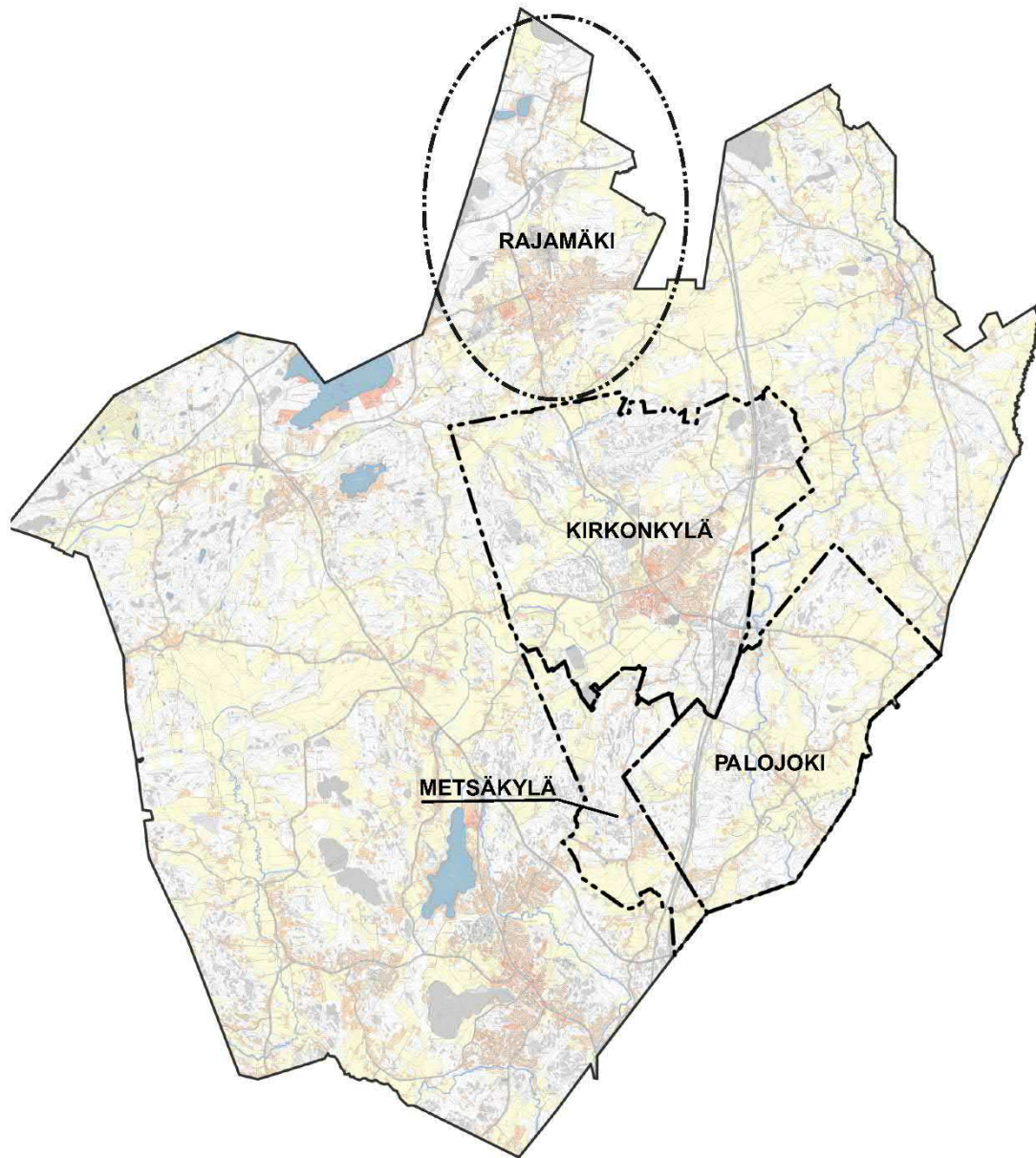
Yleiskaavaohjelma sisältää suunnitelmakaudella laadittavana olevat osayleiskaavat. Kaavoitusohjelmakartoilla osayleiskaavojen rajaukset on esitetty yleispiirteisesti. Kaava-alueiden tarkempi rajaaminen tehdään suunnittelun yhteydessä. Kunnan palvelutuotannon edellyttämät ja elinkeinoelämän hankkeiden edistämiseksi tarvittavat osayleiskaavamuutokset vaikuttavat muiden osayleiskaavojen aikatauluun. Samanaikaisesti on vireillä kaksi osayleiskaavaa.

YLEISKAAVAHOJELMA

Osayleiskaavat 2023–2025:

1. Kirkonkylän osayleiskaava (taajama)
Kirkonkylän osayleiskaava ohjaa taajaman kehittämistä ja asemakaavoitusta. Kaavaehdotus oli uudelleen nähtävillä loppukevällä 2022 ja se on tavoitteena saada hyväksymiskäsittelyyn alkuvuoden 2023 aikana.
2. Palojoen osayleiskaava (haja-asutusalue)
Kaava laaditaan oikeusvaikutteisena. Osayleiskaava ohjaa alueen rakentamista ja muuta maankäyttöä. Palojoen osayleiskaavaluonnos valmistellaan käsittelyyn vuonna 2022/2023 ja ehdotus 2023. Kaava on tavoitteena valmistella hyväksymiskäsittelyyn vuoden 2023 aikana. Vaihtoehtoisesti voidaan ensin edistää Metsäkylän osayleiskaavaa. Järjestys perustuu syksyn 2022 aikana tehtäviin maaseudun osayleiskaavoitusta koskeviin linjauksiin.
3. Rajamäen osayleiskaava (taajama),
Rajamäen osayleiskaava ohjaa taajaman kehittämistä ja asemakaavoitusta. Kaavan laatiminen edellyttää mm. luontoselvitystä, liikenneselvityksen ajantasaistamista sekä kasvusuuntien aluevertailun tekemistä. Osayleiskaavan edellyttämien selvityksien laadintaa jatketaan vuoden 2023 aikana sekä aloitetaan osayleiskaavaluonnoksen valmistelu.
4. Metsäkylän osayleiskaava (haja-asutusalue)
Kaava laaditaan oikeusvaikutteisena. Osayleiskaava ohjaa alueen rakentamista ja muuta maankäyttöä. Kaavan laatiminen edellyttää mm. luonto- ja maisemaselvityksen tekemistä. Kaavaluonnoksen valmistelua jatketaan vuoden 2023 aikana. Metsäkylän osayleiskaava voi edetä ennen Palojoen osayleiskaavaa. Järjestys perustuu syksyn 2022 aikana tehtäviin maaseudun osayleiskaavoitusta koskeviin linjauksiin.
6. Kunnan palvelutuotannon edellyttämät osayleiskaavamuutokset
Osayleiskaavojen pieniä muutoksia voidaan tehdä tarvittaessa kunnan palvelutuotannon hankkeiden edistämiseksi.
7. Elinkeinoelämän hankkeiden edistämiseksi tarvittavat osayleiskaavamuutokset
Osayleiskaavojen pieniä muutoksia voidaan tehdä tarvittaessa elinkeinoelämän hankkeiden edistämiseksi.
8. Muut osayleiskaavat 2026–
Muita osayleiskaavoja voidaan käynnistää v. 2026 ja sen jälkeen.

Vireillä olevat ja vireille tulevat osayleiskaavat 2023-2025

Yleiskaavaohjelma_kartta_23_25_korjattu
tiistai 23. lokakuuta 2022 15:17:21

ASEMAKAAVOITUSOHJELMA 2023-2027

Nurmijärven kunta / Maankäyttö ja kaavoitus / Asemakaavoitus

Luonnosvaihtoehto Vanhan sähkölaitoksen alueelle

Asemakaavoitus

Asemakaavoitus kehittää Nurmijärven taajamia ja luo edellytyksiä hyvälle elinympäristölle. Asemakaavalla ohjataan asumisen, viheralueiden, työpaikkojen ja liikenteen sijoittumista ja rakentamista taajamissa. Asemakaavassa määritellään alueen tuleva käyttö: mitä säilytetään, mitä saa rakentaa, mihin ja millä tavalla. Kaavassa osoitetaan esimerkiksi rakennusten sijainti, koko ja käyttötarkoitus. Maankäyttö- ja rakennuslain (MRL) mukaisesti kunnanvaltuusto hyväksyy vaikutukseltaan merkittävät asemakaavat. Vaikutuksiltaan vähäiset asemakaavamuutokset voi hyväksyä asemakaavoitus- ja rakennuslautakunta.

Asemakaavoitusohjelma

Asemakaavoitusohjelmassa suunnitellaan asemakaavahankkeiden aikatauluja. Siinä esitetään asemakaavahankkeiden eri vaiheiden yleispiirteiset aikataulut. Kaavahankkeet voivat alettuaan kestää noin vuodesta useisiin vuosiin riippuen esimerkiksi kaavan vaikuttavuudesta ja asemakaavayksikön resursseista ja niiden suunnitelmista. Kaavahankeprosessin etenemiseen vaikuttavat oleellisesti hankkeen aikana käytävät neuvottelut maanomistajien kanssa sekä hankekohtaisesti tehtävät selvitykset ja muut suunnitteluun vaikuttavat reunaehdot. Aikataulut esitetään alustavina viidelle vuodelle vuosille 2023–2027.

Asemakaavoitusohjelmassa esitellään päätaajamien tärkeimmät kaavahankkeet. Niiden lisäksi voidaan toteuttaa muita kunnan ja yleisen edun kannalta tärkeitä hankkeita asemakaavayksikön resurssit huomioiden.

Asemakaavoitusohjelma 2023-2027		2022				2023				2024				2025				2026				2027			
	OHJELMAN ULKOPUOLELTA NOSTETTAVAT KAAVAHANKKEET	1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	4
1*	Kunnan kannalta tarpeettomien kiinteistöjen asemakaavamuutokset myyntiedellytysten parantamiseksi																								
2*	Elinkeinoelämän edellyttämät asemakaavahankkeet																								
3*	Kunnan palvelutuotannon edellyttämät asemakaavahankkeet																								
	RAJAMÄKI	1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	4
4	1-XXX Tornitien pk uusi / uusi sijainti																								
5	Rajamäen täydennysrakentaminen																								
	KIRKONKYLÄ	1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	4
6*	2-198 Vanha sähkölaitos																								
7*	2-204 Heinoja II																								
8*	2-247 K 2021 t 2 NYK																								
9*	2-250 Ilvesvuorenkatu 2-4																								
10	2-XXX Heinoja III																								
11	2-XXX Krannilan kolmio																								
12	2-xxx Toreeninmäki																								
13	2-xxx "keskustakortteleiden kehittämiskaava"																								
14	2-XXX Lääke tehtaan alue																								
15	Kirkonkylän täydennysrakentaminen																								
	KLAUKKALA, LEPSÄMÄ	1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	4
16	3-347 Metsäkyläntie																								
17	3-326 Viirinlaakso II																								
18*	3-350 Urheilupuiston koulu																								
19*	3-346 Jokimetsä (Ketunkallion AP)																								
20*	3-351 Sudentullin työpaikka-alue																								
21	3-XXX Tornimaentie																								
22	6-025 Lintumetsän koulu																								
23	3-342 Klaukkalantie OSA 2																								
24	3-xxx Klaukkalan vanha linja-autoasema																								
25	3-XXX Lahnuksentien C-2 ja AKR-1																								
26	Klaukkalan täydennysrakentaminen																								
	MUUT	1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	4
27	4-049 Røykkä, Lopentien itäpuoli OK																								
28	5-032 Herunen, eteläosa																								
29	5-033 Herunen, pohjoisosa																								

* Tähdellä merkittyjen asemakaavojen eteneminen priorisoidaan tarvittaessa muiden kaavojen käsittelyaikatähtäystä pidentäen.

Nurmijärven kunta - Talousarvio 2023

Asemakaavoitusohjelman ulkopuolelta nostettavat kaavahankkeet

Vuosittain tulee esiin kunnan kannalta tärkeitä asemakaavahankkeita, joita ei ole osattu ennakoida tai joiden käynnistyminen on ollut epävarmaa. Näiden hankkeiden lisääminen jälkeinpäin ohjelmaan vähentää resursseja ohjelman muiden kaavojen käsittelystä. Kaavoitusohjelmaan on kuitenkin merkitty asemakaavat, joiden eteneminen suunnitellusti tulee turvata siinä tapauksessa, että aloitetaan alla oleviin ryhmiin kuuluvia asemakaavahankkeita.

Asemakaavoitusohjelmassa on kolme kunnan talouden ja palvelutuotannon sekä elinkeinoelämän kannalta tärkeää osiota, joita ei ole voitu hankkeina ennakoida:

1. Kunnan kannalta tarpeettomien kiinteistöjen asemakaavamuutokset myyntiedellytysten parantamiseksi

Tämän kategorian lisääminen ohjelmaan on koettu tärkeäksi erityisesti nykyisessä taloustilanteessa, jossa koitetaan karsia kaikki tarpeettomat kuluerät kunnan taloudesta. Kunnalle tarpeettomien kiinteistöjen myynnin estää useissa tapauksissa vanhentunut tai tarkoitukseen sopimaton asemakaavamerkintä. Näiden usein pienehköjen kohteiden asemakaavamuutoksia otetaan työn alle muutamia kerrallaan kunnan maankäytön ja tilakeskuksen kanssa koordinoitusti.

2. Elinkeinoelämän edellyttämät asemakaavahankkeet

Elinkeinoelämän tarpeisiin pyritään vastaamaan pitkän tähtäimen kaavoituksella ja tonttutuotannolla, mutta usein käy niin, että jonkin kyseisen tontin kohdalla asemakaavaa tulisi räätälöidä tontista kiinnostuneen toimijan tarpeiden mukaan. Näissä tapauksissa voidaan toimijan kanssa laatia riittävän sitovat sopimukset ja aloittaa kaavatyö tämän asemakaavoitusohjelman ulkopuolisena hankkeena.

3. Kunnan palvelutuotannon edellyttämät asemakaavahankkeet

Tähän kategoriaan kuuluvat mm. koulut, päiväkodit etc. Edellä mainittujen rakennusten korjaukset / uudisrakennukset / väistötilat ovat haastavia myös maankäytön kannalta, koska niiden vaatimiin tilavarauksiin ei useinkaan ole varauduttu asemakaavassa. Tällaisia asemakaavamuutoksia on edessä tulevina vuosina ja niiden osalta asemakaavoitusohjelmaan on lisätty kyseinen osio. Kunnan palvelutuotantoa varten tehtävien asemakaavanmuutosten oikea-aikaisuuden varmistamiseksi on tehtävä kiinteää ja ennakoivaa yhteistyötä asemakaavoituksen ja tilakeskuksen välillä.

Asemakaavoitusohjelma 2023–2027 RAJAMÄKI, HERUNEN JA RÖYKKÄ

RAJAMÄKI

4. Tornitien uusi päiväkotiki (1-XXX)

Uusi päiväkotiki uudelle, hyvin saavutettavalle sijainnille. Sijaintipaikka selvitetään syksyn 2022 aikana.

5. Rajamäen täydennysrakentaminen

Rajamäen keskustan kehittämissuunnitelmassa muodostetaan kokonaiskuva alueen kehittämisestä yksittäisten asemakaavanmuutosten pohjaksi. Työssä käydään vuoropuhelua kuntalaisten, luottamushenkilöiden ja maanomistajien sekä eri alojen asiantuntijoiden kanssa keskustan kehittämisen lähtökohdista ja tavoitteista ja määritetään suunta kehittämiselle mm. viihtyisyyden, kulttuuriympäristön, elinkeinotoiminnan, asumisen ja kunnan toimintojen näkökulmasta.

Kehittämissuunnitelman perusteella käynnistetään asemakaavanmuutoksia täydennysrakentamisen ja kiinteistöjen kehittämisen mahdollistamiseksi.

HERUNEN

28. Herunen, eteläosa (5-032)

Tarkistetaan Herusten eteläosan asemakaavaa.

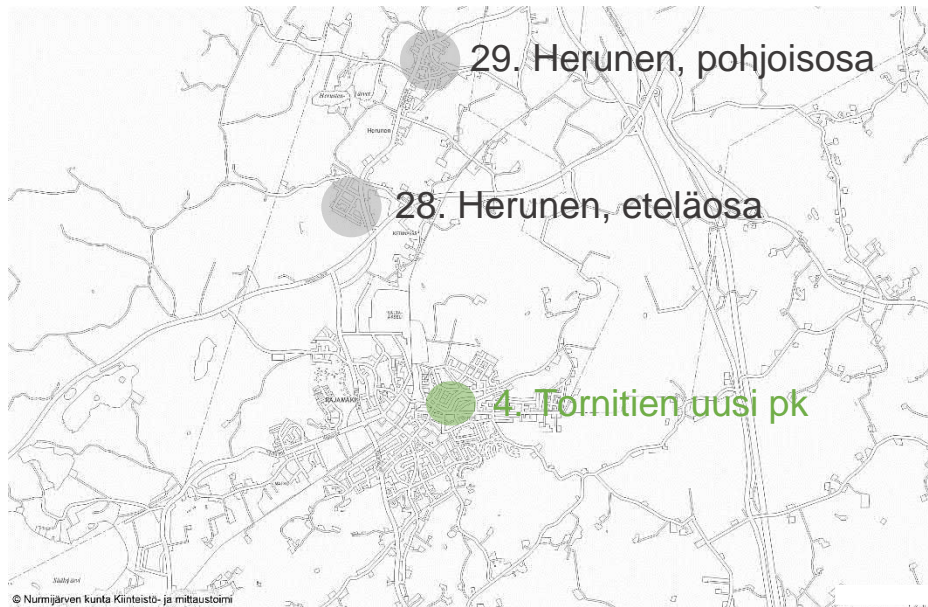
29. Herunen, pohjoisosa (5-033)

Tarkistetaan Herusten pohjoisosan asemakaavaa.

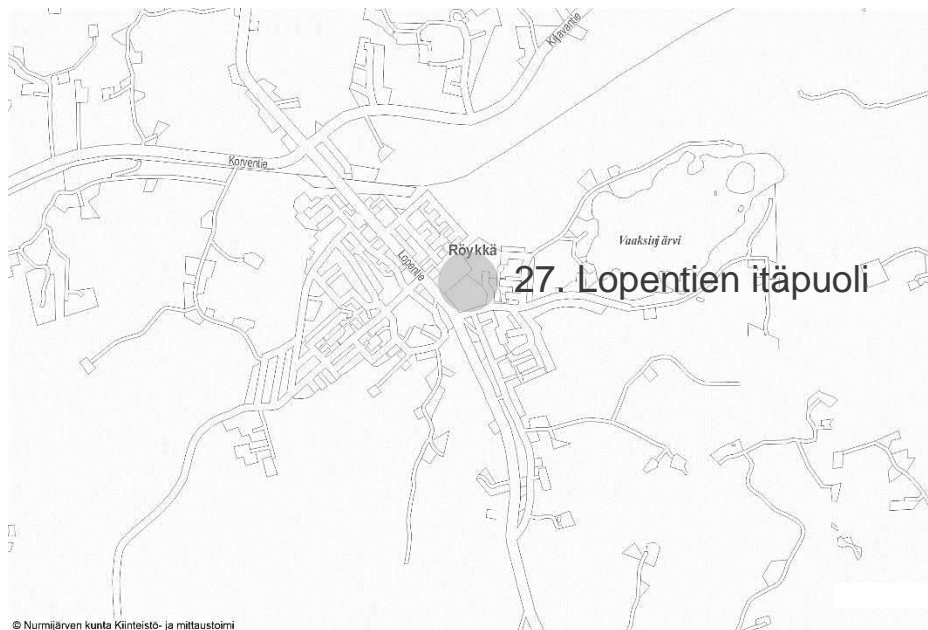
RÖYKKÄ

27. Lopentien itäpuoli (4-049)

Tutkitaan työpaikka-alueiden muuttamista asumiseen.

RAJAMÄEN ja HERUSEN kaavahankkeet asemakaavoitusohjelma 2023–2027

RÖYKÄN kaavahankkeet asemakaavoitusohjelma 2023–2027

Asemakaavoitusohjelma 2023–2027 KIRKONKYLÄ

6. Vanhan sähkölaitoksen alue (2-198)

Kirkonkylää kehitetään eheyttämällä keskustan katumiljöötä ja taajamarakennetta. Lisäksi osoitetaan säilytettävät rakennukset. Alueen mahdollisuuksia puurakentamiskohteena tutkitaan.

7. Heinoja II (2-204)

Heinoja II:n pientalovaltainen asuinalue sitoo Heinojan alueen tiiviimmin Raalantien varteen ja tiivistää taajamarakennetta.

8. NYK kaavamuutos (2-247)

Asemakaavamuutoksen tavoitteena on mahdollistaa lukion sijoittuminen alueelle, ja samalla muodostaa erilliset rakennuspaikat nykyisen tontin alueella oleville rakennuksille, joilla ei ole tarvetta kunnan palvelutuotannon kannalta.

9. Ilvesvuorenkatu 2–4 (2-250)

Elinkeinoelämän tarpeiden edellyttämä asemakaavanmuutos, jonka tavoitteena on mm. olemassa olevan yrityksen laajentumisen mahdollistaminen.

10. Heinoja III (2-XXX)

Heinojan kolmas aluekokonaisuus Rajamäentien varressa täydentää Kirkonkylän pientalotonttivarantoa hyvien joukkoliikenneyhteyksien äärellä. Alueen kaavoittaminen myös tiivistää taajamarakennetta.

11. Krannilan kolmio (2-XXX)

Krannilan kolmion asemakaavan muuttamisen tavoitteena on nykyistä asemakaavaa tehokkaamman rakentamisen mahdollistaminen alueella sekä kirkonkylän kaupunkikuvan eheyttäminen.

12. Toreeninmäki (2-XXX)

Tutkitaan Toreeninmäen täydennysrakentamismahdollisuuksia ja nykyisten rakennusten osalta uusia käyttötarkoituksia.

13. ”Keskustakortteleiden kehittämiskaava”

Kirkonkylän keskustan kehittämissuunnitelman pohjalta laadittava ensimmäinen asemakaavanmuutos, jolla mahdollistetaan täydennysrakentamista tai kiinteistöjen kehittämistä.

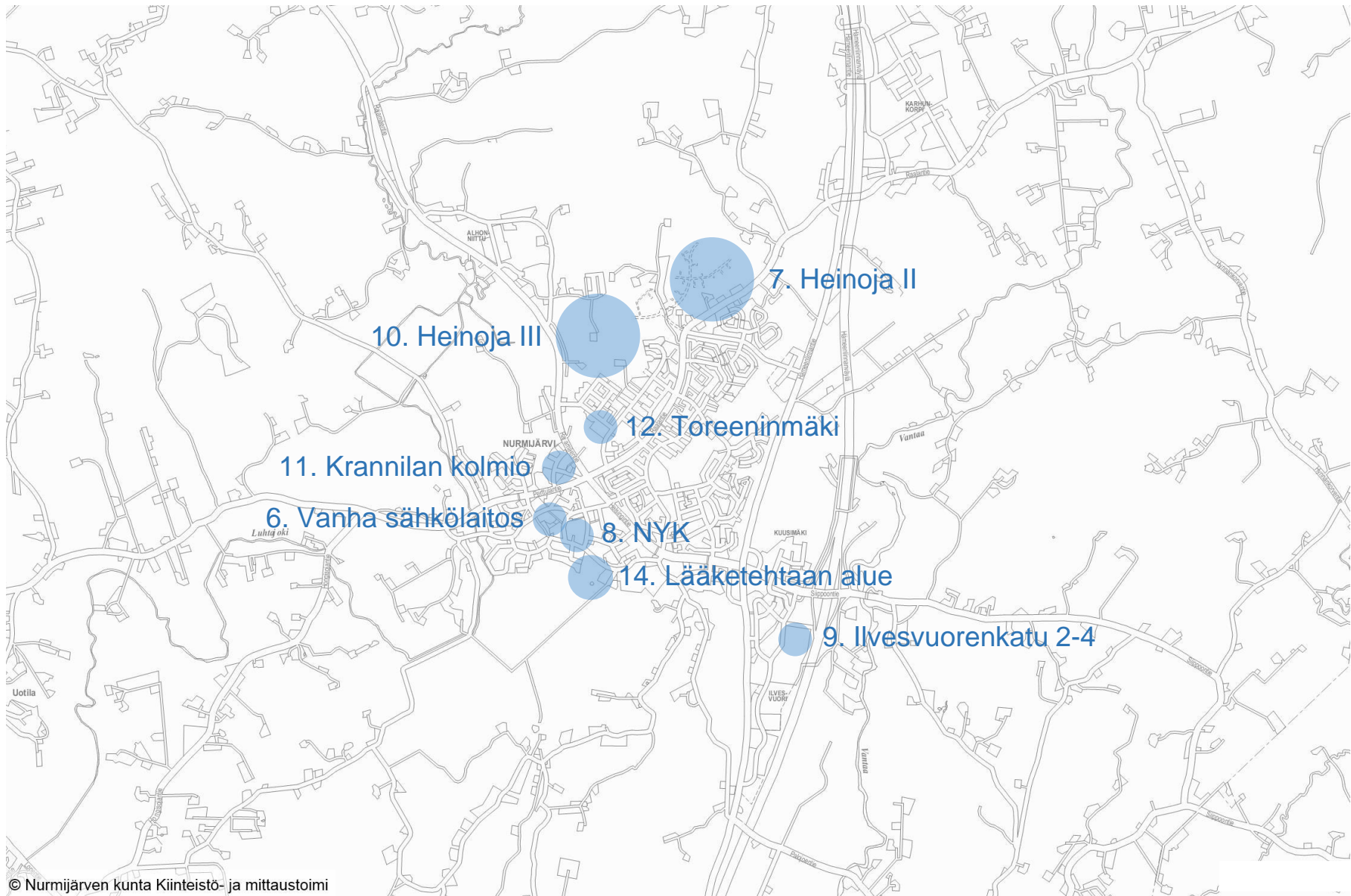
14. Lääketehtaan alue (2-XXX)

Lääketehtaan alueen asemakaavan mukainen työpaikkarakentaminen on tavoitteena muuttaa asumiseen. Elävöitetään ja tiivistetään Kirkonkylän vanhan keskustan aluetta täydennysrakentamisella.

15. Kirkonkylän täydennysrakentaminen

Kirkonkylän keskustan kehittämissuunnitelmassa muodostetaan kokonaiskuva alueen kehittämisestä yksittäisten asemakaavanmuutosten pohjaksi. Työssä käydään vuoropuhelua kuntalaisten, luottamushenkilöiden ja maanomistajien sekä eri alojen asiantuntijoiden kanssa keskustan kehittämisen lähtökohdista ja tavoitteista ja määritetään suunta kehittämiselle mm. viihtyisyyden, kulttuuriympäristön, elinkeinotoiminnan, asumisen ja kunnan toimintojen näkökulmasta.

Kehittämissuunnitelman perusteella käynnistetään asemakaavanmuutoksia täydennysrakentamisen ja kiinteistöjen kehittämisen mahdollistamiseksi.

KIRKONKYLÄN kaavahankkeet asemakaavoitusohjelma 2023–2027

Asemakaavoitusohjelma 2023–2027 KLAUKKALA

16. Metsäkyläntie (3-347)

Asemakaavamuutoksella on tavoitteena mahdollistaa olevan yrityksen laajentuminen.

17. Viirinlaakso II (3-326)

Asemakaavan muutoksella laajennetaan Klaukkalan keskusta-alueita. Alueelle suunnitellaan asumista sekä palvelurakentamista. Kaavalla on tarkoitus mahdollistaa yhdystie (Luhtajoentie) Klaukkalantien ja Klaukkalan kehätien välille. Asemakaavaluonnos on hyväksytty kesäkuussa 2021. Arkeologisia jatkotutkimuksia tehdään syksyllä 2022, sen jälkeen tiedetään lisätutkimusten tarve ja kaavan etenemisaikataulu.

18. Urheilupuiston koulu (3-350)

Asemakaavan muutoksella on tavoitteena mahdollista Urheilupuiston koulun rakentaminen keväällä 2021 hyväksytyin hankesuunnitelman mukaiselle sijainnille.

19. Jokimetsä (3-346)

Laajennetaan Klaukkalan pientaloaluetta pohjoiseen Jokimetsän alueelle. Alue on tällä hetkellä asemakaavan maatalousaluetta (M) ja Klaukkalan osayleiskaavassa alue on osoitettu AP-alueeksi.

20. Sudentullin työpaikka-alue (3-351)

Suunnitellaan uusi työpaikka-alue Klaukkalan ohikulkutien läheisyyteen. Alue on osoitettu työpaikka-alueeksi Klaukkalan osayleiskaavassa.

21. Tornimäentie (3-XXX)

Kaavatyön tavoitteena on monipuolistaa Klaukkalan liikenneverkkoa ja luoda edellytyksiä alueen kehittymiselle nauhataajamasta verkostotaajamaksi.

22. Lintumetsän koulu

Asemakaavalla on tarkoituksena mahdollistaa uuden korttelikoulun rakentaminen Klaukkalan Lintumetsään.

23. Klaukkalantie OSA 2 (3-342)

Klaukkalantie muutetaan asemakaavalla maantiestä kaduksi. Klaukkalan kehätien valmistumisen myötä Klaukkalantie muutetaan kaduksi. Asemakaavahanke on jaettu kahteen osaan. Pohjoisin osa on jo muutettu kaduksi asemakaavassa ja tämä hanke koskee eteläisempää osaa Klaukkalantiestä.

24. Klaukkalan vanha linja-autoasema (3-XXX)

Vanhan linja-autoaseman kaavan muuttaminen linja-autoaseman toimintojen siirryttyä Viirinlaakson matkakeskukseen.

25. Lahnuksentien C-2 ja AKR-1 alueet (3-XXX)

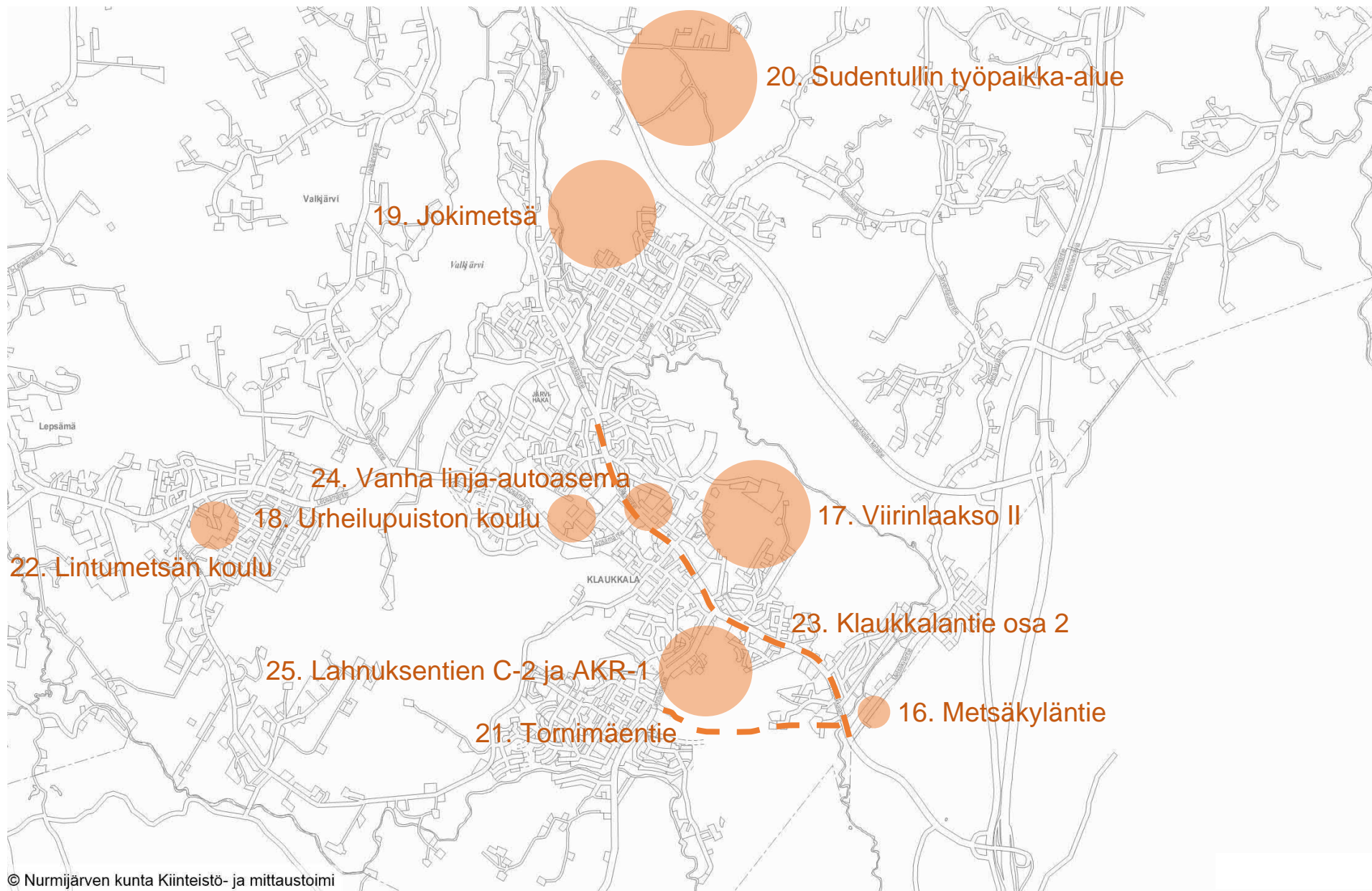
Laajennetaan Klaukkalan keskustan ja sen vaikutusalueita palvelevien keskustatoimintojen aluetta sekä kerrostalovaltaista aluetta Lahnuksentien varteen. Alue on Klaukkalan osayleiskaavassa osoitettu keskustatoimintojen alueeksi ja kerrostalovaltaiseksi alueeksi.

25. Klaukkalan täydennysrakentaminen

Klaukkalan keskustan kehittämissuunnitelmassa muodostetaan kokonaiskuva alueen kehittämisestä yksittäisten asemakaavamuutosten pohjaksi. Työssä käydään vuoropuhelua kuntalaisten, luottamushenkilöiden ja maanomistajien sekä eri alojen asiantuntijoiden kanssa keskustan kehittämisen lähtökohdista ja tavoitteista ja määritetään suunta kehittämiselle mm. viihtyisyyden, kulttuuriympäristön, elinkeinotoiminnan, asumisen ja kunnan toimintojen näkökulmasta.

Kehittämissuunnitelman perusteella käynnistetään asemakaavamuutoksia täydennysrakentamisen ja kiinteistöjen kehittämisen mahdollistamiseksi.

Klaukkalan täydennysrakentamiskohteisiin kuuluvat mm. Tiiranranta sekä asemakaavoitusohjelmassa aiemmin omina kohteinaan olleet Kuntotie, Puutarharinne ja Kyijynpuisto. Klaukkalan keskustan kehittämissuunnitelma on ajoitettu vuodelle 2025.

Asemakaavoituksen tavoitteet ja seuranta

Asemakaavoituksella luodaan edellytykset rakentamiselle ja kunnan kasvulle valtuuston asettamien tavoitteiden mukaisesti. Tavoitteita on asetettu mm. kuntastrategiassa ja valtuuston vuonna 2020 hyväksymässä Maankäytön tavoiteohjelmassa (MATA). Asemakaavahankkeille asetetaan asemakaavoitusohjelmassa tavoitteellinen aikataulu.

Nurmijärven asemakaavoitusohjelman toteutumista on seurattu vuosittain kunnan osavuositarkastuksien sekä toimintakertomuksien yhteydessä.

Asemakaavavaranto

Alla on esitetty asumisen asemakaavavaranto kerrosneliömetreinä vuoden 2021 lopussa. Varannolla tarkoitetaan rakentamatonta kerrosalaa.

Asuinkerrostalot	121 000 k-m ²
<u>Asuinpienitalot (erillistalot, paritalot, rivitalot)</u>	<u>302 000 k-m²</u>
Yhteensä	423 000 k-m ²

Lainvoimaisissa asemakaavoissa asumiseen varattua tonttivarantoa Nurmijärvellä on yhteensä n. 423 000 k-m², josta kerrostaloille n. 121 000 k-m² ja asuinpienitaloille (erillistalot, paritalot, rivitalot) n. 302 000 k-m², josta noin 245 000 k-m² on erillispienitalovarantoa eli noin 700 tonttia. Varanto mahdollistaa laskennallisesti n. 1700 kerrostaloasunnon ja yhteensä n. 1260 pien-/pari-/rivitaloasunnon rakentamisen. MAL-sopimuksen 2020–2023 mukaan kaavatuotannon tulisi olla keskimäärin noin 39 500 k-m²/vuosi. Valmisteilla on lukuisia yleis- ja asemakaavahankkeita sekä maanhankintatoimenpiteitä, joilla tonttivarantoa pyritään lisäämään ja ylläpitämään kysyntää vastaavaksi.

KUNNALLISTEKNIIKAN RAKENTAMISEN PERIAATTEET

Kunnallistekniikan rakentamishjelman periaatteet vuosille 2023–2027

Talousarvion ja taloussuunnitelman laadinnan yhteydessä esitetään kunnallistekniikan rakentamishjelma vuosille 2023 - 2027. Rakentamishjelman laatimisen yhteydessä on päivitetty myös Klaukkalan tieverkon toteuttamishjelma vuosille 2023 – 2032, sekä kunnan ja valtion yhteishankkeiden ohjelma. Rakentamishjelmassa on toteutussuunnitelma valtion maanteiden varrelle toteutettavien kevyen liikenteen väylien toteutukselle vuosille 2023–2032.

Talousarvion investointiosan kohdassa "4. Kiinteät rakenteet ja laitteet" on esitetty kolme eri hankeryhmätasoa: 1) Kunnallistekniikan rakentaminen 2) Klaukkalan tieverkko ja 3) Kunnan ja valtion yhteishankkeet. Hankeryhmätasolle on merkitty mahdolliset avustukset ja rahoitusosuudet. Hankeryhmätasot ovat valtuustoon nähden sitovia. Tekninen lautakunta hyväksyy osaltaan vuoden 2023 alkupuolella kunnallistekniikan rakentamishjelman vastaamaan valtuuston hyväksymää määrärahaa ja talousarvion tavoitteita ja perusteluita.

Ympäristötoimiala on yhteistyössä muiden toimialojen kanssa koordinoitunut kunnallistekniikan rakentamishjelman tarpeellisilta osiltaan yhteensopivaksi asunto-, työpaikka- ja palvelurakentamisen kanssa. Kunnallistekniikan rakentaminen etenee huomioiden kunnan maankäytön tavoiteohjelma (MATA), talousarvioraami, kuntastrategia ja yksityisten maanomistajien perustellut tarpeet. Rakentamishjelma on sovitettu yhteen vesilaitoksen (Nurmijärven Vesi) investointiohjelma huomioiden. Myös Nuuka-ohjelman periaatteet ovat ohjanneet rakentamishjelman laadintaa. Pidemmän aikavälin kunnallistekniikan rakentamishjelmassa on huomioitu kuntarakenteen kehittäminen maankäytön suunnittelun kanssa käydyissä palaverissa todettujen tavoitteiden mukaisesti (MATA).

Rakentamishjelman mukaisten kunnallistekniikan rakentamiskohteiden aloittamisen, vaiheistamisen, kustannusjaon ja muun toimeenpanon päättää viimekädessä kunta, eli tekninen lautakunta ja sen alainen viranhaltija (kunnallistekniikan päällikkö asemavaltuutuksen mukaisesti) talousarvion sitovuustasojen ja voimassa olevien delegointipäätösten puitteissa. Määrittelyssä

huomioidaan eri osapuolten tavoitteenasettelut ja tarpeet. Nurmijärven Veden osalta kaikki uudiskohteet eivät välttämättä ole taloudellisesti kannattavia, mutta kunnan kokonaisedun kannalta voi olla perusteltua toteuttaa yksittäinen hanke esimerkiksi merkittävien tontinmyyntitulojen näkökulmasta. Nurmijärven Veden saneerauskohteissa pyritään mahdollisuuksien mukaan yhteensovittamaan katurakenteiden ja laitteiden uusiminen kunnan toimesta, sekä tarvittavin osin hulevesiviemäroinnin toteuttaminen. Kaikissa rakentamishjelman kohteissa kunnan kokonaisuus ja -taloudellisuus on ratkaisevaa toteutuskohteeksi pääsemisen suhteen. Lisäksi toteutukseen voidaan esittää kohteita, joilla on merkitystä kaupunkikuvan kohentamisen osalta, ja joiden merkittävyys pelkästään taloudelliset seikat huomioiden voi jäädä vähäiseksi. Rakentamishjelmaesityksen (tekla 30.6.2022) mukaisten hankkeiden kilpailutusvalmistelut voidaan käynnistää jo syksyllä 2022. Hankintapäätökset voidaan tehdä aikaisintaan rahoituksen varmistumisen jälkeen valtuuston hyväksytyä talousarvion 11/2022 ja teknisen lautakunnan hyväksytyä rakentamishjelman tammikuussa 2023. Lisäksi rakentamishjelman hyväksymisen yhteydessä tekninen lautakunta tekee mahdolliset esitykset tarpeellisista määrärahamuutoksista talousarvioon niiden hankkeiden osalta, joiden ajoituksessa ja toteutuksessa (ml. sisältö- ja määrärahamuutokset) on ilmennyt talousarviokäsittelyn jälkeen täsmentämisen tarpeita.

Asuminen ja työpaikka-alueet mm. Vuoden 2023 aikana suunniteltavia ja toteutettavia hankkeita ovat mm. Lepsämäntien parantaminen Vanhan-Klaukan alueen kohdalla, Heinojan alue, Kylänpään alue, Rajamäntien-Raalantien risteysalue, Punamulattien sillat, Saunatien alueen melusuojaus, Metsä-Tuomelan alue, Altian ja Ilvesvuoren pohjoinen työpaikka-alueet sekä kevyenliikenteenväylä Klaukkalantien ja Kehätien risteyksestä Perttulaan saakka.

Liikenneturvallisuus

Liikenneturvallisuutta parannetaan vaihteittain huomioiden turvallisen ja kestävä liikenteen suunnitelmassa vuonna 2020 esiin nostettuja kohteita. Valtion maanteiden varteen kevyen liikenteen väylien toteuttamista edistetään. Lisäksi jatketaan mm. liikunta-, luonto- ja retkeilyreitistön toteutusta vuonna 2010 valmistuneen suunnitelman mukaisesti. Suunnitelman päivytyksen valmistelut ovat käynnistyneet.

Talousarvion laadinnan yhteydessä on päivitetty alustavat arviot valtion maanteiden varrelle tarvittavien kevyen liikenteen väylien rakentamiskustannuksista. Alustava kokonaiskustannusarvio vuosille 2023-2027 on noin 1,85 M€.

Päällystys, kadun laitteet ja varusteet Uusien asuntoalueiden rakentaminen on lisännyt päällystys- ja valaistusmäärärahojen tarvetta uudiskohteisiin. Lisäksi vanhojen, kunnostustarpeessa olevien valaistuskohdeiden saneerausta jatketaan suunnitelman mukaisesti ja määrärahojen puitteissa. Rakentamisohjelmaan on esitetty päällystämiseen sekä varusteisiin ja laitteisiin määrärahaa 1,2-1,4 M€/v.

Pysäköintialueisiin, pysäkkikatoksiin ja muuhun liikennetekniikkaan on varattu vuotuista määrärahaa 0,1 – 0,2 M€/v.

Liikunta ja virkistysalueet

Määrärahaa on varattu mm. vanhan jäähallin laitteistojen ja betonilaatan uusimiseen, Parkkimäen urheilukentän peruskorjaukseen ja hiekka- ja nurmikenttien peruskorjauksiin.

Puistot

Viheralueiden rakentamiseen on varattu määrärahaa vuosittain n. 0,4-0,7 M€. Merkittävimmät kohteet vuonna 2023 ovat Laidunalueen hulevesirakenteiden toteutus ja leikkikenttien saneeraukset.

Klaukkalan tieverkko

Klaukkalan tieverkon toteuttamisohjelma vuosille 2023 - 2032 sisältää Klaukkalan tieverkkosuunnitelmien ja Klaukkalan taajamarakenteen kehittämisperiaatteiden mukaisen tieverkon. Klaukkalan tieverkon alustavien kustannuslaskelmien mukaan toteuttamisohjelman kokonaiskustannukset ovat vuoteen 2032 mennessä noin 8,1 Me. Kunnan rakennettavaksi ja rahoitettavaksi

tulevia teitä tulevina vuosina pitkälle eteenpäin ovat mm. Luhtajoentien eri osat, Havumäentien jatke, Tornimäentie ja Äijänniituntie. Lisäksi kunta on aikanaan sopinut valtion kanssa 10 M€ erillisestä rahoitusosuudesta Klaukkalan kehätien (ohikulkutien) rakentamisesta. Kehätie on otettu loppuvuonna 2020 liikenteelle käyttöön ja erilaiset viimeistelytyöt jatkuvat vielä vuoteen 2025 saakka.

Klaukkalantien kehittäminen

Vuosille 2026-2027 on esitetty 0,2 M€:a suunnittelumäärärahaa Klaukkalantien kehittämiseen ja sujuvuuden parantamiseen mm. joukkoliikenteen näkökulmasta. Lisäksi vuosille 2023-2027 on esitetty 0,1 M€/v Klaukkalantien parantamiseen keskusta-alueilla, ja tulevat toimenpiteet täsmentyvät ja valikoituvat vaikuttavuuteen ja tehokkuuden näkökulmista syksyllä valmistuvan suunnitelman pohjalta. Klaukkalantie muutui kehätien liikenteelle käyttöön ottamisen jälkeen kadunpito päätöksellä kunnan kaudeksi.

Vuosittaiset määrarahat v.2023-2027

Kunnallistekniikan rakentamisen, Klaukkalan tieverkon ja valtion yhteishankkeiden vuosittainen nettorahoitustarve on v. 2023 – 2027 noin 11 - 15 M€.

Nurmijärven Veden rakentamishjelman periaatteet vuosille 2023–2027

Nurmijärven Vesi -liikelaitoksen rakentamishjelma sisältää uusien vesihuoltoverkostojen rakentamisen, pääjohtojen rakentamisen, tuotantolaitosten uudisrakentamisen ja peruskorjaukset sekä vesihuoltoverkostojen saneeraukset.

Uudet kaava-alueet

Uusien asemakaava-alueiden vesihuoltoverkoston rakentamiseen kuuluu kauden aikana vuodesta riippuen 5 – 30 % vesilaitoksen investointirahoista. Osuus on kaudella tavanomaista pienempi, johtuen ajanjaksoon sijoittuvista isoista laitoshankkeista. Uudisaluekohteissa vesilaitos toteuttaa kunnan rakentamishjelmaa, ja kunnan asunto- ja yritysalueiden käyttöönoton edellyttämä uusien verkostojen rakentaminen on ohjelmoitu tapahtuvaksi samanaikaisesti katujen kanssa.

Kauden aikana suunnitellaan ja / tai rakennetaan uusia asuntoalueita Heinojan, Rantapuiston ja Krannilan kolmion alue Kirkonkylässä sekä Jokimetsän alue Klaukkalassa. Rajamäellä jatkuu Kylänpään alueen rakentaminen ja Röykässä rakennetaan Lopentien itäpuolen asuntoaluetta. Yritysalueiden osalta kauden aikana rakennetaan Altian, Ilvesvuori pohjoisen sekä Sudentullin alueita. Osa alueista valmistuu kauden aikana ja osan rakentaminen jatkuu suunnittelukauden jälkeen.

Verkostojen saneeraus ja pääjohtojen uudisrakentaminen

Verkostosaneerauskohteet valitaan saneerauksen priorisointityökalun avulla, joka huomioi vesihuoltolinjojen kriittisyyden, kunnan ja iän.

Verkostosaneerauksen osalta rakentamishjelmakauden aikana keskitytään päävesijohtojen saneeraamiseen. Päävesijohtoja saneerataan Valkojan vedenottamon ympäristössä ja

Väinöläntiellä Kirkonkylällä, Kuntotiellä Klaukkalassa sekä Toukolantien ja Vanhan Rajamäentien ympäristössä Rajamäellä. Näillä toimenpiteillä lisätään vedentoimituksen varmuutta ja vähennetään pitkäkestoisten ja alueellisten vedentoimituskatkojen mahdollisuutta.

Päävesijohtojen lisäksi saneerausta tehdään Klaukkalassa Palstakujalla ja sen ympäristössä ja Kuonomäentiellä sekä kirkonkylässä Nikontiellä ja Kuokkalan tiellä. Lisäksi saneerataan Röykkään sijoittuvien Vaaksintien ja Kurrintien vesihuoltoa. Nurmijärven kunnan kanssa yhteistyössä tehdään kadunperusparannusta ja vesihuollon saneerausta Punamullantiellä ja Pratikankujalla kirkonkylässä sekä Suotiellä Rajamäellä.

Osa vesijohtojen pienemmistä peruskorjauskohteista sekä viemärisujutuskohteet nimetään myöhemmin tarkempien kuntotutkimusten perusteella. Viiden vuoden rakentamishjelmakaudella verkostoja saneerataan keskimäärin 0,5 % verkoston kokonaispituudesta. Saneerausmäärää on jouduttu laskemaan suunnittelukaudella tehtävien jätevedenpuhdistamo- ja siirtolinjainvestointien takia.

Suunnittelukauden lopussa on tarkoitus aloittaa Teilinummi -kirkonkylä päävesijohdon rakentaminen. Uusi päävesijohto mahdollistaa uuden tekopohjavesilaitoksen koko kapasiteetin käyttöönoton ja lisää vedentoimituksen varmuutta.

Vesijohtoverkoston vuotovesimäärän vähentämiseen liittyen on asetettu aluemittausjärjestelmän rakentamiselle johdotuntaan nähden sitova toiminnallinen tavoite. Tähän liittyen kaikki alueitaikavot pyritään asentamaan vuoden 2023 loppuun mennessä.

Laitoshankkeet

Teilinummen tekopohjavesilaitoksen vesilupa on saatu ja tekopohjavesilaitoksen toteutussuunnittelu on valmistunut. Rakennusurakan tarjouskysely on käynnissä. Tekopohjavesilaitos rakennetaan vuosien 2022–2023 aikana.

Savikon, Valkojan ja Lepsämän vedenottamoihin asennetaan kiinteät varavoimakoneet ja Kuusimäen ja Käpylän paineenkorotusasemat saneerataan. Lisäksi uudistetaan vedenjakelun automaatiojärjestelmä. Suunnittelukauden loppussa on tarkoitus aloittaa Klaukkalan uuden vesitornin rakentaminen.

Jätevedenkäsittelyn puolella kauden merkittävin investointi liittyy Kirkonkylän alueen jätevesien siirtoon puhdistettavaksi Klaukkalan jätevedenpuhdistamolle. Hankkeen toteuttaminen edellyttää Klaukkalan puhdistamon ympäristöluvan muutoksen. Ympäristöluvan muutoshakemus toimitetaan Etelä-Suomen aluehallintovirastoon kesäkuun 2022 aikana. Puhdistamon laajennuksen yleissuunnittelun hankinta on käynnissä. Puhdistamon toteutussuunnittelu on mahdollista aloittaa vasta ympäristöluvan saamisen jälkeen. Jäteveden puhdistamon laajennuksen varsinaiselle rakentamiselle on varattu rahaa vuosille 2024-2026. Siirtoviemärilinjan ja samassa yhteydessä rakennettavan päävesijohdon yleis- ja rakennussuunnittelua tehdään 2022–2023 ja rakentaminen on aikataulutettu vuosille 2024–2025.

Jäteveden automaatiojärjestelmän uusiminen on aikataulutettu yhteen Klaukkalan jäteveden puhdistamon laajennuksen käyttöönoton kanssa. Klaukkalan jätevedenpuhdistamolla on lisäksi varauduttu jätevesilämpöpumpun hankintaan.

Oheisten päähankkeiden lisäksi nykyisiä laitoksia pidetään toimintakuntoisina peruskorjausten avulla ja

jätevedenpumppaamojen saneerausta jatketaan 2-3 pumppaamon vuosimäärällä.

AVUSTUKSET YHTEENVETO

YHTEENVETO
AVUSTUKSISTA

Avustuksen nimi	Avustuksen suunniteltu käyttö	Kenen budjetissa	TA 2023 budjetoitu	TA 2022	Myönnetty 2022*	TA 2021	Myönnetty 2021	Lisäinfo
KONSERNI PALVELUT								
Vähävaraisten yleishyödyllisten järjestöjen avustaminen	Järjestöjen tila-avustukset	Yhteiset toiminnot	6 000	6 000	1 720	6 000	4 820	
Palveluveloitteen mukainen allastoimintojen avustus	Avustus kohdistuu erityisryhmien allastoimintojen järjestämiseen Etelä-Nurmijärven alueella. Allastoimintoja ovat mm. allasterapia, allasjumpa, vauvauinti.	Yhteiset toiminnot	130 000	120 000	120 000	120 000	142 500	
Rajamäen Uimahalli Oy	Yleiskatteellinen toiminta-avustus	Yhteiset toiminnot	770 000	770 000	876 000	738 000	971 000	
Sponsorointi- ja yhteistyöavustukset	Urheiluseurojen, urheilijoiden, seurojen ja muiden ryhmien sopimussyhteistyö sekä tapahtumat	Viestintä- ja markkinointipalvelut	32 000	32 000	28 000	25 000	28 000	
SIVI STYS- JA HYVINVOINTI TOIMIALA								
Toiminta-avustus ja kohdeavustus	Toiminta-avustus kulttuuri- ja taidelaitoksille sekä kulttuuriavustus	Kirjasto- ja kulttuuripalvelut	75 700	75 700	75 200	75 700	69 680	
Toiminta-avustus	Toiminta-avustus kulttuuri- ja taidelaitoksille			36 200	36 200	34 200	36 200	
Kohdeavustus	Kulttuuriavustus			39 500	39 000	41 500	33 480	
Toiminta- ja kohdeavustus	Nuorisoyhdistykset	Nuorisopalvelut	30 400	31 500	29 300	31 500	30 400	
Toiminta-avustus	Taiteen perusopetus, vapaa sivistystyö sekä muu opetus- ja kurssitoiminta	Koulutuspalvelut	243 180	243 178		243 178		
	Nurmijärven opisto (vapaa sivistystyö)				68 790		68 790	

YHTEENVETO
AVUSTUKSISTA

Avustuksen nimi	Avustuksen suunniteltu käyttö	Kenen budjetissa	TA 2023 budjetoitu	TA 2022	Myönnetty 2022*	TA 2021	Myönnetty 2021	Lisäinfo
	Musiikkiopisto (taiteen perusopetus)				94 000		102 000	
	Nurmijärven Opisto (taiteen perusopetus)				20 000		15 000	
	Nurmijärven Tanssiopisto (taiteen perusopetus)				35 000		32 000	
	Nurmijärven Kivi-juhlat (taiteen perusopetus)				2 388		2 000	
	Taito Etelä-Suomi (muu opetus- ja kurssitoiminta)				23 000		23 388	
Nurmijärven Monitoimitalon vuokra-avustukset	Nurmijärven Monitoimitalon vuokra-avustukset	Koulutuspalvelut	198 630	198 630	198 630	198 630	198 630	
Toiminta- ja toimitila-avustus	Urheiluseurojen avustus	Liikunta- ja hyvinvointipalvelut	218 000	218 000	218 000	218 000	218 000	31.12.2022 asti liikuntapalvelut
Toiminta- ja kohdeavustus	Hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen /yhdistykset ja järjestöt	Liikunta- ja hyvinvointipalvelut	54 000	60 000	54 000	60 000	54 000	31.12.2022 asti hyvinvointipalvelut
YMPÄRISTÖTOIMIALA Yksityistieavustukset	Kunnossapito- ja perusparannusavustukset	Maankäyttö ja kaavoitus (kiinteistö- ja mittausuimi)	500 000	440 000	420 180	440 000	350 442	
Haja-asutuksen vesihuolto	Vesihuollon rakentamiskustannusten taloudellinen tuki	Tekninen keskus (kunnallistekniikan suunnittelu)	0	0	0	0	0	

* 30.9. 2022 mukainen tilanne. Avustuksia myönnetään vuoden loppuun asti ja myönnettyissä summissa näkyvät vain syyskuun loppuun mennessä myönnetty avustukset.

SISÄISET TOIMINTATUOTOT JA -KULUT

SISÄISET TUOTOT

	ict-palvelut	vuokrat	ruoka	siivous	vesimaksut	jätevesi- maksut	sis.muut - liikelaitos	sis. muut	sis.palvelun myynnit liikelaitoksille	sis.palvelun myynnit
KONSERNIPALVELUT										
Yhteiset toiminnot									57 570	
Tarkastuslautakunta									2 843	
Hallintopalvelut									80 135	
Henkilöstöpalvelut									150 769	51 800
Talous- ja strategiapalvelut	1 498 944								94 172	
Viestintä- ja markkinointipalvelut									39 846	
YMPÄRISTÖTOIMIALA										
Tekninen keskus								33 100	166 600	
Tilakeskus		21 193 659								24 000
Hallinto- ja talouspalvelut									174 700	
Nurmijärven Vesi					119 700	180 270				
Aleksia			7 314 781	2 384 203						

SISÄISET KULUT

KONSERNIPALVELUT										
Yhteiset toiminnot	-42 372	-69 076								
Hallintopalvelut	-27 311	-134 407								
Henkilöstöpalvelut	-31 145	-127 490								
Talous- ja strategiapalvelut	-18 194	-92 391								
Viestintä- ja markkinointipalvelut	-8 607	-12 840								
Elinvoimapalvelut	-5 524	-19 576								
SIVISTYS- JA HYVINVOINTITOIMIALA										
Hallinto- ja talouspalvelut	-14 317	-70 196		-6 214						
Koulutuspalvelut	-521 807	-11 900 804	-4 194 661	-1 922 145				-20 400		-13 600
Varhaiskasvatuspalvelut	-377 925	-4 037 078	-3 120 120	-62 437						-62 200
Kirjasto- ja kulttuuripalvelut	-53 129	-1 045 356		-80 314						
Nuorisopalvelut	-27 058	-925 248		-15 339						
Liikuntapalvelut	-5 687	-120 397		-1 295				-12 700		
YMPÄRISTÖTOIMIALA										
Tekninen keskus	-71 400	-1 387 921		-42 579	-9 300	-9 950				
Tilakeskus	-54 500	-138 268		-247 407	-110 400	-170 320				
Hallinto- ja talouspalvelut	-22 200	-98 053								
Maankäyttö ja kaavoitus	-60 500	-123 516								
Nurmijärven Vesi	-28 800	-55 045		-6 473					-451 654	
Aleksia	-128 468	-835 997							-314 981	

Nurmijärvi

Nurmijärven kunta
PL 37, 01901 Nurmijärvi
Katuosoite: Kunnanvirasto, Keskustie 2 b
Puhelin: (09) 250 021
kunta@nurmijarvi.fi
www.nurmijarvi.fi